

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приета с Решение №418 от Протокол №39/28.11.2022 г. на Общински съвет - Приморско

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на таблиците.....	5
Списък на фигурите	6
Списък на използваните съкращения.....	8
Въведение	10
1. Анализ на средата	17
1.1. Природо-географски и териториално-административни данни за община Приморско.....	17
1.1.1. Географско положение на общината и съседни общини	17
1.1.2. Релеф	18
1.1.3. Климат	18
1.1.4. Инженерно-геоложки и хидрогеоложки условия и полезни изкопаеми.....	22
1.1.5. Риск и изменение на климата.....	22
1.1.6. Население и населени места в общината	31
1.2. Въздух	32
1.3. Води	33
1.3.1. Повърхностни води	33
1.3.2. Подземни води.....	44
1.3.3. Зони за защита на водите.....	49
1.3.4. Минерални води - местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал	61
1.3.5. Източници на замърсяване за повърхностни и подземни води - на територията на общината и извън територията на общината.....	61
1.3.6. Степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние на канализационната система в населените места	63
1.3.7. Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води.....	63
1.3.8. Водоснабдяване на населените места - количествени и качествени характеристики	63
1.4. Отпадъци	64
1.4.1. Генерирани отпадъци по видове и източници - битови, опасни, строителни, производствени.....	64
1.4.2. Начини на третиране на различните видове отпадъци и съоръжения	67
1.5. Почви и нарушени терени	69
1.5.1. Видове почви в община Приморско	69
1.5.2. Съществуващи екологични проблеми (деградационни процеси) при почвите на община Приморско – степен на развитие и прогноза за развитието им.....	71
1.5.3. Заблатени почви	71
1.5.4. Ерозирали почви.....	71
1.5.5. Замърсяване на почвите.....	74
1.5.6. Физически нарушени почви; нарушени терени от добивни дейности, от изкопни работи (водопроводи и др.)	77
1.6. Защитени територии и биоразнообразие	78
1.6.1. Гори - състояние, видово разнообразие, собственост, използване за рекреационни цели, за дърводобив, за други цели и т.н.	78
1.6.2. Защитени видове растения и животни	81
1.6.3. Видове, обект на ловен туризъм	83

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

1.6.4. Защитени територии и защитени зони	83
1.7. Шум, радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения	93
1.7.1 Източници на шума и население, подложено на въздействия.....	93
1.7.2 Данни от единната система за мониторинг	94
1.7.3. Радиационно състояние на атмосферния въздух	95
1.7.4. Радиационно състояние на повърхностните реки, необработваеми почви и дънни утайки от водни обекти.....	95
1.7.5. Опасни вещества	97
1.8. Зелени площи.....	98
1.9. Управленски капацитет	99
1.9.1. Наличие на комисии/отдели/сектори/отделни специалисти в Общинския съвет/общинската администрация - отговорности и задачи, които изпълняват	99
1.9.2. Квалификация на кадрите, заети в горепосочените дейности	100
1.9.3. Общински наредби в разглежданата област.....	100
1.9.4. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, от компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват на които попада общината.....	101
1.9.5. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО ..	102
1.9.6. Информирание на обществеността – използвани подходи и механизми	103
1.9.7. Мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда	103
1.10. Услуги, предоставяни от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда – обхват на дейност и статут на фирмите, осъществяващи съответната дейност.....	111
1.10.1. Третиране на отпадъците и комунално-битови услуги	111
1.10.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води	112
1.10.3. Чистота на територията на населените места и местата за отдих извън населените места - състояние, честота на почистването, на миенето на улиците, кошчета за отпадъци в населените места	112
1.10.4. Задължения на гражданите.....	113
1.11. Икономически фактори	113
1.11.1 Състояние и развитие на отделните отрасли в общината, които влияят или могат да повлияят върху състоянието на околната среда.....	113
1.11.2 Състояние на инфраструктурата.....	116
1.12. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда.....	119
2. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT).....	120
2.1. Анализ на компонент въздух	120
2.2. Анализ на компонент води	121
2.3. Анализ на фактор отпадъци	122
2.4. Анализ на риска и изменението на климата	124
2.5. Анализ по компонент почви и нарушени терени.....	124
2.6. Анализ по компонент биоразнообразие.....	125
2.7. Анализ по фактор шум.....	126
2.8. Анализ по компонент зелени системи	127
2.9. Анализ по компонент радиационни лъчения	127
2.10. Анализ по компонент опасни вещества	127

***ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.***

2.11. Оценка на състоянието на инфраструктурата като фактор за околната среда.....	127
2.12. Анализ на организационната и икономическата структура за управление на дейностите по опазване на околната среда	129
3. Визия за околната среда на общината	130
4. Цели	130
5. План за действие.....	131
6. Организация за изпълнението на програмата	140
7. Приложения към програмата	141

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1. Списък с регистрирани наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. на територията на община Приморско	25
Таблица 2. Оценка на риска от наводнения.....	27
Таблица 3. Регистрирани свлачища на територията на община Приморско	30
Таблица 4. Население в община Приморско по населени места към 31.12.2020 г.....	31
Таблица 5. Население в община Приморско за периода 2011-2020 г.	31
Таблица 6. Разпределение на населението по тип селища.....	31
Таблица 7. Повърхностни водни тела на територията на община Приморско	35
Таблица 8. Състояние на повърхностните водни тела в община Приморско през 2020 г.	37
Таблица 9. Мониторинг на морските води в община Приморско за периода 2014-2020 г.....	38
Таблица 10. Пунктове за мониторинг на повърхностни и морски води.....	39
Таблица 11. Подземни водни тела на територията на община Приморско.....	44
Таблица 12. Състояние на подземните водни тела в община Приморско през 2020 г.....	45
Таблица 13. Химичен мониторинг на ПВТ BG2G000000QMP033	45
Таблица 14. Химичен мониторинг на ПВТ BG2G000000N024	46
Таблица 15. Пунктове за мониторинг на подземни води	46
Таблица 16. Мониторинг на подземни води за периода 2014-2020 г.....	47
Таблица 17. Повърхностни води определени като зони за защита на питейните води	49
Таблица 18. Регистър на зоните за защита на подземни води в община Приморско.....	51
Таблица 19. Зони с води за къпане на територията на община Приморско	55
Таблица 20. Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	58
Таблица 21. Издадените разрешителни за зауствания на територията на община Приморско	62
Таблица 22. Списък на вдоните тела за водовземане от подземни води	64
Таблица 23. Годишни количества битови отпадъци за периода 2014-2020 г.	65
Таблица 24. Морфологичен състав на генерираните битови отпадъци – смесени и разделно събрани – средно за общината за 2019 г.....	65
Таблица 25. Производствен капацитет на инсталацията.....	69
Таблица 26. Действителен риск от ерозия на почвата в община Приморско	71
Таблица 27. Мониторинг на киселяване на почвите.....	72
Таблица 28. Средна концентрация на биогенни замърсители	73
Таблица 29. Средни концентрации на неорганични компоненти от пункт № 432, с. Ясна поляна през 2018 г.....	74
Таблица 30. Средни концентрации на пестициди от повърхностен слой на почвата от пункт № 432, с. Ясна поляна през 2018 г.....	74
Таблица 31. Складовете и контейнери, съдържащи пестициди	75
Таблица 32. Средни концентрации на полихлорирани бифенили от повърхностен слой на почвата от пункт № 432, с. Ясна поляна през 2018 г.....	76
Таблица 33. Средни стойности на полициклични ароматни въглеводороди от повърхностен слой на почвите от пункт № 432, с. Ясна поляна през 2018 г.....	76
Таблица 34. Разпределение на общинските горски територии по землища.....	78
Таблица 35. Местоположение на пунктовете за мониторинг на територията на община Приморско	95

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Таблица 36. Радиологичен мониторинг на необработваеми почви в община Приморско за периода 2014-2020 г.	96
Таблица 37. Радиологичен мониторинг на повърхностни водни тела в община Приморско за периода 2014-2020 г.	96
Таблица 38. Радиологичен мониторинг на седименти за периода 2014-2020 г.	97
Таблица 39. Икономически показатели в община Приморско за периода 2014-2020 г.	114
Таблица 40. Брой легла, легладенонощия, реализирани нощувки, пренощували лица и приходи от нощувки в местата за настаняване за периода 2015-2020 г.	114
Таблица 41. Брой регистрирани земеделски стопани в община Приморско.	115
Таблица 42. Основни видове отглеждани култури - засети площи.	115
Таблица 43. Основни видове отглеждани животни в община Приморско за периода 2014-2019г.	116
Таблица 44. Средна брутна годишна работна заплата през периода 2014-2020 г.	116
Таблица 45. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда за периода 2014-2020 г.	119
Таблица 46. План за действие на ПООС Приморско 2021-2028 г.	132

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1. Разпределение на групите заинтересованите страни, взели участие в анкетното проучване, проведено в периода септември - декември 2021 г.	16
Фигура 2. Община Приморско	17
Фигура 3. Максимални температури за района на гр. Приморско	19
Фигура 4. Средни температури и валежи в района на гр. Приморско	19
Фигура 5. Облачни, слънчеви и валежни дни в района на гр. Приморско	20
Фигура 6. Количество на валежите в района на гр. Приморско	20
Фигура 7. Годишна роза на вятъра за територията на гр. Приморско	21
Фигура 8. Скорост на вятъра за територията гр. Приморско	21
Фигура 9. Средногодишна температура за региона на гр. Приморско през периода 1979-2021 г.	23
Фигура 10. Повърхностни води в обхвата на БДЧР	34
Фигура 11. Район под заплаха и риск от наводнения – „Дяволска – Ясна поляна“	42
Фигура 12. Район под заплаха и риск от наводнения – „Черно море – Приморско“	43
Фигура 13. Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване	50
Фигура 14. Зони за защита на подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване	51
Фигура 15. Зони за къпане	56
Фигура 16. Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	57
Фигура 17. Чувствителни зони	59
Фигура 18. Защитени зони и територии	60
Фигура 19. Фрагменти от почвената карта на България обхващащ територията на общината	70
Фигура 20. Защитена зона BG0002077 „Бакърлъка“	84
Фигура 21. Защитена зона BG0000208 „Босна“	86
Фигура 22. Защитена зона BG0000143 „Караагач“	87

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Фигура 23. Защитена зона BG0002041 „Комплекс Ропотамо“	88
Фигура 24. Защитена зона BG0001001 „Ропотамо“	89
Фигура 25. Защитена зона BG0001007 „Странджа“	90
Фигура 26. Защитени територии и зони в община Приморско	92

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БДЧР	Басейнова дирекция „Черноморски район“
БИОМОН	Мобилно приложение за въвеждане данни от проведен мониторинг (BioMon Mobile)
БО	Битови отпадъци
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ДБ	Държавен бюджет
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДН	Директива за наводнения
ДУСОГ	Дирекция „Управление и стопанисване на общинските гори“
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕСС	Единната спасителна система
ЕФРР	Европейски фонд за регионални развитие
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗШОС	Закон за защита от шума в околната среда
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда и водите
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КК	Курортен комплекс
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НПО	Неправителствена организация
НДЕ	Норми за допустимите емисии
НСИ	Национален статистически институт
НСМОС	Националната система за мониторинг на околната среда
НСОС	Националната стратегия за околна среда
НСМБР	Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие
НСУРВС	Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор
ОБ	Общински бюджет
ОДБХ	Областна дирекция по безопасност на храните
ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ОПУО	Общинска програма за управление на отпадъците
ОУП	Общ устройствен план
ОХВ	Опасни химични вещества
ПАВ	Полиароматни (полициклични) въглеводороди
ПБВ	Питейно-битово водоснабдяване
ПВТ	Подземно водно тяло
ПоМ	Програма от мерки
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПОРН	Предварителна оценка на риска от наводнения
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води

***ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.***

ПСПВ	Пречиствателна станция за питейни води
ПОУПВП	Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
ПУРБ	Плана за управление на речните басейни
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗПРН	Район със значителен потенциален риск от наводнения
СОЗ	Санитарно-охранителни зони
СКОС	Стандарт и качество на околната среда
СПИ	Собствени периодични измервания
ТБО	Твърди битови отпадъци / Такса битови отпадъци
ФПЧ ₁₀	Фини прахови частици
ЕСМWF	Европейският център за средносрочни прогнози за времето

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

ВЪВЕДЕНИЕ

ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Приморско обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

ПООС е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Плана за интегрирано развитие на община Приморско 2021-2027 г. и подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона/общината.

ПООС отговоря на нарастващата необходимост опазването и подобряването на качеството на околната среда да се разглежда като един от стълбовете на устойчивото развитие, съвместно с икономическото и социалното развитие. Програмата очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

Програмата за опазване на околната среда се основава на концепцията, че **предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие** – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за опазване на околната среда на община Приморско е изготвена в съответствие с:

- чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда;
- т. 8 от чл. 17, ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), според която „Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси“;
- Указанията на Министерство на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

При разработване на ПООС, органите на местното самоуправление се ръководят и от указания на министъра на околната среда и водите. Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмата чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на програмата се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

ПООС е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период от 10 години и се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). В допълнение на основния национален стратегически документ в областта на околната среда, се разработват и приемат и други национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат. Те се основават на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и са в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда. При разработката на програмата са използвани и следните **стратегически документи**:

- Национална стратегия за околна среда 2009-2018 г.;
- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители в България 2012-2020 г.;
- Трети Национален план за действие по изменение на климата;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.;
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.), приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019 г.;
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030 г.), приета с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019 г.;
- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор (НСУРВС) в Република България;
- Национална Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020-2030 г.);
- Национална Програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Р България (актуализация за програмен период 2014-2020 г.);
- План за интегрирано развитие на община Приморско 2021-2027 г.;
- Справки, годишни доклади и отчети на Община Приморско.

Други използвани **источници на информация** са както следва:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Официални данни и статистическа информация от ТСБ – гр. Бургас, ДБТ – гр. Созопол; ОДЗ – гр. Бургас, РИОСВ – гр. Бургас, Басейнова дирекция „Черноморски район“ и ИАОС и други;
- Информация, предоставена от Общинска администрация Приморско;
- Относителните и приложими нормативни и поднормативни актове;
- Интернет сайтове и портали: Официален сайт на Община Приморско, НСИ, МОСВ, ИАОС и други.

ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда, регламентирани в Закона за опазване на околната среда, а именно:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа за устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве, следва да се избягват.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в политиките на национално, регионално и местно равнище. На ниво община спазването и прилагането на този принцип изисква разработването, приемането и прилагането на различни концепции, стратегии, планове и програми за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни отрасли и сектори (транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други) на местно равнище (но съобразени с предвижданията на национално и регионално равнище) да осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда, трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за опазване на околната среда си поставя няколко основни цели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Приморско, да установи причините и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- да открие приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- да аргументира мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

Програмата се приема от общинския съвет, който контролира и изпълнението ѝ. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинската програма за опазване на околната среда. Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът за изпълнението на програмата се представя за информация в РИОСВ.

ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение. Основният използван апарат в разработката е стратегическо планиране, почиващо на SWOT анализ.

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на населението, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентирани икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

ОПРЕДЕЛЯНЕ И ВЪВЛИЧАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

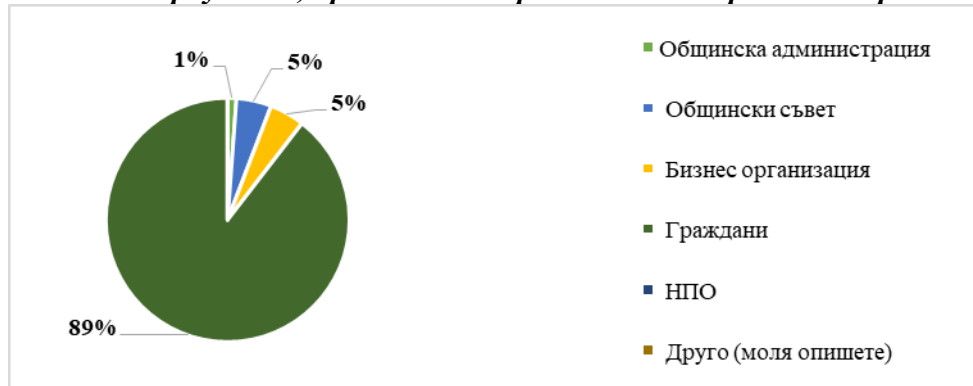
Процесът на определяне и въвличане на заинтересованите страни при разработване на ПООС премина през няколко стъпки. Първоначално бе **проведено анкетно проучване** сред следните целеви групи: представители на общинска администрация Приморско, представители на общински съвет Приморско, бизнес организации, граждани и други заинтересовани страни. В резултат на анкетното проучване бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината. Поставени са цели за развитие и мерки, които отчитат проблемите на общината и на основата на силните характеристики и възможностите ограничават слабите страни.

Проучването бе осъществено през периода декември 2021 г.- февруари 2022 г. и бе публично обявено на сайта на Община Приморско и разпространено посредством онлайн платформа за електронно попълване. На следващата фигура са представени съотношенията по групи.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Фигура 1. Разпределение на групите заинтересованите страни, взели участие в анкетното проучване, проведено в периода септември -декември 2021 г.

Представените данни от фигурата показват, че ядрото на изследването е базирано на мнението на гражданите, бизнес организациите и на представителите на общинския съвет на община Приморско. При провеждане на анкетното проучване е отчетен по-слаб интерес от страна на целевите групи и поради тази причина проучването не може да бъде класифицирано, като такова с представителен характер. В **Приложение № 1** към програмата са представени подробно резултатите от проведеното анкетно проучване.

В изпълнение на втора стъпка от процеса на въвличане на заинтересованите страни, ПООС бе **съгласувана с представители на общинска администрация Приморско.**

Третата стъпка бе **предаване на документа в РИОСВ – Бургас за съгласуване.** След изтичане на едномесечния срок за съгласуване, ПООС бе одобрена с издаденото от РИОСВ – Бургас решение №БС-114-ЕО/26.09.2022 г.

В изпълнение на четвърта стъпка Програмата за опазване на околната среда на община Приморско бе публикувана на официалния сайт на общината <https://primorsko.bg/> за **съгласуване със заинтересованите страни.**

След като проектът на Програмата за опазване на околната среда на община Приморско бе съгласуван с представителите на общинска администрация Приморско, с РИОСВ – Бургас, както и със заинтересованите страни, документът бе внесен за **приемане в Общински съвет - Приморско** и одобрен с Решение №418 от Протокол №39/28.11.2022 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1.1. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ И ТЕРИТОРИАЛНО-АДМИНИСТРАТИВНИ ДАННИ ЗА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

1.1.1. Географско положение на общината и съседни общини

Община Приморско е разположена в източната част на област Бургас. С площта си от 350,084 км² заема последното 13-о място сред общините в областта, което съставлява 4,52% от територията на областта. Границите ѝ са следните:

- на север и северозапад – община Созопол;
- на югозапад – община Малко Търново;
- на югоизток – община Царево;
- на изток – Черно море.

Включва общо 6 населени места, от които два града Приморско и Китен и селата: Веселие, Ново Паничарево, Ясна поляна и Писменово.

Гр. Приморско се намира на около 50 км от областния център – гр. Бургас.

Фигура 2. Община Приморско

Източник: <https://bg.wikipedia.org/>

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.1.2. Релеф

Релефът на община Приморско се характеризира със съчетаване на равнинен, хълмист и нископланински релеф, разчленен от красиви речни долини и разнообразни брегови форми и плани ивици. Ясно се очертават две основни структури с характерните за всяка една от тях хоризонтална и вертикална разчлененост:

- Ниска крайбрежна зона;
- Полупланинска зона във вътрешността на Странджа планина.

Релефът в землищата на градовете Приморско и Китен е равнинен, а около селата Писменово, Ясна поляна, Ново Паничарево и Веселие е хълмист и нископланински и е характерен с дълбоки долове и стръмни откоси с надморска височина до 40 метра.

Крайбрежната зона се характеризира със заоблени форми и красиви и широки плани ивици.

Средната надморска височина на община Приморско е 16 м.

Южно от устието на Дяволска река са разположени плажовете „Приморско-юг“ и плажът на ММЦ – Приморско, които са сред най-големите плажове на Черноморието южно от Бургас. ММЦ Приморско разполага с пясъчен плаж с обща площ от около 86 000 м², който включва и красиви пясъчни дюни. Дължината на бреговата му ивица е 940 м. От западната си страна плажът е ограничен от обслужващ асфалтов път. На север достига до плажа „Приморско-юг“ и после – до устието на р. Дяволска, а на юг – до началото на скалистия бряг, където сега съществува горски масив.

Плажните ивици са с обща площ 1 044 500 м², в това число защитени дюни и плажове – 522 700 м².

1.1.3. Климат

В климатично отношение община Приморско съвпада с южната част от климатичния район на Бургаската низина и Странджанското крайбрежие от Черноморската климатична подобласт на Континентално-средиземноморската климатична област, която обхваща крайбрежната ивица от нос Емине до Маслен нос.

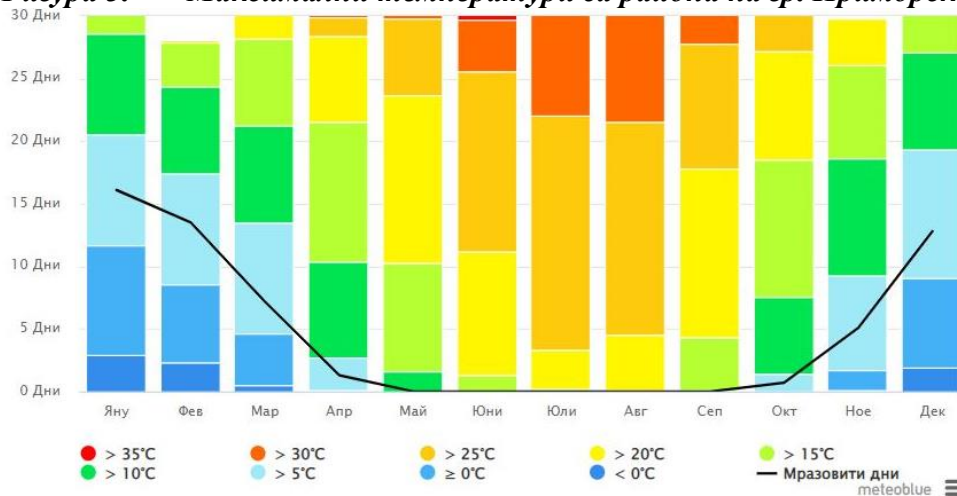
Характерът на климата в този район се формира от континенталното влияние от запад и север, Черноморското влияние от изток, Средиземноморското влияние от юг, малката надморска височина и високата лесистост на Странджа. Влиянието на Черно море върху климата е изразено върху тясна ивица от крайбрежието с ширина 20-40 км.

Най-високи температури за територията на общината могат да се измерят през месеците юли и август. В някои дни температурите надхвърлят 30°C. Най-студените месеци са от декември до февруари. Дните с отрицателни температури са 16-18.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Фигура 3. Максимални температури за района на гр. Приморско

Източник: <https://www.meteoblue.com/>

На фигурата по-долу са показани средномесечните температури в района на гр. Приморско. „Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец. По същия начин „Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура.

Най-голямо количество валежи се отчитат през месец декември – 73 мм, а най-малко през юли и август (14-15 мм), когато се отчитат най-горещите дни.

Фигура 4. Средни температури и валежи в района на гр. Приморско

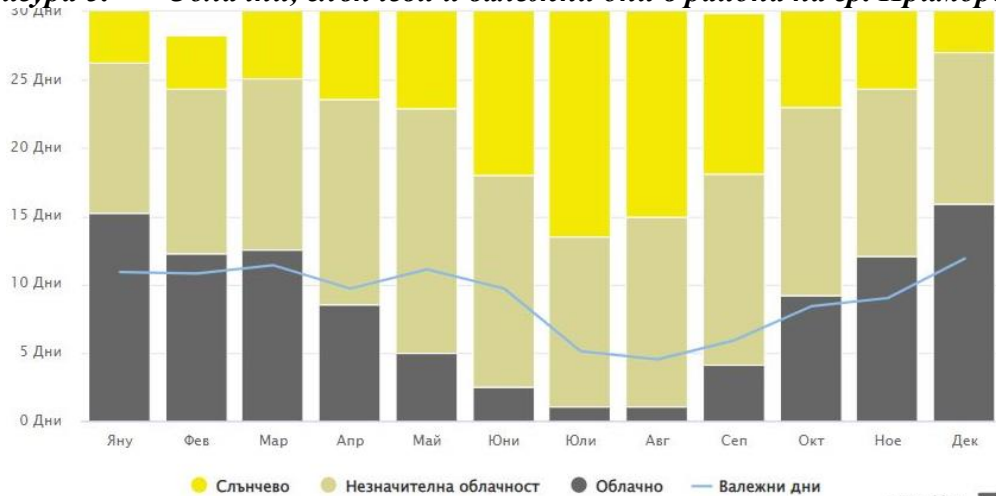
Източник: <https://www.meteoblue.com/>

Данни за слънчеви, облачни и валежни дни в района на гр. Приморско са показани на следващата фигура. През по-голяма част от година преобладаващи са дните с незначителна облачност. Облачността в района има максимум през зимните месеци декември - март (13-15 дни), а през летните месеци юни - август, спада на 1-3 дни.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 5. Облачни, слънчеви и валежни дни в района на гр. Приморско

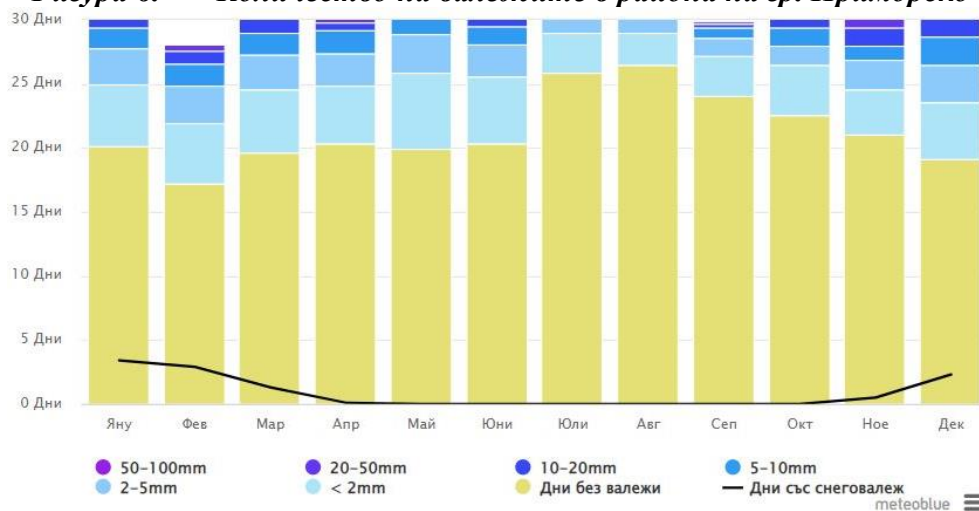
Източник: <https://www.meteoblue.com/>

Броят на дните с мъгла е по-голям от средния за страната.

Следващата графика представлява диаграма за валежите и показва броя на дните от месеца, в които е достигнато определено количеството валежи. Най-много валежи има през месеците февруари - май. В общината преобладават пролетните валежи.

Снеговалежи за района на гр. Приморско се наблюдават от месец декември и могат да продължат до месец март.

Фигура 6. Количество на валежите в района на гр. Приморско

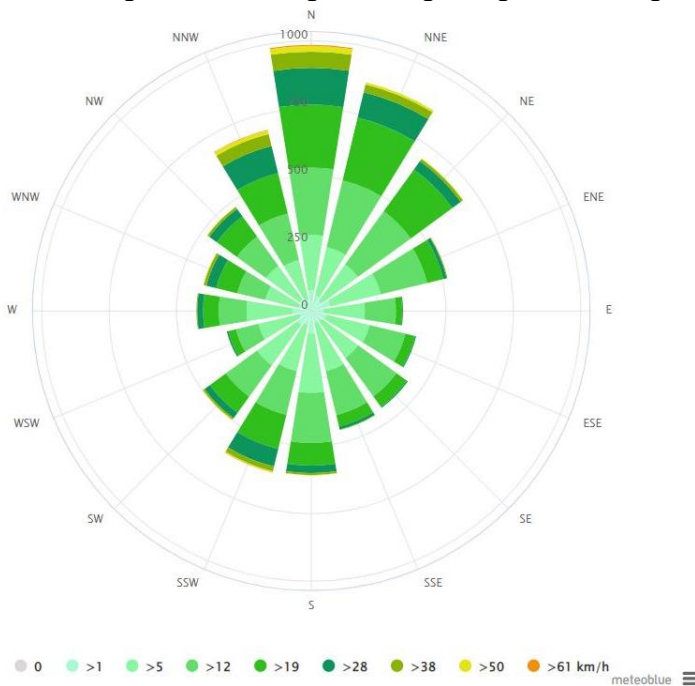
Източник: <https://www.meteoblue.com/>

На следващата фигура е представена годишната роза на вятъра по посока и честота. От фигурата е видно, че в района на Приморско преобладаващите ветрове са с посока север.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

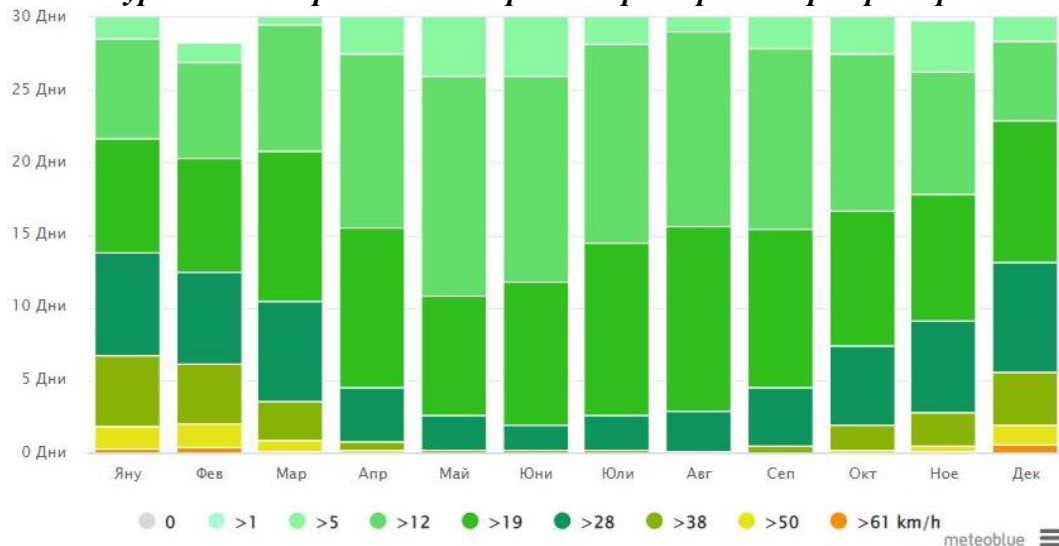
Фигура 7. Годишна роза на вятъра за територията на гр. Приморско

Източник: <https://www.meteoblue.com/>

На следващата фигура са показани данни за скоростта на вятъра. През месеците декември – февруари в общината могат да се отчетат ветрове със скоост по-висока от 61 км/ч. Най-много дни от година се отчита – > 12 км/ч. и > 19 км/ч. т.е. преобладаващи са по-силните ветрове.

Фигура 8. Скорост на вятъра за територията гр. Приморско

Източник: <https://www.meteoblue.com/>

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.1.4. Инженерно-геоложки и хидрогеоложки условия и полезни изкопаеми

Основните скали, изграждащи района на община Приморско са образувани през различни геоложки епохи. Представени са предимно от черупчести варовици и дребнозърнести варовити пясъчници. Широко са застъпени и формациите от горнокредни сенонски седименти, които са представени от мергели и андезитови туфи. Макар и хоризонтално отложени, варовитите скали са напукани и разломени. Под тях се показват вулкански туфи, брекчи и типични лавови скали, но преобладаващи от лимана на Дяволска река до този на Караагач са варовитите скали. Всички те са покрити с изветрителна покривка, върху която са развити горски почви. Хоризонтално отложени варовити скали са определили и равнинния релеф. От напуканите и разломени скали в района, под въздействието на морските вълни, преобладаващият североизточен вятър и прибрежните течения са се образували системи от малки полуострови и заливи с фини пясъчни плажове.

На територията на община Приморско има добив на кариерни материали и дървени въглища.

1.1.5. Риск и изменение на климата

Наводненията остават най-значимото природно бедствие за България, като последица от климатичните промени. Отчетено е, че те са нанесли най-големи щети, следвани от свлачища, засушавания и пожари, бури, вихрушки, земетресения (НСИ, 2018).

Според данните от EM-DAT (The International Disaster Database – Centre for Research on the Epidemiology of Disasters-CRED), през годините България е била засегната предимно от наводнения, екстремни температури, бури, пожари и земетресения.

Прегледът на възникналите бедствия показва, че голяма част от тях са причинени вследствие на природни явления. В тази връзка е необходимо да се отчетат резултатите от извършените проучвания, според които средната годишна температура на въздуха в България, през последните две десетилетия (1988-2011 г.) се е повишила средно с 1,3°C в сравнение с тази от периода 1961-1990 г. Установени са и значителни вариации в количеството на валежите през отделните години за периода 1988-2011 г.

Промени се наблюдават и в максималните денонощни валежи, като всички тези резултати показват тенденция към повишаване на риска от свързаните с тях бедствия.

Прогнозираните промени в температурите и валежите показват, че в зависимост от използвания сценарий, средната температура на въздуха в страната ще нарасне към 2082-2100 г. спрямо нормата от 1961-1990 г. с от 2 до 7°C. Според прогнозите се очаква намаление на средногодишните валежи в рамките на 10-20% към края на века, както и увеличаване на броя и интензивността на сухи и горещи периоди през лятото.

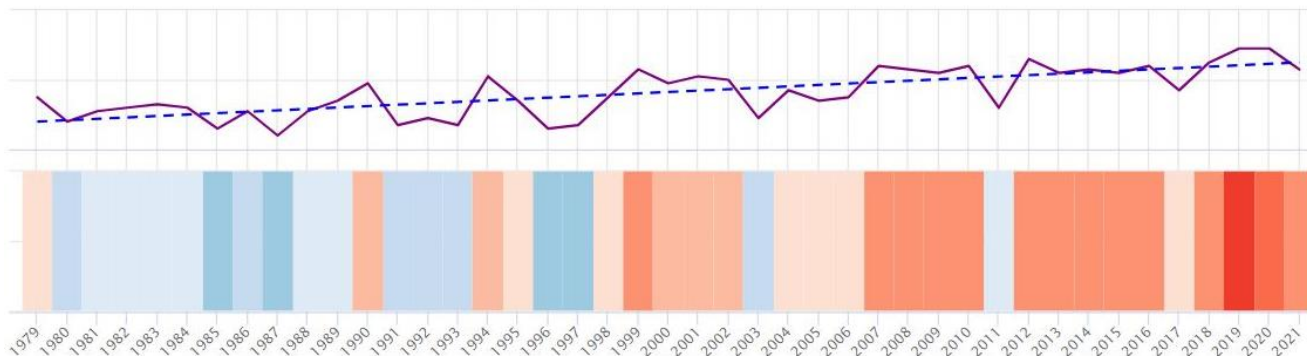
На следващите диаграми може да се види изменението на температурите за региона на гр. Приморско през последните 40 г. Използваният източник на данни е ERA5, петото поколение атмосферен повторен анализ на ECMWF на глобалния климат, обхващащ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

времевия диапазон от 1979 г. до 2021 г., с пространствена разделителна способност от 30 км.

Фигура 9. Средногодишна температура за региона на гр. Приморско през периода 1979-2021 г.

Източник: <https://www.meteoblue.com/>

На горната графика е показана приблизителна средна годишна температура за региона на Приморско. Прекъснатата синя линия е линейната тенденция на климатичните промени, която показва, че в Приморско става все по-топло.

В долната част на графиката са показани т.нар. ивици на затопляне. Всяка цветна ивица представлява средната температура за една година - синята е за по-студени, а червената - за по-топли години.

В допълнение, скорошна оценка на риска от свързани с климатичните промени природни бедствия, извършена в рамките на проекта FP7 ENHANCE, показва, че Европа може да бъде изправена пред непрекъснато нарастване на свързаните с климата опасности. Резултатите, които се базират на набор от симулации на регионални климатични модели за три прогнозни периода (2020 г., 2050 г., 2080 г.), обхващат седем опасности, свързани с климата: топли вълни, студени вълни, суши, горски пожари, речни наводнения, крайбрежни наводнения и бури. Според направената оценка в доклад на Европейската агенция по околна среда (EEA Report № 1/2017 Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016: An indicator-based report), до 2080 г. огромни райони в редица европейски страни, сред които и България, ще бъдат обект на увеличаване на вероятността от възникване на опасност от най-малко 20% при три или дори четири от разгледаните седем опасности.

Нанесените щети са показател, че обществото все още не е достатъчно защитено и подготвено да се противопостави на подобни рискове. В този смисъл, вкл. и съгласно Доклад за България за 2019 г., фокусът е върху изграждането на цялостна система за справяне с риска от бедствия, ориентирана по-скоро към превенцията и предотвратяването на тези рискове. Повишената честота на екстремните климатични явления засяга социално-икономическите и природните системи. Оценяването на икономическите разходи от изменението на климата е предизвикателствено за отделните сектори, като проучванията показват, че тези разходи могат да бъдат високи дори при незначителни

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

изменения. Ключов хоризонтален проблем за всички сектори е уязвимостта към екстремни метеорологични явления и необходимостта от развиване на устойчивост и готовност чрез цялостно управление и предотвратяване на риска от бедствия.

В изпълнение на ангажиментите по РДВ и Директива 2007/60/ЕО, България прилага дългосрочно планиране за намаляване на риска от наводнения, като е разработила ПУРН за четирите района на басейново управление.

Община Приморско попада в административния обхват на Басейнова дирекция Черноморски район. Съгласно данни от Предварителната оценка на риска от наводнения на Черноморски район за басейново управление (2022-2027), списък с регистрирани наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. на територията на Черноморски район за басейново управление, на територията на общината са регистрирани посочените в следващата таблица наводнения.

Таблица 1. Списък с регистрирани наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. на територията на община Приморско

Идентификатор на събитие	Идентификатор на местоположение	Значимо събитие	Значимо местоположение	Населено място	Източник на наводнение	Механизъм на наводнение	Характеристика на наводнение	Описание на засегнатата територия
BG2_20140716_PFB_002	BG2_20140716_PFB_002_87655	не	не	Ясна поляна	Дъждовно наводнение	Подприщване или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	
BG2_20140716_PFB_002	BG2_20140716_PFB_002_52129	не	не	Ново Паничарево	Дъждовно наводнение	Подприщване или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	
BG2_20140716_PFB_002	BG2_20140716_PFB_002_10731	не	не	Веселие	Дъждовно наводнение	Подприщване или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	
BG2_20140906_PFB_006	BG2_20140906_PFB_006_37023	не	не	Китен	Дъждовно наводнение, Речно наводнение	Естествено преливане на река, Подприщване или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	Водосборът около Атлиманско дере
BG2_20140906_PFB_006	BG2_20140906_PFB_006_52129	не	не	Ново Паничарево	Дъждовно наводнение	Естествено преливане на река, Подприщване или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	Водосборът на р. Ропотамо
BG2_20140906_PFB_006	BG2_20140906_PFB_006_58356	не	не	Приморско	Дъждовно наводнение, Речно наводнение	Естествено преливане на река, Подприщване или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	Водосборът м-н Узунджата

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Идентификатор на събитие	Идентификатор на местоположение	Значимо събитие	Значимо местоположение	Населено място	Източник на наводнение	Механизъм на наводнение	Характеристика на наводнение	Описание на засегнатата територия
BG2_20141025_Pfb_003	BG2_20141025_Pfb_003_52129	не	не	Ново Паничарево	Речно наводнение	Естествено преливане на река, Подприщване или намаляване на проводимостта	Поройно наводнение	Водосборът на р. Ропотамо
BG2_20141029_Pfb_001	BG2_20141029_Pfb_001_58356	не	не	Приморско	Речно наводнение, Дъждовно наводнение, Инфраструктурно наводнение	Преливане над защитните съоръжения, Повреда на защитно или инфраструктурно съоръжение	Поройно наводнение	Землище гр. Приморско
BG2_20150115_Pfb_001	BG2_20150115_Pfb_001_58356	не	не	Приморско	Речно наводнение, Дъждовно наводнение, Инфраструктурно наводнение	Преливане над защитните съоръжения, Повреда на защитно или инфраструктурно съоръжение	Поройно наводнение	Землище гр. Приморско
BG2_20140911_Pfb_001	BG2_20140911_Pfb_001_58356	не	не	Приморско	Речно наводнение, Дъждовно наводнение, Инфраструктурно наводнение	Преливане над защитните съоръжения, Повреда на защитно или инфраструктурно съоръжение	Поройно наводнение	Землище гр. Приморско

Източник: Предварителна оценка на риска от наводнения на Черноморски район за басейново управление (2022-2027)

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 2. Оценка на риска от наводнения

Идентификатор на събитие	Идентификатор на местоположение	Значимо събитие	Значимо местоположение	Човешко здраве: Човешко здраве	Човешко здраве: Общество	Стопанска дейност: Недвижимо имущество	Стопанска дейност: Инфраструктура	Стопанска дейност: Първичен сектор	Стопанска дейност: Вторичен сектор	Околна среда: Състояние на водните тела	Околна среда: Защитени територии	Околна среда: Замърсяване с опасни вещества	Околна среда: Други неблагоприятни последици върху околната среда	Културно наследство: Културни ценности
BG2_201407 16_PFB_002	BG2_201407 16_PFB_002_87655	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG2_201407 16_PFB_002	BG2_201407 16_PFB_002_52129	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG2_201407 16_PFB_002	BG2_201407 16_PFB_002_10731	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG2_201409 06_PFB_006	BG2_201409 06_PFB_006_37023	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

BG2_201409 06_Pfb_006	BG2_201409 06_Pfb_006 52129	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG2_201409 06_Pfb_006	BG2_201409 06_Pfb_006 58356	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG2_201409 11_Pfb_001	BG2_201409 11_Pfb_001 58356	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	средна	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG2_201410 29_Pfb_001	BG2_201410 29_Pfb_001 58356	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	средна	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG2_201501 15_Pfb_001	BG2_201501 15_Pfb_001 58356	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	средна	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска

Източник: Актуализация на ПОРН в Черноморски район за басейново управление – проект

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Район BG2_APSFR_BS_100: Черно море - от гр. Приморско до с. Лозенец; Дяволска река - от с. Ясна поляна до гр. Приморско е включен като РЗПРН в предходния цикъл на прилагане на ДН, но тогава е бил част от два по-малки района BG2_APSFR_BS_09 (Черно море - от гр. Приморско до с. Лозенец) и BG2_APSFR_UI_01 (Дяволска река - с. Ясна поляна). През първия цикъл за първия район е извършено моделиране на морско наводнение, а за втория - картиране на опасността и риска за речен тип наводнение с обезпеченост 5%, 1% и 0,1% и моделиране на инфраструктурно наводнение (преливане над язовирната стена на яз. Ясна поляна).

Анализът извършен в рамките на ПОРН 2020 потвърждава необходимостта от тези РЗПРН, но също и обединяването им в един по-голям район, който е настоящия. Това е направено на базата на резултатите от картирането от проект „Карти на районите под заплаха и на районите с риск от наводнения“ от предходния цикъл на прилагане на Директива за наводнения (ДН), минали наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. и експертна оценка.

По отношение на териториалния обхват района обхваща долината на Дяволска река от с. Ясна поляна до вливането ѝ в Черно море, нейн безименен ляв приток, който протича през с. Ясна поляна и Потурнашка река, която протича южно от с. Лозенец и се влива в Черно море. Добавен е нов участък от Дяволска р. с дължина 5,7 км след с. Ясна поляна за връзка със другия участък на реката. В района е включена и черноморската брегова линия от гр. Приморско на север до с. Лозенец на юг. Направена е корекция в геометрията на линията, представяща РЗПРН, с цел прецизиране.

Определените типове наводнения, за картиране на опасността и риска от наводнения по ДН са:

- Речно наводнение – Дяволска река и Потурнашка река;
- Дъждовно-внезапно (поройно) наводнение – безименен ляв приток на Дяволска река в с. Ясна поляна;
- Инфраструктурно наводнение - преливане над язовирната стена на яз. Ясна поляна.

Движението на земни маси остава предизвикателство и адресирането му е цел през 2021-2027 г. В сравнение с фокуса през 2014-2020 г. върху укрепването на свлачища на общинска територия, дейностите през 2021-2027 г. са насочени към различни типове движение на земни маси. Сред основните цели са осигуряването на отдалечен мониторинг на тези процеси и изпълнението на последващи действия на място, вкл. по продължение на пътната мрежа, където такива рискове представляват заплаха за населението (вкл. от гледна точка безопасност на движението по пътищата), като това ще допринесе за

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

защитата на живота и здравето на населението, както и на околната среда по отношение на защитата на биоразнообразието.

Разширеният спектър природни бедствия в страната предполага осигуряването на подкрепа за мерки, насочени към ранно предупреждение и наблюдение, допълнително укрепване на капацитета за прогнозиране и подготовка за реакция (вкл. при земетресения) чрез инвестиции за осигуряване на Единната спасителна система (ЕСС) и разширяване обхвата на Системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението. ЕСС включва всички институции, власти и организации (министерства и агенции, общини, фирми, спешни центрове, организации с нестопанска цел, доброволчески организации), отговорни за превенцията и реакцията в случай на природни бедствия, както и за защитата на човешкия живот и здраве. Мерки за повишаване на обществената информираност и осигуряването на тренировъчни обучения за населението са приоритетни за подкрепа по програмата.

Свлачището е процес, при който се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства (укрепителни работи – изграждане на подпорни стени, заскаляване на участъци, изграждане на дренажни системи с цел понижаване нивото на подпочвените води и др.).

На територията на община Приморско са регистрирани 9 свлачища, 6 в района на гр. Приморско и 3 в гр. Китен.

Таблица 3. Регистрирани свлачища на територията на община Приморско

Свлачище	Местоположение	Дата на регистрация	Тип на терена
BGS 27.58356-01	гр. Приморско-крайбрежен склон под ПИ V - 766 - свл. 1	08.05.2013	морски брегови склон
BGS 27.58356-02	гр. Приморско-крайбрежен склон под гробището - свл. 2	08.05.2013	морски брегови склон
BGS 27.58356-03	гр. Приморско-крайбрежен склон под гробището - свл. 3	08.05.2013	морски брегови склон
BGS 27.58356-04	гр. Приморско-южен бряг - под ул. „Крайбрежна“ - свл. 1	17.07.2014	морски брегови склон
BGS 27.58356-05	гр. Приморско-южен бряг - под ул. „Крайбрежна“ - свл. 2	17.07.2014	морски брегови склон
BGS 27.58356-06	гр. Приморско-склон между рампата и гробището	17.07.2014	морски брегови склон
BGS 27.37023-01	с. Китен - база Кремиковци	11.04.2001	морски брегови склон
BGS 27.37023-02	Китен - база БТК	10.07.1990	морски брегови склон

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Свлячище	Местоположение	Дата на регистрация	Тип на терена
BGS 27.37023-03	Китен – лагер - район Нови Искър	28.03.2002	морски брегови склон

Източник: <http://gz-varna.mrrb.government.bg/>

1.1.6. Население и населени места в общината

Населението на община Приморско, съгласно справка в раздел „Демографска и социална статистика“ на официалния интернет сайт на НСИ, към 31.12.2020 г. е 6 295 жители.

Населените места в общината са общо 6, което е по-малко спрямо средния за страна брой населени места/община от 19 селища. Гъстотата на населението към 2020 г. е 18 души/м², което е под средното за страната.

Таблица 4. Население в община Приморско по населени места към 31.12.2020 г.

Населени места	Население
с. Веселие	564
гр. Китен	982
с. Ново Паничарево	885
с. Ясна поляна	712
с. Писменово	172
гр. Приморско	2 980
Общо население	6 295

Източник: НСИ

Населението в общината по време на предходното преброяване през 2011 г. е било 6 082 души или за периода от 9 години е отчетено увеличаване на населението с 3,5%.

Таблица 5. Население в община Приморско за периода 2011-2020 г.

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Население	6 082	6 052	6 030	6 078	6 311	6 234	6 151	6 124	6 173	6 295

Източник: НСИ

Таблица 6. Разпределение на населението по тип селища

Разпределение на населението по тип селища	До 3 000 души	От 3-25000 души	От 25000-50000 души	Над 50000 души
Селища в община Приморско	5	0	0	0

Източник: НСИ

В община Приморско има три регистрирани климатични морски курорта от национално значение: гр. Приморско, гр. Китен и Курортен комплекс „Международен младежки център „Приморско“.

В общината се намира и местността при устието на р. Ропотамо и около блато „Аркутино“, която е морски климатичен курорт от местно значение.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.2. ВЪЗДУХ

Качеството на атмосферния въздух се наблюдава от Регионална лаборатория, която извършва периодичен емисионен контрол. Общото състояние на атмосферния въздух се определя, чрез показателите посочени в чл. 4 от Закона за чистотата на атмосферния въздух общ суспендиран прах; фини прахови частици; тежки метали (Pb, Cd, Ni, As); полиароматни (полициклични) въглеводороди (ПАВ); серен диоксид; азотни оксиди; въглероден оксид; озон; бензен; сероводород. Сероводородът е включен като допълнителен показател, тъй като се емитира основно от нефтопреработващите предприятия.

Нормите за ФПЧ₁₀, SO₂, NO₂, бензен, озон, олово, въглероден оксид и алармените прагове за SO₂, NO₂ са съгласно Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух.

Нормите за ПАВ, арсен, кадмий и никел са определени в Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий и никел и ПАВ.

Нормите за стирен, толуен, ксилен и сероводород са определени в Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места.

По данни на РИОСВ – Бургас промишлената дейност в общината е сведена до минимум. Действаща е горивна инсталация - котел към МПП Веселие с. Веселие, собственост на „Комплектстрой“ ЕООД Използваното гориво е природен газ и резултатите от извършени собствени периодични измервания (СПИ), показват спазване на НДЕ.

По данни на РИОСВ Бургас през 2020 г. превишаване на установените норми за КАВ се отчитат единствено по показателя фини прахови частици (ФПЧ₁₀). Концентрацията на замърсителя е най-висока през зимните месеци (януари, февруари, ноември, декември). Основна причината е използването на твърди горива за отопление с високо съдържание на пепел и лошите метеорологични условия, непозволяващи разсейването му в атмосферата.

През летния период, в сухите месеци от годината (август и септември), концентрацията се влияе от емисиите от автомобилния транспорт и преноса на прах от уличната мрежа.

На територията на община Приморско няма разположен постоянен пункт за наблюдение качеството на атмосферния въздух.

Източници на замърсяване на територията на община Приморско:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Източници с транспортен произход: Основните пътни артерии в общината са първокласния I-9 (Е-87) (Дуранкулак-Варна-Бургас-Малко Търново) и третокласния III-908 Приморско-Ясна поляна и към път II-98(Бургас-Малко Търново). Останалите пътища в общината са четвъртокласни: Росен-Веселие-Ясна поляна-Заберново; Приморско-Писменово-Фазаново, Приморско-Китен; Ново Паничарево-Калово.
- Други източници на замърсяване на територията на общината са: Чартърно летище в местността „Еленица“ на около 4,3 км и на 7,2 км югоизточно от с. Ясна поляна. Пистата е с дължина 800 м. и е предвидена за излитане и кацане на леки и свръхлеки въздухоплавателни средства с разпереност на крилата до 16 м. и максимално излетно тегло 5 700 кг. Капацитетът на летателната писта е 900 бр. обслужени полети на година.
- Битово отопление: За отопление, за приготвяне на храна и други нужди се използват традиционните битови горивни уредби. В тях горивният процес протича в първичния си вид с използване на дърва и въглища, газгол (нафта), газ „пропан-бутан“ и др. При битово отопление най-масово се използват печките за дърва, въглища или брикети, открити огнища или камини.

Като заплаха за замърсяване на атмосферния въздух, на територията на общината, могат да бъдат посочени:

- Увеличаването на автомобилния трафик особено през летния период;
- Нарастване количеството на остарелия автомобилен парк;
- Увеличеното потребление на твърди горива през зимния сезон.

Като проблеми могат да се отбележат:

- Липса на постоянен пункт за мониторинг на въздух;
- Няма достатъчно данни за замърсяването на въздуха и относителния дял на промислеността, комунално-битовия сектор и транспорт.

За подобряване качеството на атмосферния въздух общината е предприела мерки по допълнителното улично озеленяване, допълнително залесяване от нови дръвчета и обособени зелени площи, финансирани от общински бюджет. Ежегодно по населените места на община Приморско се подменя старата декоративна растителност с влошено фитосанитарно състояние с нова, подходяща за градски условия.

1.3. ВОДИ

1.3.1 Повърхностни води

Водоносните хоризонти в община Приморско са формирани основно в алувиалните терасни образувания на реките: Ропотамо, Дяволска река, Росенска река, Церовска река,

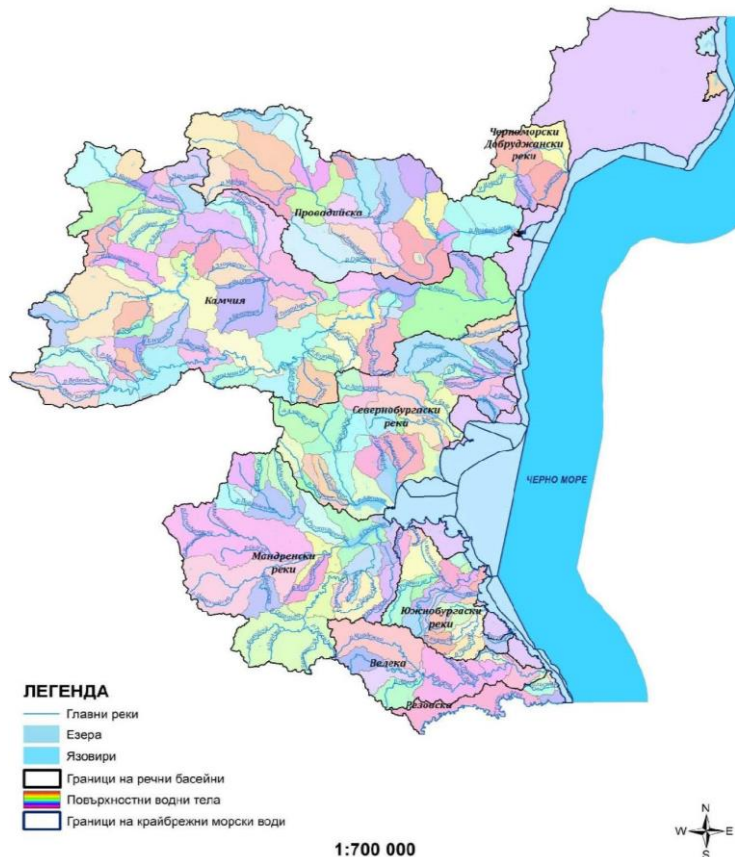

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

река Китенска, Дуденска река и Писменска река. Общо водните течения и водните площи заемат площ 6 613,517 дка.

Общо водните течения и водните площи на територията на община Приморско заемат площ 6 613,517 дка, което представлява 1,89% от площта на общината.

Фигура 10. Повърхностни води в обхвата на БДЧР

Източник: БДЧР

На територията на общината има един язовир (Ясна поляна) със завирен обем 35 млн. куб. м. и един микроязовир (Ново Паничарево) със завирен обем 1,9 млн. куб. м.

Язовир Ясна поляна събира водите на р. Дуденска, която извира от Странджа планина. Към този основен източник с помпени станции се прехвърлят в язовира водите и на р. Зеленовска и на микроязовира в с. Ново Паничарево, който се пълни от р. Церовска.

На територията на община Приморско има четири типа повърхностни водни тела. Преобладаващи са речен тип R11 (малки и средни черноморски реки) и R4 (полупланински). На територията на общината има две от тип „езеро“ L12 (малки и средни полупланински язовири) и L8 (черноморски средносолени езера и блата).

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Към общината спадат и води тип „крайбрежни води“ - CW5 и CW3.

Определянето на типовете се извършва в зависимост от задължителни фактори (надморска височина, геология, размер, географска ширина и дължина) и незадължителни фактори (състав на субстрата, температурен диапазон на водата и др.).

Територията на община Приморско попада в границите на следните водни тела:

Таблица 7. Повърхностни водни тела на територията на община Приморско

Код	Наименование	Тип
Повърхностни водни		
BG2IU200L007	Стамополу	L8
BG2IU200R1105	р. Ропотамо - от вливане на р. Мехмедженска до граница на преходни води	R11
BG2IU200R1106	р. Ропотамо - от извор до вливане на р. Староселска река	R4
BG2IU200R1006	р. Ропотамо - от вливане на р. Староселска река до вливане на р. Мехмедженска	R11
BG2IU200R004	р. Мехмедженска - от извор до вливане в р. Ропотамо	R11
BG2IU400L011	яз. Ясна поляна	L12
BG2IU400R010	р. Дяволска - от извор до вливане в яз. Ясна поляна	R4
BG2IU400R012	р. Зеленковска - от извор до вливане в р. Дяволска	R11
BG2IU400R1008	р. Дяволска след яз. Ясна поляна до граница на преходни	R11
BG2IU600L018	Дяволско блато	L8
BG2IU600R1013	р. Караагач от границата на преходните води до вливане в Черно море	R16
BG2IU600R1113	р. Узунчаирска - от вливане на р. Дряновица до границата на преходните води	R11
BG2IU600R1413	р. Узунчаирска - от извор до вливане на р. Дряновица	R4
Крайбрежни морски тела		
BG2BS000C1011	от н. Акин до н. Маслен нос	CW5
BG2BS000C1012	от н. Маслен нос до устието на р. Резовска < 30 m	CW3

Източник: БДЧР

Състояние на повърхностни води

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо.

***ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.***

В следващата таблица са дадени резултатите от оценката на екологичното и химичното състояние на повърхностните водни тела на територията на община Приморско през 2020 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 8. Състояние на повърхностните водни тела в община Приморско през 2020 г.

Код на водното тяло	Име на водното тяло	Б	Физико-химични показатели	ХМ	Екологично състояние	Химично състояние
BG2IU200L007	ез. Стамополу	н.д.	Р-PO4, Р-Р общ			н.д.
BG2IU200R004	р. Мехмедженска - от извор до вливане в р. Ропотамо	МФ	O2, NO2-N, N общ, Р-PO4, Р-Р общ			
BG2IU200R1005	р. Ропотамо - от граница на преходни води до вливане в Черно море	МФ	н.д.			н.д.
BG2IU200R1006	р. Ропотамо - от вливане на р. Староселска река до вливане на р. Мехмедженска	МФ	O2, NH4-N			
BG2IU200R1105	р. Ропотамо- от вливане на р. Мехмедженска до граница на преходни води	МЗБ, МФ	Р-PO4, Р-Р общ			Хлоралкани C10-13
BG2IU200R1106	р. Ропотамо - от извор до вливане на р. Староселска река	МЗБ, ФБ	O2			н.д.
BG2IU400L011	яз. Ясна поляна	н.д.	O2			
BG2IU400R010	р. Дяволска - от извор до вливане в яз. Ясна поляна	н.д.	O2, N общ			н.д.
BG2IU400R012	р. Зеленковска - от извор до вливане в р. Дяволска	МЗБ, МФ, ФБ	н.д.			н.д.
BG2IU400R1008	р. Дяволска след яз. Ясна поляна до граница на преходни води	МФ	O2, N общ			
BG2IU400R1108	р. Дяволска от граница на преходни води до вливане в Черно море	н.д.				н.д.
BG2IU600L018	Дяволско блато	н.д.	O2, Р-Р общ			н.д.
BG2IU600R1013	р. Караагач от границата на преходните води до вливане в Черно море	МФ	N общ, Р-PO4, Р-Р общ			н.д.
BG2IU600R1113	р. Узунчаирска - от вливане на р. Дряновица до границата на преходните води	МФ, ФБ	н.д.			н.д.
BG2IU600R1413	р. Узунчаирска - от извор до вливане на р. Дряновица	н.д.	н.д.		н.д.	н.д.

Източник: БДЧР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Легенда

1.Екологично състояние

отлично
добро
умерено
лошо
много лошо

2. Химично състояние

добро
непостигащо добро

3.Други

няма данни

Таблица 9. Мониторинг на морските води в община Приморско за периода 2014-2020 г.

Код на ВТ	Име на ВТ	Код на МП	Име на МП	Година	Азот амониев, mg/l		Азот нитратен, mg/l		Ортофосфати (като Р), mg/l		Разтворен кислород, mg/l	
					Стойност	СКОС - максимум	Стойност	СКОС - максимум	Стойност	СКОС - максимум	Стойност	СКОС - максимум
BG2BS000C1011	от н. Маслен нос до н. Корака	RS0236 0004_1	СМ*- разрешително 02360004	2020	0,21	0,022	-	-	0,1	0,01	-	-
		RS2236 0027_1	СМ- разрешително 22360027	2017	0,1105	0,022	0,07	0,04	-	-	4,21	8,9
		RS2236 0036_1	СМ- разрешително 22360036	2019	-	-	-	-	-	-	7,9	8,9
BG2BS000C1012	от н. Корака до устието на р. Резовска под 30 м	RS0036 64_1	СМ- разрешително 003664	2014	-	-	-	-	-	-	5,12	8,9
					-	-	-	-	-	-	7,2	8,9
					-	-	-	-	-	-	7,86	8,9
		RS0039 59_1	СМ- разрешително 003959	2014	-	-	-	-	-	-	7,85	8,9
					-	-	-	-	-	-	7,59	8,9
		RS2236 0007_1	СМ - разрешително 22360007	2016	-	-	-	-	-	-	5,78	8,9
					-	-	-	-	-	-	7,15	8,9

Източник: БДЧР

*СМ – Собствен мониторинг

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

По-голяма част от водните тела на територията на община Приморско са в умерено екологично състояние и добро химично състояние.

При водно тяло BG2IU200R1105 (пункт р. Ропотамо - с. Веселие) през 2020 г. е регистрирано превишаване на средногодишната стойност на стандарта за качество за Хлоралкани C10-13.

При водно тяло с код BG2IU400L011 - яз. Ясна поляна е в умерено състояние на база влошени данни за кислородното съдържание.

Пунктове за мониторинг на повърхностни води

Мониторинга на повърхностните води на БДЧР е съобразен с изискванията на Европейска Рамкова директива за водите, Директива 2000/60/ЕС.

На територията на община Приморско има 17 пункта за мониторинг на повърхности води.

БДЧР извършва регулярен мониторинг на повърхностните водни тела за хидробиологичен мониторинг и контролен и оперативен мониторинг.

Таблица 10. Пунктове за мониторинг на повърхностни и морски води

Код на пункта	Име на пункта	Име на водно тяло	Код на ВТ
BG2IU200L019RP18	Аркутино	ез. Аркутино	BG2IU200L019
BG2IU72221MS403	р. Ропотамо - с. Ново Паничарево	р. Ропотамо	BG2IU200R1006
BG2IU291MS003	р. Ропотамо – с. Веселие	р. Ропотамо	BG2IU200R1105
BG2IU200R005RP14	р. Ропотамо в ПР „Вельов вир“	р. Ропотамо	BG2IU200R1005
BG2IU20000MS257	Стамополу	Стамополу	BG2IU200L007
BG2IU04919MS007	яз. „Ясна поляна“	яз. Ясна Поляна	BG2IU400L011
BG2IU411MS001	р. Дяволска - 5 км. преди Приморско	р. Дяволска	BG2IU400R1008
BG2IU07411MS408	р. Дяволска - преди устие, гр. Приморско	р. Дяволска	BG2IU400R1108
BG2IU00421MS253	р. Зеленковска - преди вливане в р. Дяволска	р. Зеленковска - от извор до вливане в р. Дяволска	BG2IU400R012
BG2IU6915MS002	р. Караагач – устие	р. Караагач	BG2IU600R1013
BG2IU62531MS498	р. Узунчаирска - преди с. Писменово	р. Узунчаирска - от извор до вливане на р. Дряновица	BG2IU600R1413
BG2IU62531MS412	р. Узунчаирска - с. Писменово, мост за Приморско	р. Узунчаирска	BG2IU600R1113
BG2BS00000MS111	Созопол	от н. Акин до н. Маслен нос	BG2BS000C1011
BG2BS00000MS122	Ропотамо 1	от н. Акин до н. Маслен нос	BG2BS000C1011
BG2BS00000MS123	Приморско 1	от н. Маслен нос до устието	BG2BS000C1012

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Код на пункта	Име на пункта	Име на водно тяло	Код на ВТ
		на р. Резовска < 30м	
BG2BS00000MS125	Царево 1	от н. Маслен нос до устието на р. Резовска < 30м	BG2BS000C1012
BG2BS00000MS126	Велека 1	от н. Маслен нос до устието на р. Резовска < 30м	BG2BS000C1012

Източник: БДЧР

*ВТ – Водно тяло

Риск от наводнения

Наводненията са природно явление, което не може да бъде предотвратено. Вероятността за тяхната поява и степента на пораженията им зависят от редица фактори, познаването и управлението на които позволява да се въздейства върху общите негативни последици от наводненията.

Оценката и управлението на риска от наводнения е предмет на Директива 2007/60 на ЕС, позната още като Европейска Директива за наводненията, която е в сила от 26.11.2007 г. и е транспонирана в националното законодателство с изменението на Закона за водите през м. август 2010 г. В БДЧР се разработва План за управление на риска от наводнение.

Изготвянето на картите на районите под заплахата и картите на районите с риск от наводнения е ключов етап от изпълнението на изискванията на Директивата – въз основа на тях се разработва Плана за управление на риска от наводнения, който разглежда всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн.

Съгласно чл. 146е от ЗВ, картите на заплахата от наводнения обхващат зони, които могат да бъдат наводнени при следните сценарии:

- Наводнения с малка вероятност за настъпване са наводнения, при които вероятният период за повторно настъпване е по-голям или равен на 1000 години, както и при непредвидими събития;
- Наводнения със средна вероятност за настъпване са наводнения, при които вероятният период за повторно настъпване е по-голям или равен на 100 години;
- Наводнения с висока вероятност за настъпване - това са наводнения, при които вероятният период за повторно настъпване е по-голям или равен на 20 години, където е целесъобразно.

В изпълнение на изискванията на чл. 5 от Директивата и чл. 146г, ал. 1 от Закона за водите, Директора на БДЧР определя райони, за които се счита, че съществува значителен потенциален риск от наводнения или вероятност за значителен потенциален риск от

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

наводнения. Определянето на РЗПРН се извършва на база на резултатите от предварителната оценка на риска от наводнения (ПОРН) по „Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН“, утвърдени от Министъра на Околната среда и водите съгласно чл. 187 ал.2 т.6 от Закона за водите.

За Черноморски район са съставени карти на заплахата от речни и морски наводнения, които са представени в сайта на Басейнова дирекция „Черноморски район“.

На юг от Мандренските реки, вливат своя отток директно в Черно море множество къси самостоятелни реки с малки водосборни области. По-главните от тях от север на юг са:

- Река Дяволска зауства южно от гр. Приморско, има дължина 37 км и водосборна площ 133 км²;
- Река Карагач протича южно от гр. Китен и образува дълбок естуар при вливането си в Черно море, който на места достига до 11-14 м дълбочина. Реката е дълга 15 км;
- Река Ропотамо е с дължина 48,50 километра и водосборната площ 249 км². По-голямата част от долината на реката е лонгоз с гори от дъб, ясен, бряст, габър и други. Около устието на реката се е образувал дълъг и широк лиман, ограден от Черно море с пясъчни коси. Лиманът е плавателен за малки съдове.

На следващите две фигури, са показани районите в общината Приморско, които са под заплахата и риск от наводнения спрямо населените места.

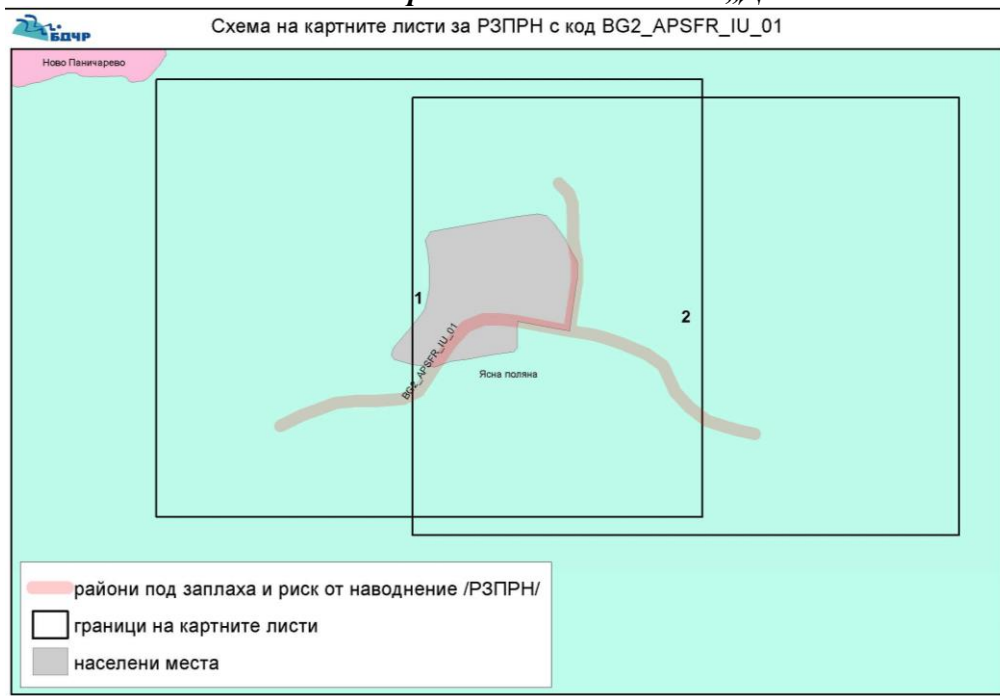
Територията на община Приморско попада в два района със значителен потенциален риск от наводнение:

С код BG2_APSFR_UI_01 и наименование „Дяволска – Ясна поляна“, който се залива при моделирани сценарии с период на повтаряемост 20, 100 и 1000 години. Съгласно извършената в ПУРН интерпретация на риска, въз основа на интерпретиране на получената потенциална щета, район BG2_APSFR_UI_01 „Дяволска – Ясна поляна“ е определен в ниска степен на риск, при който строителството е възможно, като собствениците на засегнатите парцели и обекти трябва да бъдат предупредени за потенциална заплахата от наводнение. За чувствителните обекти да се приемат специални мерки (за намаляване на уязвимост), както за вече построените, така и за предстоящите/разширяващите се.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 11. Район под заплаха и риск от наводнения – „Дяволска – Ясна поляна“

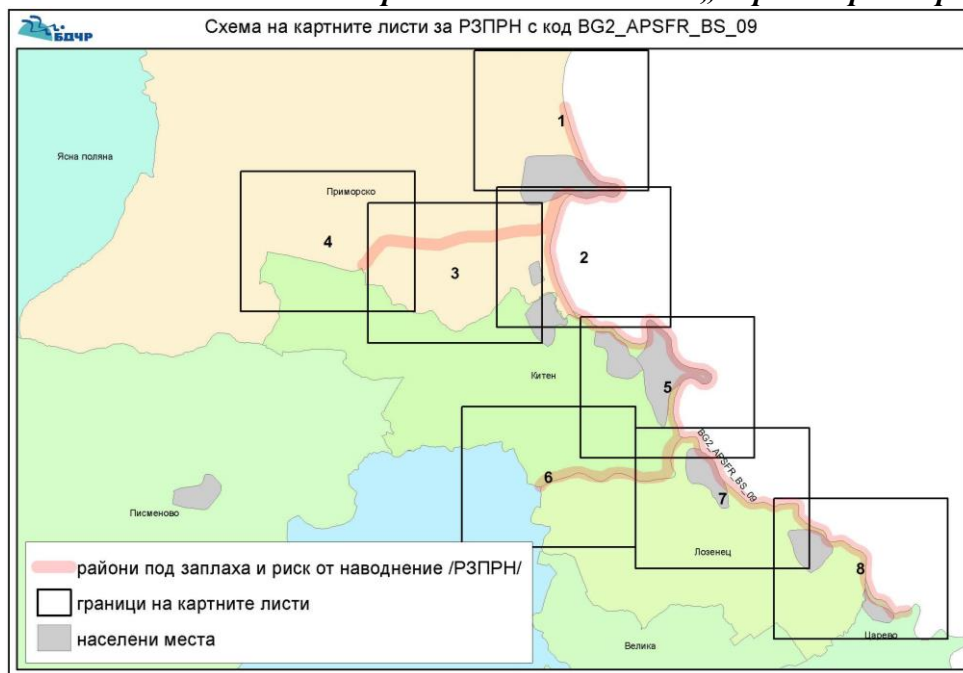
Източник: БДЧР

С код BG2_APSFR_BS_09 и наименование „Черно море – Приморско“, който се залива при моделирани сценарии с период на повтаряемост 20, 100 и 1000 години. Съгласно извършената в ПУРН интерпретация на риска, въз основа на интерпретиране на получената потенциална щета, район BG2_APSFR_BS_09 „Черно море – Приморско“ е определен в средна степен на риск, при който строителството е възможно, но с ограничения, изхождащи от подробна преценка на функционалната заплаха за обектите от наводнение. Не е подходящ за строителството на чувствителни обекти – болници, училища, администрация и подобни. Не се препоръчва да се разширяват застроените площи.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 12. Район под заплаха и риск от наводнения – „Черно море – Приморско“

Източник: БДЧР

Необходимо е да се осигури изпълнение на приложените мерки, заложи в ПУРН и да се предвидят следните мерки от ПоМ на ПУРН:

- Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия;
- Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите свързани с наводненията;
- Възстановяване на компрометирани диги;
- Разширяване на „тесни места“ като мостово и др., които водят до подприщване на речния отток;
- Изграждане на нови корекции;
- Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките;
- Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други, намиращи се в границите на речните легла или дерета;
- Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия вкл. от наводнения;
- Информирание и осигуряване на широк достъп до информация на населението чрез използването на съвременни методи и технологии;
- Повишаване готовността на населението за реагиране при наводнения;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Реконструкция и ремонт на язовири;
- Постоянен мониторинг на застрояване в близост до заливаемите зони;
- Разработване и актуализиране на плановете за защита при бедствия.

В ПОРН, за РЗПРН – в община Приморско няма регистрирани значителни минали наводнения.

1.3.2. Подземни води

В хидроложко отношение сравнително добре е изучена терасата на река Ропотамо. Тук съществуват добри условия за акумулиране на подземни води под формата на безнапорен приток на пресни и слабо солени подземни води със статично водно ниво на дълбочина 2,0 до 3,1 м. Ресурсите на потока се изчисляват на 99 куб. дм/сек. Подземните води от терасата на р. Ропотамо с малки изключения са пригодни за питейно, техническо и селскостопанско водоснабдяване, както и напояване. Експлоатационните ресурси на потока от терасата на река Дяволска възлизат на 8 куб. дм/сек.

При сондажи, проведени през 1951 г. на река Росенска в землището на с. Веселие, се разкрива подземна река със значителен дебит. През 1952 г. е направена помпена станция на 1 км от селото и с тази вода са водоснабдени селата Веселие и Ново Паничарево.

Грунтовете води се подхранват от атмосферните и повърхностните води. Нивото им е ограничено от развитието на грунда и се колебае под влияние на вертикалното движение на влагата в зоната на аерация. В зависимост от формите на терена нивото на грунтовете води варира в границите от 0,00 до 3,00 м. Те са формирани главно в пясъчните хоризонти и тези на блатните глини и се подпират на изток от морето. Целият този водоносен комплекс се дренира от блатото „Стамополу“ на север през пясъчната коса от морето на изток. Водите на блатото са слабо засолени.

Таблица 11. Подземни водни тела на територията на община Приморско

Код на подземно водно тяло	Име на подземното водно тяло
BG2G000000Q010	Порови води квартернера на р. Ропотамо
BG2G000000Q011	Порови води в кватернера на р. Дяволска
BG2G000000N024	Порови води в неоген - сармат Приморско
BG2G000000K2035	Пукнатинни води в ВК2t en - st - Бургаска вулканична южно от Бургас
BG2G000000JT042	Карстови води в юра-триас карстово-пукнатинна зона

Източник: БДЧР

По данни на РИОСВ – Бургас количественото и химично състояние на подземните водни тела е определено като „добро“.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 12. Състояние на подземните водни тела в община Приморско през 2020 г.

Код на ПВТ	Код на пункт	Име на пункт	Количествено състояние	Химично състояние
BG2G000000Q010	BG2G000000QMP033	Веселие, ШКЗ	добро	добро
	BG2G000000QMP033	Веселие, ШКЗ		
	BG2G000000QMP033	Веселие, ШКЗ		
BG2G000000Q011	BG2G000000QMP203	Лозенец, ШК „Прилеп-2- Лозенец“ ООД	добро	добро
	BG2G000000QMP203	Лозенец, ШК „Прилеп-2- Лозенец“ ООД		
	BG2G000000QMP203	Лозенец, ШК „Прилеп-2- Лозенец“ ООД		
	BG2G000000QMP203	Лозенец, ШК „Прилеп-2- Лозенец“ ООД		
BG2G000000N024	BG2G000000NMP231	Приморско, ВТ5 „Бургасцвет-90Танев“ ЕООД	добро	добро
	BG2G000000NMP232	Китен, ЕТК-1 „Роси-Стоян Доброволов-Китен“		
	BG2G000000NMP232	Китен, ЕТК-1 „Роси-Стоян Доброволов-Китен“		
	BG2G000000NMP232	Китен, ЕТК-1 „Роси-Стоян Доброволов-Китен“		
BG2G000000K2035	BG2G000000K2MP100	Созопол, ПС Каваците, Дренаж 1,2	добро	добро

Източник: Доклад за състоянието на околната среда 2020 г., гр. Бургас

Подземно водно тяло с код **BG2G000000QMP033** – Порови води в кватернера на р. Ропотамо. В програмата за химичен мониторинг през 2020 г. е предвидено наблюдението в един пункт - BG2G000000QMP033 Веселие, ШК-3. Не са установени превишения над СК. ПВТ в района на МП е определено в „добро“ състояние.

Таблица 13. Химичен мониторинг на ПВТ BG2G000000QMP033

Код на ПВТ	Име на ПВТ	Химично състояние		Междинно химично състояние	
		Визуализация	Параметри с концентрации на РС и Средна стойност за периода (2010-2014 г) над Стандарта за качество или ПС	Визуализация	Показатели с отклонение от СК/ПС през 2020 г.
BG2G000000Q010	Порови води в кватернера на р. Ропотамо	добро	няма установени	добро	няма установени

Източник: БДЧР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Подземно водно тяло с код **BG2G000000N024** – Порови води в неоген – сармат Приморско. В програмата за химичен мониторинг през 2020 г. са предвидени за наблюдение два пункта:

- Пункт: BG2G000000NMP231 Приморско, ВТ5 „Бургасцвет-90Танев“. За периода има само едно измерване. Установено е еднократно превишение над СК по показател: натрий. ПВТ в района на МП е определено в „лошо“ състояние;
- Пункт: BG2G000000NMP232 Китен, ЕТК-1 „Роси-Стоян Доброволов-Китен“. Установено е еднократно превишение над СК по показател: манган, но СГС ненадвишава СК. ПВТ в района на МП е определено в „добро“ състояние.

Таблица 14. Химичен мониторинг на ПВТ BG2G000000N024

Код на ПВТ	Име на ПВТ	Химично състояние		Междинно химично състояние	
		Визуализация	Параметри с концентрации на РС и Средна стойност за периода (2010-2014 год.) над Стандарта за качество или ПС	Визуализация	Показатели с отклонение от СК/ПС през 2020 г.
BG2G000000N024	Порови води в неоген-сармат Приморско	добро	няма установени	добро	натрий

Източник: БДЧР

Пунктове за мониторинг на подземни води

БДЧР осъществява мониторинг на подземните води в община Приморско.

Таблица 15. Пунктове за мониторинг на подземни води

Код на пункт	Име на пункт	Код на ПВТ	Използване на пункта
BG2G000000QMP033	Веселие, ШКЗ	BG2G000000Q010	ПБВ
BG2G000000NMP231	Приморско, ВТ5 „Бургасцвет-90 Танев“ ЕООД	BG2G000000N024	напояване
BG2G000000NMP232	Намира се в имот 37023.501.138 гр. Китен в имот на „Лотос Роси“ ЕООД	BG2G000000N024	други цели

Източник: БДЧР

От проведения регулярен мониторинг на подземните води, в следващата таблица са описани резултатите за периода 2014-2020 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 16. Мониторинг на подземни води за периода 2014-2020 г.

Код на пункт	Име на пункт	Година	Желязо (общо)	Калций	Магнезий	Манган (общ)	Натрий	Нитритни йони	Обща твърдост	Окисляемост (перманг)	Хлорни йони	Хром - общ*
			mg/dm3	mg/dm3	mg/dm3	mg/dm3	mg/dm3	mg/dm3	mgeqv/dm3	mg O2/dm3	mg/dm3	mg/dm3
BG2G000000NMP231	Приморско, ВГ5 „Бургасцвет-90Танев“ ЕООД	2016	0,178	31,7	47,7	0,00581	318,	0,062	5,2	1,57	167,	0
			0,053	12,3	4,69	0,00541	330,	2,49	1,3	0	164,	0
			0	41,9	47,2	0,0107	303,	0,02	6,1	2,01	185,	0
		2017	0,064	36,	49,8	0,00912	318,	0	4,2	1,67	171,	0
			0	12,4	2,63	0,00148	294,	0,058	1,1	1,39	164,	0
			0	36,5	47,7	0,00574	324,	0	5,9	1,86	169,	0,055
			0	73,	60,1	0,16	300,	0,05	8,6	4,11	167,	0
		2018	0	43,3	49,1	0,00327	346,	0,081	6,2	0	204,	0
			0	0	0	0	199,	0,061	0	0	185,	0
			0	0	0	0	0	0,154	0	0	162,	0
			0	0	0	0,00116	277,	0,016	0	0	164,	0
		2019	0,07			0,00154	317,	0			178,	
			0,07			0,001	258,	0,01			130,	
			0,1		37,	0,00593	278,	0,05			157,	
		2020	0,1		52,7	0,001	347,	0,05			170,	
BG2G000000NMP232	Китен, ЕТК-1 „Роси-Стоян Доброволов- Китен“	2016	0,395	190,	35,1	0	129,	0,015	13,	0	329,	0
			0	162,	18,1	0,00276	83,8	0	6,2	2,76	174,	0
			0,144	149,	29,9	0,00221	71,5	0	10,3	0	336,	0
		2017	0	188,	33,4	0,0111	92,9	0	10,9	0	264,	0
			0,413	389,	29,9	0,00659	135,	0,02	8,1	0	283,	0
			0	181,	25,6	0,00387	73,8	0,052	11,6	0	210,	0
			0,073	137,	18,5	0,00225	80,1	0,015	8,4	0	261,	0
		2018	0	0	0	0,00342	0	0	0	0	2,33	0
			0	0	0	0,035	0	0,0169	0	0	189,	0
			0	0	0	0,00664	0	0	0	0	170,	0

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Код на пункт	Име на пункт	Година	Желязо (общо)	Калций	Магнезий	Манган (общ)	Натрий	Нитритни йони	Обща твърдост	Окисляемост (перманг)	Хлорни йони	Хром - общ*
			mg/dm3	mg/dm3	mg/dm3	mg/dm3	mg/dm3	mg/dm3	mgeqv/dm3	mg O2/dm3	mg/dm3	mg/dm3
		2019	0,07			0,00191	70,4	0,01			187,	
			0,511			0,0146	81,8	0,05			116,	
		2020	0,1			0,0212		0,007			97,1	
			0,1		14,8	0,053		0,05			236,	
			0,1		21,9	0,00414		0,05			190,	
BG2G000000QMP033	Веселие, ШКЗ	2014	0	8,8	242,	0,0917	16,7	0	20,4	1,28	31,7	0
			0	29,9	34,7	0,00102	19,9	0	4,3	1,03	24,8	0
			0	88,5	14,5	0,00885	15,2	0,046	5,5	0	39,4	0,0034
		2015	0	80,2	26,8	0,265	21,4	0	6,2	1,84	24,8	0
			0	31,5	34,5	0,00126	17,6	0	3,9	1,28	23,5	0,0009
			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0	72,	20,9	0,00362	37,1	0,015	4,6	1,3	34,5	0
		2016	0,224	56,1	26,7	0	20,2	0,019	5,	1,12	31,2	0
			0	65,6	18,3	0	15,7	0	4,6	0,94	24,1	0
			0	64,1	10,2	0,0175	22,4	0	4,	0	15,4	0
			0	70,2	20,5	0,014	19,9	0	4,6	0	23,5	0
		2017	0	58,4	12,9	0,00282	15,5	0	3,5	0	20,9	0
			0,676	53,4	17,6	0,00858	21,5	0,026	4,9	1,28	32,9	0
			0	58,9	19,8	0,0393	17,7	0	4,6	14,2	22,4	0

Източник: БДЧР

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.3.3. Зони за защита на водите

Зоните за защита на водите са регламентирани в чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 5 от Закона за водите и се определят и актуализират на всеки шест години с Плана за управление на речните басейни (ПУРБ).

Зони за защита на питейните води са териториите, които са определени за защита на водните тела, от които се добива вода за питейно-битови нужди, включително санитарно-охранителните зони, учредени около водохващанията за добив на питейна вода.

Зони за защита на водите, съгласно чл.119 а, ал.1, т.1 от ЗВ

Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

На територията на община Приморско има едно повърхностно водно тяло, което е обявено за зона за защита на питейните води от повърхностни тела, съгласно чл. 119а, ал. 1, т.1 от Закона за водите.

Таблица 17. Повърхностни води определени като зони за защита на питейните води

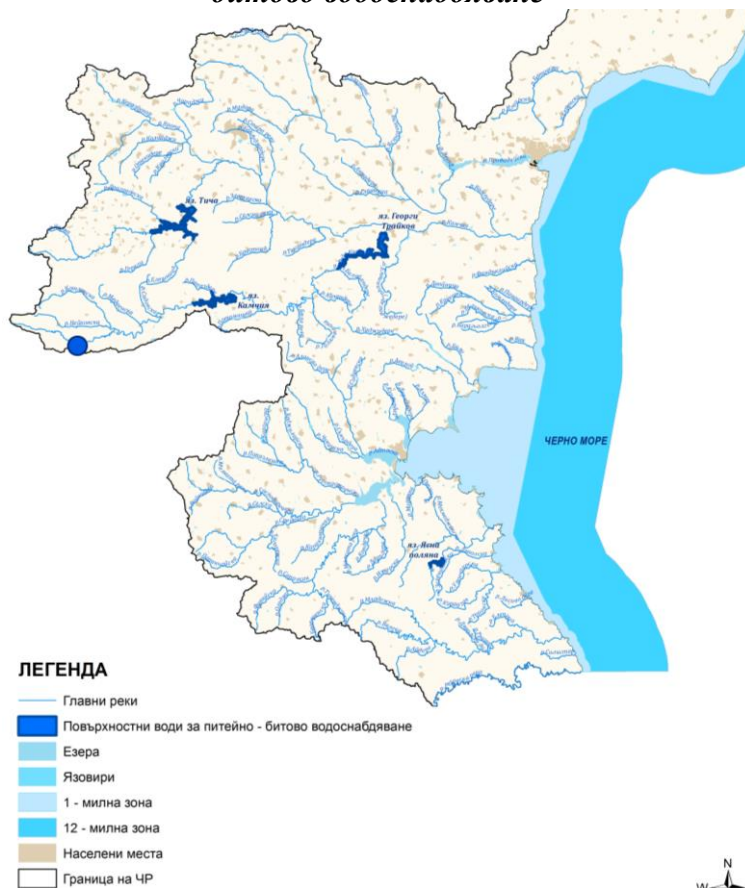
Код на зона	Код на ПВТ	Име на язовир	Географско описание на ПВТ	Площ на язовира, км ²	Общ обем мил. куб. м
2DSWL011	BG2IU400L011	яз. Ясна Поляна	яз. Ясна Поляна	2,217	35,3

Източник: БДЧР

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 13. Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Източник: ПУРБ на ЧР 2016-2021 г.

Зони за защита на подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Всички подземни водни тела са определени като зони за защита на подземните води за питейно-битово водоснабдяване. За зоните за защита на питейните води екологичната цел е: „намаление на необходимостта от пречистване на водите преди тяхното използване и осигуряване на проектното количество във водоземните съоръжения.“

В ПУРБ 2016-2021 за зони за защита на подземните води за питейно-битово водоснабдяване са заложили следните мерки за опазване: прилагане на правилата за добра земеделска практика за водни тела, определени като зони за защита на водите, предназначени за питейно водоснабдяване в райони, в които е установен риск от замърсяване с нитрати.

На територията на община Приморско има едно водно тяло, което е в регистъра на зони за защита на подземните води.

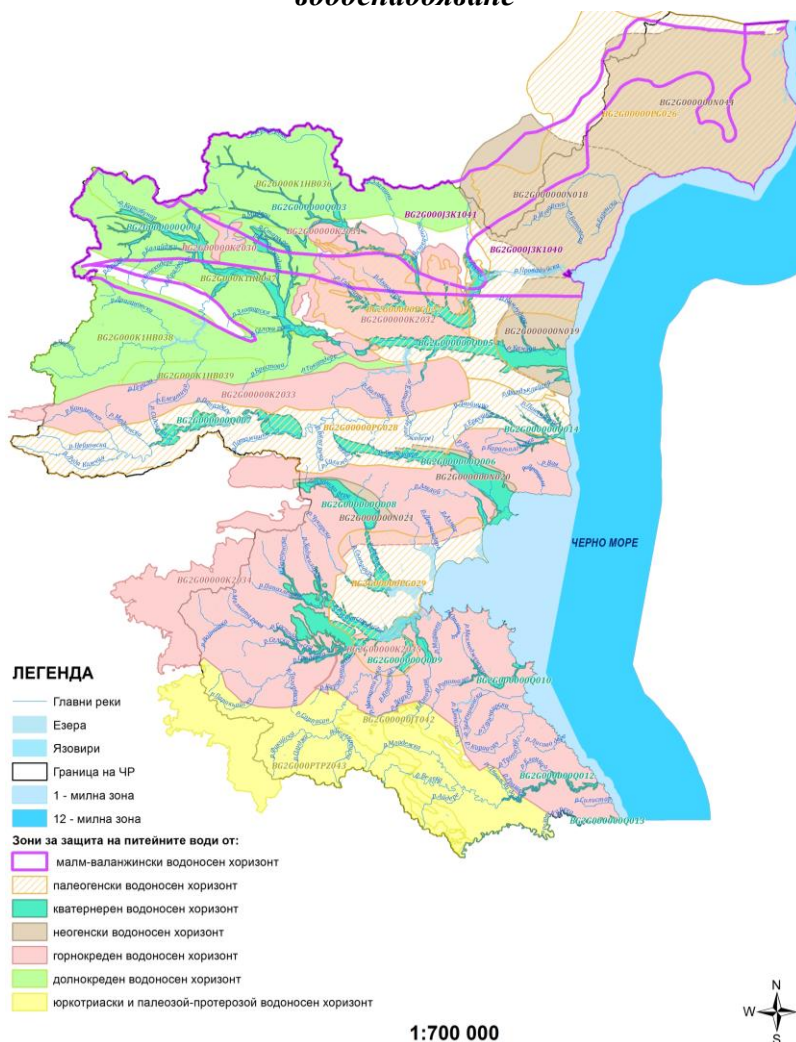
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Таблица 18. Регистър на зоните за защита на подземни води в община Приморско

Код на зона	Код на ПВТ	Име на ПВТ	Обща площ (км ²)
BG2DGW000000Q010	BG2G000000Q010	Порови води в кватернера на р. Ропотамо	14,11
BG2DGW000000K2035	BG2G000000K2035	Пукнатинно-карстови води в ВК2тсн-st Бургаска вулканична южно от Бургас	1 597,33
BG2DGW0000K1J3042	BG2G0000K1J3042	Карстови води в юра триас - карстово пукнатинна зона	317,8
BG2DSWL011	-	-	-

Източник: ПУРБ на ЧР 2016-2021 г.

Фигура 14. Зони за защита на подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Източник: ПУРБ на ЧР 2016-2021 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Санитарно-охранителни зони (СОЗ)

Територията на община Приморско попада в санитарно-охранителни пояси на минерални водоизточници:

Пояси I, II и III на „язовир Ново Паничарево“, учредени със Заповед № РД - 947/17.12.2019 г. на МОСВ;

Пояс I на язовир „Ново Паничарево“ включва акваторията от язовирната стена до разстояние 1000 м срещу течението, както и ивица с ширина 50 м. от границата на най-високото водно тяло на язовирното езеро. Общата площ на пояс I е 528,44 дка.

Пояс II на язовир „Ново Паничарево“ обхваща цялата акватория на язовирното езеро и бреговата ивица с широчина не по-малко от 500 м от границата на водния обект. Общата площ на пояс II е 3 245,05 дка.

Границите на пояс III се определят на не повече от 25 000 м, както нагоре по течението, така и от двете страни на водния басейн над мястото на водовземното съоръжение, като границите на пояс III съвпадат с водосбора на язовира. Общата площ на пояс III е 64 452,80 дка.

Пояси I, II и III на „язовир Ясна поляна“, учредени със Заповед № РД - 947/17.12.2019 г. на МОСВ.

Пояс I на язовир „Ясна поляна“ включва акваторията от язовирната стена до разстояние 1 000 м срещу течението, както и ивица с ширина 50 м от границата на най-високото водни ниво на язовирното езеро. Общата площ на пояс I е 1 336,96 дка.

Пояс II на язовир „Ясна поляна“ обхваща цялата акватория на язовирното езеро и бреговата ивица с широчина не по-малко от 500 м. от границите на водния обект. Общата площ на пояс II е 8 452,96 дка.

Границите на пояс III се определят на не повече от 25 000 м, както нагоре по течението, така и от двете страни на водния басейн над мястото на водовземното съоръжение, като границите на пояс III съвпадат с водосбора на язовира. Общата площ на пояс III е 41 725,05 дка.

Пояс III на „Деривация Зелениковска“, учредени със Заповед № РД - 947/17.12.2019 г. на МОСВ.

Границите на пояс III се определят на не повече от 25 000 м., както нагоре по течението, така и от двете страни на реката над мястото на водовземното съоръжение, като границите на пояс III съвпадат с водосбора на водохващането. Общата площ на пояс III е 10 582,62 дка.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

В пояс I на санитарно-охранителна зона се забранява:

- Достъп на лица, с изключение на тези, свързани с експлоатацията на водоземните съоръжения и на охранителната зона, както и представителите на контролните органи съгласно чл. 8, ал. 2 и 3 Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г.:
- Всички дейности, освен:
 - Добива на вода за питейно – битово водоснабдяване и експлоатацията на охранителната зона;
 - Противоерозионни, поддържащи и възстановителни дейности в горите, които следва да се изпълняват съобразно нормативните изисквания и да не водят да увреждане на водоизточника, водоземните и измервателните съоръжения, както и до влошаване качествата на водите, съобразно критериите на чл. 9, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г.;
 - Предвиждане на ивица по брега на язовира с ширина до 200 м, в която се проектират противоерозионните мероприятия на основание чл. 21 от Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г.

В пояс II на санитарно-охранителната зона се забраняват:

- Използване на терена за нови или съществуващи гробища за нови погребения;
- Създаване на нови и разширяване съществуващи селищни територии за постоянно и сезонно ползване без изградени канализационни и пречиствателни съоръжения, съответстващи на техническите изисквания;
- Полагане тръбопроводи, провеждащи нефт и други вредни или токсични вещества;
- Изграждане на сервиси, автомивки и паркинги;
- Изграждане съоръжения и промишлени дейности, водещи до повишаване съдържанието на еутрофизиращи вещества във водата;
- Изграждане подземни резервоари и хранителни за опасни вещества;
- Животновъдни ферми;
- Свинекомплекси;
- Наторяване с течен оборски тор;
- Ползване на въздухоплавателни средства за разпръскване на торове и пестициди;
- Използване на плавателни средства с двигател с вътрешно горене, с изключение на следните случаи:
 - Спасяване на човешки живот;
 - Неотложна необходимост на експлоатационния персонал, свързана с възникване на предаварийна или аварийна ситуация на съоръженията на водоземането, язовирната стена и съоръженията към нея.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Къмпинг и ваканционни лагери;
- Почивни станции и други подобни средства за подслон предназначени за туристически цели като: хотели, мотели, вилни селища, туристически селища, пансиони, семейни хотели, самостоятелни стаи, вили, къщи, бунгала, туристически хижи;
- Пране с химически препарати и/или избелващи средства.

В пояс II на санитарно-охранителната зона се ограничават:

- Добив на подземни богатства;
- Изграждане на надземни подземни строителни съоръжения с изключение на реконструкция и модернизация на основните водоснабдителни съоръжения;
- Изграждане на пътища и магистрали;
- Наторяване с оборска тор и/или компост;
- Наторяване с неорганични торове;
- Използване препарати за растителна защита;
- Изграждане на силажни ями;
- Напояване и наторяване с отпадъчни води;
- Промислено риборазвъждане;
- Изсичане на гори, с изключение на отгледна сеч.

В пояс II на санитарно-охранителната зона се ограничават при доказана необходимост:

- Полагане на водопроводи, несвързани с водоснабдителната система;
- Лични животновъдни стопанства.

В пояс III на санитарно-охранителната зона се забраняват:

- Полагане тръбопроводи, провеждащи нефт и други вредни или токсични вещества;
- Изграждане подземни резервоари и хранилища за опасни вещества;
- Свинекомплекси;
- Ползване на въздухоплавателни средства за разпръскване торове и пестициди;
- Пране с химически препарати и/или избелващи средства във водните тела от водосбора на язовира.

В пояс III на санитарно-охранителна зона се ограничават:

- Добив на подземни богатства;
- Животновъдни ферми (без свинекомплекси);
- Използване на плавателни средства с двигатели с вътрешно горено.

В пояс III на санитарно-охранителната зона се ограничават при доказана необходимост:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Използване терена за нови или съществуващи гробища за нови погребения;
- Създаване нови и разширяване съществуващи селищни територии за постоянно и сезонно ползване без изградени канализационни и пречиствателни съоръжения, съответстващи на техническите изисквания;
- Изграждане на пътища и магистрали;
- Изграждане сервиси, автомивки и паркинги;
- Изграждане съоръжения и промишлени дейности, водещи до повишаване съдържанието на еутрофизиращи вещества във водата;
- Наторяване с течен оборски тор и/или компост;
- Наторяване с неорганични торове;
- Използване препарати за растителна защита;
- Напояване и наторяване с отпадъчни води;
- Къмпинг и ваканционни лагери;
- Почивни станции и други подобни;
- Изсичане на гори, с изключение на отгледна сеч.

Зони за отдих, водни спортове и/или за къпане

Съгласно нормативните изисквания на Наредба № 5 от 30.05.2008 г. (изм. ДВ. бр. 5 от 18 Януари 2013 г.) за управление качеството на водите за къпане (ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г.), която е в съответствие с Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане, е регламентирано:

- Водите за къпане са специално обособени части от повърхностно водно тяло, използвани масово от хората за къпане – море, язовири, реки, езера за къпане;
- Зоните за къпане, са частта от повърхностното водно тяло, където се намират водите за къпане.

На територията на община Приморско има определени пет зони с води за къпане, които са описани в следващата таблица.

Таблица 19. Зони с води за къпане на територията на община Приморско

Код на зоната за къпане	Зона за къпане	Код на ВТ	Име на ВТ	Категория	Площ на ВТ
BG3412167800002031	Плаж „Аркутино“	BG2BS000C1011	от н. Акин до н. Маслен нос	Крайбрежни морски води	51,43
BG3412758356002032	Приморско - Северен плаж	BG2BS000C1012	от н. Маслен нос до устието на р. Резовска < 30м	Крайбрежни морски води	76,43
BG3412758356002034	Международен младежки център	BG2BS000C1012	от н. Маслен нос до устието на р. Резовска < 30м	Крайбрежни морски води	76,43

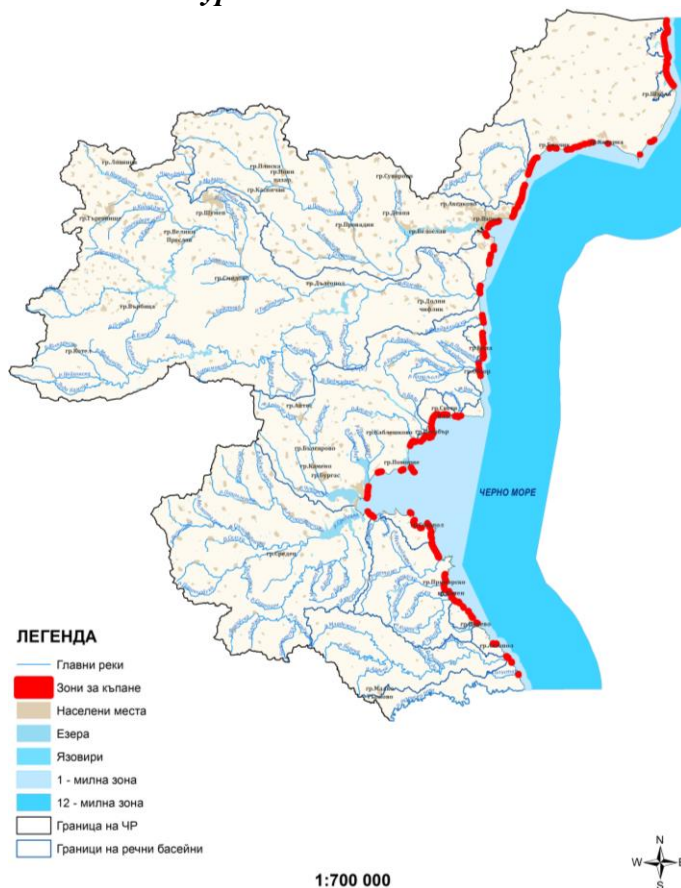

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Код на зоната за къпане	Зона за къпане	Код на ВТ	Име на ВТ	Категория	Площ на ВТ
BG3412737023002035	Китен - Северен плаж	BG2BS000C1012	от н. Маслен нос до устието на р. Резовска < 30м	Крайбрежни морски води	76,43
BG3412737023002036	Китен - Южен плаж	BG2BS000C1012	от н. Маслен нос до устието на р. Резовска < 30м	Крайбрежни морски води	76,43

Източник: БДЧР

Фигура 15. Зони за къпане

Източник: БДЧР

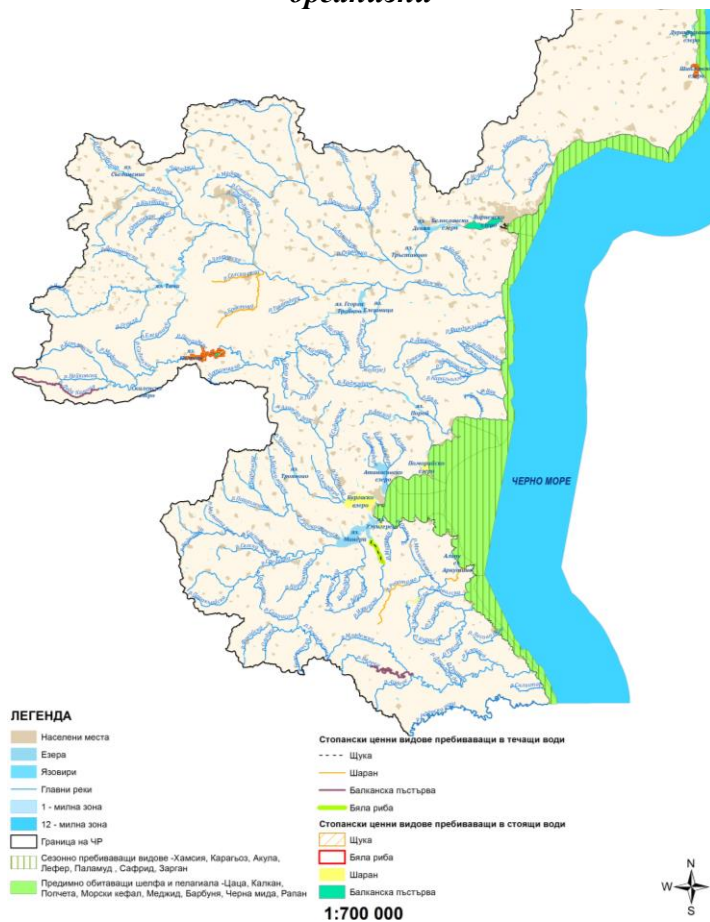
Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми

Вътрешните повърхностни води и крайбрежните морски води са определени като зони за опазване на стопански ценни видове риби с кодове BG2FSWIU400L011, BG2FSWIU200R1106, BG2FSWBS000C1011 и BG2FSWBS000C1012 и води, осигуряващи условия за живот и възпроизводство на черупкови организми и наименование „гр. Ахтопол – Маслен нос“ с код BG2SFW03 съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 4 от ЗВ.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 16. Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми

Източник: БДЧР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 20. Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми

Код на зоната	Име на зоната	Географско описание на зоната	Основание за определяне на зоната	Код на ВТ, в което попада зоната	Площ на тялото	Вид води
BG2FSWIU200R1106	яз. Ново Паничарево	яз. Ново Паничарево	Заповед No РД 09-98/26.02.2016г. на министъра на земеделието и храните	BG2IU200R1106	16,31	Шаран (<i>Cyprinus carpio</i>)
BG2FSWIU400L011	яз. Ясна Поляна	яз. Ясна Поляна	Заповед No РД 09-98/26.02.2016г. на министъра на земеделието и храните	BG2IU400L011	2,06	Шаран (<i>Cyprinus carpio</i>)
BG2FSWBS000C1011	Черно море	от н. Сиврибурун до устието на р. Резовска	Закон за рибарство и аквакултури	BG2BS000C1011	51,43	Предимно обитаващи шелфа и пелагиала - Цаца (<i>Sprattus</i>), Калкан (<i>Psetta maxima maeotica</i>), Пончета (<i>Gobiidae</i>), Морски кефал (<i>Mugil cephalus</i>), Меджид (<i>Merlangius</i>), Барбуня (<i>Mullus barbatus ponticus</i>), Черна мида (<i>Mytilus galloprovincialis</i>), Рипан (<i>Rapana thomasiana</i>)
BG2FSWBS000C1012				BG2BS000C1012	76,43	Сезонно пребиваващи видове - Хамсия (<i>Engraulis encrasicolus ponticus</i>), Карагьоз (<i>Alosa immaculata</i>), Акула (<i>Squalis acanthias</i>), Лефеп (<i>Pomatomus saltatrix</i>), Паламуд (<i>Sarda sarda</i>), Сафруд (<i>Trachurus mediterraneus ponticus</i>), Зарган (<i>Belone belone</i>)

Източник: БДЧР

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Уязвими зони

Община Приморско не попада в уязвима зона, съгласно Заповед № РД-660/28.08.2018 г. на Министъра на МОСВ за определяне на водите, които са замърсени с нитрати от земеделски източници и уязвими зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници.

„Уязвими зони“ са области с определена почвено-геоморфоложка характеристика в близост до водни обекти, при които земеделската дейност води до риск за замърсяване на водите с нитрати. Те обхващат почти всички земи от низинния, равнинно-хълмистия и нископланинския пояс и в сравнение с другите европейски държави заемат значителна част от територията на страната.

Чувствителни зони

На територията на община Приморско има определена една чувствителна зона, съгласно Заповед № РД-970/28.07.2003 г. на Министъра на околната среда и водите: Водосбора на черно море - крайбрежна линия с код на зоната BGCSARI13.

Фигура 17. Чувствителни зони

Източник: БДЧР

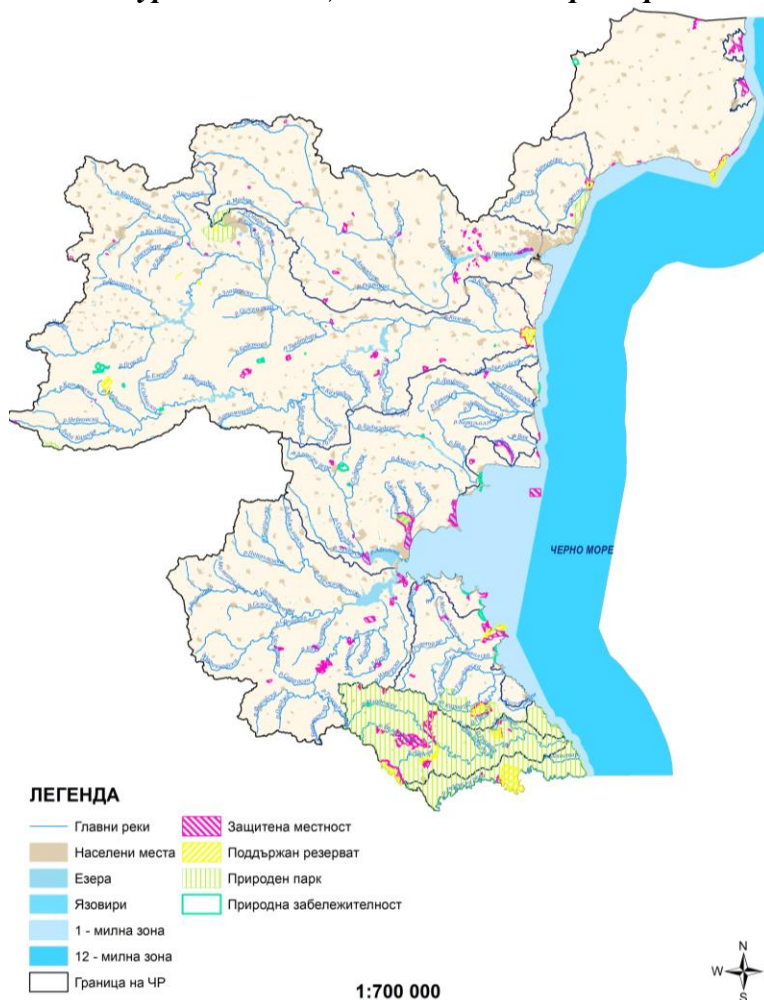
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Защитени територии и зони, обявени за опазване на водозависими местообитания и биологични видове

По чл. 119а, ал. 1, т. 5 от Закона за водите, на територията на общината попадат зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване. На територията на община Приморско те са:

- Защитена зона с код BG0000143 „Караагач“;
- Защитена зона с код BG0000208 „Босна“;
- Защитена зона с код BG0001001 „Ропотамо“;
- Защитена зона с код BG0001007 „Странджа“.

Фигура 18. Защитени зони и територии

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.3.4. Минерални води - местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал

На територията на община Приморско има един източник на минерални води, който се намира в гр. Китен, но той е с малък дебит от 3 л/с и с ниска температура (20 С°).

1.3.5. Източници на замърсяване за повърхностни и подземни води - на територията на общината и извън територията на общината

Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите, от които идват и съответните проблеми са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Състоянието на водните тела се определя в зависимост от следните категории значими натоварвания:

- Значими точкови източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими дифузни източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими водовземания от повърхностните води;
- Други въздействия върху повърхностните води - морфологични изменения и регулиране на оттока.

Точкови източници: към първата група принадлежат тези обекти, заустващи отпадъчни води директно в повърхностни водни обекти.

Дифузни източници на замърсяване: населени места, без изградена канализационна система и интензивно земеделие.

Морфологични изменения: водят до проблеми, възникнали в резултат на водочерпения за питайно-битови, промишлени, селскостопански, хидроенергийни и др. цели.

Регулиране на оттока: тези проблеми възникват в следствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (МВЕЦ).

Въздействия, свързани с хидроморфологични промени, значително се отразяват върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, тъй като се прекъсва проходимостта за онези водни организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради. Прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества. Често те отнемат на водните организми тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

По данни на БДЧР на територията на община Приморско има 3 бр. издадени разрешителни за заустване на отпадъчни води, които са описани в следващата таблица.

**Таблица 21. Издадените разрешителни за зауствания на територията на община
Приморско**

Наименование на обекта	Местност на обекта	Код на водното тяло	Воден обект	Год.кол.на заустваните отпадъчни води, куб. м	Конкретизиране на обхвата на дейността съгласно Приложение №1 към ЗОПОЕЩ
Канализационна система на с. Веселие, кв. Крайморие	с. Веселие	BG2IU200R004	дере вливащо се в р. Мехмедженска, ляв приток на р. Ропотамо	47 450	Извършване на дейности по използване на водите и водните обекти, в т.ч.: всички зауствания в повърхностни води на отпадъчни води, с които се изпускат опасни вещества, посочени в наредбите по чл. 135, ал. 1, т. 9 и 17 от Закона за водите, за които се изисква предварително регламентиране в издаваните разрешителни за заустване съгласно Закона за водите и в комплексните разрешителни по Закона за опазване на околната среда.
Канализационна система на Китен - Приморско	гр. Китен	BG2IU600L018	р. Караагач	5 077 296	Извършване на дейности по използване на водите и водните обекти, в т.ч.: всички зауствания в повърхностни води на отпадъчни води, с които се изпускат опасни вещества, посочени в наредбите по чл. 135, ал. 1, т. 9 и 17 от Закона за водите, за които се изисква предварително регламентиране в издаваните разрешителни за заустване съгласно Закона за водите и в комплексните разрешителни по Закона за опазване на околната среда.
„Приморско клуб“ ЕАД	гр.Приморско	BG2IU400R1008	дере	1 000	Извършване на дейности по използване на водите и водните обекти, в т.ч.: всички зауствания в повърхностни води на отпадъчни води, с които се изпускат опасни вещества, посочени в наредбите по чл. 135, ал. 1, т. 9 и 17 от Закона за водите, за които се изисква предварително регламентиране в издаваните разрешителни за заустване съгласно Закона за водите и в комплексните разрешителни по Закона за опазване на околната среда;

Източник: БДЧР

Основен замърсител на водни обекти на територията на община Приморско са канализационните системи на населените места, липсата на цялостна изградена канализационна мрежа. Липсата на канализационни мрежи води до отвеждане на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

отпадъчните води в земните пластове или заустване в прилежащи отводнителни канали, дерета и реки. В много от селищата отпадъчните води се отвеждат и в попивни ями.

1.3.6. Степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние на канализационната система в населените места

Населените места в община Приморско имат ниска степен на изграждане на канализационната мрежа. Има изградена канализационна мрежа само в гр. Приморско и гр. Китен. Селищата решават проблемите си с водоплътни изгребни ями.

Канализационната мрежа на гр. Приморско и гр. Китен е изпълнена като битова, дъждовна и смесена канализационна система.

1.3.7. Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води

В общината има изградени две пречиствателни станции от механично-биологичен тип за отпадъчни води.

Изградена и действаща е ПСОВ-Китен, която обхваща Приморско – ММЦ – Китен. През 2019 г. ПСОВ е модернизирана и въведена в експлоатация през 2019 г.

Втората ПСОВ-Веселие обхваща част от с. Веселие.

В останалите населени места на община Приморско няма изградени пречиствателни станции за отпадъчни води и съответно няма пречистване на формираните битово-фекални отпадъчни води.

1.3.8. Водоснабдяване на населените места - количествени и качествени характеристики

Водоснабдяването на община Приморско се осъществява от язовирите „Ясна поляна“ и „Ново Паничарево“. Тези два водоизточника осигуряват питейното водоснабдяване на всички черноморски общини на юг от Бургас. 100% от населението в община Приморско е водоснабдено.

Водопроводната мрежа в Приморско и Китен е от съвременен тип – железни и пластмасови тръби. В селата все още преобладават етернитовите тръби, които периодично се заменят с пластмасови. Водопроводната мрежа има дължина 17 764 м.

Стопанисването и поддръжката на водоснабдителната система в община Приморско се осъществява от ВиК Бургас.

Към 31.03. 2021 г. действащото разрешително за водовземане от подземни води с цел питейно-битово водоснабдяване на територията на община Приморско е само 1 бр. с титულър „ВиК“ ЕАД, гр. Бургас, ПС „Веселие“ с водно тяло BG2G000000Q010.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

За община Приморско има още 5 бр. издадени разрешителни за водовземане от подземни води, като едно от тях е за напояване, едно за охлаждане и три за други цели.

Таблица 22. Списък на водните тела за водовземане от подземни води

Титуляр	Име на водоизточника	Местоположение на водоизточника	Водоносен хоризонт	Водно тяло	Цел на разрешителното	Нови съоръжения
„В и К“ ЕАД	ПС „Веселие“	с. Веселие	кватернер	BG2G000000Q010	питейно-битово водоснабдяване	Не
„Бургасцвет-90-Танев“ ЕООД	ВТ-5	гр. Приморско	неоген	BG2G000000N024	напояване	Не
„Лотос Роси“ ЕООД	ЕТК-1 „Роси - Стоян Доброволов-Китен“	гр. Китен	неоген	BG2G000000N024	други цели	Не
ЕТ „Годор Симеонов 2012“	ШК „Симеонов - Ясна поляна“	с. Ясна поляна	кватернер	BG2G000000Q011	охлаждане	Не
„Сигмаком“ ООД	ТК „Сигмаком – Китен“	гр. Китен	неоген	BG2G000000N024	други цели	Не
„СИТИ-Д“ ЕООД	ТК-1 „СИТИ-Д“ ЕООД	гр. Приморско	неоген	BG2G000000N024	други цели	Да

Източник: БДЧР

1.4. ОТПАДЪЦИ

Към момента се разработва и Програма за управление на отпадъците на община Приморско за периода 2021-2028 г. ПУО е неразделна част от ПООС на общината.

Всички мерки, заложиени по фактора, са съгласно Програма за управление на отпадъците на община Приморско за периода 2021-2028 г., представена в приложение към настоящия документ.

1.4.1. Генерирани отпадъци по видове и източници - битови, опасни, строителни, производствени

Битови отпадъци

Количество генерирани битови отпадъци в община Приморско

Общото количеството на образуваните смесени битови отпадъци на територията на община Приморско няма ясно изразена тенденция. Най-много отпадъци са генерирани през 2017 г. – 7 008,43 т., а най-малко през 2020 г. – 5 665,66 т. генерирани отпадъци.

Количествата генерирани отпадъци през 2020 г. са с 17,8% по-малко спрямо 2014 г.

Количествата депонирани отпадъци на територията на община Приморско намаляват плавно. През 2020 г. са депонирани 5 498,36 т., което е с 17% по-малко спрямо 2014 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 23. Годишни количества битови отпадъци за периода 2014-2020 г.

Година	Смесен битов отпадък (тон)	Депониран битов отпадък (тон)
2014	6 892,14	6 628,18
2015	6 462,09	6 108,21
2016	6 660,59	6 331,91
2017	7 008,43	6 800,13
2018	6 536,60	6 590,12
2019	6 837,24	6 587,66
2020	5 665,66	5 498,36

Източник: Община Приморско

Община Приморско надминава количеството образувани битови отпадъци на жител година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население между 3 000-25 000 жители – 346 кг/жител/година.

Данните за разделно събрания отпадък от опаковки на територията на община Приморско са не пълни и не могат да се направят коректни изводи.

В община Приморско е изградена двукомпонентна система за разделно събиране на отпадъци, която обхваща домакинствата, търговските, производствени и административни обекти на територията на общината. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки включва и система за разделно събиране на битови отпадъци със 120 бр. цветни контейнери с общ обем на разположените съдове от 143 000 л., което е в съответствие в разпоредбите и изискванията в чл. 24 и чл. 25 от НООО.

Състав на генерираните битови отпадъци в община Приморско

Таблица 24. Морфологичен състав на генерираните битови отпадъци – смесени и разделно събрани – средно за общината за 2019 г.

Вид отпадъци	Морфологичен състав	Смесени битови отпадъци		Разделно събрани фракции т/год	Общо	
		среден %	т/год		т/год	%
Органични (биоразградими)	Хранителни	5,1%	356,99	0	356,99	4,7%
	Хартия и картон	6,4%	450,61	0	719,61	9,4%
	Пластмаса	10,5%	738,97	0,9	739,87	9,7%
	Текстил	6,0%	423,85	0	423,85	5,6%
	Гума	0,2%	15,82	0	15,82	0,2%
	Кожа	0,6%	45,52	0	45,52	0,6%
	Градински	7,3%	512,52	600	1 112,52	14,6%
	Дървесни	2,3%	158,8	0	158,8	2,1%
Неорганични	Стъкло	4,3%	299,29	0	299,29	3,9%
	Метали	2,4%	166,3	6,9	173,2	2,3%
	Инертни - едри	2,0%	141,7	0	141,7	1,9%

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Вид отпадъци	Морфологичен състав	Смесени битови отпадъци		Разделно събрани фракции	Общо	
		среден %	т/год	т/год	т/год	%
Опасни	Опасни	0,8%	59,05	0,28	59,33	0,8%
Други	Други - неопределими	3,7%	261,08	0	261,08	3,4%
Ситна фракция	Ситна фракция < 4 см	48,3%	3 392,19	0	3 392,19	44,5%
Общо:		100,0%	7 022,71	608,08	7 630,79	100,0%

Източник: Обобщен финален доклад по проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, Изпълнител: „ЕКО-Морфология България“ ДЗЗД, Възложител: ПУДООС, 2019 г.

Опасни отпадъци

За периода 2014-2019 г. при количествата образувани опасни отпадъци се наблюдава плавно увеличаване. През 2019 г. количествата опасни отпадъци са с 15,1% повече спрямо 2014 г. С най-голям дял през 2019 г. (50,1%) са образуваните отпадъци от масла и отпадъци от течни горива.

Генерираните опасни отпадъци на територията на общината са: отпадъци от масла и отпадъци от течни горива; отпадъци, неупоменати на друго място в списъка, отпадъци от хуманното или ветеринарното здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност.

Строителни отпадъци

На територията на община Приморско от 2003 г. съществува депо за строителни отпадъци изградено върху стара кариера за инертни материали в м. „Узунджата“ с площ от 47,2 дка.

Капацитетната мощност за приемане на строителни отпадъци е 558 527 м³. Има изграден контролно-пропускателен пункт и е назначено лице, което приема отпадъците, проверява съпровождащата ги документация, води отчет на книга и следи за недопускане на замърсяване на терени около депото. На обекта има булдозер, който пробутва отпадъците.

Начина на депониране се извършва съгласно мероприятията свързани с техническата рекултивация на депото.

През разглеждания период 2015-2020 г. количествата приети за обезвреждане строителни отпадъци нямат ясно изразена тенденция.

Производствени отпадъци

През разглеждания период 2014-2019 г. най-голям дял производствени отпадъци имат отпадъците от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури, горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

на хранителни продукти и по-конкретно отпадъците с код 020501 (материали, негодни за консумация или преработка). Тяхното количество през 2019 г. е 1 022,355 т., което е 93,1% от цялото количество генерирани производствени отпадъци (1 097,700 т.).

Утайки от пречистване на отпадъчните води

В общината има изграден две пречиствателни станции от механично-биологичен тип за отпадъчни води.

Изградена и действаща е ПСОВ-Китен , която обхваща Приморско – ММЦ – Китен. През 2019 г. ПСОВ е модернизирана и въведена в експлоатация през 2019 г.

Втората ПСОВ-Веселие обхваща част от с. Веселие.

В останалите населени места на община Приморско няма изградени пречиствателни станции за отпадъчни води и съответно няма пречистване на формираните битово-фекални отпадъчни води.

Изводи:

- Общото количество на образуваните битови отпадъци няма ясно изразена тенденция;
- Най-много отпадъци са генерирани през 2017 г. – 7 008,43 т., а най-малко през 2020 г. – 5 665,66 т. генерирани отпадъци;
- Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението;
- През 2017 г. са образувани 1 139 кг/ж/година, а през 2020 г. – 900 кг/ж/година, което е значително над средната стойност за страната (407 кг/жител/година);
- В сравнителен план община Приморско е много над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население между 3 000-25 000 - жители – 346 кг/жител/година;
- Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата;
- Количествата отпадъци се увеличават през летния сезон;
- Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци. През 2020 г. 97% от битовите отпадъци се депонират;
- Делът на населението, обхванато от системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци за територията на община Приморско, е 100%.

1.4.2. Начини на третиране на различните видове отпадъци и съоръжения

Организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци обхваща 100% от населените места в общината и се извършва на основание издадено Решение № 02-ДО-

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

463-00 от 15.05.2014 г. от РИОСВ-Бургас, на основание чл.71, ал.1 във връзка с чл.35, ал.1, т.1 от ЗУО. Услугите, които се поддържат, са: събиране и транспортиране на битовите отпадъци; третиране на битовите отпадъци в депо; поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Сметосъбирането и сметоизвозването на битови отпадъци, както и всички дейности, свързани с поддържане чистотата на общината, вкл. метене, озеленяване, измиване на териториите за обществено ползване се организират и изпълняват от ОП „Чистота и озеленяване“ – при община Приморско.

През 2009 г. е изградено и въведено в експлоатация Регионално депо за неопасни отпадъци, което включва:

- Клетка 1 с капацитет– 90 105 т;
- Клетка 2 с капацитет – 44 550 т;
- Клетка 3 с капацитет – 233 420 т;
- Сепарираща инсталация.

Всички отпадъци, на входа на депото, подлежат на контрол и регистрация. Количествата депонирани отпадъци се установяват чрез претегляне на електронна везна. Количествата приети за депониране отпадъци се отразяват в отчетна книга.

Капацитета на инсталацията за сепариране е 90 000 т/г отпадък, а капацитета на инсталацията за оползотворяване е 95 т/24 ч. или 30 000 т/г. Сепариращата инсталация е с производителност 15-20 т. на час. При работа на три работни смени в рамките на 20 часа количеството сепариран отпадък възлиза на 360 т. на ден. Инсталацията е високотехнологична, с добра производителност.

Постъпилите твърди битови отпадъци в обекта за сепариране, временно се съхраняват на специално изградена приемна площадка. Доставените отпадъци в приемната площадка се подлагат на първична сепарация, преди да се подадат към сепариращата инсталация, като предварително се отстраняват едрогабаритни отпадъци и се отделят на специално отредено за тях място. Останалият отпадък, посредством челен товарач, се поставя във входна стоманобетонова камера. От приемната камера, чрез събирателен лентов транспортър отпадъците се придвижват за последваща сепарация.

Сепарацията се осъществява по следната схема: в първото работно звено се осъществява разкъсване на пакети, торбички, отстраняват се едри каменни късове, за да се предотвратят проблеми, които биха затруднили следващите сепарационни етапи, а следващите две са предназначени за сепарация на картон, стреч-фолио, стъкло, и цветни метали.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Останалият отпадък се транспортира от конвейрната лента до вход вибрационен сепаратор. В този сепаратор отпадъкът се разделя по зърнометрия. По-ситните фракции биват пресяти и отделени от по-едрогабаритния състав. Те се подават на последваща транспортна лента, която ги отвежда до контейнер за съхранение и последваща употреба в строителството.

Следва линия за сортиране на отпадъчни фракции: смесена хартия, PET - опаковки, PET - бутилки, LDPE, HDPE, черни метали. Зоната е с капацитет от 10 работни места - по 5 оператора от двете страни на линията за сортиране в отделни кабинки (общо 5 на брой).

Сепарацията на черни метали се осъществява чрез монтиран магнит над транспортната лента. Минавайки през него, черните метали се отделят от общия поток маса, придържайки се към магнитна лента. Лентата магнит отвежда задържалите се по нея фракции в контейнери за събиране на черни метали и самостоятелно се почиства.

Отделените по вид отпадъци минават по линията и през люкове в пода на платформата, се складира в специални камери, където се натрупват. След натрупване на някое от отделенията за складиране на хартия и различни по вид пластмаси, с мотокар посредством прибутване, отпадъците се преместват до конвейерна лента на машина за балиране (балопреса) на отпадъци. Готовите бали се складира в специално пригодени зони по вид на пресования отпадък (хартия или пластмаса).

През 2020 г. на депото за сепариране са приети битови, строителни и производствени отпадъци.

Таблица 25. Производствен капацитет на инсталацията

Инсталация	Капацитет, t/24h	Общ капацитет, t
Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Созопол, Приморско и Царево в землището на с. Равадиново	250	368 075
- Клетка 1;	90 105	
- Клетка 2;	44 550	
- Клетка 3	233 420	

Източник: Годишен доклад за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексно разрешително № 382 –НО/2009г.

1.5. ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

1.5.1. Видове почви в община Приморско

Почвите на територията на община Приморско се характеризират с голямо разнообразие. В равнинната част и в долинните разклонения на реките преобладават канелено-горски, алувиално-ливадни и скелетни почви. В хълмистата и полупланинска част са налице

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

светлосивите и тъмносивите горски почви. Западно от гр. Приморско са регистрирани от средно до силно врозирани почвени участъци.

Обработваемите земи са със сравнително добра плодородност, за което свидетелствуват добивите от основните селскостопански култури, които са близки до средните за страната.

Наличието на тези почви, в съчетание с климатичните условия и релефа благоприятстват за развитие на картофи, лози, овощки, гъби, билки и диворастящи плодове. В долинните разширения може да се отглежда царевица, ръж, овес и зеленчуци.

Фигура 19. Фрагменти от почвената карта на България обхващащ територията на общината

Източник: Проект ОУП Приморско

В териториалния обхват на община Приморско преобладават типичните канелени горски почви, леки и средни песъчливоглинести по механичен състав. Почвите са дълбоки, слабо до средно каменливи. Типът горско месторастение е $C_{1,2}$, т.е. сравнително богато и свежо до сухо.

Почвите имат добре оформен и средно мощен профил. Хумусният им хоризонт е тъмно канелено кафяв и добре оструктурирен. Преходно-илувиалният хоризонт е добре изразен с червенокафяв, кафявочервен и по-рядко канеленожълт цвят. Той е плътен и има буцесто-призматична структура. Механичният състав е леко песъчливо-глинест до леко глинест. Структурата на хумусния хоризонт е зърнесто-троховидна, а в дълбочина – призматична. Притежават добро естествено плодородие.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

В териториите, които попадат в непосредствена близост с Дяволското блато, както и с другите заблатени крайморски терени има алувиални наноси с пясъчлив и глинесто-пясъчлив механичен състав.

В самата крайбрежна ивица покрай морския бряг почвите са неокултурени и окултурени пясъци.

По данни от ОУП Приморско, делът на земеделските територии в община Приморско е около 20% от общата площ на общината, а горските територии заемат над 70%.

1.5.2. Съществуващи екологични проблеми (деградационни процеси) при почвите на община Приморско – степен на развитие и прогноза за развитието им

Под влияние на урбанизацията и промишлената дейност почвите са се трансформирали в антропогенни. При тези условия почвите в съществуващия профил бавно, но прогресивно са изтощени, замърсени и са се изменили в отрицателна посока в сравнение с първоначалното им естествено състояние.

1.5.3. Заблатени почви

Заблатяване на почвите се получава от високото ниво на подпочвените води.

В РИОСВ – Бургас няма данни за заблатени почви в община Приморско.

1.5.4. Ерозирали почви

Ерозията на почвата е основен деградационен процес, който се дължи както на природни и климатични фактори, така и на активна човешка дейност - неправилни обработки, прекомерна паша, обезлесяване, пожари и др.

За определяне на действителния риск от ерозия на почвата за територията на община Приморско са използвани данни от 2018 и 2019 г., които са получени въз основа на Американския ГИС-модел USLE за изчисление на риска от ерозия, който е пригоден за българските условия от Института по почвознание „Никола Пушкин“.

Данните са представени според класификацията на действителния риск от ерозия на почвата, разработена от Института по почвознание „Никола Пушкин“ и са дадени в таблиците по-долу.

Таблица 26. Действителен риск от ерозия на почвата в община Приморско

Риск от ерозия	Относителен дял			
	2018 г.		2019 г.	
	ха	%	ха	%
Обща площ на общината	35 010	100	35 010	100
Много слаб действителен риск	3 201	9,14	0	0
Слаб действителен риск	3 490	9,97	2 995	8,56

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Риск от ерозия	Относителен дял			
	2018 г.		2019 г.	
	ха	%	ха	%
Слаб до умерен действителен риск	5 666	16,19	4 650	13,29
Умерен действителен риск	4 762	13,61	500	1,43
Умерен до висок действителен риск	4 292	12,26	5 623	16,06
Висок действителен риск	1 623	4,64	6 100	17,43
Много висок	167	0,48	2 819	8,06

Източник: ИАОС

Интензитетът на ерозията за територията на община Приморско е както следва: за 2018 г. – 10,1 t/ha/yr., за 2019 г. – 18,9 t/ha/yr.

Оценката за средногодишните загуби на почва от ерозия, за територията на община Приморско, през 2018 г. възлиза на 233 878 т., а през 2019 г., съответно – 419 127 т.

Забележка: През 2019 г. се наблюдава значителна промяна в средногодишния интензитет на плоскостната водна ерозия, тъй като са включени и териториите с надморска височина над 1 200 метра. Сравнение с данните от предходни години не е коректно да се прави, поради различен обхват на изходните данни.

Вкисляване на почвите

Вкисляването на почвите се извършва главно под въздействие на природни и антропогенни фактори. Източник на повишена киселинност в почвата при естествени условия са главно органичните киселини, образуващи се при разлагане на растителните остатъци и просмукващи се с атмосферната влага в почвата. Почвата се вкислява по-интензивно, когато с реколтата се изнасят значителни количества Са и Mg и не се връщат обратно в почвата.

През 2020 г. е извършен мониторинг II-ро ниво – вкисляване в община Приморско. На територията на общината е разположен един пункт за мониторинг на вкисляване на почвите, находящ се в гр. Приморско. От извършените изпитвания на взетите почвени извадки няма данни за вкисляване на почвите.

Таблица 27. Мониторинг на вкисляване на почвите

Година	Дълбочина	pH	H	Al	Ca	Mg	Mn	V3%	Реакция на почвите	Степен на вредно вкисляване
2020	0-20	4,4	0,021	0,058	15,8	7,89	0,037	99,5	силно кисела	няма
	20-40	4,06	0,1	0,168	15,6	7,99	0,029	99,8	силно кисела	няма
2019	0-20	5,85	-	-	-	-	-	-	слабо кисела	няма
	20-40	6,18	-	-	-	-	-	-	неутрална	няма
2018	0-20	4,26	0,003	0,054	11,7	5,53	0,042	99,4	силно кисела	няма
	20-40	4,14	0,016	0,167	11,9	5,86	0,044	98,7	силно кисела	няма

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Година	Дълбочина	pH	N	Al	Ca	Mg	Mn	V3%	Реакция на почвите	Степен на вредно вкисляване
2017	0-20	4,71	0,026	0,021	11,3	6,82	0,023	99,6	средно кисела	няма
	20-40	4,48	0,015	0,16	10,8	5,87	0,032	98,8	средно кисела	няма
2016	0-20	4,27	0,013	0,694	10,7	6,54	0,075	95,7	-	-
	20-40	4,22	0,016	0,962	7,66	4,52	0,082	92	-	-

Източник: ИАОС

Засоляване и осолоняване

Засоляването и алкализирването на почвите е свързано освен с природни причини и с антропогенни фактори. В повече от наблюдаваните пунктове се наблюдават сезонни изменения в съдържанието на водоразтворимите соли. Измиване на солите по дълбочина – през пролетния период и леко увеличаване – през есенния сезон.

По данни на РИОСВ-Бургас на територията на общината няма засолен почви.

Намаляване на почвеното органично вещество (дехумификация на почвите)

Намаляване на съдържанието на органичен въглерод/хумус, което води до обезструктуриране на почвата, с последващо влошаване на водно-физичните показатели и намаляване на продуктивността им. Дехумификацията предполага понижаване на буферността на почвите по отношение на химически замърсявания, както и до ускоряване на ерозионните процеси, и влошаване на генния фонд и биоразнообразието.

Съгласно предоставените данни от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) на територията на община Приморско през 2018 г. има един пункт № 432, който се намира в землището на с. Ясна поляна.

Таблица 28. Средна концентрация на биогенни замърсители

Име на показател	Средна стойност	
	Дълбочина 0-10 см	Дълбочина 10-40 см
Общ органичен въглерод (ТОС) (g/kg)	14,7	13,5
Общ фосфор Р (mg/kg)	430,7	401
Азот Келдал (g/kg)	1,3	1,43

Източник: ИАОС

Почвите са много добре обезпечени с органично вещество – органичен въглерод: 14,7 g/kg почва в повърхностния слой с мощност 0-10 см и 13,5 g/kg почва в подповърхностния слой от 10-40 см.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.5.5. Замърсяване на почвите

Замърсяването на почвата с тежки метали има различни източници – по атмосферен път чрез праха и дъжда, производствени отпадъци, автомобилни отпадъци, от химизацията на селското стопанство, от поливане на земеделски земи с отпадни води и др. Оценката на екологичния статус на почвите от община Приморско е направена на базата на данните от НСМОС, подсистема „Почви“ на ИАОС. За целта данните за наличните концентрации на тежки метали и металоиди (As, Hg, Cd, Cu, Ni, Cr, Pb, Zn, Co) от пункт № 432 в землището на с. Ясна поляна през 2018 г. (пробите са извършени от два слоя: повърхностен (0-10 см.) и подповърхностен (10-40 см.), съпоставени с нормите за максимално допустимите концентрации на тези замърсители в почвите, отнасящи се за съответните интервали на измерената реакция на почвите (Таблица 1 от НАРЕДБА № 3 за норми относно допустимото съдържание на вредни вещества в почвата), са в норма.

Таблица 29. Средни концентрации на неорганични компоненти от пункт № 432, с. Ясна поляна през 2018 г.

Име на показател	Средна стойност (mg/kg)	
	Дълбочина 0-10 см	Дълбочина 10-40 см
Арсен (As)	4,91	5,27
Никел (Ni)	24,67	27,27
Кадмий (Cd)	0,24	0,24
Кобалт (Co)	12,30	13,13
Мед (Cu)	19,67	20,27
Олово (Pb)	14,67	16,07
Цинк (Zn)	42,60	43,87
Живак (Hg)	0,10	-
Хром (Cr)	64,67	71,33

Източник: ИАОС

Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлор органичните пестициди, които са били масово използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век. Останалите неизползвани препарати са събрани и се съхраняват в складове, разположени на територията на бившите ТКЗС-та.

Таблица 30. Средни концентрации на пестициди от повърхностен слой на почвата от пункт № 432, с. Ясна поляна през 2018 г.

Име на показател	Средна стойност (mg/kg)
Алдрин	0,001
Диелдрин	0,001
Ендрин	0,001
Гама - HCH - Линдан	0,002

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Име на показател	Средна стойност (mg/kg)
Мирекс	0,001
Пентахлорфенол (РСР)	0,010
Хептахлор	0,001
Хлордекон	0,030
Алфа - НСН - хексахлорциклохексан	0,002
Бета - НСН	0,002
Алфа - ендосулфан	0,001
Хексахлоробензен	0,001
Пентахлоробензен	0,001
Цис-хлордан	0,001
Транс-хлордан	0,001
p,p-DDT	0,001
o,p-DDE	0,001
p,p-DDE	0,001
o,p-DDD	0,001
p,p-DDD	0,001
o,p-DDT	0,001
Бета - ендосулфан	0,001

Източник: ИАОС

Към 31.12.2020 г. на територията контролирана от РИОСВ – Бургас, има една площадка с контейнери тип „Б-Б кубове“, в които се съхраняват негодни за употреба препарати за растителна защита.

Площадката се намира в землището на с. Ясна поляна, броят на Б-Б кубовете е 8 бр. и в тях се съхраняват 32 000 кг. пестициди.

Таблица 31. Складовете и контейнерите, съдържащи пестициди

№	Дата на производство	Дата на експедиция	Склад на пестицидите и съдържание на контейнерите „Б-Б куб“
В71И	03.06. 2005	04.12.2005	Твърди и втвърдени течни пестициди с неизвестен състав и замърсени опаковки от склада в с. Ясна поляна
В77И	14.06.2005	04.12.2005	Твърди и втвърдени течни пестициди с неизвестен състав и замърсени опаковки от склада в с. Ясна поляна
В80И	17.06.2005	02.12.2005	Фелибетан и други твърди с неизвестен състав пестициди от склада в с. Ясна поляна
С43Г	12.05.2005	02.12.2005	Фелибетан и други твърди с неизвестен състав пестициди от склада в с. Ясна поляна
С94Г	22.08.2005	04.12.2005	Твърди и втвърдени течни пестициди с неизвестен състав и замърсени опаковки от склада в с. Ясна поляна
С97Г	25.08.2005	14.12.2005	Твърди с неизвестен състав пестициди и замърсени опаковки от складовете в с. Ново Паничари и с. Ясна поляна
Е10Е	17.09.2005	14.12.2005	Примазин, хербазин и твърди с неизвестен състав

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Дата на производство	Дата на експедиция	Склад на пестицидите и съдържание на контейнерите „Б-Б куб“
			пестициди от склада в с. Ново Паничари
E12E	20.09.2005	14.12.2005	Примазин, хербазин и твърди с неизвестен състав пестициди от склада в с. Ясна поляна

Източник: ИАОС

През 2020 г. е извършена планова проверка на площадката за съхранение на излезли от употреба препарати за растителна защита. При проведения контрол за състоянието на Б-Б кубовете не са установени нарушения.

Състоянието на Б-Б кубовете се следи периодично от кмета на населеното място, на чиято територия са разположени.

По данни на ИАОС, през 2018 г. не са регистрирани превишаване на показателите за замърсяване с устойчиви органични замърсители, включително нефтопродукти. Данните от провеждания почвен мониторинг показват, че показателите са в границите на пределно допустимите концентрации.

Таблица 32. Средни концентрации на полихлорирани бифенили от повърхностен слой на почвата от пункт № 432, с. Ясна поляна през 2018 г.

Име на показател	Средна стойност (mg/kg) Дълбочина 0-10 см
PCB 52/2;2;5;5	0,001
PCB 101/2;2;4;5;5	0,001
PCB 138/2;2;3;4;4;5	0,001
PCB 153/2;2;4;4;5;5	0,001
PCB 180/2;2;3;4;4;5;5	0,001
PCB-28/2;4;4	0,001

Източник: ИАОС

Таблица 33. Средни стойности на полициклични ароматни въглеводороди от повърхностен слой на почвите от пункт № 432, с. Ясна поляна през 2018 г.

Име на показател	Средна стойност (mg/kg) Дълбочина 0-10 см
Нафталин	0,002
Антрацен	0,002
Фенантрен	0,002
Флуорантен	0,001
Бензо(а)антрацен	0,001
Хризен	0,001
Бензо(ghi) перилен	0,001
Индено(1;2;3-с;d) пирен	0,001
Аценафтен	0,001
Аценафтилен	0,001

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Име на показател	Средна стойност (mg/kg) Дълбочина 0-10 см
Флуорен	0,001
Пирен	0,001
Бензо(b,j,k)флуорантен	0,003
Бензо (а) пирен/ 3,4 - Бензопирен	0,001
Бензо(е)пирен	0,001
Дибензо(а,h)антрацен	0,001

Източник: ИАОС

1.5.6. Физически нарушени почви; нарушени терени от добивни дейности, от изкопни работи (водопроводи и др.)

Нарушени и увредени земи

Съгласно Националния концесионен регистър няма възложени концесии за добив на полезни изкопаеми (кариери) на територията на общината.

Запечатване

„Запечатването на почвите“ представлява трайно покриване на почвените повърхности с непропусклив материал, поради застрояване и/или изграждане на инфраструктура. При урбанизацията на териториите неминуемо почвите под изградените сгради и съоръжения остават запечатани. Запечатани са почвите и под изградената транспортна инфраструктура. „Запечатаните“ почви са безвъзвратно загубени за земеделско ползване.

Свлачища

Свлачището е процес, при който се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства (укрепителни работи – изграждане на подпорни стени, заскаляване на участъци, изграждане на дренажни системи с цел понижаване нивото на подпочвените води и др.).

На територията на община Приморско са регистрирани 9 свлачища, от които 6 бр. в землището на гр. Приморско и 3 бр. – гр. Китен. (по подробна информация за свлачищата е представена в т. 1.1.5. Риск и изменение на климата).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.6. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1.6.1. Гори - състояние, видово разнообразие, собственост, използване за рекреационни цели, за дърводобив, за други цели и т.н.

Горските територии, собственост на Община Приморско, попадат в териториалния обхват на три горски и едно ловно стопанство - ДГС „Ново Паничарево“, ДГС „Царево“, ДЛС „Ропотамо“ и ДГС „Бургас“. Общата им установена площ е 14 218,1 ха. Община Приморско е възложител и на цялостното горскостопанско планиране на общинските горски територии в обхвата на четирите горско-административни единици. Горските територии, собственост на общината, се управляват, стопанисват и ползват от Дирекция „Управление и стопанисване на общинските гори“ (ДУСОГ) гр. Приморско, като структура на общината.

За икономиката на населените места в района на община Приморско, както и за Бургаска област, горите като източник на дървесина и други ресурси, имат голямо значение. От горите общинска собственост се задоволяват годишните нужди от дърва за огрев и строителни материали на населението от района.

Най-много гори общинска собственост са разположени в землищата на селата Ново Паничарево и Ясна поляна, както и в землището на гр. Приморско.

Таблица 34. Разпределение на общинските горски територии по землища

Землище	Обща площ - ха	Площ на общинските горски територии - ха	% от общата площ на землището	% от общата площ на общинските гори
гр. Приморско	6 547,5	3 044,9	46,90%	21,40%
гр. Китен	1 565	6,3	0,40%	0,10%
с. Ново Паничарево	10 493,2	5 768,2	55%	40,60%
с. Ясна поляна	5 600,5	3 389,5	60,50%	23,80%
с. Писменово	5 404,5	203,3	3,80%	1,40%
с. Веселие	6028	1 805,9	30,00%	12,70%
Общо	35 638,7	14 218,1	39%	100%

Източник: Горскостопански план и план за дейностите по опазване от пожари на горските територии, стопанисвани от ДУСОГ Приморско, 2019 г.

Стопанското значение на горите не се ограничава само с дърводобива. Голямо е значението на страничните ползвания, които се реализират в горите. На първо място горските площи осигуряват паша на голяма част от домашните животни т.е. допълнителна фуражна база за развитието на животновъдството.

В горите се добиват още и определени количества гъби, горски плодове и билки, които осигуряват допълнителен поминък или доходи на местното население. Търговски субекти,

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

срещу заплащане на тарифни такси организират събирането и изкупуване на горски плодове, билки, гъби, кори от мъждрян и други.

Другите полезни функции на горите са климаторегулиращи, рекреационни, почвозащитни, противоерозионни и вододайни функции. Силно ерозираните площи в горските територии са ограничени по площ. Значителна е площта на курортните гори, които осигуряват благоприятни условия за отдих на местните жители и летищата по Черноморието.

Територията на община Приморско попада в Тракийско-странджанската физикогеографска област.

Растителното разнообразие в района на Приморско може да бъде разделено на два основни дяла – растителност в Странджанската част на района и растителност в Южнопричерноморската част.

В Странджанската част (Черноморските дялове на Странджа планина) се срещат различни видове дъбове, мизийски и ориенталски бук, келяв габър, цер, драка, клен, бряст и червена хвойна. Има и изкуствени насаждения от бял и черен бор.

Характерен тип растителност за Южнопричерноморската област са заливните гори – лонгози, които представляват смесени широколистни гори, предимно от благуна, полски бряст и остролист ясен, между които се развиват клен, габър, дива круша, дива ябълка, летен дъб и много лиани: повет, дива лоза, скрипка.

За пясъчните плажове и дюни е характерна псамофилна растителност: крайморски ветрогон, млечка, морска горчица, пясъчна метличина, вълмо, приморска люцерна, пясъчен ечемик, пясъчна псама. По-навътре в крайбрежието се срещат глог, къпина, драка, които представляват преходна растителност към горския пояс.

Пясъчната лилия, която се среща по пясъчната ивица на Аркутино и до устието на река Ропотамо е терциерен реликт и защитен вид.

В блатото Аркутино сред водната и блатна растителност включени в Червената книга или защитени видове са: бяла и жълта, безкоренчеста волфия и блатното кокиче. Други защитени видове са ефедрата и морския пелин, които са лечебни растения.

Районът на община Приморское характерен преди всичко с естествена широколистна растителност. Основните растителни видове, които създават облика и сред които е разположена голяма част от курорта, са различни видове дъб, като благуна, горун, цер, и техните спътници ясен, бряст, клен, явор, келяв и обикновен габър. Преобладаващата част от горските съобщества са изградени именно от тези видове. Съществуват и изкуствени насаждения от бял и черен бор. Среща се също така дрянът, а главно около залива Караагач има значително залесяване с топола. Устието на река Караагач (Китенска река) е

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

обрасло с блатна тръстика, върба, а по стръмния клиф към Южния плаж се среща дива лоза. От странджанската растителност се срещат определени видове растения, чието виреене е обусловено от климатичните влияния на морския тропик, като храстовидното субтропично растение пърнар (*Quercus coccifera* L.), красивото вечнозелено растение странджанска зеленика (*Rhododendron ponticum* L.) и др.

Релефът на района и неговата специфика са обусловили редуване на различни типове микроландшафти, характерни с растителни комплекси с подчертана физиономичност – тези на пясъците, на скалните и на блатните терени, на хидротермичните и на мезотермичните горски насаждения на Странджа.

Псамофитен горскорастителен комплекс: първи етаж: единични възрастни дървета от смокиня (*Ficus carica* L.) и бяла топола (*Populus alba* L.), тополови култури (*Populus x euroamericana* Dode), а в долинните части на релефа – дървесни видове характерни за лонгозния тип гора: летен дъб, лонгозен и полски ясен и бряст.

Естествената растителност върху пясъците е сравнително богата, а растителните комбинации – забележителни с доминирането на високодекоративни видове.

Значителна специфика като естествени растителни композиции с определено екологическо съдържание имат растенията и растителните съобщества, които се отнасят към периодически заливаемите лонгозни гори. Първият етаж от съобществото представлява гъсто насаждение от летен дъб (*Quercus robur* L.), благун (*Quercus conferta* Kit.), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa* Willd.), полски бряст (*Ulmus effuse* Willd.) и черна елша (*Alnus glutinosa* Carnt.). Дърветата са обраснали и преплетени с лианоподобни храсти: гръцки гърбач (*Periploca graeca* L.), обикновена скрипка (*Smilax excelsa* L.), бръшлян (*Hedera helix* L.), дива лоза (*Vitis silvestris* Gmel.) и др., които са специфичен растителен елемент за този тип горски формации. Едновременно с техния висок декоративен ефект, растенията притежават и добра екологическа подвижност и могат сравнително лесно да се използват в паркоустройствената практика на подобни терени. Растителните видове от храстовата, полухрастовата и тревиста растителност, които създават характерен облик на тези съобщества са следните: чадърче (*Calistegia sepium* RBz.), чадърче (*Calistegia silvatica* Choisy), див слънчоглед (*Doronicum orientale* Willd.), ирис (*Iris mellita* Ika), ирис (*Iris graminea* L.), блатен ирис (*Iris pseudoacorus* L.), блатно кокиче (*Leucojum aestivum* L.), петров кръст (*Lilium martagon* L.), върбица (*Lytrum salicaria* L.), върбица (*Lytrum virgatum* L.), момкова сълза (*Polygonatum multiflorum* Ace), синчец (*Scilla bifolia* L.), лале (*Tulipa orphanidea* Heldr.), див чимшир (*Ruscus aculeatus* L.), див чимшир (*Ruscus hypoglossum* L.) и съсенка (*Anemone pavonina* L.). Изброените видове са изключително ценни не само като декоративни, но и като ендемични растения за нашата флора, макар досега да не са използвани пълноценно в паркоустройствената практика.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Територията на общината попада в подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-600 м н.в.) от долния горскорастителен пояс на южната крайгранична област – подобласт Странджанско Черноморие („Ю-I-2а,2“ според горскорастителното райониране на проф. Б. Захариев).

1.6.2. Защитени видове растения и животни

В териториалния обхват на община Приморско попадат долуописаните защитени зони и местности.

Защитена зона по директивата за птиците „Бакърлъка“ с идентификационен код **BG0002077**, обявена със Заповед № РД- 530/26.05.2010 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр.49/2010 г.). Заповед за поправка на очевидна фактическа грешка в заповедта за обявяване № РД 563/22.07.2014 г. (Дв, бр. 67/12.08.2014 г.). Общата площ е 335 054,80 дка. Надморска височина от 0 до 380 м, а средната 30 м.

Защитена зона по директивата за местообитанията „Босна“ с идентификационен номер **BG0000208**, одобрена с Решение № 661/16.10.2007 г. (ДВ бр.85/2007 г.). Общата площ на зоната е 162 270,044 дка. надморска височина от 8 до 443, средна н.в. 224.

Защитена зона по директивата за местообитанията „Караагач“ с идентификационен номер **BG0000143**, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.21/2007 г.). Площ 641,60 дка, надморска височина от 0 до 6 м.

Защитена зона по директивата за птиците „Комплекс Ропотамо“ с идентификационен номер **BG0002041**, обявена със Заповед № РД-82/03.02.2009 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 14/2009 г.). Общата площ на зоната е 38 577,485 дка. Надморската височина е от 0 до 224 м., а средната н.в. е 44 м.

Защитена зона по директивата за местообитанията „Ропотамо“ с идентификационен номер **BG0001001**, обявена със заповед № 1042/17.12.2020 г. (ДВ бр.19/05.03.2021 г.). Общата площ на зоната е 128 158,20 дка, надморската височина от 0 до 275 м., а средната н.в. е 132 м.

Защитена зона по директивата за местообитанията „Странджа“ с идентификационен номер **BG0001007**, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.21/2007 г.).

Защитена местност „Стамополу“, обявена със Заповед № 332/16.05.1991 г. на министъра на околната среда (ДВ, бр.43 от 1991 г.), с цел опазване на естествени горски съобщества от благуں, горун, източен бук с подлес от странджанска зеленика и странджанска

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

боторинка, както и местообитания на редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове. Площа на защитената местност е 40,00 ха.

Поддържан резерват „Вельов вир“ („Водните лилии“), обявена със Заповед № 2080/24.7.1962 г. (ДВ, бр.71 от 1962 г.) и прекатегоризиран със Заповед № РД - 381 от 15.10.1999 г. на министъра на ОСВ. Площа на резервата е 136 дка. Местността в старото корито на р. Ропотамо е обявена за поддържан резерват с цел опазване на голямо находище на водни лилии и ясенова гора с типичен лонгозен характер.

Природна забележителност „Скалните образувания, фиордите и тюленовата пещера в м. Маслен нос“, обявена със Заповед № 4051/29.12.1973 г. (ДВ, бр. 29/1974 г.).

Природна забележителност „Пясъчни дюни в район на ММЦ“, обявена със Заповед № 2109/20.12.1984 г. (ДВ, бр.3/1985 г.).

Природна забележителност „Пясъчни дюни между гр. Приморско и м. Перла“, обявена със Заповед № 2109/20.12.1984 г. (ДВ, бр. 3/1985 г.).

Резерват „Ропотамо“, обявен със Заповед № 318 от 07.05.1992 г. (ДВ, бр.41 от 1992 г.) с цел запазване на находищата на редки и защитени от изчезване видове и уникалния комплекс от природни местообитания с международно значение. В него на площ от 1000,7 ха са включени блатото „Аркутино“ (620 дка), находището от Морски пелин (140 дка), „Змийски остров“ (10 дка), лонгозни гори по р. Ропотамо и част от пясъчната ивица от устието на р. Ропотамо, забележителни скални образувания – Лъвската глава, Веселата скала, фиорди и морски пещери. Резерватът има обявена буферна зона с площ 707,7 ха.

Защитена местност „Мурватска река“, обявена със Заповед № РД-927/28.12.2007 г. (ДВ, бр. 8/2008 г.).

Защитена местност „Беглик Таш – Ропотамо“, обявена със Заповед № РД-664/22.08.2012 г. (ДВ, бр. 70/2012 г.).

Защитена местност „Стамополу“, обявена със Заповед № 332/16.05.1991 г. (ДВ, бр.43 от 1991 г.).

Защитените видове растения и животни, които са предмет на опазване в по-горе посочените зони и местности, са описани подробно в т. 1.6.4. *Защитени територии* в настоящата Програма.

В държавния регистър на вековните дървета в България в територията на община Приморско няма вековни дървета.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.6.3. Видове, обект на ловен туризъм

Горските територии, собственост на Община Приморско, попадат в териториалния обхват на три горски и едно ловно стопанство - ДГС „Ново Паничарево“, ДГС „Царево“, ДЛС „Ропотамо“ и ДГС „Бургас“. Общата им установена площ е 14 218,1 ха.

От дивеча най-голямо разпространение намират: благороден елен, сърна, дива свиня, заек, катерица, таралеж, вълк, лисица, язовец, белка, чер пор и невестулка. От птиците с ловно-стопанско значение са яребицата, горския бекас, гривяк, гургулица, гълъб хралупар и др.

1.6.4. Защитени територии и защитени зони

В територията на община Приморско попадат седем територии, които са част от Натура 2000.

Натура 2000 е общоевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

Местата, попадащи в екологичната мрежа, се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците). Двете директиви са отразени в българското законодателство чрез Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Защитена зона по директивата за птиците „Бакърлъка“ с идентификационен код **BG0002077**, обявена със Заповед № РД- 530/26.05.2010 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр.49/2010 г.). Заповед за поправка на очевидна фактическа грешка в заповедта за обявяване № РД 563/22.07.2014 г. (Дв, бр. 67/12.08.2014 г.). Общата площ е 335 054,80 дка. Надморска височина от 0 до 380 м, а средната 30 м.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 20. Защитена зона BG0002077 „Бакърлъка“

Източник: <http://natura2000.moew.government.bg/>

Предмет на опазване в защитена зона „Бакърлъка“ са описаните в следващия текст птици.

Видове по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие: Червеногуш гмуркач (*Gavia stellata*), Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Голяма пъструшка (*Porzana porzana*), Средна пъструшка (*Porzana parva*), Сив жерав (*Grus grus*), Саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), Малка черноглава чайка (*Larus melanocephalus*), Малка чайка (*Larus minutus*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бълбрия (*Anthus campestris*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

мишелов (*Buteo rufinus*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Обикновен буревестник (*Puffinus yelkouan*).

Видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Клопач (*Anas cluypeata*), Червеноклюна потапница (*Netta rufina*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Планинска потапница (*Aythya marila*), Обикновена гага (*Somateria mollissima*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Голям ястреб (*Accipiter gentilis*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Сребриста булка (*Pluvialis squa- Pluvialis squatarola*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Тъмногръд брегобегач (*Caldris alpina*), Голям свирец (*Numenius arquata*), Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), Голям зеленоног водобегач (*Tringa nebularia*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*).

Защитена зона по директивата за местообитанията „Босна“ с идентификационен номер **BG0000208**, одобрена с Решение № 661/16.10.2007 г. (ДВ бр.85/2007 г.). Общата площ на зоната е 162 270,044 дка. надморска височина от 8 до 443, средна н.в. 224.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 21. Защитена зона BG0000208 „Босна“

Източник: <http://natura2000.moew.government.bg/>

Предмет на опазване в защитена зона „Босна“ е описан в следващия текст.

Следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): 6210; 6220; 6430; 6510; 8220; 8230; 9180; 91E0; 91F0; 91G0; 91M0; 91S0.

Местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

Бозайници: *Европейски вълк (*Canis lupus*), Рис (*Lynx lynx*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Мишевиден сънливек (*Myomimus roachi*), Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), Дългоух ношник (*Myotis bechsteinii*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*);

Земноводни и влечуги: Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

Риби: Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Резовска брияна (*Alburnus schischkovi*);

Безгръбначни: Еднорог болбелазмус (*Bolbelasmus unicornis*), *Осмодерма (*Osmoderma eremita*), Оби к новен сеч ко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morigmus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Четириточкова меча пеперуда

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

(*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), Бисерна мида (*Unio crassus*).

Защитена зона по директивата за местообитанията „Караагач“ с идентификационен номер **BG0000143**, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.21/2007 г.). Площ 641,60 дка, надморска височина от 0 до 6 м.

Фигура 22. Защитена зона BG0000143 „Караагач“

Източник: <http://natura2000.moew.government.bg/>

Предметът на опазване в защитена зона „Караагач“ е описан в следващия текст.

Природни местообитания: 1130; 1410; 2130; 3150; 3260; 6420; 8230; 91E0.

Безгръбначни: Лицена (*L. dispar*).

Риби: Горчивка (*Rh. sericeus*); Уклея (*Ch. chalcoides*).

Земноводни и влечуги: Голям гребенест тритон (*T. karelinii*); Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*); Смок (*E. sauromates*); Шипобедрена костенурка (*T. graeca*); Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*); Южна блатна костенурка (*M. caspica*).

Бозайници (без прилепи): Видра (*L. lutra*); Пъстър пор (*V. peregusna*).

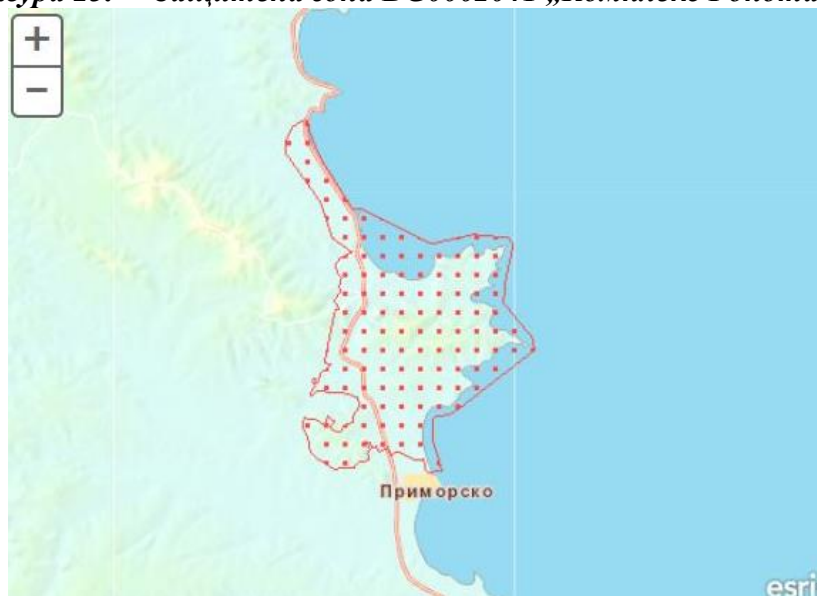
Прилепи: Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*); Малък подковонос (*Rh. hipposideros*); Остроух нощник (*M. blythii*); Средиземноморски подковонос (*Rh. blasii*); Трицветен нощник (*M. emarginatus*); Широкоух прилеп (*B. barbastellus*).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Защитена зона по директивата за птиците „Комплекс Ропотамо“ с идентификационен номер **BG0002041**, обявена със Заповед № РД-82/03.02.2009 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 14/2009 г.). Общата площ на зоната е 38 577,485 дка. Надморската височина е от 0 до 224 м., а средната н.в. е 44 м.

Фигура 23. *Защитена зона BG0002041 „Комплекс Ропотамо“*

Източник: <http://natura2000.moew.government.bg/>

На територията на комплекса Ропотамо са установени 236 вида птици. От срещаните се видове птици в категория световно застрашени SPEC1 са включени 10 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 27 вида, в SPEC3 - 67 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 87 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 83 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Комплекс Ропотамо е едно от най-важните места в страната като гнездовище на група от видове, силно привързани към разнообразните типове местообитания на територията му – средиземноморския буревестник (*Puffinus yelkouan*), голямата пъструшка (*Porzana porzana*), средната пъструшка (*Porzana parva*), червената чапла (*Ardea purpurea*), гривестата чапла (*Ardeola ralloides*) и полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*). Комплекс Ропотамо е едно от трите гнездови находища на морския орел (*Haliaeetus albicilla*) по българското черноморие. През размножителния период, по време на миграция или зимуване са установени световно застрашените кървоглав пеликан (*Pelecanus crispus*), мраморна патица (*Marmaronetta angustirostris*), голям креслив орел (*Aquila clanga*), царски орел (*Aquila heliaca*) и белошипа ветрушка (*Falco naumanni*). Значителна е ролята на комплекса като междинна станция при миграция на птиците и като типично „място с тесен фронт на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

миграция“, главно за белия щъркел (*Ciconia ciconia*), обикновения мишелов (*Buteo buteo*) и някои други видове грабливи птици. Комплекс Ропотамо поддържа значителни зимувачи популации на черногушия гмуркач (*Gavia arctica*), кафявоглавата потапница (*Aythya ferina*), червеноклюната потапница (*Netta rufina*) и сивата патица (*Anas strepera*).

Защитена зона по директивата за местообитанията „Ропотамо“ с идентификационен номер **BG0001001**, обявена със заповед № 1042/17.12.2020 г. (ДВ бр.19/05.03.2021 г.). Общата площ на зоната е 128 158,20 дка, надморската височина от 0 до 275 м., а средната н.в. е 132 м.

Фигура 24. Защитена зона BG0001001 „Ропотамо“

Източник: <http://natura2000.moew.government.bg/>

Предметът на опазване в защитена зона „Ропотамо“ е описан в следващия текст.

Природни местообитания: 1130; 1140; 1150; 1160; 1210; 1240; 1310; 1410; 1530; 2110; 2120; 2130; 2180; 2190; 3150; 3260; 6210; 6220; 62A0; 6430; 6510; 8220; 8230; 8330; 91AA; 91F0; 91M0; 91Z0; 91E0; 92A0; 92D0.

Безгръбначни: *Bolbelasmus unicornis*; *Dioszeghyana schmidtii*; *E. quadripunctaria*; *Propomacrus cypriacus*; Алпийска розалия (*R. alpina*); Алпийска розалия (*R. alpina*); Анизус (*A. vorticulus*); Бисерна мида (*U. crassus*); Бръмбар рогач (*L. cervus*); Буков сечко (*M. funereus*); Еуфидриас (*E. aurinia*); Лицена (*L. dispar*); Об. паракалоптенус (*P. caloptenoides*); Обикновен сечко (*C. cerdo*); Осмодерма (*O. eremita*).

Риб: Виюн (*M. fossilis*); Виюн (*M. fossilis*); Горчивка (*Rh. sericeus*); Горчивка (*Rh. sericeus*); Карагъоз (*A. immaculata*); Обикновен щипок (*C. taenia*); Обикновен щипок (*C. taenia*); Уклея (*Ch. chalcoides*); Уклея (*Ch. chalcoides*).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Земноводни и влечуги: Голям гребенест тритон (*T. karelinii*); Леопардов смок (*E. situla*); Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*); Смок (*E. sauromates*); Червенокоремна бумка (*B. bombina*); Шипобедрена костенурка (*T. graeca*); Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*); Южна блатна костенурка (*M. caspica*).

Бозайници (без прилепи): Видра (*L. lutra*); Вълк (*C. lupus*); Пъстър пор (*V. peregusna*); Рис (*L. lynx*).

Прилепи: Голям нощник (*M. myotis*); Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*); Дългокрил прилеп (*M. schreibersii*); Дългопръст нощник (*M. saraccinii*); Дългоух нощник (*M. bechsteinii*); Малък подковонос (*Rh. hipposideros*); Остроух нощник (*M. blythii*); Подковонос на Мехели (*Rh. mehelyi*); Средиземноморски подковонос (*Rh. blasii*); Трицветен нощник (*M. emarginatus*); Широкоух прилеп (*B. barbastellus*); Южен подковонос (*Rh. euryale*).

Защитена зона по директивата за местообитанията „Странджа“ с идентификационен номер **BG0001007**, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.21/2007 г.).

Общата площ на защитената зона е 1 182 250,30 дка, надморска височина от 0 до 657, средна н.в. 326. Над 80% от зоната са гори, 15% са храсталаци, орни земи и пасища, 2% море и 1% урбанизирани територии.

Фигура 25. Защитена зона BG0001007 „Странджа“

Източник: <http://natura2000.moew.government.bg/>

Предметът на защитената зона е описан в следващия текст.

Природни местообитания: 1130; 1140; 1160; 1210; 1240; 1410; 2110; 2120; 2130; 2180; 2190; 3150; 3260; 3270; 4030; 5130; 5210; 6110; 6210; 6220; 62A0; 6430; 6510; 7220; 8210;

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

8220; 8230; 8310; 8330; 9170; 9180; 91AA; 91F0; 91G0; 91M0; 91S0; 91Z0; 91E0; 92A0; 92D0.

Безгръбначни: *Bolbelasmus unicornis*; *E. Quadripunctaria*; Алпийска розалия (*R. alpina*); Бисерна мида (*U. crassus*); Бръмбар рогащ (*L. cervus*); Буков сечко (*M. funereus*); Еуфидриас (*E. aurinia*); Лицена (*L. dispar*); Об. паракалоптенус (*P. caloptenoides*); Обикновен сечко (*C. cerdo*); Осмодерма (*O. eremita*); Офиогомфус (*O. cecilia*); Ценагрион (*C. ornatum*).

Риб: Горчивка (*Rh. sericeus*); Карагъз (*A. immaculata*); Маришка мряна (*B. plebejus*); Обикновен щипок (*C. taenia*); Распер (*A. aspius*); Резовски карагъз (*A. tanaica*); Средиземноморска финта (*A. fallax*); Уклея (*Ch. chalcoides*).

Земноводни и влечуги: Голям гребенест тритон (*T. karelinii*); Жълтокоремна бумка (*B. variegata*); Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*); Смок (*E. sauromates*); Червенокоремна бумка (*B. bombina*); Шипобедрена костенурка (*T. graeca*); Шипобедрена костенурка (*T. graeca*); Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*); Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*); Южна блатна костенурка (*M. caspica*); Южна блатна костенурка (*M. caspica*).

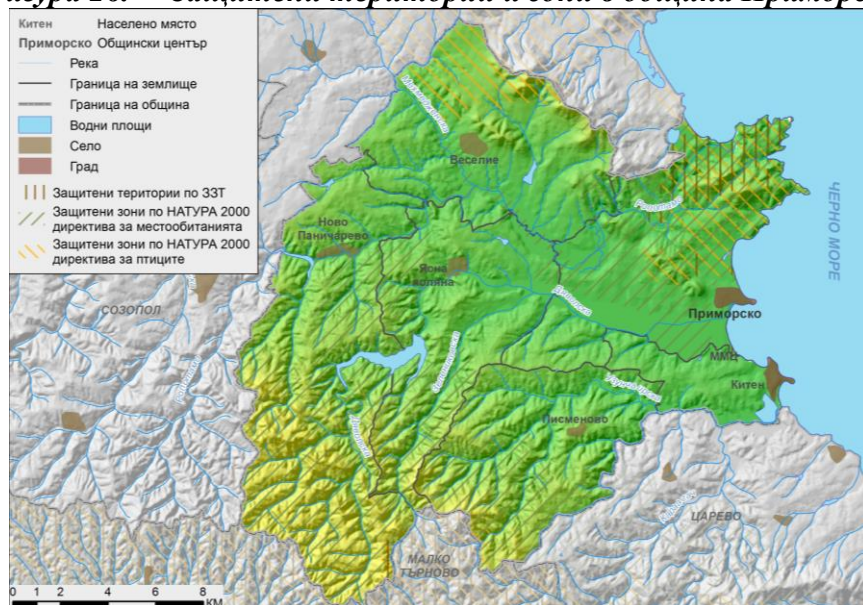
Бозайници (без прилепи): Видра (*L. lutra*); Вълк (*C. lupus*); Лалугер (*S. citellus*); Мишевиден сънливец (*M. roachi*); Пъстър пор (*V. peregrinus*); Рис (*L. lynx*).

Прилепи: Голям нощник (*M. myotis*); Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*); Дългокрил прилеп (*M. schreibersii*); Дългопръст нощник (*M. saraccini*); Дългоух нощник (*M. bechsteini*); Малък подковонос (*Rh. hipposideros*); Остроух нощник (*M. blythii*); Подковонос на Мехели (*Rh. mehelyi*); Средиземноморски подковонос (*Rh. blasii*); Трицветен нощник (*M. emarginatus*); Широкоух прилеп (*B. barbastellus*); Южен подковонос (*Rh. euryale*).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 26. Защитени територии и зони в община Приморско

В землището на общината се намират следните защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ):

Защитена местност „Стамополу“, обявена със Заповед № 332/16.05.1991 г. на министъра на околната среда (ДВ, бр.43 от 1991 г.), с цел опазване на естествени горски съобщества от благуи, горун, източен бук с подлес от странджанска зеленика и странджанска боворинка, както и местообитания на редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове. Площа на защитената местност е 40,00 ха.

Поддържан резерват „Вельов вир“ („Водните лилии“), обявена със Заповед № 2080/24.7.1962 г. (ДВ, бр.71 от 1962 г.) и прекатегоризиран със Заповед № РД - 381 от 15.10.1999 г. на министъра на ОСВ. Площа на резервата е 136 дка. Местността в старото корито на р. Ропотамо е обявена за поддържан резерват с цел опазване на голямо находище на водни лилии и ясенова гора с типичен лонгозен характер.

Природна забележителност „Скалните образувания, фиордите и тюленовата пещера в м. Маслен нос“, обявена със Заповед № 4051/29.12.1973 г. (ДВ, бр. 29/1974 г.).

Природна забележителност „Пясъчни дюни в район на ММЦ“, обявена със Заповед № 2109/20.12.1984 г. (ДВ, бр.3/1985 г.).

Природна забележителност „Пясъчни дюни между гр. Приморско и м. Перла“, обявена със Заповед № 2109/20.12.1984 г. (ДВ, бр. 3/1985 г.).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Резерват „Ропотамо“, обявен със Заповед № 318 от 07.05.1992 г. (ДВ, бр.41 от 1992 г.) с цел запазване на находищата на редки и защитени от изчезване видове и уникалния комплекс от природни местообитания с международно значение. В него на площ от 1 000,7 ха са включени блатото „Аркутино“ (620 дка), находището от Морски пелин (140 дка), „Змийски остров“ (10 дка), лонгозни гори по р. Ропотамо и част от пясъчната ивица от устието на р. Ропотамо, забележителни скални образувания – Лъвската глава, Веселата скала, фиорди и морски пещери. Резерватът има обявена буферна зона с площ 707,7 ха.

Защитена местност „Мурватска река“, обявена със Заповед № РД-927/28.12.2007 г. (ДВ, бр. 8/2008 г.).

Защитена местност „Беглик Таш – Ропотамо“, обявена със Заповед № РД-664/22.08.2012 г. (ДВ, бр. 70/2012 г.).

Защитена местност „Стамополу“, обявена със Заповед № 332/16.05.1991 г. (ДВ, бр.43 от 1991 г.).

Община Приморско се намира в непосредствена близост и до природен парк „Странджа“, който е създаден, за да се запази уникалната растителност на Странджа планина, съчетаваща множество от ендемитни и реликтни растителни видове.

През територията на община Приморско преминава Път „Виа Понтика“. Виа Понтика на латински означава Черноморски път и представлява старо римско трасе, което минава покрай Черно море. Началото му е при Константинопол (днешен Истанбул) и минава през много селища Приморско, Аполония (Созопол), Дебелт, Анхиало (Ахелой), Месемврия (Несебър), Одесос (Варна), Томи и Истрос, който днес е в Румъния.

Днес „Виа Понтика“ е името на един от най-големите маршрути за миграция на птиците от Европа към по-топлата Африка през зимата. По този маршрут се движат различни грабливи, пойни, водолюбиви птици. Почти 80% от тях са бели щъркели и всички розови пеликани в цяла Европа. Този път изминават редкият царски орел, гологлавият и египетският лешояд.

1.7. ШУМ, РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА И ВЛИЯНИЕ ОТ НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

1.7.1 Източници на шума и население, подложено на въздействия

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично повтарящ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно.

Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настоящата програма е свързан с вредното влияние върху човешкия организъм и здраве. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони.

Промислен шум

На територията на община Приморско липсват големи промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположение в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии.

Шум от битови източници

Шумът от битови източници е с локален обхват и краткотрайна експозиция.

Транспортен шум

Основният източник на шумово натоварване в урбанизираната среда на гр. Приморско е автомобилният транспорт, който е значително по-голям през летния сезон.

1.7.2 Данни от единната система за мониторинг

РИОСВ Бургас контролира шума, излъчван в околната среда от дейността на промишлени инсталации и съоръжения. Измерванията на нивата на шум се осъществяват по утвърдена от МОСВ Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие. Съгласно ЗЗШОС, обектите трябва да осъществяват дейността си по начин, който да не допуска излъчване на шум в околната среда над граничните стойности, регламентирани в Наредба №6/26.06.2006г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн., ДВ, бр.58/18.07.2006 г.).

При извършените планирани контролни измервания не са констатирани превишения на граничните стойности на нивата на шум по границите на промишлените източници и в местата на въздействие, определени в Наредба № 6 от 26 юни 2006 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.7.3. Радиационно състояние на атмосферния въздух

Изследванията на атмосферната радиоактивност се базират на автоматично набиране на аерозолни проби (обем 3 000 м³ въздух) върху стъклопластени филтри, чрез стационарна автоматична станция с последващ гама - спектрометричен анализ, за определяне обемната специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди.

1.7.4. Радиационно състояние на повърхностните реки, необработваеми почви и дънни утайки от водни обекти

Системните наблюдения за радиационното състояние на околната среда се осъществяват по утвърдена мрежа за провеждане на радиологичен мониторинг, включваща пунктове, наблюдавани показатели и периодичност. Програмата за радиологичен мониторинг се осъществява съгласно заповед РД-295/28.04.2017 г. на МОСВ.

Радиологичният мониторинг на повърхностните водни тела се осъществява чрез мрежа от пунктове и се изразява в наблюдение на радиологичните показатели във взетите водни проби. Разделени са на фонов радиологичен мониторинг и мониторинг на райони с потенциални замърсители.

Пунктовете включени към НСМОС на територията на община Приморско са за проби на: необработваеми почви, повърхностни води и седименти

Таблица 35. Местоположение на пунктовете за мониторинг на територията на община Приморско

Населено място	Кординати на пункта	
с. Веселие	42,3284 – N	27,6221 - E
гр. Приморско	42,2695 - N	27,7474 - E
р. Ропотамо моста при с. Веселие	42,3108 - N	27,6239 - E
аз. Ясна поляна	42,253 - N	27,5934 - E
р. Ропотамо при Ново Паничарево	42°16 5570' - N	27°33, 3797' - E

Източник: ИАОС

Радиологичният мониторинг на необработваемите почви се осъществява в пунктовете за наблюдение, като пробите се вземат от почвен слой с дълбочина 0÷20 cm и се извършва гама-спектрометричен анализ за определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди в тях. Разделени са на фонов радиологичен мониторинг и мониторинг на райони с потенциални замърсители. Във всеки пункт се извършва измерване на естествения гама фон. Наблюдаваните пунктове за община Приморско са: 2 бр. фонов мониторинг: Веселие и Приморско.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Таблица 36. Радиологичен мониторинг на необработваеми почви в община
Приморско за периода 2014-2020 г.**

Пункт	Годи- на	Уран- 238 (Bq/kg)	Радий- 226 (Bq/kg)	Торий- 232 (Bq/kg)	Калий-40 (Bq/kg)	Олово-210 (Bq/kg)	Цезий-137 (Bq/kg)	Гама-фон microSv/h
Веселие	2014	20,3±3,4	23±3,8	22,9±0,6	583±18	24,4±4	8,5±0,3	0,11±0,01
	2015	32,7±5,2	29,9±5,6	37,6±1	591±19	30,3±6,1	3,2±0,2	0,14±0,03
	2016	27,5±4,6	29,6±5,0	31,1±0,9	499±16	26,1±5,0	2,5±0,1	0,12±0,02
	2017	32,6±4,6	29,2±5,7	38,2±1	562±18	31±5,4	11,6±0,4	0,13±0,03
	2018	35±6	38±10	36±1	541±16	65±7	21,9±0,6	0,14±0,03
	2019	45±5	52±6	35±1	596±17	79±7	19,8±0,6	0,13±0,03
	2020	32±6	38±6	33±1	553±16	71±7	18,55±0,55	0,10±0,02
Приморско	2014	31,6±7,9	33,8±7,4	43,3±1	405±13	<69,6МДА	6,1±0,2	0,11±0,02
	2015	32,3±3,8	36,7±4,6	44,7±1	407±13	58,7±5,2	18,5±0,5	0,14±0,03
	2016	15±3,6	18,7±4,1	18,5±0,6	497±16	62,4±5,7	2,8±0,1	0,14±0,03
	2017	30,7±4,4	40±5,1	43,3±1	427±13	33,3±5,3	0,4±0,1	0,12±0,02
	2018	28±4	39±8	26±1	593±17	48±6	1,5±0,1	0,11±0,02
	2019	35±6	37±7	41±1	351±9	96±8	24,7±0,6	0,15±0,03
	2020	26±5	24±6	22±1	542±16	43±6	1,09±0,1	0,10±0,02

Източник: ИАОС

(МДА) - минимална детектуема активност

Радиологичният мониторинг на повърхностните водни тела се осъществява, чрез мрежа от пунктове и се изразява в наблюдение на радиологичните показатели във взетите водни проби.

Показателите за характеризиране на повърхностни води - фонов мониторинг са: обща алфа и обща бета активности. Пунктовете включени към НСМОС на територията на община Приморско са: 2 бр. пунктове на повърхностни води: р. Ропотамо моста при с. Веселие и аз. Ясна поляна.

**Таблица 37. Радиологичен мониторинг на повърхностни водни тела в община
Приморско за периода 2014-2020 г.**

Пункт	Вид проба	Година	Обща алфа (Bq/l)	Обща Бета (Bq/l)
р. Ропотамо моста при с. Веселие	Води	2014	<0,04МДА	0,05±0,01
		2015	<0,04МДА	0,06±0,01
		2016	<0,04МДА	0,11±0,01
		2017	0,05±0,01	0,06±0,01
		2018	<0,04МДА	0,06±0,01
		2019	<0,04МДА	0,04±0,01
		2020	0,07±0,02	0,16±0,02
яз.Ясна поляна	Води	2014	0,05±0,01	0,05±0,004
		2015	0,07±0,04	0,29±0,05
		2016	<0,04МДА	0,03±0,01

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Пункт	Вид проба	Година	Обща алфа (Bq/l)	Обща Бета (Bq/l)
		2017	<0,04МДА	0,04±0,01
		2018	<0,04МДА	0,03±0,01
		2019	<0,04МДА	<0,03МДА
		2020	<0,04МДА	0,04±0,01

Източник: ИАОС

(МДА) - минимална детектируема активност

Радиологичният мониторинг на седименти се изразява в определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди и включва: 1 бр. пункт - фонов мониторинг: р. Ропотамо при Ново Паничарево.

Таблица 38. Радиологичен мониторинг на седименти за периода 2014-2020 г.

Пункт	Вид проба	Година	U-238 (Bq/kg)	Ra-226 (Bq/kg)	Th-232 (Bq/kg)	K-40 (Bq/kg)	Pb-210 (Bq/kg)	Cs-137 (Bq/kg)
р. Ропотамо при Ново Паничарево	Седименти	2014	16,6±2,5	22,2±3	19,3±0,5	645±19	14,6±3,3	1,08±0,05
		2015	26,1±3	30,4±3,1	32±0,7	706±21	27,8±3,5	5,9±0,2
		2016	14,1±2,5	17,6±2,8	19±0,5	548±16	13±2,5	3±0,1
		2017	15,5±2,5	15,3±3	20,6±0,5	557±17	14,3±2,9	3,4±0,1
		2018	17±3	18±3	25±1	511±14	15±3	0,8±0,06
		2019	20±3	19±4	25±1	494±14	17±4	0,92±0,07
		2020	19±3	20±4	21±1	562±16	15±3	1,47±0,08

Източник: ИАОС

1.7.5. Опасни вещества

Прилагането и спазването на законодателството в областта на химикалите е гаранция за постигане на:

- съответствие с основните цели на националната политика по опазване на околната среда;
- намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве и околната среда;
- свободно движение на стоки и сигурност за потребителя.

С цел предотвратяване на големи аварии с ОХВ и препарати, и ограничаване на последствията от тях за живота и здравето на хората и околната среда, предприятия, в които се съхраняват и/или употребяват химични вещества, са длъжни да се класифицират като „Предприятие с нисък рисков потенциал“ или „Предприятие с висок рисков потенциал“.

По данни от Електронната база данни на предприятията с нисък и висок рисков потенциал на територията на община Приморско няма предприятия, които се класифицират като предприятия с висок рисков потенциал, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи от ЗООС.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.8. ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ

Устройството на озеленени и залесени площи се регламентира със Закона за устройството на територията. В териториите на общините се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиха на населението. Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение, собственост на държавата и общините, са публична собственост. Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за „Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони“. Озеленените територии, в населените места, селищните образувания и извън тях се определят с общите и подробните устройствени планове. Зелената система включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници.

По разположението, предназначението и вида на зелените площи в населените места на общината, площите биват:

1. Зелени площи за широко общо ползване за всекидневен отдих: паркове, градини, улично озеленяване; извън селищни паркове – публична общинска собственост. Зелените площи в централната част на града са покрити главно с цветя, храсти и трева. Уличното озеленяване е предимно от чинар, албиция, явор, ясен, конски кестен, липа, бреза и др.
2. Насаждения със специално предназначение – зелени площи към обществени сгради, училища, детски заведения и др.
3. Следва да се отчете наличието на много дворна зеленина, чиято интензивност е значителна в парцелите за индивидуално жилищно строителство и оказва благоприятно общо въздействие върху микроклимата. Индивидуалните парцели са озеленени с цветни лехи, плододайни и цветни храсти, и различни овощни видове.

На територията на община Приморско се намират следните паркове и зелени площи:

- Приморско - морска градина, парк Курията, парк Надежда, парк Север; зелени площи: подход за северен плаж Приморско, ул. Иглика, централен градски площад;
- Китен - морска градина, парк Зодиак, парк Възраждане, борова гора в близост до автогара Китен
- с. Ясна поляна, с.Ново паничарево, с.Веселие и с.Писменово - по 1 парк в населените места.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

По данни на ОУП Приморско общата площ на парковете и градинките е 210 000 м², което е 0,17% от цялата площ. По-голямата част от парковете и зелените площи се намират в гр. Приморско.

В парковете има алеи и изградени детки полщади. Състоянието на парковете е добро.

1.9. УПРАВЛЕНСКИ КАПАЦИТЕТ

1.9.1. Наличие на комисии/отдели/сектори/отделни специалисти в Общинския съвет/ общинската администрация - отговорности и задачи, които изпълняват

Общински съвет

Законодателният орган на местното самоуправление, който определя политиката на община Приморско за развитието ѝ, в т.ч. и по проблемите на околната среда, е Общинският съвет.

В *Правилника за организацията и дейността на Общински съвет* са определени основните дейности, функциите, правата, задълженията и отговорностите, органите за управление, организацията за тяхната работа и взаимодействието им с Общинската администрация.

Съгласно чл. 51 от този правилник Общинският съвет създава постоянни и временни комисии. По въпроси, свързани с околната среда, е създадена и Постоянна комисия „Постоянна комисия по общинска собственост, горско стопанство, околна среда, лов и риболов“, която се състои от пет члена.

Общинският съвет приема общинската програма за околна среда, както и всички други програми, свързани с компонентите и факторите на околната среда и контролира изпълнението им (чл. 79, ал. 4 от ЗООС).

Общинска администрация

Общинската администрация е изпълнителен орган на местното самоуправление и се представлява от кмета на общината. Функциите на кмета на общината по отношение на околната среда са подробно разписани в чл. 15 от ЗООС.

Кметът на общината е компетентният орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането на програмата по опазване на околната среда, като ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране (чл. 79, ал. 5 от ЗООС).

Отчетът се представя за информация и в РИОСВ – Бургас. До настоящия момент община Приморско стриктно спазва тези свои законови задължения.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Кметът на общината е компетентният орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането и на други „подпрограми“, влизащи в обхвата на Програмата по околна среда. Тези програми са разработени и са неразделна част от нея, а именно:

- Лечебни растения;
- Общинската програма за управление на отпадъците 2021-2028 г.

От съществено значение за постоянното подобряване на социално-икономическата среда и устойчивото развитие в общината е ефикасното и ефективно управление на процесите и ресурсите, в т.ч. по околна среда.

1.9.2. Квалификация на кадрите, заети в горепосочените дейности

Община Приморско разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на своите отговорности. Структурата на Общината отговаря на функционалните направления, по които осъществява своята дейност. Дели се на пет дирекции, като всяка една от тях съдържа съответните отдели.

Околна среда е структурирана в Дирекция „Дирекция устройство на територия, архитектура, строителството, обществен ред и околна среда“ в отдел „Опазване на обществения ред и околната среда“ (ООРОС).

Функциите на отдела са свързани с устройственото планиране; контролира и координира техническото обслужване на населените места, контролира дейностите извършвани от фирмите по управление на отпадъците и озеленяването, изготвя отчети, справки и информации относно опазване на околната среда на територията на община Приморско и информира населението за състоянието на околната среда.

С проблемите на околната среда са натоварени: 1 бр. главен специалист „Екология“, 1 бр. младши експерт ООРОС и 2 бр. инспектори.

За придобиване на административен, технически и финансов опит на общинската администрация голям принос има и реализацията на редица проекти за периода 2014-2020 г., насочени към повишаване на квалификацията на общинска администрация.

Постоянното повишаване на капацитета на администрацията е гаранция не само за добро управление на проблемите, свързани с околната среда и човешкото здраве, но и за увеличаване на проектите, финансирани със средства на ЕС.

1.9.3. Общински наредби в разглежданата област

С управлението на околната среда са директно свързани следните общински наредби:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Наредба за опазване на околната среда на територията на община Приморско, приета с Решение №394/26.09.2013г. от Протокол № 29 от 26.09.2013г. на Общински съвет – гр. Приморско.

С тази Наредба се уреждат условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло и условията за тяхната регистрация, както и обществените отношения, свързани с поддържане на чистотата и опазването компонентите на околната среда на територията на Община Приморско.

Други наредби, имащи пряко отношение към проблемите на околната среда са:

- Наредба за управление и стопанисване на зелената система на територията на община Приморско, приета с Решение № 806/27.03.2008 г.;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Приморско, приета с Решение № 217/24.01.2017 г.;
- Наредба за сигуряване на обществения ред, спокойствието и сигурността на гражданите, за опазване на общинската собственост и околната среда, за безопасността на движение на територията на общината, приета с Решение № 087/27.03.2012 г. на Общински съвет Приморско от Протокол № 007/ 27.03.2012 г. и изм. и доп. с Решение № 62/30.04.2020 г.;
- Наредба за определяне и администриране местните такси и цени на услуги на територията на община Приморско, приета с Протокол № 49/17.03.2004 г. на Общински съвет – Приморско и изм. и доп. с Решение № 86/29.05.2020 г.

1.9.4. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, от компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват на които попада общината

Контрол за спазването на изискванията на нормативната уредба по околна среда, в т.ч. изпълнението на Програмата, е **РИОСВ - Бургас**:

8000 Бургас, к-с „Лазур“, ул. „Перушица“ № 67,

Тел: 056 813 205,

Факс: 056 813 200,

E-mail: riosvbs@unacs.bg

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Община Приморско извършва обмен на информация за състоянието на околната среда и със следните институции: Басейнова дирекция „Черноморски район“ - гр. Варна, РЗИ Бургас, Регионална дирекция по горите, ОДБХ - Бургас и др.

Отчетността е основен елемент на документирането и систематизирането на събраната информация за състоянието на компонентите и факторите на околната среда. Следвайки йерархичната схема на документиране, е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности, оказващи въздействие върху околната среда, да разработват и предоставят на общината нормативно указаната документация. Отчети, както и други документи, все още не се подават от всички причинители на замърсяване, което води до непълноти в събираната информация.

Съвременната нормативна уредба дава възможност да се изгради една цялостна система за документиране. Спазването на разпоредбите на специализираните наредби ще осигури основната част от документирането на системата за опазване на околната среда.

1.9.5. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО

Сътрудничество с НПО по проблемите на околната среда

Общината членува в Националното сдружение на общините в Република България.

В областта на околната среда общинската администрация и общинският съвет си взаимодействат както с обществени структури, така и с неправителствения сектор. Това сътрудничество осигурява адекватност на общинската програма по опазване на околната среда и на свързаните с нея „подпрограми“ по отношение на обществения интерес. Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана и допълвана в зависимост от този интерес. При реализирането на проекти и инициативи с екологична насоченост активно участие вземат граждани, ученици, еко-клубове, фирми, както и бизнесмени.

Сътрудничество с бизнеса

Общината поддържа тясно сътрудничество с бизнеса по въпроси, свързани с екологични проблеми. Експерти от общината участват в проверки, Общината съдейства и подкрепя екологосъобразни инвестиционни намерения и проекти.

Трансгранично сътрудничество

Община Приморско може да участва в инициативи и привличане на средства по различни програми за трансгранично сътрудничество.

Сътрудничество с други общини

Община Приморско е член Регионално сдружение за управление на отпадъците регион Созопол, в което се включват още общините Созопол и Царево.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.9.6. Информирание на обществеността – използвани подходи и механизми

Информация за състоянието на околната среда

Община Приморско активно работи за улесняване достъпа на гражданите до екологична информация, повишаване на тяхната екологична култура и образование, насърчаване на участието им в процесите на вземане на решения, касаещи околната среда. Ръководи се от разбирането, че информираността е важен елемент за осмисляне на местните екологични проблеми от страна на обществеността и за активно формиране на общественото поведение за грижа към околната среда.

Общинската администрация информира населението на община Приморско за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост.

1.9.7. Мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда

Национална система за мониторинг на околната среда (НСМОС)

Наблюдение и контрол на околната среда се извършва чрез Националната система за мониторинг на околната среда. Системата е създадена и функционира в съответствие с чл. 1, т. 7 от Закона за опазване на околната среда. Чрез нея се осигурява своевременна и достоверна информация за състоянието на елементите на околната среда и факторите, въз основа на които се правят анализи, оценки и прогнози за обосноваване на дейностите по опазване и защита на околната среда от вредни въздействия.

Системата се ръководи от Министъра на околната среда и водите чрез Изпълнителната агенция по околна среда, която администрира системата.

Оценките на състоянието на компонентите на околната среда на регионално ниво се извършват от РИОСВ - Бургас; оценките и докладванията на състоянието на водните ресурси на басейново ниво – от Басейнова дирекция „Черноморски район“.

Системата включва Националните мрежи за мониторинг на: атмосферен въздух, води, земи и почви, гори и защитени територии, биологично разнообразие, радиологичен мониторинг и мониторинг на шума. В обхвата на НСМОС се включват и контролно-информационните системи за: емисии на вредни вещества в атмосферния въздух, емисиите на отпадъчни води във водни обекти, информационна система за отпадъците, информационна система за опазване на земните недра.

ИАОС поддържа информационни бази данни на национално и регионално ниво. Базите данни и на национално, и регионално ниво са структурирани по компоненти на околната среда с използване на общи номенклатури.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Община Приморско е обхваната в НСМОС по следните компоненти:

Въздух

На територията на общината няма постоянен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух. За периода 2014-2020 г. не е извършван контрол и от мобилна автоматична станция на ИАОС.

Води

Мониторингът на **повърхностните води** се извършва по мониторингова програма съгласно Заповед на Министъра на околната среда и водите. Програмата включва:

- Физикохимичен мониторинг на повърхностни води;
- Изпълнение на програмата за хидрометричен мониторинг на повърхностни води;
- Емисионен контрол на отпадъчни води;
- Мониторинг на морски води.

Мониторингът на водите на територията на община Приморско като част от НСМОС е подробно описан в т.1.3. от настоящата Програма.

РИОСВ – Бургас извършва **контролен мониторинг** на:

- Обектите, формиращи отпадъчни води, в т.ч. параметрите и изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за водовземане и заустване на отпадъчни води и комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната;
- Пречиствателните станции на населените места;
- Аварийните изпускания на отпадъчни води.

Собствен мониторинг

Собствен емисионен мониторинг на производствените отпадъчни и битово-фекални води извършват операторите на инсталациите по силата на Комплексните разрешителни и/или на разрешенията за водовземане и заустване.

Мониторингът на **подземните води** в община Приморско като част от Националната програма за мониторинг, се осъществява на основание Заповед № РД–182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Изпълняват се два вида програми:

- за качество (химично състояние) на подземните води и
- за количество (количествено състояние) на подземните води.

Мониторингът на водите на територията на община Приморско е описан в т.1.3. от настоящата програма.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Питейни води

Съгласно Директивите на Европейския съюз и българското законодателство Регионална здравна инспекция – Бургас осъществява контролен мониторинг на водата за питейно-битово водоснабдяване на територията на област Бургас.

Водата за питейно-битови нужди трябва да отговаря на следните основни изисквания: да има добри органолептични свойства, да бъде безопасна в епидемиологично отношение и безвредна по химичен състав (вещества от естествен и антропогенен произход). У нас качествата на питейната вода се регламентират с Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (Обн. ДВ. бр.30 от 28 Март 2001 г.) и включват следните групи показатели: органолептични, физико-химични, микробиологични и радиологични. Изискванията се отнасят за качествата на питейната вода, подавана на населението, след нейното пречистване и обеззаразяване, при крана на потребителя.

Водоснабдяването на населението на Бургаска област с вода за питейно-битови цели се осъществява от 307 централни водоизточника: 2 от тях са повърхностни - язовир „Камчия“ и язовир „Ясна поляна“; 24 от тях са част от самостоятелни (ведомствени) водоснабдителни системи. Двата повърхностни водоизточника имат изградени и функциониращи ПСПВ.

На територията на Бургаска област са определени 129 бр. зони на водоснабдяване, обслужвани от „ВиК“ ЕАД гр. Бургас и 19 бр. ведомствени водоснабдителни системи.

Зона за водоснабдяване № 2 – водоснабдителна система „Ясна поляна“

Водоснабдяването на населението на част от Област Бургас с вода за питейно-битови цели се осъществява от повърхностен водоизточник – язовир „Ясна поляна“. Към него има изградена и функционира ПСПВ. Водоснабдителна система „Ясна поляна“ със съставните към нея язовир „Ясна поляна“ и ПСПВ водоснабдява 25 населени места с население около 32 039 жители.

ПСПВ „Ясна поляна“ е разположена на 4 км. югозападно от с. Ясна поляна, община Приморско. Основния водоизточник към нея е язовир „Ясна поляна“. Проектните категории на повърхностните води в Черноморския район за басейново управление на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване са утвърдени със Заповед на министъра на околната среда и водите през 2004 г., като язовир „Ясна поляна“ е категория А2.

През 2019г. е издадена Заповед от Министъра на околната среда и водите с която е определена санитарно-охранителна зона около повърхностни водоизточници за питейно-

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

битово водоснабдяване – язовир „Ясна поляна“, язовир „Ново Паничарево“ и речно водохващане на река „Зелениковска“, предназначени за питейно-битово водоснабдяване на населени места в общините Приморско, Созопол, Царево и Средец. Водата се взема от язовира чрез водовземна кула, по водопровод се довежда до ПСПВ и след пречистване се акумулира в изравнителен водоем. Пречистването на водата в пречиствателната станция се извършва по двустъпална технологична схема включваща следните процеси: предокисление с хлор, коагулация с алуминиев сулфат, утаяване, филтруване и дезинфекция с хлор. Основните съоръжения на станцията са: входно-разпределителна камера, открит бетонов канал, измервателно устройство, хидравличен смесител, хоризонтални утаители, бързи пясъчни филтри, машинна зала, реагентно стопанство и хлораторно. Към станцията е изградена лаборатория, в която се извършва изпитване на водата (сурова, утаена и пречистена) по определени показатели. Реагентите, които се използват за обработка на водата са хлор за предокисление и дезинфекция, алуминиев сулфат за коагулация и флокулант. Състоянието на повърхностните води през различните сезони на годината е различно, поради което коагуланта и флокуланта не се използват целогодишно. На определени места по водоснабдителната система се извършва допълнително обеззаразяване на питейната вода с хлор-газ или натриев хипохлорид. Съгласно разпределяният през годината обем вода, зоната се категоризира като „Голяма зона“.

През 2020 г. от общо изследвани 184 проби са установени следните несъответствия:

- по показател „колиформи“ – две проби са с отклонения от 3/100 КОЕ/ml и 6/100 КОЕ/ml, при норма 0/100 КОЕ/ml от общо изследвани 172 проби;
- по показател „цвят“ - неприемлив в 2 проби от изследвани 165 проби;
- по показател „вкус“ - неприемлив в 12 проби от изследвани 165 проби;
- по показател „мътност“ - неприемлива в 10 проби от изследвани 165 проби;

В представените резултатите от „ВиК“ ЕАД гр. Бургас от контролни изпитвания на питейна вода от водопроводната мрежа на населените места, не се установяват стойности по показател „желязо“ над максималните, съгласно изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001 г.

През 2021 г. са установени следните несъответствия:

- от общо изследвани 150 проби в една проба по показател „колиформи“ от 2/100 КОЕ/ml, при норма 0/100 КОЕ/ml;
- по показател „вкус“ - неприемлив в дванадесет проби от общо изследвани 138 проби;
- по показател „мътност“ - неприемлива в единадесет проби от общо изследвани 138 проби;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- по показател „цвят“ - неприемлив в шест проби от общо изследвани 138 проби.

При извършване на мониторинг на питейната вода от РЗИ-Бургас през 2021 г. по утвърдена програма за контролен мониторинг в петнадесет проби бяха установени стойности по показател „желязо“ над максималните в граници от 206 $\mu\text{g/l}$ до 644 $\mu\text{g/l}$, при норма 200 $\mu\text{g/l}$ (с. Лозенец, с. Синеморец и с. Резово, Община Царево; с. Писменово и с. Ново Паничарево, Община Приморско; с. Атия и гр. Созопол, Община Созопол и с. Драчево, с. Дебелт и гр. Средец, Община Средец).

Издадени са пет предписания на ВиК оператора за провеждане на задължителни хигиенни мерки. Водоснабдителното дружество е предприело мерки по прочистване и ремонт на аварийни участъци. В представените резултати от „ВиК“ ЕАД гр. Бургас от контролни изпитвания на питейна вода от водопроводната мрежа, не се установяват стойности по показател „желязо“ над максималните, съгласно изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001 г.

В тази зона отклонения по органолептични показатели (цвят, вкус, мътност) са установени предимно в проби взети след извършени ремонтни дейности, в населени места със стара и амортизирана водопроводна мрежа.

Най-вероятно причините за установените отклонения по микробиологични показатели са свързани с водопроводната мрежа на населените места, вътресградната водоснабдителна система, като са препоръчани мерки - промиване и дезинфекция на системата.

Посочената от ВиК оператора причина за повишаване на стойностите по показател „желязо“ е застояването на питейната вода по водопроводната мрежа през зимния период, поради понижено потребление, в следствие на което желязото, което е в границите на нормите, се отлага по водопроводната мрежа и съоръженията. Като основна причина е старата водопроводна мрежа, изпълнена от стоманени тръби без вътрешно покритие за защита от корозия. Това се потвърждава и от честите аварии по мрежата.

В тази зона стойностите на останалите изследвани показатели през годините варират в определени граници и са в нормите, извън случаите на аварии и планирани ремонти.

В предполагаемите периоди на инверсия на водата във водоизточника, РЗИ-Бургас проследява концентрациите на алуминий и желязо в питейната вода, с цел недопускане на наднормени стойности.

Зона за водоснабдяване № 115 – с. Веселие

Водоснабдяването на населението на с. Веселие, община Приморско вода за питейно-битови цели се осъществява от повърхностен водоизточник – язовир „Ясна поляна“ и 3 броя кладенци с бункерна помпена станция намиращи се в землището на с. Веселие. В

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

регистрите на обектите с обществено предназначение воден от РЗИ-Бургас са вписани 7 бр. кладенци, но се използват само 3 бр. водовземни съоръжения. Водата от тях се обеззаразява с хлор-газ в бутилки чрез АДС при ПС „Веселие“. През 2014 г. във водопроводната мрежа на населеното място се включва питейна вода и от водоснабдителна система „Ясна поляна“. Населението, за което се осигурява вода е съответно 564 жители. Съгласно разпределяният през годината обем вода, зоната се категоризира като „малка зона – категория 2“.

През 2021 г. по систематичен здравен контрол са извършени 3 проверки на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и по спазване на санитарно-хигиенните изисквания в СОЗ около водоизточниците.

Качествата на водата за питейно-битови цели разпределяна в зона на водоснабдяване № 115 като цяло отговарят на изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001 г. Проблеми може да има основно при аварии и ремонтни дейности. Основна причина за отклоненията е неправилната обработка на водата, аварии и ремонтни дейности.

Води за къпане

РЗИ-Бургас извършва здравен контрол и мониторинг върху качеството на *водите за къпане* в официално определените зони за къпане в акваторията на Черно море се извършва съобразно изискванията на Наредба № 5 от 30 май 2008 г. за управление на качеството на водите за къпане (ДВ бр. 53/2008 г.) и Директива 2006/7/ЕО.

Съгласно изискванията на Наредба №5 от 30.05.2008 г. за управление на качеството на водите за къпане, квалификацията на водите за къпане в съответните зони за къпане се определя на база резултатите за последните четири години, като за сезон 2020г. е както следва:

- Вода с отлично качество - 85,4% (41 зони за къпане);
- Вода с добро качество - 14,6% (7 зони за къпане);
- Вода със задоволително качество – няма (0 зони за къпане).

Мониторингът се осъществява съгласно изготвения график за пробонабиране в 49 зони за къпане. От утвърдените зони за къпане за микробиологичен анализ при план 435 проби бяха взети общо 466 проби, от които 449 по мониторинга и 17 проби по жалби и сигнали. Микробиологичните показатели, включени в анализа са „чревни ентерококи“ и „ешерихия коли“. Изследвани са също 16 проби по показател „салмонела“ и 16 проби за „НАГ-вибриони“ през месеците юли, август и септември в зоните за къпане с най-голям риск от замърсяване на водите. Същите не показаха отклонения. По физико-химични показатели е измерена температурата на водата на 96 проби през месец август.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

От проведения мониторинг в утвърдените зони за къпане няма проби показали отклонения от изискванията на Наредба № 5 от 30 май 2008 г. за управление на качеството на водите за къпане. Пробите съответстват на показател „вода с добро качество“ или „вода с отлично качество“.

През сезона по жалби и сигнали са взети 17 проби без отклонение от Наредба № 5.

Като заключение може да се каже, че през 2020 г. качествата на морските води в зоните за къпане на територията на Бургаска област по изследваните микробиологични показатели съответстват на изискванията на Наредба № 5 от 30 май 2008 г. за управление на качеството на водите за къпане (ДВ бр. 53/2008 г.).

Информационна система

В ИАОС има изградена Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите, която функционира на основание чл. 171, ал. 1 от Закона за водите и Глава пета от Наредба № 1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите.

От 01.11.2012 г. Регионалните инспекции по околната среда и водите, в т.ч. и РИОСВ – Бургас, въвеждат данните от контролната дейност, включително и протоколите от изпитване за физико-химичен анализ на отпадъчни води по влезли в сила разрешителни за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на комплексни разрешителни, издадени по ЗООС. Системата е обществено достъпна – <http://eea.government.bg/bg/nsmos/spravki>.

Почви

Землището на община Приморско е включено в НСМОС, подсистема „Почви“ чрез мониторингов пункт № 423 (за 2018 г.) съответно в землището на с. Ясна поляна. Измерват се концентрации на тежки метали и металоиди (**As, Hg, Cd, Cu, Ni, Cr, Pb, Zn**), биогенни замърсители, пестициди и ПАВ. Анализът е описан в т. 1.5. Почви и нарушени терени от настоящата програма.

Отпадъци

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Тъй като ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на Националния план за управление на отпадъците, такава система е включена и в общинската програма за управление на отпадъците на Приморско. В допълнение, чл. 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се публикува на Интернет страницата на общината, а копие от отчета се изпраща на РИОСВ.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на експерти по екология в „Дирекция устройство на територия, архитектура, строителството, обществен ред и околна среда“ в отдел „Опазване на обществения ред и околната среда“, които изпълняват функциите за управление на отпадъците.

Съгласно чл. 44, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците годишните отчети за отпадъци се предоставят в Изпълнителна агенция по околна среда.

Съгласно чл. 45, ал. 1 Изпълнителният директор на ИАОС или оправомощено от него длъжностно лице води публични регистри. Достъпът до тези регистри е публичен чрез Националната информационна система за отпадъците и чрез интернет страниците на РИОСВ – Бургас – <http://riosvbs.com/>.

ИАОС е отговорна институция за събиране на информация по Наредба № 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри и по всички наредби, регламентиращи управлението на масово разпространени отпадъци.

ИАОС е отговорна институция и за водене и поддържане на публични регистри по чл. 45, ал. 1-9 от ЗУО.

Биоразнообразие

Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие

Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие представлява комплексен механизъм за проследяване и обобщаване на промените в биологичното разнообразие на Република България в дългосрочен план. Това се осъществява, от една страна, чрез целенасочени и дългосрочни наблюдения на елементите на биологичното разнообразие, съпроводени със събиране, обработка, съхранение и пренос на данни, а от друга страна – чрез система за оценка и анализ на въздействията върху биологичното разнообразие, неговото състояние и мерките, които се предприемат за предотвратяване на загубата му.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР) обслужва нуждите от информация на възможно най-широк кръг потребители.

Разработена и внедрена е информационна система БИОМОН за въвеждане и обобщаване на информацията от мониторинга на биологичното разнообразие. БИОМОН поддържа национална и регионални бази данни.

Ежегодно се изготвят, съгласуват и утвърждават от министъра на околната среда и водите графици за изпълнение на мониторинговите дейности в рамките на НСМБР.

1.10. УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНАТА И НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА – ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТ И СТАТУТ НА ФИРМИТЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ СЪОТВЕТНАТА ДЕЙНОСТ

Общинската администрация осъществява административно, методическо и финансово управление и контрол на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити и дейности, и предоставя административни и публични услуги на населението.

1.10.1. Третиране на отпадъците и комунално-битови услуги

Сметосъбирането и сметоизвозването на битови отпадъци, както и всички дейности свързани с поддържане чистотата на общината, вкл. метене, озеленяване, измиване на териториите за обществено ползване, се извършва от общинско предприятие „Чистота и озеленяване“ – при Община Приморско.

Община Приморско е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Созопол, в което се включват общините Созопол, Приморско и Царево.

Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Созопол, Приморско и Царево се намира в землището на с. Равадиново в местността „Чоплака“. Регионалното депо включва:

- Клетка 1 с капацитет – 90 105 т;
- Клетка 2 с капацитет – 44 550 т;
- Клетка 3 с капацитет – 233 420 т.

Приемат се битови, строителни и производствени отпадъци.

Изградена е инсталация за предварително третиране – сепарираща инсталация за смесен битов отпадък.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.10.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води

Водоснабдяването на община Приморско се осъществява от язовирите „Ясна поляна“ и „Ново Паничарево“. Тези два водоизточника осигуряват питейното водоснабдяване на всички черноморски общини на юг от Бургас.

Водопроводната мрежа в Приморско и Китен е от съвременен тип – железни и пластмасови тръби. В селата все още преобладават етернитовите тръби, които периодично се заменят с пластмасови.

Населените места в община Приморско имат ниска степен на изграждане на канализационната мрежа. Има изградена канализационна мрежа само в гр. Приморско и гр. Китен. Селищата решават проблемите си с водоплътни изгребни ями.

Изградена и действаща е ПСОВ-Китен , която обхваща Приморско – ММЦ – Китен. През 2019 г. ПСОВ е модернизирена и въведена в експлоатация през 2019 г.

Втората ПСОВ-Веселие обхваща част от . Веселие.

В останалите населени места на община Приморско няма изградени пречиствателни станции за отпадъчни води и съответно няма пречистване на формираните битово-фекални отпадъчни води.

Стопанисването и поддръжката на водоснабдителна система в община Приморско се осъществява от „ВиК“ ООД гр. Бургас.

1.10.3. Чистота на територията на населените места и местата за отдых извън населените места - състояние, честота на почистването, на миенето на улиците, кошчетата за отпадъци в населените места

Дейностите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в общината се извършват от общинско предприятие „Чистота и озеленяване“, което е специализирано звено на Община Приморско.

ОП „Чистота и озеленяване“ гр. Приморско извършва следните видове дейности:

- Събиране на смет в съдове тип „Бобър“, четири кубикови, двукубикови контейнери , еднофамилни кофи за смет и др.;
- Извозване на смет със специализирани автомобили;
- Чистота в гр. Приморско и гр. Китен;
- Почистване на улици с мотометачка;
- Ръчно метене на тротоари и улици;
- Събиране на шума;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Почистване регули и извозване отпадъци с автомобили;
- Ръчно косене на зелени площи;
- Косене с косачки на зелени площи;
- Миене улици, тротоари и алеи с водоноски;
- Извозване кал;
- Росене улици с водоноски;
- Снегочистване и опесъчаване улиците в гр. Приморско и гр. Китен.

1.10.4. Задължения на гражданите

Учрежденията, обществените организации, държавните, общинските и частните фирми, домсъветите на етажните собственици и гражданите имат задължения по отношение опазване на околната среда, за ежедневно почистване и поддържане чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.

Настоящата програма формулира детайлно всички дейности, които община Приморско осъществява с цел опазване и подобрене на състоянието на околната среда:

- **По фактор отпадъци** – звеното към Общинска администрация – Приморско;
- **По компонент води** – Водоснабдяване и канализация;
- **По компонент въздух** – дейности по жилищно строителство, благоустройство и регионално развитие, енергийна ефективност, включително осветление на улици и площи, изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа;
- **По компонент биоразнообразие и зелени системи** – общинските дейности по озеленяване и развитие на културните, етнографските и туристическите комплекси;
- **По отношение на осигуряване на устойчиво управление на околната среда и информационно обслужване на населението** – дейности, свързани с обучение на децата и учениците, осигуряване на информационна разгласа за населението, развитие на културните институти – читалища, музеи, художествени галерии и етнографски комплекси с местен характер.

1.11. ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ

1.11.1 Състояние и развитие на отделните отрасли в общината, които влияят или могат да повлияят върху състоянието на околната среда

През 2020 г. икономиката на община Приморско се представлява от 802 фирми, от които 89,5% са в третичния сектор на услугите.

До 2019 г. в общината се наблюдава повишаване на икономическите показатели, но през 2020 г. има спад, следствие на настъпилата ковид пандемия. На територията на цялата страна се наблюдава икономически спад.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 39. Икономически показатели в община Приморско за периода 2014-2020 г.

Показател	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Предприятия (бр.)	830	840	830	865	915	888	802
Заети лица (бр.)	2 133	1 984	1 978	2 189	2 179	2 060	1 650
Произведена продукция (хил. лв.)	58 807	57 411	69 347	71 387	77 524	88 648	61 200
Приходи от дейността (хил. лв.)	111 515	101 221	120 965	132 936	144 073	151 739	114 521

Източник: НСИ

Обликът на общинската икономика дават микро (до 9 заети) предприятията, които съставляват 97,1% от всички предприятия в общината. Те имат и най-голям дял от произведената продукция и приходите от дейността. Малко над половината (67,7%) от заетите лица са служителите в микро фирмите.

На територията на общината водещ отрасъл е туризма. Заедно със съпътстващите услуги (търговия и транспорт) за 2020 г. той формира около 76,2% от приходите и 80% от заетостта (от наети лица). Основният продаван продукт е морски ваканционен туризъм.

Легловата база за наемане е съсредоточена в гр. Приморско и гр. Китен. Освен хотели, къщи за гости и стаи за гости, се предлагат и яхти за гости.

От 2015 г. до 2019 г. се наблюдава повишаване на данните за местата за настаняване и реализираните нощувки в общината, но както и при икономическите показатели, през 2020 г. отново се наблюдава спад. Ковид пандемията оказва сериозно влияние върху туристически сектор.

Таблица 40. Брой легла, легладенонощия, реализирани нощувки, пренощували лица и приходи от нощувки в местата за настаняване за периода 2015-2020 г.

Година	Легла в места за настаняване	Легла-денонощия	Реализирани нощувки		Пренощували лица		Приходи от нощувки
			общо	от чужденци	общо	чужденци	
			Брой				Лева
2015	11 562	1 202 810	481 352	181 508	78 690	22 273	14 163 767
2016	12 177	1 304 598	597 266	225 292	94 923	26 425	18 951 395
2017	13 260	1 503 995	755 786	341 841	121 870	45 221	24 490 845
2018	13 583	1 538 920	800 598	406 421	130 477	57 083	25 565 657
2019	14 807	1 622 972	793 428	342 943	136 516	50 423	28 929 184
2020	12 142	1 111 172	418 562	45 064	87 938	7 381	14 914 883

Източник: НСИ

Селското стопанство в общината е специализирано във връзка с обслужването на туристическите дейности. Риболовът има принос към икономиката на общината. По-голям

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

брой риболовци има в двата града Приморско и Китен. Разпространен е уловът на есетрови, черноморска акула и миди.

Според ОД „Земеделие“ – Бургас земята, която се обработва през стопанската година 2019 г., е 32 670 дка. Проследявайки динамиката във времето, се наблюдава увеличение на обработваемите земи.

През стопанската 2020/21 г. в община Приморско са регистрирани 69 земеделски стопани.

Таблица 41. Брой регистрирани земеделски стопани в община Приморско

Стопанска година	Земеделски стопани
2014/2015	74
2015/2016	87
2016/2017	91
2017/2018	91
2018/2019	74
2019/2020	71
2020/2021	69

Източник: ОДЗ Бургас

Основните култури, които се отглеждат на територията на общината, са пшеница и ечемик. През 2019 г. най-голям дял от площите са заети с кориандър (39,8%), на второ място най-много декари са с пшеница (35,9%) и ечемик (22,1%). Трайните насаждения са слабо застъпени и заемат само около 0,5% от земеделските земи. Представени са от овощни видове (ябълки и праскови).

Таблица 42. Основни видове отглеждани култури - засети площи

Вид на културите	Засети площи (дка)						
	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Пшеница	12 230	2 420	8 090	800	2 947	3 697	19 160
Ечемик	3 700	1 700	2 550	977	1 100	2 270	420
Тритикале	1 100	350					
Маслодайна рапица		6 930		2 600			
Маслодаен слънчоглед		9 000		270			
Царевица зърно		800			700		
Царевичен силаж		800			700		
Кориандър		1 888			4 083	4 095	
Сорго			72			72	
Пипер			10	7	9	10	
Домати			17	3	2	17	
Домати-полски							6
Картофи				28			
Дини			11	16	10	11	11
Пъпеш				3	1		

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Вид на културите	Засети площи (дка)						
	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Ябълки	19	17	23	12	12	12	12
Праскови	103	103	103	85	98	35	
Лавандула	44	90	90	75	75	75	75
Орехи							38
Сливи							109
Блатни кокичета							1 100

Източник: ОДЗ Бургас

В областта на животновъдството на територията на община Приморско се отглеждат най-много овце. На второ място най-много се отглеждат говеда – техният брой е 1 300 за 2019 г. След това са пчелните семейства – 713 бр., кози – 694 бр. и най-малко са конете – 13 бр.

Таблица 43. Основни видове отглеждани животни в община Приморско за периода 2014-2019 г.

Видове животни (бр.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Говеда	418	648	679	688	1 059	1 300
Овце	3 691	4 351	4 833	4 922	5 190	4 901
Кози	140	510	788	917	663	694
Птици общо	21	50	45	-	-	-
Пчелни семейства общо	711	515	570	468	504	713
Коня общо	10	13	15	21	20	13

Източник: ОДЗ Бургас

Средната брутна годишна работна заплата на наетите лица по трудово или служебно правоотношение в община Приморско през 2020 г. достига 10 175 лв. За периода 2014-2020 г. средна работна заплата е нараснала с 69,6%.

Таблица 44. Средна брутна годишна работна заплата през периода 2014-2020 г.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Средна брутна годишна работна заплата (лв.)	6 001	6 485	6 953	7 335	8 194	8 912	10 175

Източник: НСИ

Равнището на безработица през 2020 г. е 6,2%. През същата година са разкрити 1 208 бр. Нови работни места.

За територията на общината се извършват множество проекти, целящи намаляване на безработицата, квалификация и преквалификация на безработни и повишаване на професионалната квалификация.

1.11.2 Състояние на инфраструктурата

- Електроенергийна инфраструктура

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Захранването на община Приморско с електрическа енергия се осъществява от две районни подстанции 110/20 kV – ПС „Приморско“ и ПС „Босна“. На територията на общината са изградени 154 трафопоста, които осигуряват необходимата електроенергия за нуждите на населението, като EVN България продължава изграждането и на нови с цел покриване потреблението на постоянно развиващата се инфраструктура в района.

За осигуряване на сигурност и качество на електрозахранването в по-малките населени места въздушната мрежа е подменена частично или изцяло с нови усукани изолирани проводници, подменени са и голям брой стълбове. В по-голямата част от гр. Приморско въздушната мрежа е заменена с кабели, положени в земята, с цел осигуряване на сигурно електрозахранване. Продължава да се работи в посока за пълното кабелиране (полагане на кабели под земята) на града.

- **Газоснабдяване**

На територията на общината няма изградена газопреносна и газоснабдителна мрежа.

- **Телекомуникации и съобщения**

Информационните и комуникационни технологии са един от основните двигатели за изграждането на конкурентоспособна икономика, основана на знанието и иновациите. Поради това ЕС, както и България, припознават развитието на ИКТ като стратегическа хоризонтална политика от приоритетно значение. Националната програма „Цифрова България 2015“ дефинира параметрите за развитие на информационното общество в България и има за цел да подпомогне изпълнението на европейските приоритети и задачи, описани в Цифровата програма на Европа по отношение на социалния и икономически потенциал на информационните и комуникационни технологии и интернет до 2015 г.

Община Приморско планира изграждане на инфраструктура за високоскоростна интернет връзка с кметствата в общината. Реализирането на проекта за широколентов достъп до интернет ще създаде възможност за общинската администрация, свързана с непрекъснат обмен на данни с министерства и ведомства, възможности за интернет-банкиране, ще бъде предоставен бърз достъп за ефективна работа на електронното правителство на всички публични организации и физически лица. В същото време, ще се осигурят благоприятни и равни условия за доставчиците на интернет да предоставят услуги, базирани на модерната оптична мрежа на гражданите и бизнеса.

- **Транспортна инфраструктура**

През територията на община Приморско преминава само един път от Републиканската пътна мрежа - Републикански път II-99 (Бургас-Маринка) – Созопол – Приморско – Царево – Малко Търново. Пътят преминава изцяло през територията на област Бургас.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Сравнително близо до общината преминава първокласният път I-9 /Е-87/, който е с ново трасе от 2004 г. - Бургас - Маринка - Звездец - Малко Търново - граница Турция.

Връзката между двата пътя в посока изток-запад се осъществява от третокласните отсечки от път III-992 Ясна поляна - Приморско и път III-9009 (Маринка - Звездец) - Ново Паничарево - Ясна поляна.

През територията на община Приморско преминават участъци от републиканската пътна мрежа, както следва:

- Второкласен път II – 99 /Бургас – Маринка/ - Созопол – Приморско – Царево – Малко Търново. Пътят, който преминава през територията на общината е с дължина от 10,2 км (от км 38,800 до км 49,000). Това е най важната транспортна връзка, осигуряваща контактите между северното и южно Черноморие. По него се осъществяват най-големите туристически превози.
- Третокласен път III – 992 /Бургас – Созопол/ - Росен – Веселие – Ясна поляна – Приморско. Пътят е втори по значение път в общината. Той има в голяма степен обслужващ характер за прилежащите села и връзката с гр. Приморско. Пътят е слабо натоварен. Дължината му възлиза на 21,90 км (от км 9,500 до км 31,40).
- Третокласен път III – 9009 /Маринка – Звездец/ - Ново Паничарево – Ясна поляна. Пътят е с дължина от 8,90 км (от км 3,00 до км 11,90).

Към частта от Републиканската пътна мрежа се добавят 1,5 км. пътни връзки на двата възела: при Приморско и при Китен.

Общинската пътна мрежа включва тринадесет броя пътя с обща дължина от около 75 км. Определено най-важният от тях е отсечката Приморско – Китен покрай брега. През летните месеци натоварването е много високо. То е от коли, велосипедисти и пешеходци.

Плътността на общинските пътища е 0,213 км/км² при средна за страната 0,1614 км/км². Плътността на цялата пътна мрежа в чертите на общината е 0,34 км/км², близка до средната за страната 0,333 км/км². Този показател се доближава до средните стойности за крайбрежни черноморски общини, който е 0,35 км/км².

Структурата на пътната мрежа не дава директна връзка на южното Черноморие с вътрешността на страната. Предвиждането на такава отсечка би скъсило разстоянието до град Приморско и би разтоварило движението до Бургас. Тя би могла да има крайна цел град Средец, откъдето връзките със страната са по-удобни.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.12. ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

В следващата таблица е представена финансова информация относно дейностите по опазване на околната среда на община Приморско за периода 2014-2020 г.

Таблица 45. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда за периода 2014-2020 г.

Приходи и разходи по години (хил. лв.)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Такса битови отпадъци, позволителни за лечебни растения и др.	2 587	2 354	-	2 263	2 453	2 478	2 939
Реализирани разходи за околна среда	1 965	2 095	-	2 660	2 498	3 607	3 005

Източник: Община Приморско

От данни в таблицата могат да бъдат направени следните изводи:

- Приходите за дейности по опазване на околната среда бележат колебания, но с тенденция на увеличаване;
- Приходите за опазване на околната среда идват от такаса битови отпадъци;
- Разходите (планирани и реализирани) за дейности по опазване на околната среда отбелязват устойчиво нарастване за периода 2014-2020 г.

Разходите за околна среда нарастват повече от 50% между 2014 и 2020 г. За същия период реализираните приходи за околна среда са нарастнали само с около 13%, което е крайно недостатъчно за покриване на разходите. За това следва да се предприемат мерки за намаляване на отпадъка.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

2. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT)

Този раздел включва анализа на силните страни на общината, възможностите да се възползва от тях, вътрешните слаби страни на общината и възможностите да ги преодолее или сведе до минимум, външните възможности/перспективи за общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира общината в бъдеще.

2.1. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТ ВЪЗДУХ

ВЪЗДУХ	
Силни страни	Възможности
○ На територията на общината не са регистрирани значими източници на емисии в атмосферния въздух; ○ Общината предприема мерки за подобряване на атмосферния въздух.	○ Въвеждане на високи екологични стандарти за междуселищни автобуси; ○ Стимулиране населението за преминаване на друг вид отопление през зимния период; ○ Производствените предприятия работят под режим на контрол от страна на РИОСВ, което осигурява планиране и реализация на мерки за приважване в съответствие при необходимост.
Слаби страни	Заплахи
○ Липса на постоянен пункт за контрол на КАВ; ○ Няма достатъчно данни за замърсяването на въздуха; ○ На територията на общината липсва изградена газоснабдителна мрежа; ○ За битово отопление се използват предимно твърди горива.	○ Увеличаване на автомобилния трафик и нарастването на остарелите автомобили; ○ Високо потребление на отоплителни материали през зимния период.

Районът на община Приморско е застрашен от замърсяване на атмосферния въздух от следните източници: пътните артерии и увеличения трафик, чартърно летище в местността „Еленица“, битовото отопление през зимните месеци.

За подобряване качеството на атмосферния въздух общината е предприела мерки по допълнителното улично озеленяване, допълнително залесяване от нови дръвчета и обособени зелени площи, финансирани от общински бюджет. Ежегодно по населените места на община Приморско се подменя старата декоративна растителност с влошено фитосанитарно състояние с нова, подходяща за градски условия.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

2.2. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТ ВОДИ

ВОДИ	
Силни страни	Възможности
○ Липса на големи промишлени предприятия; ○ Изградена ПСОВ, Приморско – ММЦ – Китен и част от с. Веселие.	○ Гарантиране качеството на питейните води; ○ Изграждане на канализационна система, обхващаща територията на цялата община; ○ Изграждане на ПСОВ.
Слаби страни	Заплахи
○ Процентът на загубите на вода във водопреносната мрежа е висок; ○ Липса на изградена канализационна система за отпадни битови води във всички населени места.	○ Неравномерно разпределено в годината водоснабдяване поради увеличена консумация на вода през летния сезон; ○ Риск за замърсяване на подземните водоизточници от неизградена канализационна система; ○ Поради невисоките доходи, съществува праг на икономическата достъпност на таксите за населението, което ограничава възможностите за финансиране на инвестиционната програма; ○ Опасност от заустване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобално затопляне.

Водоснабдяването в общината е неравномерно разпределено в годината поради увеличаването на консумацията на вода през летните месеци и във връзка с курортния сезон по Черноморското крайбрежие.

Основните проблеми, свързани с опазване чистотата на водите на територията на община Приморско, са:

- Липсват изградени канализационни системи и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води във всички населени места, което е причина за неконтролираното изпускане на замърсени води и причинява замърсявания на околната среда;
- По отношение на компонент „Води“ основните усилия следва да са насочени към подобряване състоянието и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи;
- Амортизираната водопреносна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаването на нейните качества.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

2.3. АНАЛИЗ НА ФАКТОР ОТПАДЪЦИ

ОТПАДЪЦИ	
Силни страни	Възможности
○ Общинската нормативна уредба, регламентираща управлението на отпадъците на местно ниво, е разработена в съответствие с изискванията на ЗУО; ○ Всички населени места на територията на община Приморско са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци; ○ Населението е обезпечено с достатъчен брой съдове за съхраняване на смесени битови отпадъци, които при необходимост (амортизация, повреда) се подменят; ○ Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците; ○ Използване на регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания; ○ Изградена е инсталация за предварително третиране – сепарираща инсталация за смесен битов отпадък; ○ Закрито е общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Китен; ○ Функциониращо депо за строителни отпадъци в местност „Узунджата“; ○ Наличие на сепарираща инсталация за смесен битов отпадък.	○ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.; ○ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия; ○ Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса за битови отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота; ○ Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образуваните отпадъци и тяхното ефективно управление; ○ Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци; ○ Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците; ○ Успешно коопериране с общините в рамките на РСУО Созопол за изграждане на по-ефективни регионални съоръжения за третиране на отпадъци; ○ Развитие и разширения на системите за разделно събиране на МРО; ○ Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опоаковки; ○ Прилагане на добри практики за намаляване на отпадъците; ○ Постигане на целите за повторна употреба и рециклиране и намаляване на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране и респ. незаплащане на отчисления по чл. 64 ЗУО; ○ Повишен административен капацитет по отношение на дейностите, свързани с управление на отпадъците; ○ Увеличаване на броя на образователни кампании, организирани от общинка администрация с цел повишаване количеството на разделно събраните отпадъци и доверието на гражданите в организираната система.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Слаби страни	Заплахи
○ Необходимост от подобряване на материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в това число изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.; ○ Недостатъчен брой информационни кампании за информирание на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадъците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците; ○ Община Приморско е с по-лоши стойности от средните за страната по показателя „норма на натрупване на битови отпадъци на жител“; ○ Културата на населението по отношение на разделното събиране не е на достатъчно високо ниво; ○ За част от потоците масово разпространени отпадъци не са сключени договори с организации по оползотворяване; ○ Не се прилагат целенасочени стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране на отпадъците; ○ Липса на цялостна система за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци и домашно компостиране; ○ Липсва мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността от услугите по управление на отпадъците; ○ Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето има на неразрешени места; ○ На територията на община Приморско има Б-Б кубове с пестициди с изтекъл срок на годност.	○ Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението – необходимост от популяризирането ѝ сред широката общественост, на достъпен език; ○ Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места; ○ Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци; ○ Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците; ○ Непостигнати цели за разделно събиране и рециклиране за съответните референтни години, заложиени в ЗУО.

Планираните мерки за подобряване на управлението на дейностите с отпадъци на територията на община Приморско са подробно разгледани в *Програма за управление на отпадъците на община Приморско за периода 2021-2028 г.*, която е неразделно приложение към ПООС – **Приложение №3.**

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

2.4. АНАЛИЗ НА РИСКА И ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

РИСК ОТ ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА	
Силни страни	Възможности
○ Ясно определени задължения на компетентните органи по отношение на защитата при бедствия, съгласно ЗЗБ (изм. и доп. ДВ. бр. 51 от 5 юли 2016 г.). ○ Въведени механизми за осигуряване на единен подход при планиране на защитата при бедствия, съответно планиране на намаляването на риска от бедствия, съгласно ЗЗБ (изм. и доп. ДВ. бр. 51 от 5 юли 2016 г.).	○ Използване на Европейски структурни и инвестиционни фондове за финансиране на дейности за намаляване на риска от бедствия; ○ Достъп до, и съответно предпоставки за въвеждане на добри практики от други страни.
Слаби страни	Заплахи
○ В голяма част от подзаконовите нормативни актове, свързани със защитата при бедствия, липсват необходимите яснота и конкретика, което не позволява ефективното им прилагане; ○ Въведените със ЗЗБ (изм. и доп. ДВ. бр. 51 от 5 юли 2016 г.) механизми за сътрудничество и обмен на информация все още не функционират ефективно; ○ Липса на достатъчен ресурс (експертен, финансов, технически и т.н.) в общината; ○ Все още планирането на защитата при бедствия е несистематизирано; ○ Неразбиране на риска от бедствия във всичките му измерения от страна на компетентните органи и населението.	○ Повече рискове от бедствия, включително и такива произтичащи от изменението на климата; ○ Внезапни бедствия с висок интензитет.

2.5. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

ПОЧВИ	
Силни страни	Възможности
○ Благоприятни условия за развитие на разнообразно и високопродуктивно земеделско производство; ○ Липса на почви, замърсени с тежки метали и органични замърсители; ○ Липса на киселини почви; ○ Успешното управление на отпадъците в общината дава положителни резултати по	○ Съществуват възможности за специализирано земеделско производство, за ефективно използване на богатия почвен ресурс, за увеличаване на дела на трайните насаждения и лозята, за подобряване структурата на земеползване чрез земеустройствени и комасационни проекти в землищата на общината; ○ Съществуват налични финансови инструменти

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

отношение опазването на почвата, както с намаляване на заетите площи с депонирани отпадъци, така и по отношение на предотвратяване на замърсяването ѝ; ○ Организирано сметосъбиране и сметоизвозване; ○ Функционира площадка за събиране на строителни отпадъци.	от ЕС, които насърчават земеделието и устойчивото ползване на земите.
Слаби страни	Заплахи
○ Недостатъчно кадри и административен капацитет в областта на управлението на почвите – както на национално, така и на регионално и местно ниво; ○ Почвена ерозия; ○ Основен източник на замърсяване на почвите е наторяването; ○ Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс.	○ Липсват механизми за налагане прилагането на почвозащитни земеделски практики на частните земеделски производители и на арендаторите, обработващи частните земи, чийто дял е най-голям; ○ На общините е вменен контрол по опазване на почвите съгласно Закона за почвите, за който не са предвидени ресурси – финансови и човешки, в рамките на структурата на общинската администрация; ○ Засилване на деградационните процеси на почвите; ○ Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие; ○ Липса на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за Област Бургас; ○ Силен натиск, създаван или засилван от човешките дейности, като: неподходящи селскостопански и горски практики, депониране на отпадъци.

2.6. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ БИОРАЗНООБРАЗИЕ

БИОРАЗНООБРАЗИЕ и ЕКО ТУРИЗЪМ	
Силни страни	Възможности
○ Богато природно разнообразие; ○ Наличие на редки и защитени растителни и животински видове; ○ Наличие на защитени зони и местности; ○ Голям дял на територията от Натура 2000 ○ Наличие на леглова база; ○ Развит морски туризъм; ○ Богато културно-историческо наследство; ○ Подготвени специалисти в областта на туризма;	○ Благоприятна обстановка и положителен имидж, които България има като туристическа дестинация; ○ Интензивно развитие на националния туристически пазар и утвърждаване на туризма като приоритетен отрасъл на икономиката; ○ Непрекъснато нарастващ чуждестранен туристически поток към страната; ○ Наличие на европейски финансиращи програми в областта на туризма;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

○ Наличие на леглова база.	○ Извършване на проучвания за находища на лечебни растения; ○ Засилване на контрола върху ловния туризъм; ○ Предотвратяване на браконьерство; ○ Въвеждане на система от мерки на местно ниво, които да насърчават и гарантират устойчивото ползване на биологичните ресурси.
Слаби страни	Заплахи
○ Липса на опит в разработване на проекти от страна на бизнеса; ○ Липса на единна информационна база данни за развитието на туризма в региона; ○ Малък опит в разработването на проекти от страна на бизнеса.	○ Преса върху дивеча, в резултат от все по-интензивното развитие на ловния туризъм; ○ Браконьерство; ○ Глобално изменение на климата и попадане на страната в зона на засушаване; ○ Тежки административни процедури за стартиране и развитие на бизнес; ○ Силна конкуренция от други райони в страната и чужбина, които предлагат сходни туристически продукти.

Липсата на устойчиво ползване на биологичните ресурси води до прогресивното им и невъзобновимо изчерпване. Инвеститорската нагласа е за поставяне на краткосрочни цели с търсене на бързи резултати. Като цяло, социалният подход към икономиката е насочен към печалба за кратко време, което затруднява особено много опазването на природните ресурси и околната среда и фактически работи срещу обществения интерес. Склонността да се жертват дългосрочни ползи, заради бързи печалби, сериозно застрашава баланса на биологичните ресурси.

Състоянието на биологичното разнообразие зависи от всички стопански дейности – строителство, туризъм, селско и горско стопанство, промишленост. Тази комплексност на негативно влияние изисква използването на комбинирани защитни методи, при спазване на съответните нормативни правила и регламентиранията способности за въздействие.

2.7. АНАЛИЗ ПО ФАКТОР ШУМ

В община Приморско не се надвишават пределно допустимите нива на шума, поради тази причина не е правен и анализ на звуковото налягане в отделните населени места. На територията на общината няма големи промишлени източници на шум в околната среда, затова не е извършван собствен мониторинг. Друг източник на шумово замърсяване на територията на общината е остарелият автомобилен парк и преминаващите превозни средства.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

2.8. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ЗЕЛЕНИ СИСТЕМИ

Устройството на озеленени и залесени площи се регламентира със Закона за устройството на територията. В териториите на общините се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиха на населението. Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение, собственост на държавата и общините, са публична собственост. Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за „Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони“. Озеленените територии, в населените места, селищните образувания и извън тях се определят с общите и подробните устройствени планове. Зелената система включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници.

В парковете има алеи и изградени детки полщади. Състоянието на парковете е добро.

2.9. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ РАДИАЦИОННИ ЛЪЧЕНИЯ

Производствени и др. дейности, източници на радиационно замърсяване на територията на общината няма. Радиационният фон се движи в нормални граници. Източници на вредни лъчения не са установени.

2.10. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

На територията на община Приморско не са регистрирани източници на неорганизиран емисии. В общината не са регистрирани инсталации, извършващи дейности с употреба на разтворители за периода 2014-2020 г.

2.11. ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ИНФРАСТРУКТУРАТА КАТО ФАКТОР ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Общинската пътна мрежа включва тринадесет броя пътя с обща дължина от около 75 км. Определено най-важният от тях е отсечката Приморско – Китен покрай брега. През летните месеци натоварването е много високо. То е от коли, велосипедисти и пешеходци.

Плътността на общинските пътища е 0,213 км/км² при средна за страната 0,1614 км/км². Плътността на цялата пътна мрежа в чертите на общината е 0,34 км/км², близка до средната за страната 0,333 км/км². Този показател се доближава до средните стойности за крайбрежни черноморски общини, който е 0,35 км/км².

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Структурата на пътната мрежа не дава директна връзка на южното Черноморие с вътрешността на страната. Предвиждането на такава отсечка би скъсило разстоянието до град Приморско и би разтоварило движението до Бургас. Тя би могла да има крайна цел град Средец, откъдето връзките със страната са по-удобни.

Територията на община Приморско се обслужва от „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД – град Бургас.

Всички населени места в общината са водоснабдени. Водопроводната мрежа в Приморско и Китен е от съвременен тип – железни и пластмасови тръби. В селата все още преобладават етернитовите тръби, които периодично се заменят с пластмасови. Водопроводната мрежа има дължина 17 764 м.

Водоснабдяването в общината е неравномерно разпределено в годината поради увеличаването на консумацията на вода през летните месеци и във връзка с курортния сезон по Черноморското крайбрежие.

Населените места в общината имат ниска степен на изграждане на канализационна мрежа. Има изградена канализационна мрежа само в гр. Приморско и гр. Китен. Селищата решават проблемите се с водоуплътни изгребни ями.

Канализационната мрежа на гр. Приморско и гр. Китен е изпълнена като битова, дъждовна и смесена канализационна система.

В общината има изграден две пречиствателни станции от механично-биологичен тип за отпадъчни води.

Изградена и действаща е ПСОВ-Китен, която обхваща Приморско – ММЦ – Китен. През 2019 г. ПСОВ е модернизирана и въведена в експлоатация през 2019 г.

Втората ПСОВ-Веселие обхваща част от с. Веселие.

В останалите населени места на община Приморско няма изградени пречиствателни станции за отпадъчни води и съответно няма пречистване на формираните битово-фекални отпадъчни води.

Захранването на община Приморско с електрическа енергия се осъществява от две районни подстанции 110/20 kV – ПС „Приморско“ и ПС „Босна“. На територията на общината са изградени 154 трафопоста, които осигуряват необходимата електроенергия за нуждите на населението, като EVN България продължава изграждането и на нови с цел покриване потреблението на постоянно развиващата се инфраструктура в района.

За осигуряване на сигурност и качество на електрозахранването в по-малките населени места въздушната мрежа е подменена частично или изцяло с нови усукани изолирани

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

проводници, подменени са и голям брой стълбове. В по-голямата част от гр. Приморско въздушната мрежа е заменена с кабели, положени в земята, с цел осигуряване на сигурно електрозахранване. Продължава да се работи в посока за пълното кабелиране (полагане на кабели под земята) на града.

2.12. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННАТА И ИКОНОМИЧЕСКАТА СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

ОРГАНИЗАЦИОННА И ИКОНОМИЧЕСКА СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	
Силни страни	Възможности
○ В общината работят компетентни служители в областта на околната среда и съществува воля за постигане на нормативните изисквания от екипа на общинска администрация; ○ Община Приморско има собствена нормативна база – общински наредби и програми, както и общи стратегии за развитието на общината, в които управлението на отпадъците е важен елемент.	○ Възможности за внедряване на нови, екологосъобразни практики за производствата; ○ Възможности за трансгранично сътрудничество в областта на околната среда.
Слаби страни	Заплахи
○ Недостатъчно е ресурсното обезпечаване на отговорното звено в общинска администрация и на общинското предприятие за управлението на отпадъците спрямо повишаващите се нормативни изисквания и очакванията на обществеността.	○ Влошаване на качествата на околната среда и допълнително замърсяване на компонентите на средата.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

3. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Община Приморско – чиста и съхранена природа, осигуряваща благоприятни условия за живот

4. ЦЕЛИ

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Приморско в областта на околната среда, са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината, се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население.

При определянето на целите бяха взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми (слаби страни), които следва да бъдат решени и се отчетоха заплахите пред община Приморско в областта на околната среда.

Генерална стратегическа цел на ПООС:

Подобряване на качеството на живот и намаляване на риска за здравето на населението чрез осигуряване на благоприятна околна среда, запазване на биоразнообразието и устойчиво управление на околната среда.

ПРИОРИТЕТ 1. ВОДИ

Специфична цел 1: Насърчаване на устойчивото управление на водите

ПРИОРИТЕТ 2. ВЪЗДУХ

Специфична цел 2: Поддържане на доброто качество на атмосферния въздух и нивата на емисиите под пределно допустимите норми за опазване на човешкото здраве

ПРИОРИТЕТ 3. ОТПАДЪЦИ

Специфична цел 3: Устойчиво управление на отпадъците

ПРИОРИТЕТ 4. РИСК И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА

Специфична цел 4: Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, на предотвратяването и управлението на риска

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

ПРИОРИТЕТ 5. ПОЧВИ

Специфична цел 5: Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия

ПРИОРИТЕТ 6. БИОРАЗНООБРАЗИЕ

Специфична цел 6: Засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура, както и намаляване на замърсяването

ПРИОРИТЕТ 7. ШУМ

Специфична цел 7: Поддържане нивата на шума в границите на нормативните изисквания

ПРИОРИТЕТ 8. ЗЕЛЕНИ СИСТЕМИ

Специфична цел 8: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване

ПРИОРИТЕТ 9. ПОВИШАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В Т.Ч. ЕКОЛОГИЧНА КУЛТУРА, ЕКОЛОГИЧНИ ЗНАНИЯ, ЕКОЛОГИЧНОТО МИСЛЕНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

Специфична цел 9: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на община Приморско за периода 2021-2028 г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки по отделните компоненти на околната среда, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.

***Забележка:** Дейностите, предвидени за изпълнение по компонент **Отпадъци**, е съгласно Програма за управление на отпадъците на община Приморско за периода 2021-2028 г. – Приложение №3.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 46. План за действие на ПООС Приморско 2021-2028 г.

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация											
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28				
План за действие на ПООС Приморско 2021-2028 г.		18 543,1															
Приоритет 1. Води		5 104															
1	Ремонт, рехабилитация и доизграждане на водопроводната и канализационна мрежа на територията на цялата община	3 000	Фондове на ЕС; Общински бюджет	Км. ремонтиран/подменен водопровод	Община Приморско, ВиК Бургас	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
2	Възстановяване на резервното водозахранване на гр. Приморско	1 000	Фондове на ЕС; Общински бюджет	1 бр. изпълнен проект	Община Приморско, ВиК Бургас		X	X	X	X	X	X	X	X			
3	Изграждане, реконструкция или модернизация на ГПСОВ за агломерации с над 2 000 е.ж. – РРМ на ПСОВ Китен – Приморско и доизграждане на канализация и рехабилитация на ПСОВ Приморско	1 000	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Реконструирана и изградена пречиствателна станция	Община Приморско, ВиК Бургас	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
4	Провеждане на информационни кампании за състоянието на водните ресурси и методи за пестеливо използване	5	Общински бюджет	Проведени две информационни кампании	Община Приморско		X			X							
5	Определяне на СОЗ около съоръженията за ПБВ съгласно действащото законодателство	5	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	1 бр. изпълнен проект	Община Приморско			X									
6	Изграждане на нови пунктове за мониторинг на количеството на повърхностните води	5	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	1 бр. изпълнен проект	Община Приморско			X									
7	Повишаване на водното ниво с цел разширяване на съществуващи или възстановени влажни зони (блата, езера и др.)	5	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	1 бр. изпълнен проект	Община Приморско				X								
8	Поддържане на водния режим в ПР „Вельов вир“	5	Фондове на ЕС;	1 бр. изпълнен	Община			X									

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
			5Общински бюджет; Държавен бюджет	проект	Приморско								
9	Поддържане на хидрологичния режим в ЗМ „Стамолу“	2	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	1 бр. изпълнен проект	Община Приморско				X				
10	Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск и проучване и оценка на причините за лошото състояние на водите	6	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	3 бр. извършен мониторинг	Община Приморско			X		X			X
11	Преустановяване на експлоатацията на нерегламентирани сметища, които са причина за влошаване състоянието на водите	5	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	1 бр. изпълнен проект	Община Приморско			X					
12	Провеждане на ежегодни кампании (пролет и есенен сеон) за почистване на устието на реките	16	Общински бюджет; Държавен бюджет	12 бр. проведени кампании	Община Приморско		X	X	X	X	X	X	X
13	Ограничаване на замърсяване на морските води чрез използване на подходящо оборудване при инцидентни разливи (скимъри, бонови заграждения и др.)	50	Общински бюджет; Държавен бюджет	Закупено подходящо оборудване за инцидентни разливи	Община Приморско				X				
Приоритет 2. Въздух		2 308											
1	Почистване на пътните артерии от натрупани кал и прах, и осигуряването на поддържането им в добро техническо състояние	8	Общински бюджет	8 бр. годишно почистване	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
2	Модернизирание на уличното осветление	300	Общински бюджет; Фондове на ЕС; Фондове на ЕИП	Изпълнени мерки за повишаване на енергийната ефективност	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Повишаване на енергийната ефективност на общинските сгради	1 900	Общински бюджет; Фондове на ЕС; Фондове на ЕИП	2 броя изпълнени проекти за повишаване на енергийната ефективност	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
4	Внедряване на водородно гориво за отопление на административната сграда на Община Приморско	100	Общински бюджет; Фондове на ЕС; Фондове на ЕИП	1 бр. изпълнен проект	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 3. Отпадъци		8 267,1											
1	Изпълнение на Програма по управление на отпадъците 2021-2028	8 242,1	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Събрани и обезвредени отпадъци	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Почистване и премахване на нерегламентирани сметища по крайбрежието (годишни, с честота 1 път годишно на крайбрежната зона до 2 км във вътрешността, извън плажните ивици)	10	Общински бюджет; Държавен бюджет	7 бр. проведени кампании	Община Приморско		X	X	X	X	X	X	X
3	Осъществяване на контрол по отношение на управлението на отпадъците в районите на рибарските селища	0	Общински бюджет	Осъществяван непрекъснат контрол	Община Приморско		X	X	X	X	X	X	X
4	Осигуряване на сметосъбиращи съдове и регулярно извозване на отпадъците в районите на рибарските селища на територията	15	Общински бюджет	Осигурени 20 бр. съдове за отпадъци	Община Приморско		X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 4. Риск и изменение на климата		1 301											
1	Благоустрояване на речните корита и морски	70	Фондове на ЕС;	Брой изпълнени	Община	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
	брегове с цел предпазване от наводнения		Общински бюджет	проекти	Приморско								
2	Премахване на препятствията за свободното преминаване на водите чрез почистване на участъци от речните корита и дерета от дървета и храсти, падащи дървета, дънери, битови и строителни отпадъци и други натрупвания	500	Фондове на ЕС; Общински бюджет	Км. почистени речни корита	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Почистване на участъци от речните легла на р. Дяволска (участък с дължина 300 м около мост южно от гр. Приморско, на пътя II-99 Приморско - Царево), р. Потурнашка (200 м срещу течението от мост югоизточно от ваканционно селище „Оазис“, с. Лозенец) и р. Караагач (участък с дължина 400 м (200 м преди и след мост) на реката южно от гр. Приморско на пътя Приморско – Царево) при установяване на влошена проводимост	30	Държавен бюджет	Почистени речни легла при установяване на влошена проводимост	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
4	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия – 1 500 м в с. Ясна поляна	5	Общински бюджет	1 бр. изпълнен проект	Община Приморско			X					
5	Разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток – 2 бр. в с. Ясна Поляна	100	Общински бюджет	2 бр. изпълнени проекта	Община Приморско			X	X				
6	Корекция на р. Дяволска – ремонтно възстановителни работи за възстановяване на предпазните диги в участък дясна дига от км 1+600 до км 3+390; Корекция на р. Дяволска – ремонт – възстановителни работи за възстановяване на разрушени диги – лява дига от км 8+460 до 10+100	42	Държавен бюджет	2 бр. изпълнени проекта	Община Приморско				X	X			
7	Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките – създаване или възстановяване чрез оводняване на влажна зона (Дяволско блато)	5	Фондове на ЕС; Държавен бюджет	1 бр. изпълнен проект	Община Приморско			X					

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
8	Изработване или актуализиране на аварийни планове за действие – за ЗТ и ЗЗ – Актуализация на ЗМ Блато Стамополу с анализ и мерки предвид морски наводнения	5	Държавен бюджет	1 бр. план	Община Приморско			X					
9	Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система	0	Фондове на ЕС; Общински бюджет		Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
10	Анализ на риска и прилагане на мерки за превенция и защита при процеси, свързани с движение на земни маси – свлачища, срутища, ерозии, абразии и пр.	20	Фондове на ЕС; Общински бюджет	1 бр. извършен анализ на риска	Община Приморско			X					
11	Информационни кампании, насочени към повишаване на готовността на населението и капацитета на силите за реагиране в случай на наводнения, пожари и земетресения	4	Фондове на ЕС; Общински бюджет	4 бр. информационни кампании	Община Приморско		X		X		X		X
12	Оптимизиране и разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране; разработване на цифрови модели и анализи и прогнози във връзка с климатичните изменения	20	Фондове на ЕС; Общински бюджет	1 бр. оптимизирана система	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
13	Внедряване на технологии, както и системи и инфраструктури за достъпна чиста енергия, включително технологии за съхранение на енергия и намаляване на емисиите на парникови газове	500	Фондове на ЕС; Общински бюджет	2 бр. изпълнени проекта	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 5. Почви		78											
1	Залесяване на негодни и изоставени земеделски земи	50	Общински бюджет;	30 дка залесена площ	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Провеждане на почвен мониторинг и превенция на замърсявания с нитрати и пестициди	5	Общински бюджет; Държавен бюджет	4 бр. извършен почвен мониторинг	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Прилагане на приетите правила за добра земеделска практика извън нитратно уязвими зони	6	Фондове на ЕС; Общински	3 бр. информационни	Община Приморско			X		X			X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
			бюджет; Държавен бюджет	кампании									
4	Контрол върху прилагането на приетите правила за добра земеделска практика извън нитратно уязвими зони	5	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	3 бр. извършен почвен мониторинг	Община Приморско		X			X	X	X	X
5	Контрол на изпълнението на програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници	6	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	6 бр. извършени проверки	Община Приморско		X	X	X	X	X	X	X
6	Контрол за спазване на изискванията за торенето и съхранение на торове	6	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	6 бр. извършени проверки	Община Приморско		X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 6. Биоразнообразие		220											
1	Поддържане, развитие и устойчиво управление на защитените зони и природните ценности на територията на общината	100	Фондове на ЕС; Общински бюджет	2 бр. изпълнени проекта	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Опазване на горите от сеч и пожари	60	Фондове на ЕС; Общински бюджет	8 бр. извършени дейности	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Въвеждане на щадящи лесовъдски системи	60	Фондове на ЕС; Общински бюджет	2 бр. изпълнени проекта	Община Приморско, ДГС и ДЛС	X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 7. Шум		20											
1	Разработване и въвеждане на дейности за ограничаване и снижаване на градския шум, отчитаща ефекта и значимостта на междусекторното взаимодействие	20	Фондове на ЕС; Общински бюджет	2 бр. изпълнени проекта	Община Приморско, Външни организации	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
	„градоустройство, строителство, благоустройство, контрол и организация на движението на МПС, здравни ефекти от въздействието на шума“												
Приоритет 8. Зелени системи		1 210											
1	Поддържане на паркови пространства и градинки	400	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Площ на реконструирани и поддържани паркове и градинки	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Благоустрояване и поддържане на детски площадки	400	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Брой реконструирани и рехабилитирани спортни съоръжения и детски площадки	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Поддържане на гробищните паркове	10	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Площ поддържани гробищни паркове	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
4	Лесовъдски, агротехнически и биологични мероприятия, осигуряващи предпазване, ограничаване и предотвратяване на появата и развитието на вредители, болести и други повреди, пречещи на развитието на флората и фауната	400	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	8 бр. извършени мероприятия	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 9. Повишаване на екологичното образование на населението в т.ч. екологична култура, екологични знания, екологичното мислене и подобряване на административния капацитет		35											
1	Повишаване на професионалната квалификация на служителите в общинската администрация в областта на околната среда	20	Общински бюджет	Брой проведени обучения	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Създаване на партньорства с други общини за	5	Общински	Брой създадени	Община	X	X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
	съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда		бюджет	партньорства	Приморско								
3	Провеждане на образователни кампании за повишаване на екологичното съзнание в населението	5	Общински бюджет	Брой проведени кампании	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X
4	Засилване на контрола по отношение опазване на околната среда	5	Общински бюджет	Издадени наказателни актове	Община Приморско	X	X	X	X	X	X	X	X

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

6. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на ПООС, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от целите на ПООС достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодоляни. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контролът има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на ПООС. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес, във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт. Контролът върху изпълнението на ПООС 2021-2028 г. на община Приморско се извършва от Общински съвет - Приморско, който приема програмата и следи за нейното изпълнение.

Координацията по изпълнението на ПООС ще се осъществява от лицата, които със заповед на Кмета на общината (във връзка с изискването на чл. 15, ал. 1, т. 10 от Закона за опазване на околната среда) са определени като притежаващи необходимата

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

На основание на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. В годишния отчет се отбелязва напредъка при постигането на набелязаните цели и приоритети на ПООС, отчитат се настъпилите промени в екологичната обстановка, измененията в законовата и нормативна база и произтичащите от това промени в отговорностите и задълженията на местните власти, както и препоръки за подобряване на резултатите от наблюдението на изпълнението на програмата. Актуализация на общинската програма по опазване на околната среда се извършва при съществена промяна на нормативната база и условията, при които е разработена.

В допълнение, на основание на чл. 79, ал. 6 от Закона за опазване на околната среда, годишните отчети, които Кметът на общината внася в Общинския съвет, се предоставят за информация в РИОСВ.

За информизиране на обществеността отчетите по изпълнение на ПООС могат да бъдат публикувани на официалния сайт на общината.

7. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ПРОГРАМАТА

Неделима част от настоящата програма са:

1. Приложение №1 Доклад с резултати от анкетно проучване
2. Приложение № 2 Раздел Лечебни растения
3. Приложение №3 Програма за управление на отпадъците на община Приморско за периода 2021-2028 г.

**ДОКЛАД С РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНО АНКЕТНО
ПРОУЧВАНЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПРОГРАМА
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ПООС) НА
ОБЩИНА ПРИМОРСКО 2021-2028 г.**

Въведение

Във връзка с разработването на Общинска програма за опазване на околната среда на община Приморско 2021-2028 г. е проучено мнението на гражданите по въпроси, свързани с опазването на околната среда на територията на общината. Целта на анкетирването бе да се вземат предвид и да се отразят мненията и препоръките на заинтересованите страни в разработваната Програма за опазване на околната среда на община Приморско за периода 2021-2028 г.

Целеви групи:

- Общински съветници;
- Кметове на населени места;
- Експерти – общинска администрация;
- Училища и детски градини;
- Читалища;
- Бизнес;
- Граждани;
- Медии.

Метод за набиране на информацията: самостоятелно попълване от респондентите на специално изготвена анкетна карта.

Начин на провеждане: публикуване на съобщение и на самата анкетна карта в официалния сайт на общината; разпечатани екземпляри от анкетната карта бяха осигурени в приемната на деловодството на общината; чрез електронната поща беше изпратен линк за попълването ѝ в електронен вариант на всички идентифицирани заинтересовани страни.

Период на провеждане: декември 2021 г. - февруари 2022 година.

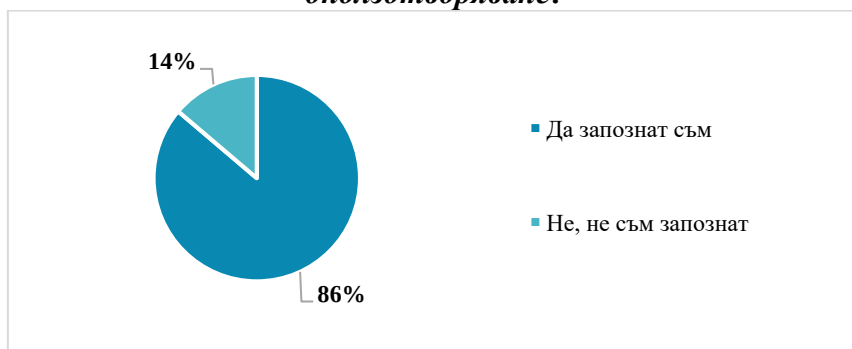
Ограничения: поради приетия от Народното събрание Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, с грижа за здравето и сигурността на служителите и респондентите и във връзка с мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19, не се реализира проучване чрез директен контакт с населението и не са правени интервюта „лице в лице“.

Анкетната карта се състои от 23 въпроса. Въпросите от анкетата са както затворени - с изброени възможности за отговор, така и отворени - без посочени възможности за отговор.

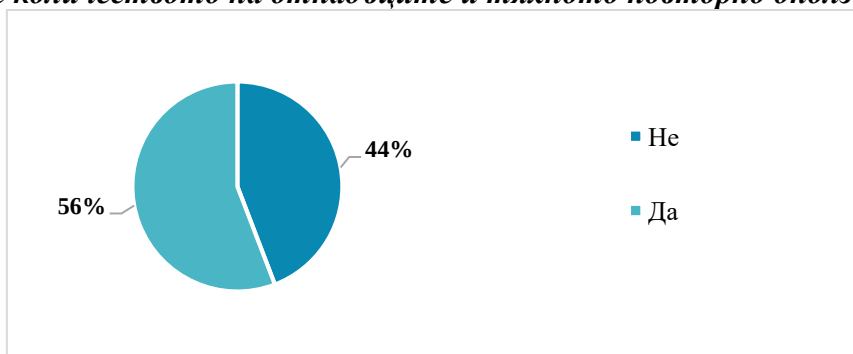
Резултати от анкетното проучване

Въпрос 1. Запознати ли сте с необходимостта и ползите от намаляване на количеството на генерираните/изхвърляни отпадъци и повторното им оползотворяване?

По-голяма част от анкетираните граждани в община Приморско са запознати с необходимостта и ползите от намаляване на количеството на генерираните/изхвърляни отпадъци и повторното им оползотворяване.

Въпрос 2. Желаете ли да бъдете информирани за необходимостта и ползите от намаляване количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване?

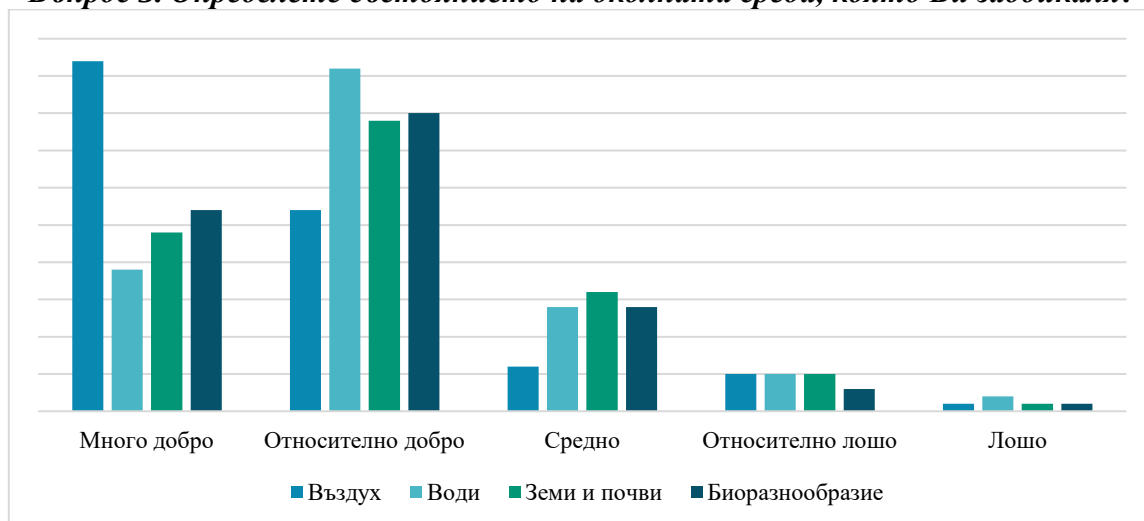
По-голяма част от респондентите (44%) не проявяват интерес да бъдат информирани за необходимостта и ползите от намаляване количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване. Именно тази тенденция следва да се промени с провеждане на информационни кампании, тъй като самосъзнанието на гражданите е основна част от постигане на целите за общество с нулеви отпадъци.

Тези, които са изявижи желание да бъдат информирани, смятат, че това е най-подходящо да става чрез: сайта на община Приморско, местните медии, социалните мрежи, имейл, информационни материали, организирани инициативи в училищата и детските градини, плакати на подходящи места, на публични заседания на Общинския съвет с населението, провеждане на кампании и представяне на презентации.

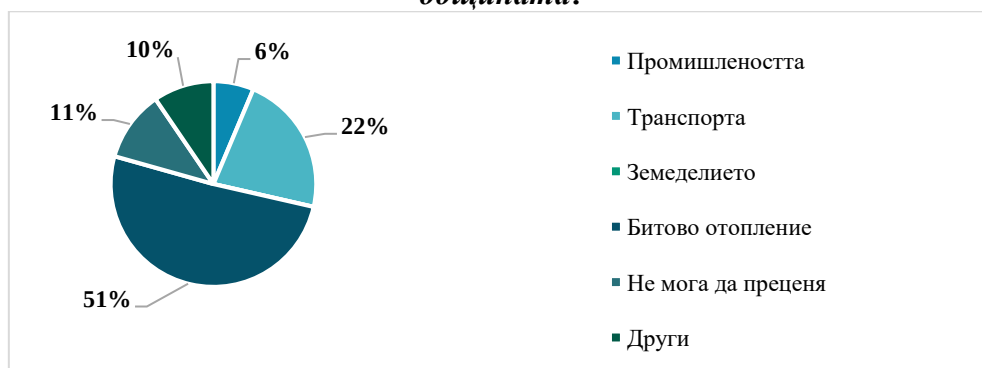
*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на
ПООС Приморско 2021-2028 г*

Въпрос 3. Определете състоянието на околната среда, която Ви заобикаля?

Респондентите определят състоянието на околната среда много добро и относително добро по основните четири компонента – въздух, води, земи и почви и биоразнообразие. Много малка част от анкетираните граждани намират състоянието на околната среда за относително лошо.

Въпрос 4. Кои според вас са източниците на вредни емисии във въздуха в общината?

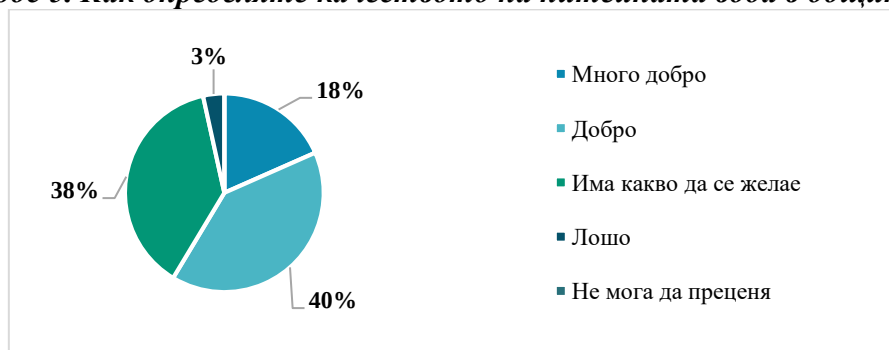

Като основен източник на вредни емисии във въздуха в общината е посочено битовото отопление (51%). Необходимо е в Програмата за опазване на околната среда да се предвидят такива мерки за подобряване на качеството на въздуха, свързани с битовото отопление.

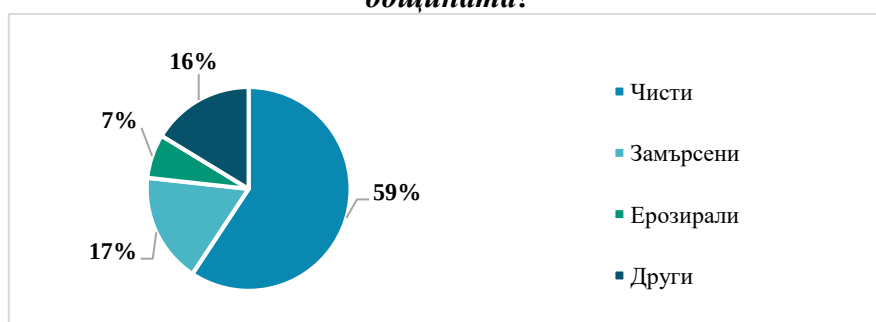
*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на
ПООС Приморско 2021-2028 г*

Въпрос 5. Как определяте качеството на питейната вода в общината?

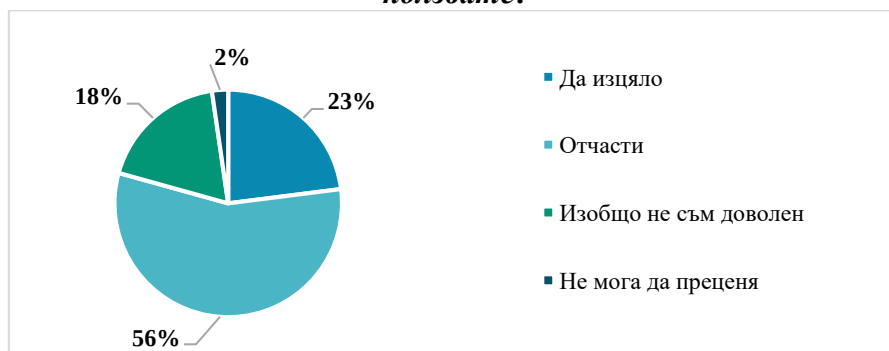
Най-голям дял от респондентите определят качеството на питейната вода в общината за „добро“ (40%), следвани от тези, които мислят, че „има какво да се желае“ (38%).

Въпрос 6. Как определяте състоянието на почвите на територията на общината?

Според 59% от анкетираните граждани, почвите в общината са „чисти“. Част от гражданите ги намират за „замърсени“ (17%), „ерозирали“ са според 7% и 16% са посочили „други“.

Въпрос 7. Доволни ли сте от услугата сметосъбиране и сметоизвозване, която ползвате?

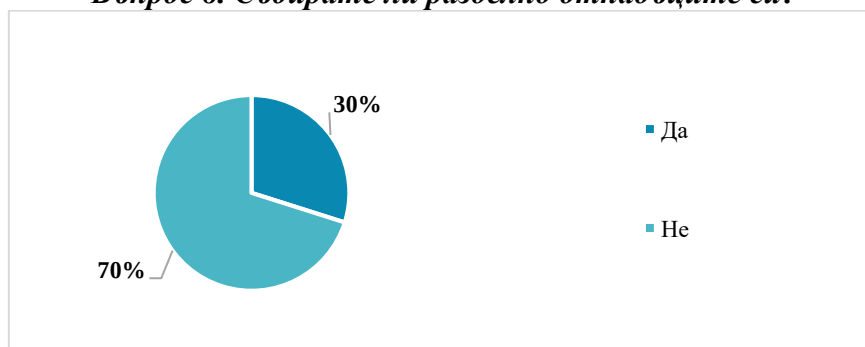

По-голям дял от респондентите са „отчасти“ доволни от услугата сметосъбиране и сметоизвозване (56%), следвани от тези, които „изцяло“ са доволни – 23%. Изобщо не са доволни 18% от анкетираните граждани.

*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на
ПООС Приморско 2021-2028 г*

Въпрос 8. Събирате ли разделно отпадъците си?

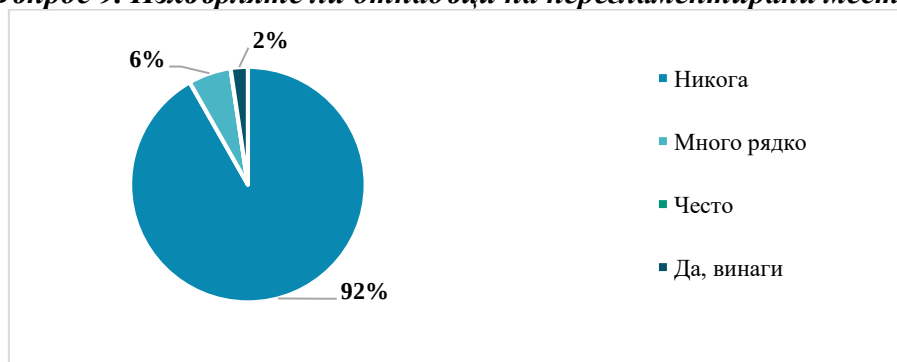
По отношение на разделното събиране на отпадъците, по-малък дял от респондентите (30%) са отговорили положително.

Тези, които не събират разделно отпадъците си, са посочили следните причини защо не го правят:

- Липсват контейнери за разделно събиране на отпадъците;
- Извозването на разделно събраните отпадъци се извършва с един сметоизвозващ автомобил;
- Липсват поощрения при разделно събиране на отпадъците;
- Контейнерите са в лошо състояние;
- Липсва организация за пълноценно сепариране.

Необходимо е да се правят информационни кампании и да се насърчава разделното събиране на отпадъците. Възможно е и да се преосмисли организацията и местата на разположение на контейнерите, разделното им извозване и оползотворяване.

Въпрос 9. Изхвърляте ли отпадъци на нерегламентирани места?

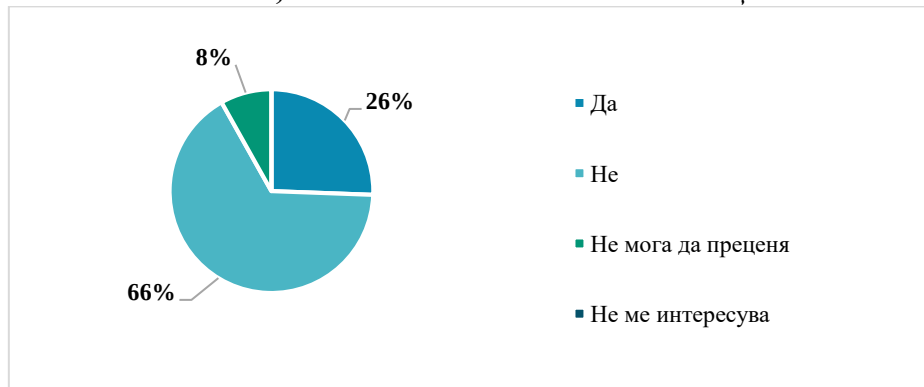

На този въпрос по-голям дял от респондентите (92%) отговарят, че не изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места. Притеснителен е фактът, че близо 8% от респондентите открито заявяват, че го правят.

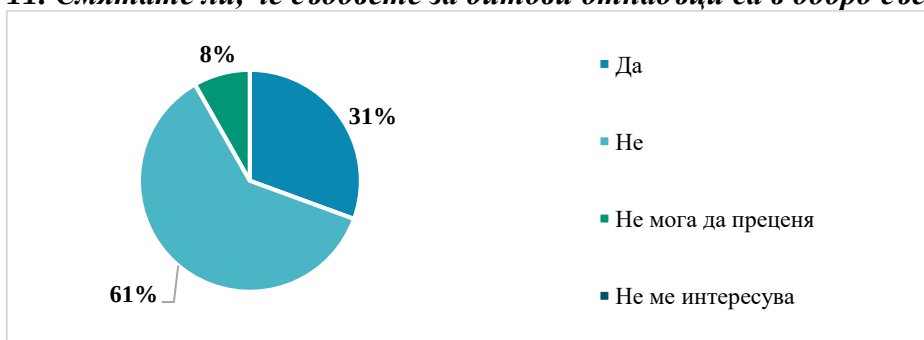
*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на
ПООС Приморско 2021-2028 г*

Въпрос 10. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са достатъчни?

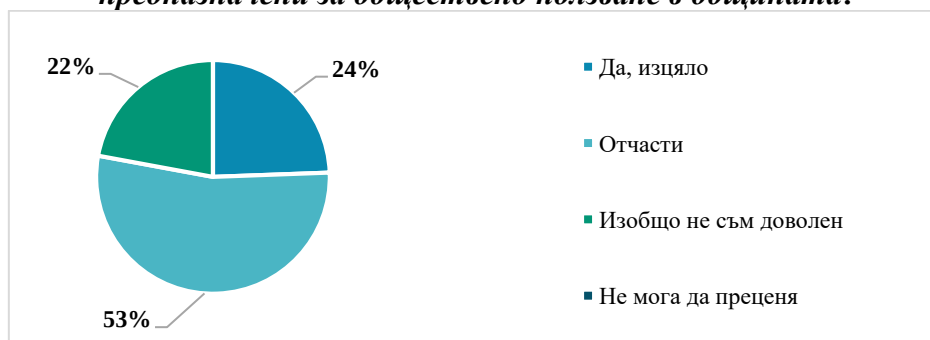
По отношение на броя съдове в общината, отговорите показват, че наличните съдове за битови отпадъци са по-скоро недостатъчни (66%).

Въпрос 11. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са в добро състояние?

По отношение на състоянието на съдовете, по-голям дял от респондентите ги намират в лошо състояние (61%), докато за 31% от тях те са в добро състояние.

Въпрос 12. Доволни ли сте от услугите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в общината?

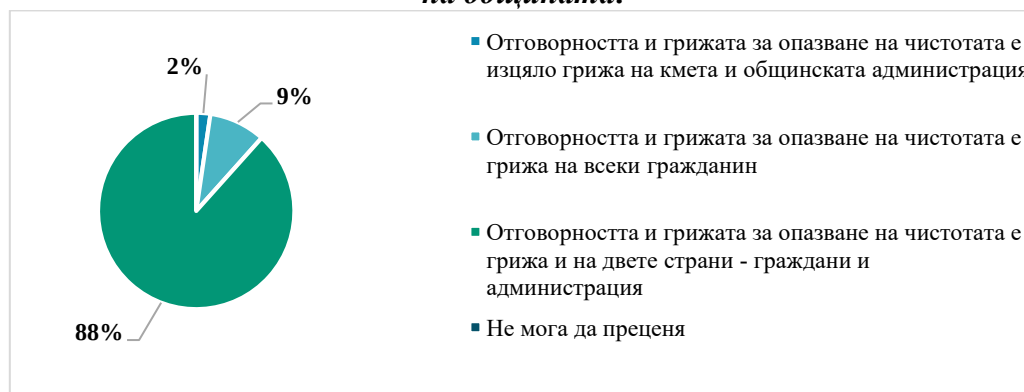

По-голям дял от респондентите (53%) „отчасти“ са доволни от услугите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, а 24% са „изцяло“ доволни. Изобщо не са доволни 22% от анкетираните граждани.

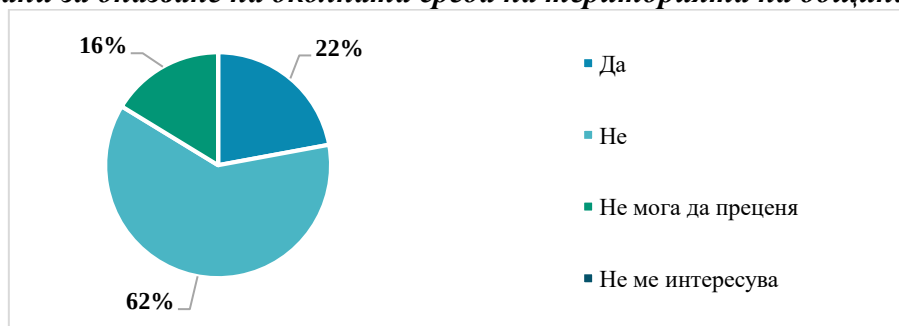
*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на
ПООС Приморско 2021-2028 г*

Въпрос 13. Според Вас кой е отговорен за опазване на чистотата на територията на общината:

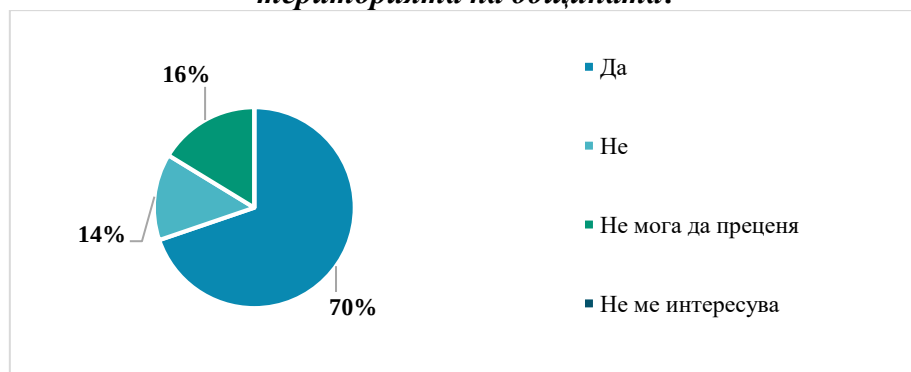
По-голям дял от респондентите (88%) смятат, че гражданите и администрацията са солидарно отговорни за опазване на чистотата на територията на общината.

Въпрос 14. Според Вас осъществява ли се ефективен контрол от компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината?

Мнозинството от респонденти (62%) мислят, че компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината не осъществяват ефективен контрол.

Въпрос 15. Според Вас има ли проблеми, свързани с околната среда на територията на общината?

*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на
ПООС Приморско 2021-2028 г*

Мнозинството от респондентите (70%) смята, че има проблеми, свързани с околната среда на територията на общината, като те са свързани с:

- Отпадъци – 22%;
- Зелени площи в населени места – 17%;
- Води – 14%;
- Защитени територии – 13%;
- Шум – 10%;
- Животни – 8%;
- Растения – 7%;
- Въздух – 5%;
- Почви – 4%.

***Въпрос 16. Посочете конкретни проблеми в населеното място, в което живеете,
за които е необходимо предприемане на спешни мерки?***

На този въпрос респондентите посочват следните проблеми:

- Неефективно почистване на от служителите;
- Шума през летния сезон;
- Замърсяването на града и плажовете през летния сезон;
- Недостатъчен е броят на контейнерите за разделно събиране на отпадъците;
- Влошено състояние на наличните контейнери за отпадъци;
- Липса на изградена канализация;
- Изхвърляне на строителни отпадъци на нерегламентирани места;
- Увеличаване на броя на кошчетата за отпадъци;
- Поддържане на зелените площи;
- Подмяна на ВиК мрежата;
- Увеличаване честотата на сметоизвозване;
- Почистване на уличните платна и тротоарите;
- Почистване и поддържане на плажове, дюни и паркове;
- Липса на чешми и химически тоалетки около парковете;
- Увеличаване на контрола на дейността на сметопочистващата фирма;
- Засаждане на палми в центъра на града;
- Преустановяване на сечта на големите дървета;
- Липса на ПСОВ;
- В претоварната станция не се извършва сепариране;
- Нерегламентирано изсичане на горите;
- Подобряване на пътната инфраструктура;
- Ерозия на почвата и последващи свлачища;
- Занемарени водоизточници;
- Изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места;

Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на ПООС Приморско 2021-2028 г

- Бездомни кучета и котки;
- Почистване и поддържане на тревните площи;
- Поддържане на чистотата около ресторантите и нощните заведения.

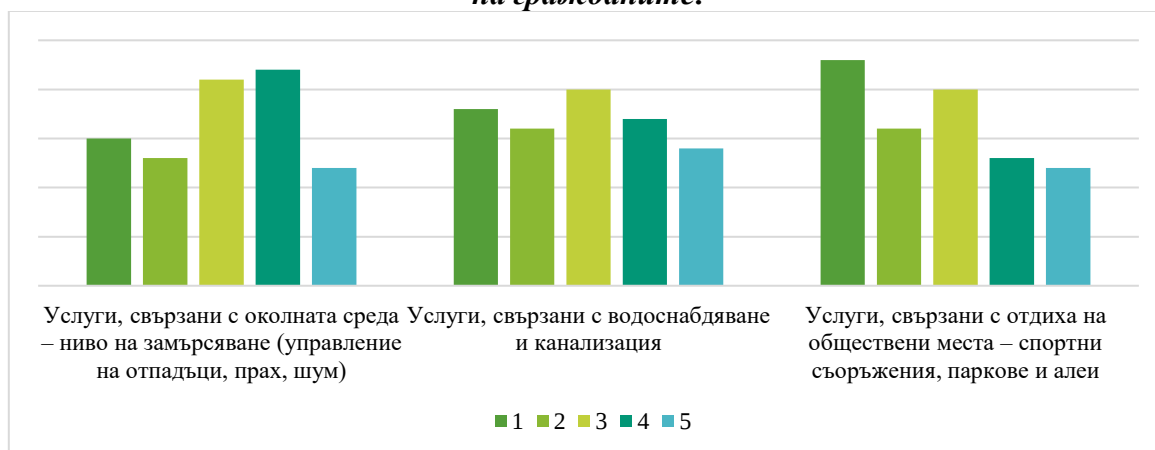
Въпрос 17. Кои според Вас трябва да са трите основни приоритета за опазването на околната среда в общината?

Мнозинството от респондентите определя, че трите основни приоритета за опазването на околната среда в общината следва да бъдат:

- Подобряване на зелените площи, места за отдих, велоалеи, спортни съоръжения (21%);
- Подобряване на управлението на отпадъците (19%);
- Опазване на водите и водните обекти и подобряване на качеството на повърхностните води (16%).

Въпрос 18. По скалата от 1 до 5 (1 - в най-малка степен, 5 - в най-голяма степен) смятате ли, че качеството на околната среда в общината отговаря на нуждите на гражданите:

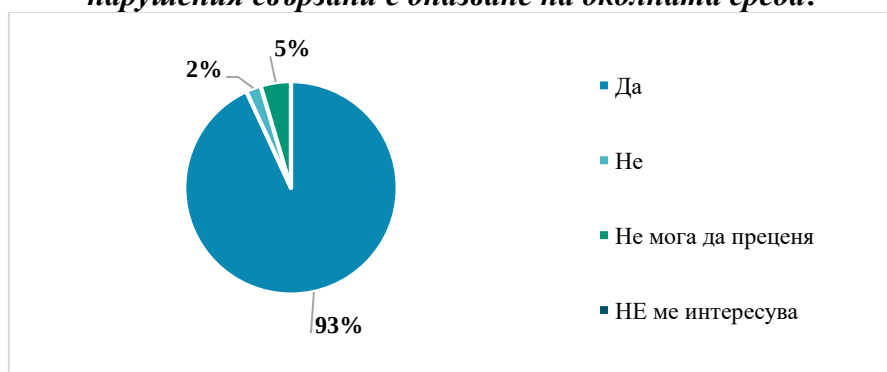

*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на
ПООС Приморско 2021-2028 г*

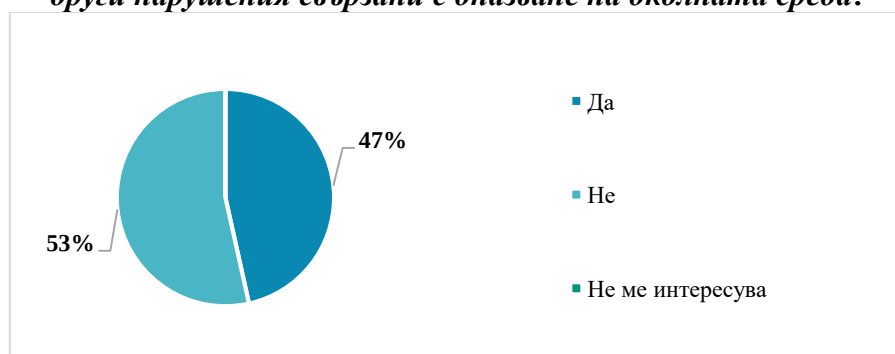
Изводът е, че предоставянето на всички услуги отговарят в някаква степен на нуждите на гражданите, но въпреки това е необходимо да се направят някои подобрения.

Въпрос 19. Смятате ли, че трябва да се санкционират много строго лицата, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения свързани с опазване на околната среда?

93% от респондентите смята, че нарушителите, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения, свързани с опазване на околната среда, трябва да бъдат санкционирани строго.

Въпрос 20. Информирали ли сте общинска администрация или други органи за констатирани от Вас нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване/чупене на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения свързани с опазване на околната среда?

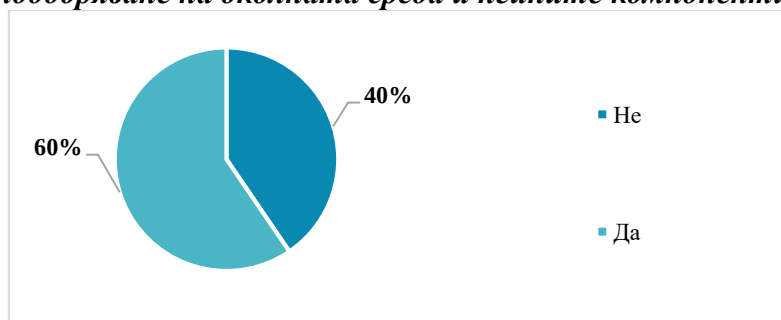

Все още голяма част от гражданското общество (53%) не счита за важно да информира компетентните органи от общинска администрация или други органи за констатирани нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване/чупене на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения, свързани с опазване на околната среда. Именно това следва да се промени, тъй като понякога установяването на нарушителите е трудно, а това би допринесло в голяма степен за превенцията.

*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на
ПООС Приморско 2021-2028 г*

Въпрос 21. Желаете ли да бъдете информирани относно кампании, свързани с подобряване на околната среда и нейните компоненти?

По-малък е дялът на респондентите (40%), които не желаят да бъдат информирани относно кампании, свързани с подобряване на околната среда и нейните компоненти. Гражданите, които желаят да бъдат информирани (60%) относно кампании, свързани с подобряване на околната среда посочват следните начини за най-подходящи:

- Официалния сайт на община Приморско;
- Средства за масова информация;
- Информационни кампании и събития;
- Социални мрежи;
- Имейл;
- Организиране на групови мероприятия за почистване;
- Организиране на кампании за залесяване.

Въпрос 22. Ако сме пропуснали нещо, което е важно като въпрос за Вас, моля споделете го тук, защото Вашето мнение е важно!

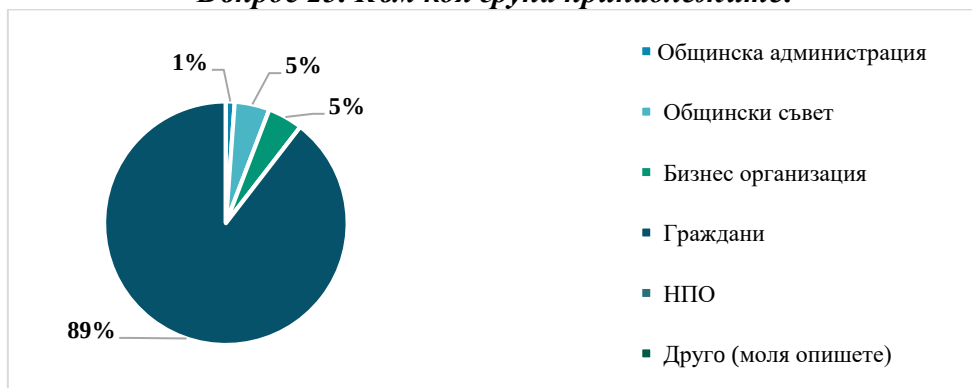
Жителите искат да се обърне внимание и на следните проблеми, които са цитирани от проучването:

- Поддържане на чистотата на плажните ивици и стопанисването им;
- Строг контрол на концесионерите на плажовете във връзка с почистването им;
- Контрол на търговците за изхвърляне на отпадъци и поддържане на наетите от тях тротоарни площи;
- Създаване на условия за разделно събиране на отпадъци;
- Свободни зони на плажовете;
- Подмяна на отоплителните съоръжения на сградата на Община Приморско;
- Поощряване на добрите примери.

*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на
ПООС Приморско 2021-2028 г*

Въпрос 23. Към коя група принадлежите:

Ядрото на проучването е основно от граждани на община Приморско.

Проучването показва, че са необходими политика и инвестиции за подобряване на околната среда в община Приморско в многостранни аспекти.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 РАЗДЕЛ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Въведение	3
II.	Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Приморско	3
III.	Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване	22
IV.	Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове	25
V.	Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях	27
VI.	Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен	29

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

I. Въведение

Събирането и износът на билки са традиционни за нашата страна. За да бъде опазено богатството от лечебни растения, е необходимо прилагане на система от мерки и механизми, която да осигури устойчивото развитие на ресурсите.

През последните години все повече нарастват изискванията към качеството на билките, предлагани на световните пазари и изискванията за опазване на околната среда. За да бъдат българските фирми конкурентоспособни при новите условия, те трябва да се стремят към все по-добро качество на продукта, непрекъснато да развиват технологиите, да включват нови асортименти, да удостоверяват, че при събирането на билки от естествените им находища не се нанасят увреждания на природата. Нараства делът на култивираните билки и производството на биологична продукция.

Във връзка с изискванията на чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР, ДВ бр. 29/2000 г., посл. изм. ДВ бр. 17/2021 г.) и Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения (ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.) към Общинската програма за опазване на околната среда на община Приморско за периода 2021-2028 г. е разработено настоящето Приложение „Раздел Лечебни растения“.

С приложението „Раздел Лечебни растения“ към Общинската програма по опазване на околната среда се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързаните с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

Разделът включва информация за видовете лечебни растения, разпространението им, режимът на тяхното ползване, морфологичните части, предмет на събиране, на които може да разчита местната икономика.

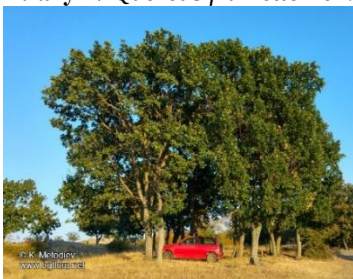
II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Приморско

На *Таблица 1.* е представена основна информация относно лечебните растения, разпространени на територията на община Приморско:

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Таблица 1. „Лечебни растения“ към Общинската програма за опазване на околната среда на община Приморско за периода 2021-2028 г.

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
Дървесни растения					
1.	Благун / <i>Quercus frainetto</i> Ten. 	В гори от 0 до 1000 метра надморска височина. Участва в състава на някои смесени ксеромезофитни или ксерофитни гори заедно с пера, зимния дъб и габъра.	Листопадно дърво	-	Видът не е защитен от ЗБР
2.	Източен горун / <i>Quercus orientalis</i> Liebl. 	Той заема по-голямата част от Подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела.	Листопадно дърво	В съвременната медицина се използват дъбовите кори от стебла и клони не по-дебели от 10 см (дрога Cortex Quercus), обелени рано напролет. Ресурсите му са използвани.	
3.	Източен бук / <i>Fagus orientalis</i> L. 	Той се среща най-често в чисти или в смесени мезофитни гори със зимен дъб и габър.	Листопадно дърво	С лечебна цел се използва кората от клоните или стеблата на по-младите дървета	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
4.	Обикновен габър / <i>Carpinus betulus</i> L. 	Среща се в смесени мезофитни или ксеромезофитни насаждения заедно с бука и зимния дъб и по-рядко с цера, благуна, липите, явора и други. Заема ниските части на склоновете, предимно на северни изложения, на свежи или свежи до влажни месторастения.	Листопадно дърво	Ресурсите му са използвани	Видът не е защитен от ЗБР
5.	Мъждрян / <i>Fraxinus ornus</i> L. 	Характерен вид в ксеромезофитни или ксеротермни дъбови и смесени гори, но в състава им участва с по 1-2 десети.	Листопадно дърво	Обелената рано напролет и изсушена кора. Листата се събират през лятото при пълно узряване.	Видът не е защитен от ЗБР
6.	Планински ясен / <i>Fraxinus excelsior</i> L. 	Среща се по-ограничено от мъждряна, предимно в състава на смесени гори заедно със зимния дъб, габъра, явора и по-рядко в букови съобщества, на свежи месторастения.	Листопадно дърво	От планинския ясен също могат да се добиват лечебни кори, но ресурсното им значение е ограничено.	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
7.	Сребролиста липа / <i>Tilia tomentosa</i> Moench. 	Среща се в по-голямата част от територията на ОГ-Приморско.	Листопадно дърво	Цветовете	Видът не е защитен от ЗБР
8.	Трепетлика / <i>Populus tremula</i> L. 	Среща се по единично в състава на бука и дъбовете на по-каменливи терени	Листопадно дърво	Листа, Кова и Пъпки	Видът не е защитен от ЗБР
9.	Бял бор / <i>Pinus sylvestris</i> L. 	Среща се заедно с черния бор, липите, ясена и други в смесени и по-рядко в чисти култури	Вечнозелено иглолистно дърво	Борови връхчета	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
Храстови растения					
10.	Обикновена леска / <i>Coryllus avellana</i> L. 	Тя участва в насажденията като подлес, най-често смесена с издънки от мъждрян, габър, бук, дъбове и други и различни видове храсти, като дрян, глог и т.н.	Храст, достигащ височина 2-5 м	Плодовете	Видът не е защитен от ЗБР
11.	Дрян / <i>Cornus mas</i> L. 	Расте разпръснато или групово в смесени дъбови гори предимно на сенчести изложения, където се явява като подлес, както и из храсталаци и скалисти склонове		Плодовете	Видът не е защитен от ЗБР
12.	Червен глог / <i>Crataegus monogyna</i> 	Видът е умерено светлолюбив мезофит. Смесен е с други видове в подлеса на някои горунови насаждения, но често формира и храстови формации извън горите.	Листопаден бодлив храст или дърво до 8 м.	Листата с цветовете или само цветовете, или плодовете	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
13.	Шипка / <i>Rosa canina</i> 	Расте из храсталаци, тревисти терени, синори по периферията на гората, голините и поляните	Листопаден бодлив храст	Плодове	Видът не е защитен от ЗБР
14.	Къпина / <i>Rubus caesius L.</i> 	Образуват храстови формации главно около пътищата или по по-оголените места.	Листопаден бодлив храст	Листа, корени и плодове	Видът не е защитен от ЗБР
15.	Трънка / <i>Prunus spinosa L.</i> 	Среща се край пътищата и храсталаците по цялата територия на стопанството.	Листопаден храст	Плодове	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
16.	Смрадлика / <i>Cotinus coggygia Scop.</i> 	Расте по сухи и каменисти почви из храсталаци и дъбови гори предимно върху варовити скали. Образува и самостоятелни вторични съобщества на мястото на унищожените дъбови и други гори. Тя е светлолюбив ксерофит и хазмофит, калцифилен вид.	Храст или ниско дърво до 4 м.	Листа	Видът не защитен от ЗБР
17.	Черен бяз / <i>Sambucus nigra L.</i> 	Видът се среща единично около деретата на по-влажни места или в храстови съобщества около камионните пътища.	Листопаден храст или малко дърво, високо 2-6 м.	Цялото растение	Видът не е защитен от ЗБР
18.	Драка / <i>Parilurus aculeatus</i> 	Расте върху припечните склонове на скалисти почви	Бодлив храст, стигащ височина до 3 м.	Плодове	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
19.	Мушмула / <i>Mespilus germanica</i> (L.) 	В диво състояние у нас се срещат само в Странджа планина, където расте като подлес на по-влажни богати месторастения	Храст или ниско дъво, високо 3-6 м.	Плодове	Видът не е защитен от ЗБР
20.	Бръшлян / <i>Hedera helix</i> L. 	Единични растения се срещат смесени ксеромезофитни дъбови гори, с участието на цер и благуи и по-рядко на скални терени в келявгабъррови и храсталачни съобщества	Вечнозелено увивно или пълзящо растение	Отровно	Видът за защитен от ЗБР
21.	Черен имел европейски / <i>Loranthus europaeus</i>. Jacq. 	Паразит върху дървета от сем. Букови	Паразитно растение с топчеста закръглена корона с лопатовидни опадливи листа.	Листа	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
22.	Обикновен повет / <i>Clematis vitalba</i> L. 	Расте из горите и храсталациите предимно на влажни места. Среща се най-често на периферните части на съобществата, тъй като е светлолюбив мезофит.	Листопаден увивен храст. В свежо състояние е отровен	Листа, Цветове, Корени	Видът не е защитен от ЗБР
Тревисти растения					
23.	Горска ягода / <i>Fragaria vesca</i> L. 	Среща се сравнително често в чисти или смесени дъбови гори, както и по поляните. Расте в смесени съобщества с други тревни видове и в самостоятелни формации	Многогодишно тревисто растение	Листа, Плодове	Видът не е защитен от ЗБР
24.	Бял равнец / <i>Achillea millefolium</i> 	Среща се повсеместно из ливади, поляни и храсталаци в горските територии	Многогодишно тревисто растение	Надземната част	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
25.	Синя жлъчка (цикория) / <i>Cichorium intybus L.</i> 	Масово разпространена в цялата страна. Като светлолюбив мезофит, расте навсякъде. Обитава изоставени и рудерализирани терени, бурениясали площи край селища и пътища, като плевел в изоставени или обработваеми ниви.	Многогодишно тревисто растение	Корен и стрък	Видът не защитен от ЗБР
26.	Глухарче / Taraxacum officinale Web. 	Разпространено е в цялата страна по тревисти места, край пътища, много често като бурен, но и култивирано като декоративен вид в паркове и градини.	Многогодишно тревисто растение	Корен	Видът не защитен от ЗБР
27.	Подбел / Tussilago farfara L. 	Среща се повсеместно в цялата страна. Заема особено често рудерализираните терени – изкопи и насипи край шосета и камионни пътища, влажни брегове край реки и канали, дворове и строежи. Той е светлолюбив мезофит и хигромезофит.	Многогодишно тревисто растение	Младите листа	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
28.	Есенен мразовец / <i>Colchicum autumnale</i> L. 	Среща се нарядко в горския фонд, главно по поляните и по ливадите около селата	Многогодишно тревисто растение. Растението е отровно	Грудки, Семена	Видът не е защитен от ЗБР
29.	Лудо биле / <i>Atropa belladonna</i> L. 	Расте в подлеса на буковите гори и по-рядко по голите площи или край пътища, в разсветлени места с достатъчна почвена и въздушна влага. Тя е термофит, срещащ се сравнително рядко и характеризиращ се с подвижност на местообитанието.	Една от най-отровните билки в страната	Ресурсите са неизползваеми	Видът не е защитен от ЗБР
30.	Обикновена мента / <i>Mentha spicata</i> L. 	Расте по влажни тревисти места край реки и дерета. Видът е много полиморфен.	Култивира се и като подправка	Листа	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
31.	Планинска мащерка / <i>Thymus Montana</i> W.K. 	В планински райони, по сухи, скалисти и припечни места, из пасищата, по-рядко из ливади. По-широко е разпространени в предпланинските и средно високите части на планините.	Многогодишно тревисто растение	Цялото растение	Видът не е защитен от ЗБР
32.	Риган / <i>Origanum vulgare</i> 	Расте из храсталаци, разредени гори и горски поляни до 2000 м н.в.	Многогодишно тревисто растение	Цветовете	Видът не е защитен от ЗБР
33.	Обикновено подъбиче / <i>Teucrium chamaedrys</i> L. 	Расте предимно на сухи до свежи местообитания, в смесени гори от зимен дъб, цер, мъждрян и по-рядко габър.	Дребен полухраст	Стръкове	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
34.	Обикновен здравец / <i>Geranium macrorizum</i> L. 	Разпространен е успоредно с другите видове здравец по цялата територия на стопанството. Предпочита по-сенчести места и добре се развива под склопа на насажденията.	Многогодишно тревисто растение	Стрък и корени	Видът не е защитен от ЗБР
35.	Кръвен здравец / <i>Geranium sanguineum</i> L. 	Предпочита ксеромезофитни или ксеротермни дъбови, келявгабъррови или смесени гори, предимно по сухи и каменливи терени. Среща се поединично	Многогодишно тревисто растение	Няма ресурсно значение	Видът не е защитен от ЗБР
36.	Лечебна иглика / <i>Primula veris</i> 	Расте из храсталаци, по горски поляни и разредени гори в цялата страна до 2500 м н.в.	Многогодишно тревисто растение	Корен	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
37.	Безстъблена иглика / <i>Primula acaulis</i> (L) 	Расте по влажните места в широколистните гори.	Многогодишно тревисто растение		Видът е защитен от ЗБР
38.	Пролетно ботурче / <i>Cyclamen coum</i> mill 	Среща се в дъбови гори и храсталаци	Многогодишно тревисто растение	Грудките	Защитен вид
39.	Жълт кантарион / <i>Hypericum Perforatum</i> 	Расте на сухи каменисти месторастения в разредени гори и сечища до 2000 м н.в.	Многогодишно тревисто растение	Надземната част. Не трябва да се събират прецъфтели стръкове	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
40.	Червен кантарион / <i>Centaureum erythraea</i> Rafn. 	Расте на сухи тревисти места и горски поляни.	Двегодишно тревисто растение	Цветовете	Видът не е защитен от ЗБР
41.	Теснолистен живовляк / <i>Plantago lanceolata</i> L. 	Расте из ливадите край реките и по поляните и другите голи площи в горския фонд. Той е светлолюбив и студоустойчив мезофит.	Многогодишно тревисто растение	Листа	Видът не е защитен от ЗБР
42.	Орлова папрат / <i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn. 	Среща се по умерено влажни тревисти и храсталачни места в покрайнините на горите и в поизредените участъци, горските поляни, на стръмни скатове. Мезофит, често вторичен едификатор, формиращ мощни тревни съобщества самостоятелно или по-рядко с обикновената полевица и други видове в габърново-горуновия, буковия и отчасти и иглолистния пояс. Предпочита пясъчливи почви и силикатна скална подложка.	Многогодишно тревисто растение	Коренище и листа	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
43.	Сладка папрат / <i>Polypodium vulgare</i> 	Тя е светлолюбив мезофит. Може да се намери на отделни места върху влажни скали в сенчестите букови гори.	Многогодишно тревисто растение	Коренището	Видът не е защитен от ЗБР
44.	Волски език / <i>Phyllitis scolopendrium</i> (L) 	Среща се из сенчести и влажни места	Многогодишно тревисто растение	Листата	Видът не е защитен, но със заповед на Министъра на околната среда и водите е забранено събирането му като билка за производствени и търговски нужди
45.	Великденче / <i>Veronica officinalis</i> L. 	Видът е сенколюбив мезофит и се среща под склопа на насажденията. Среща се като отделни индивиди	Многогодишно тревисто растение	Надземната му част	Видът НЕ е защитен. С цел запазване на популациите при брането на растението като билка не трябва да се изкубват растения с корените и трябва да се оставят най-малко 1/3 от добре развитите растения за осигуряване на семенното размножаване. Следващото събиране в същото находище се допуска най-малко след 2 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
46.	Трицветна теменуга / <i>Viola tricolor</i> L. 	Среща се навсякъде по територията на ОГ-Приморско, но предпочита откритите места. Тя е светлолюбив, студоустойчив мезофит	Едногодишно или двегодишно растение	Надземната част	Видът не е защитен от ЗБР
47.	Бодлив залист / <i>Ruscus aculeatus</i> 	Расте предимно в ксеротермните дъбови гори.	Вечно зелен полухраст.	Корени и коренища	Видът е защитен от ЗБР, но поради ограничените му запаси с ежегодни заповеди на министъра на околната среда и водите се забранява събирането на растението от естествени находища
48.	Овчарска торбичка / <i>Capsella bursa-pastoris</i> Med. 	В района на стопанството обитава повечето голи площи, като съставна част на тревните съобщества.	Едногодишно или двегодишно растение	Надземната част	Видът не е защитен от ЗБР
49.	Бъз нисък (бъзак) /	Видът най-често се среща в горите по по-влажни и сенчести места, но се настанява и по поляни, пустеещи буренявали площи, край пътища и слогове, включително и в селищата.	Многогодишно тревисто растение	Корен и плод	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
	<i>Sambucus ebulus</i> 				
50.	Горска (бадемолистна) млечка / <i>Euphorbia amygdaloides L.</i> 	Добре вирее под склопа на букови насажденията на свежи и влажни месторастения. Не образува гъсти популации, а по-скоро се срещат единични екземпляри.	Многогодишно тревисто растение		Видът не е защитен от ЗБР
51.	Кипарисова (обикновена) млечка / <i>Euphorbia cyparissias L.</i> 	Кипарисовата млечка предпочита голите места. Масово се среща по ливади и изоставените земи.	Многогодишно тревисто растение	Надземната част	Видът не е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
52.	Космат зановец / <i>Chamaecytisus hirsutus</i> (L.) Link. 	Среща се често като характерен вид за ксеротермните гори, предимно в разсветлените им части и сред храсталаците.	Храст, достигащ височина 1 м.	Медоносно растение	Видът не е защитен от ЗБР
53.	Червена детелина / <i>Trifolium pratense</i> L. 	Червена детелина може да се намери из влажни ливади, пасища и тревисти места в цялата страна. На територията на горското стопанство се среща, предимно на светли места, по поляните, дивечовите ниви, просеките.	Многогодишно тревисто растение	Цветовете	Видът не е защитен от ЗБР
54.	Кукуряк / <i>Helleborus odoratus</i> L. 	Среща се доста често рано напролет, като характерен вид за дъбовите гори, но добре вирее и под букови дървостои, като сенкоиздържлив мезофит.	Растението е отровно	Корени	Видът не е защитен от Закона за биологичното разнообразие. При събиране на билката да се оставят поне половината от добре развитите растения, за да се осигури размножаването на вида.

Източник: Горскостопански план и план за дейностите по опазване от пожари на горските територии, стопанисвани от ДУСОГ Приморско, 2019 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

III. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

1. събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
2. придобиването на билки за първична обработка или преработка;
3. събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия, извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на позволение за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Позволение не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти – общинска собственост. Позволение не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината. Позволенето задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Съгласно чл. 22 от Закона за лечебните растения, позволение за ползване на лечебните растения се издава от:

1. директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство в определения им териториален обхват - когато ползването е от горски територии - държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор - след заплащане на такса в държавното горско стопанство или в държавното ловно стопанство;
2. кмета на общината, когато ползването е от:
 - а) земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;
 - б) територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;
 - в) земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; позволение се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;
3. областния управител, когато ползването е от земеделски земи - държавна собственост, в границите на населените места и в поземления фонд, след заплащане на такса в областната администрация;
4. директора на дирекцията на националния парк, когато ползването е от териториите и акваториите на националните паркове, след заплащане на такса в съответната дирекция;
5. лице с висше лесовъдско образование, оправомощено от кмета на съответната община и регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

горските територии - общинска собственост, след заплащане на такса в общината, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;

6. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горски територии, за което горско сдружение е сключило договор;

7. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии извън посочените в т. 1 и т. 5, за които собственикът има сключен договор за конкретния имот.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от Закона за лечебните растения, таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - държавна собственост, се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите по ал. 1.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за: плановите документи; дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища; научни изследвания и наблюдение на лечебните растения; изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения; култивиране и преработка на лечебните растения; обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения; други дейности, свързани с управлението и контрола по Закона за лечебните растения.

Позволително за ползване на лечебни растения се издава от кмета на общината, когато ползването е от земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места – общинска собственост, както и от териториите в строителните граници на населените места, независимо от предназначението им, след заплащане на таксата.

Позволителното за ползване се издава на билкозаготвител - юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване; срока на ползване; други условия, свързани с опазване на находището; лицата, извършващи ползването, ако те са различни от титуляря на позволителното.

Позволителното се издава преди осъществяване на ползването.

При издаването на позволителни на територията на община Приморско се осъществява контрол по отношение на:

- Уведомяване на РИОСВ - Бургас за организираните билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;
- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ - Бургас;

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок - до 31 януари, за представяне в РИОСВ - Бургас на обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на община Приморско;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на разрешителното за ползване със заповед на кмета на общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляря на разрешителното за ползване.

Ползвателят на разрешителното за ползване на лечебни растения е длъжен да:

- Да не се допуска ползване на лечебните растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Да не допуска ползване на защитени от закона лечебни растения;
- Да почиства прилежащите територии след приключване на ползването;
- След изтичането на посочените в разрешителното срокове да не се разпорежда с останалите недобити лечебни растения, които заедно със заплатените такси остават за общината;
- При извършване на ползването да носи винаги в себе си разрешителното.

На територията на цялата страна е забранено събирането на билки от следните видове лечебни растения от естествените им находища: Бенедиктински трън, пресечка (*Chicus benedictus* L.), Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.), Горичцвет пролетен (*Adonis vernalis* L.), Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.), Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.), Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.), Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.), Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis* L. ssp. *aristatus*), Какула едрочветна (*Salvia tomentosa* Mill.), Копитник (*Asarum europaeum* L.), Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng), Момина сълза (*Convallaria majalis* L.), Оман бял (*Inula helenium* L.), Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucinum Flavum* Crantz), Пелин сантонитов (*Artemisia santonicum* L.), Пирински/Мурсалски/Алиботушки чай (*Sideritis scaedica* Grisb.), Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand), Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.), Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum* (Link) *letsvaart*), Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.), Салеп (*Orchis* sp. *diversa*), Свил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.), Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) Bernh = *L. selago*), Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.).

Под специален режим на опазване и ползване се поставят отделни диворастващи лечебни растения, чиито ресурси проявяват трайна тенденция за намаляване и съществува заплаха за естественото им разпространение в природата. Със Заповед № РД-162 от 25.02.2021 г. на министъра на околната среда и водите са определени допустимите за

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

събиране количества билки от 11 вида лечебни растения от естествени находища извън територията на националните паркове – лечебна иглика, червен божур, лазаркиня, лудо биле, лютива тлъстига, кисел трън, лечебен ранилист, шапиче, решетка безстъблена, бял пелин (катраника) и зърнастец елшовиден.

Посочените в заповедта на Министъра на околната среда и водите ограничения и забрани не се отнасят за количествата билки, събирани за лични нужди.¹ Изключенията не се прилагат за пирински (мурсалски, алиботушки) чай (Sideritis scardica Griseb.).

Ежегодно за съответната календарна година, министърът на околната среда и водите издава Заповед за специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения. Режимът на опазване и ползване се прилага за видове, чиито ресурси проявяват трайна тенденция за намаляване и съществуваща заплаха за естественото им разпространение в природата. С тази заповед се определят допустимите за събиране количества от 11 билки (кг сухо тегло) от естествени находища, извън територията на трите Национални парка. Към тях спадат лечебна иглика, червен божур, бял пелин, лазаркиня, лудо биле и други.

Лечебните растения в естествените им находища, се опазват от увреждане или унищожаване, с цел осигуряване на устойчивото им ползване, като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържане и съхраняване на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания и на популациите от видове лечебни растения, както и контрол по отношение устойчивото им ползване и оценка състоянието на естествените им находища.

По данни на РИОСВ – Бургас на територията на община Приморско няма регистрирани билкозаготвителни пунктове.

За периода 2014-2020 г. няма издадени разрешителни за събиране на лечебни растения на територията на община Приморско.

IV. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

С цел осигуряване на устойчивото им ползване, естествените находища на лечебните растения трябва да се опазват от увреждане и унищожаване. Опазването включва система от мерки и дейности, целящи запазване на биологичното разнообразие на лечебните растения и на запазване количеството и качеството на техните ресурси, както

¹ Съгласно Закона за лечебните растения **билки за лични нужди** са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва: корени, коренища, луковичи или грудки - до 1 кг; стръкове - до 2 кг; листа - до 1 кг; кори - до 0,5 кг; цветове - до 0,5 кг; семена - до 0,1 кг; плодове - до 10 кг; пъпки - до 0,5 кг; талус - до 1 кг.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

и поддържането и съхраняването на естествените им местообитания. Не се допуска разораването на находищата на тревните видове.

За опазване на лечебните растения в общинските горски територии се определят превантивни и текущи мерки по поддържане на почвите, светлинния, топлинния и водния режим в местообитанията на лечебните растения, както и дейности и режими за осигуряване на добро жизнено състояние на популациите и ресурсите на лечебните растения.

За изпълнение целите на ПООС 2021-2028 г. ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи на наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината;
- Даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на община Приморско, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- Предписания към собствениците на земи, гори, води или водни обекти, около които има находища на лечебни растения, недопускане увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове;
- Забраняване ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие, както и в нарушение на наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Участие на обществеността по вземане на решения, във връзка с опазване на лечебните растения на територията на общината;
- Недопускане на палене на стърнища и предотвратяване на горски пожари.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Забранява се ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие.

Опазването и ползването на лечебните растения в защитените територии се уреждат с отделен закон.

Отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване. Специалният режим на ползване се определя ежегодно със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в „Държавен вестник“ и с която Директора на ДУСОГ Приморско е длъжен да се съобрази при издаване на разрешителни за ползване.

Специалният режим, приложен на местно, регионално или национално ниво изисква:

- налагане на забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища;
- определяне на годишно допустимо за събиране количество билки.

**V. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват
подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в
тях**

В териториалния обхват на община Приморско попадат седем територии, които са част от Натура 2000:

Защитена зона „Бакърлъка“ с идентификационен номер BG0002077, обявена със Заповед № РД- 530/26.05.2010 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр.49/2010 г.). Заповед за поправка на очевидна фактическа грешка в заповедта за обявяване № РД 563/22.07.2014 г. (Дв, бр. 67/12.08.2014 г.). Общата площ е 335 054,80 дка. Надморска височина от 0 до 380 м, а средната 30 м.

Защитена зона „Босна“ с идентификационен номер BG0000208, одобрена с Решение № 661/16.10.2007 г. (ДВ бр.85/2007 г.). Общата площ на зоната е 162 270,044 дка. надморска височина от 8 до 443, средна н.в. 224.

Защитена зона „Караагач“ с идентификационен номер BG0000143, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.21/2007 г.). Площ 641,60 дка, надморска височина от 0 до 6 м.

Защитена зона „Комплекс Ропотамо“ с идентификационен номер BG0002041, обявена със Заповед № РД-82/03.02.2009 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 14/2009 г.). Общата площ на зоната е 38 577,485 дка. Надморската височина е от 0 до 224 м., а средната н.в. е 44 м.

Защитена зона „Ропотамо“ с идентификационен номер BG0001001, обявена със заповед № 1042/17.12.2020 г. (ДВ бр.19/05.03.2021 г.). Общата площ на зоната е 128 158,20 дка, надморската височина от 0 до 275 м., а средната н.в. е 132 м.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Защитена зона „Странджа“ с идентификационен номер BG0001007, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.21/2007 г.).

В землището на общината се намират следните защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ):

Защитена местност „Стамополу“, обявена със Заповед № 332/16.05.1991 г. на министъра на околната среда (ДВ, бр.43 от 1991 г.), с цел опазване на естествени горски съобщества от благун, горун, източен бук с подлес от странджанска зеленика и странджанска боворинка, както и местообитания на редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове. Площта на защитената местност е 40,00 ха.

Поддържан резерват „Вельов вир“ („Водните лилии“), обявена със Заповед № 2080/24.7.1962 г. (ДВ, бр.71 от 1962 г.) и прекатегоризиран със Заповед № РД - 381 от 15.10.1999 г. на министъра на ОСВ. Площа на резервата е 136 дка. Местността в старото корито на р. Ропотамо е обявена за поддържан резерват с цел опазване на голямо находище на водни лилии и ясенова гора с типичен лонгозен характер.

Природна забележителност „Скалните образувания, фиордите и тюленовата пещера в м. Маслен нос“, обявена със Заповед № 4051/29.12.1973 г. (ДВ, бр. 29/1974 г.).

Природна забележителност „Пясъчни дюни в район на ММЦ“, обявена със Заповед № 2109/20.12.1984 г. (ДВ, бр.3/1985 г.).

Природна забележителност „Пясъчни дюни между гр. Приморско и м. Перла“, обявена със Заповед № 2109/20.12.1984 г. (ДВ, бр. 3/1985 г.).

Резерват „Ропотамо“, обявена със Заповед № 318 от 07.05.1992 г. (ДВ, бр.41 от 1992 г.) с цел запазване на находищата на редки и защитени от изчезване видове и уникалния комплекс от природни местообитания с международно значение. В него на площ от 1000,7 ха са включени блатото „Аркутино“ (620 дка), находището от Морски пелин (140 дка), „Змийски остров“ (10 дка), лонгозни гори по р. Ропотамо и част от пясъчната ивица от устието на р. Ропотамо, забележителни скални образувания – Лъвската глава, Веселата скала, фиорди и морски пещери. Резерватът има обявена буферна зона с площ 707,7 ха.

Защитена местност „Мурватска река“, обявена със Заповед № РД-927/28.12.2007 г. (ДВ, бр. 8/2008 г.).

Защитена местност „Беглик Таш“, обявена със Заповед № РД-664/22.08.2012 г. (ДВ, бр. 70/2012 г.).

Защитена местност „Стамополу“, обявена със Заповед № 332/16.05.1991 г. (ДВ, бр.43 от 1991 г.).

По данни на РИОСВ – Бургас на територията на община Приморско няма вековни дървета.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

VI. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен

В Наредба за опазване на околната среда на територията на община Приморско, приета с приета с Решение №394/26.09.2013г. от Протокол №29 от 26.09.2013г. на Общински съвет – гр. Приморско, съдържа глава за Опазване на биологичното разнообразие, горите и защитените природни обекти.

В Наредбата са описани дейностите свързани с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, контрол на ползване на лечебните растения в общинска собственост.

Наредба за определяне и администриране местните такси и цени на услуги на територията на община Приморско, приета с Протокол № 49/17.03.2004 г. на Общински съвет – Приморско и изм. и доп. с Решение № 86/29.05.2020 г., съдържа Раздел II Такси за страничните ползвания и страничните горски продукти, добити от общинския горски фонд, в който са определени таксите за странични ползвания и странични горски продукти.

Таблица 2. Такси за странични горски продукти

Страничен горски продукт	Такса
I. Растения и горски плодове (извън списъка на лечебните растения по Закона за лечебните растения), гъби в сурово състояние и животни (за 1 кг)	
1. Грудки, корени, коренища (с изключение на такива от репей, коприва, трясот)	0,04
2. Листа (с изключение на такива от коприва)	
- орех	0,02
- други	0,04
3. Стръкове (с изключение на такива от маточина)	0,04
4. Цветове (с изключение на такива от лайка)	0,04
5. Плодове	
- хвойна сина	0,12
- шипка	0,06
- орех, обикновен кестен	0,18
- други	0,04
6. Горски репродуктивни материали	
- иглолистни шишарки	0,12
- семена от иглолистни видове	1,2
- необработени изходни материали от шикороколистни видове за добив на семена	0,12
- семена от дъбове, бук, костилкови, черупкови видове и др.	0,18
- части от растения за вкореняване, размножаване и залесяване (бр.)	0,04
7. Пъпки	0,1
8. Кори	
- корков дъб	0,12
- обикновен кестен	0,05
- други	0,05
9. Лишеи и мъхове	
- боров, дъбов	0,06
- други	0,07

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

Страничен горски продукт	Такса
-мъхове	0,1

Източник: Наредба за определяне и администриране местните такси и цени на услуги на територията на община Приморско

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**ПРИЛОЖЕНИЕ №3
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ
НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО 2021-2028 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	Въведение.....	5
II.	Основни изводи от анализите на състоянието на управление на отпадъците и прогнози за количеството и състава на отпадъците за периода на действие на програмата	10
III.	Swot анализ	16
IV.	Цели и приоритети	19
V.	Подпрограми за постигане на целите с планове за действие към всяка подпрограма.....	20
	V.1. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци	20
	V.1.1. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	30
	V.2. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	37
	V.3. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.....	42
	V.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.....	46
	V.4.1. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки .	49
	V.5. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други	52
VI.	Координация с други общински и регионални планове и програми	54
VII.	Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската/регионалната програма за управление на отпадъците	54
VIII.	Приложения	56
	Приложение № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ПУО Приморско .	56
	Приложение № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците,	56
	Приложение № 3 – Прогнози.....	57

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1.	Годишни количества битови отпадъци за периода 2014-2020 г.	26
Таблица 2.	Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци.....	28
Таблица 3.	Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	36
Таблица 4.	Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Приморско	39
Таблица 5.	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	40
Таблица 6.	Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	44
Таблица 7.	Заложени цели за МРО по години.....	46
Таблица 8.	Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	48
Таблица 9.	Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	51
Таблица 10.	Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други.....	53

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1.	Географско положение община Приморско.....	8
Фигура 2.	Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.	26

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	
БО	Битови отпадъци
БрБО	Биоразградими битови отпадъци
ДДС	Данък добавена стойност
ЕО	Екологична оценка
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗОВВОО С	Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
НН	Норма на натрупване
НПО	Неправителствена организация
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г.
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСРР	Националната стратегия за регионално развитие
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ООп	Организация по оползотворяване
ОПР	Общински план за развитие
(О)ПОС	(Оперативна) програма „Околна среда“
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъци
ПРЗ	Препарати за растителна защита
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПЧП	Публично-частно партньорство
РД	Регионално депо
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци / Твърди битови отпадъци
УО	Управление на отпадъците
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats)

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците 2021-2028 г. на община Приморско се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и за постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния **приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:**

- **предотвратяване на образуването им;**
- **подготовка за повторна употреба;**
- **рециклиране;**
- **друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;**
- **обезвреждане,**

като се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Разработената програма се основава на следните **основни принципи:**

- **Предотвратяване** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- **Разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща** – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- **Превантивност** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- **Близост и самодостатъчност** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- **Участие на обществеността** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Географски, демографски и социално-икономически характеристики на община Приморско

Община Приморско е разположена в източната част на област Бургас. С площта си от 350,084 км² заема последното 13-о място сред общините в областта, което съставлява

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

4,52% от територията на областта. Гр. Приморско се намира на около 50 км от областния център – гр. Бургас.

Включва общо 6 населени места, от които два града Приморско и Китен и селата: Веселие, Ново Паничарево, Ясна поляна и Писменово.

Релефът на община Приморско се характеризира със съчетаване на равнинен, хълмист и нископланински релеф, разчленен от красиви речни долини и разнообразни брегови форми и плажни ивици. Ясно се очертават две основни структури с характерните за всяка една от тях хоризонтална и вертикална разчлененост:

- Ниска крайбрежна зона;
- Полупланинска зона във вътрешността на Странджа планина.

Средната надморска височина на община Приморско е 16 м.

В климатично отношение община Приморско съвпада с южната част от климатичния район на Бургаската низина и Странджанското крайбрежие от Черноморската климатична подобласт на Континентално-средиземноморската климатична област, която обхваща крайбрежната ивица от нос Емине до Маслен нос.

Характерът на климата в този район се формира от континенталното влияние от запад и север, Черноморското влияние от изток, Средиземноморското влияние от юг, малката надморска височина и високата лесистост на Странджа. Влиянието на Черно море върху климата е изразено върху тясна ивица от крайбрежието с ширина 20-40 км.

През 2020 г. икономиката на община Приморско се представлява от 802 фирми, от които 89,5% са в третичния сектор на услугите.

На територията на общината водещ отпадъл е туризма. Заедно със съпътстващите услуги (търговия и транспорт) за 2020 г. той формира около 76,2% от приходите и 80% от заетостта (от наети лица). Основният продаван продукт е морски ваканционен туризъм.

Населението в община Приморско към 31.12.2020 г. е 6 295 души. Средната гъстота на населението към 31.12.2020 г. е 18 души/км².

Основание и подход за изработване на ПУО-Приморско

Настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Приморско за периода 2021-2028 г. е изготвена на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 19 от 5 март 2021 г.) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на **Националния план за управление на отпадъците** (приет с Решение №459/17.06.2021 г. на МС) и указания за разработване на регионални и общински програми, получени с писмо изх. №48-00-566/21.07.2021 година на МОСВ. Тя се изготвя и във връзка със следните основания:

- изтичане периода на действие на съществуващата Програма за управление на отпадъците на община Приморско 2016-2020 г.;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- промени в законодателството по управление на отпадъците – приет през м. юли 2021 г. нов, пети Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г., който заедно с отделните програми към него подпомагат централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

Съдържание на ПУО Приморско

Предвид представения подход при разработването и приетия НПУО, ПУО Приморско има следната структура и съдържание:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците;
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите);
- Цели и подцели;
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите;
- Координация с други планове и програми;
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчет и актуализация на ПУО-Приморско;
- Приложения, в които са представени подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците.

Географско покритие

ПУО Приморско се отнася за територията на община Приморско. Общинската програма е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Определените мерки за достигане на целите на ПУО-Приморско за периода 2021-2028 г. са съобразени с обстоятелството, че Община Приморско е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Созопол, в което се включват **общините Созопол, Приморско и Царево, и което управлява Регионалната система за управление на отпадъците Созопол.**

Община Приморско се намира в Югоизточен регион от ниво 2, област Бургас. Селищната мрежа на община Приморско включва 6 населени места с административен център – гр. Приморско. Границите на община Приморско са:

- на север и северозапад – община Созопол;
- на югозапад – община Малко Търново;
- на югоизток – община Царево;
- на изток – Черно море.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Фигура 1. Географско положение община Приморско

Източник: <https://bg.wikipedia.org/>

Времеви хоризонт

ПУО на Община Приморско е разработена за периода 2021-2028 г. в съответствие с времеви хоризонт, за който е приет Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г. в изпълнение на чл. 52, ал. 3 от Закона за управление на отпадъците.

Отпадъци в обхвата на ПУО-Приморско

Програмата за управление на отпадъците на Община Приморско обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗУО:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Отпадъците, които са извън обхвата на Програмата, респективно извън обхвата на НПУО, РДО и ЗУО, са представени като **Приложение № 1** към програмата.

Връзка с други национални, областни и общински планове и програми

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците. ПУО-Приморско е съобразена и със следните общински стратегически документи:

- План за интегрирано развитие на Община Приморско за 2021-2027 г.;
- Общинска програма за опазване на околната среда на Община Приморско 2021-2028 г.

ПУО Приморско се явява неразделна част от Общинската програма за околна среда, съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците и е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Процес на обществени консултации

В най-ранния етап на разработване бяха осъществени консултации с ключови заинтересовани страни чрез проведено анкетно проучване сред гражданите, заинтересованите страни и бизнеса по въпросите, свързани с опазването на околната среда на територията на общината.

Процесът на обществено обсъждане стартира през септември 2021 г. чрез *Анкетно проучване на общественото мнение във връзка с разработване на Общинска програма за опазване на околната среда на община Приморско за периода 2021-2028 г.* Анкетата беше публикувана в онлайн платформа за електронно попълване, като съобщение за анкетата беше публикувано на официалната интернет страница на община Приморско.

С цел информиране и консултиране със заинтересованите лица проектът на програмата беше публикуван за запознаване, мнения и препоръки на интернет страницата на общината.

Преди приемането ѝ от ОбС – Приморско, програмата премина през процедура за извършване на преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка на съвместимост съгласно изискванията на ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. С решение на РИОСВ – Бургас №БС-114-ЕО/26.09.2022 г. програмата е съгласувана.

Програмата е приета с Решение №418 от Протокол №39/28.11.2022 г. на Общински съвет – Приморско и с цел осигуряване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл. 52, ал. 7 от ЗУО след приемането ѝ, програмата е публикувана на интернет страницата на общината.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и/или други фактори със стратегическо или местно значение.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Органи за разработване и одобрение

Програмата е разработена от външни консултанти съвместно с компетентните служители в Община Приморско като е взето предвид и мнението на заинтересованите страни, отразено в проведено анкетно проучване на територията на общината.

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

В този раздел са представени най-важните факти и тенденции, идентифицирани в анализа на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците, както и произтичащите от тях изводи и препоръки. Изложението в тази глава следва реда на изготвените анализи.

Изводи от Анализ на състоянието относно отпадъците

Битови отпадъци

- Общото количество на образуваните битови отпадъци няма ясно изразена тенденция;
- Най-много отпадъци са генерирани през 2017 г. – 7 008,43 т., а най-малко през 2020 г. – 5 665,66 т. генерирани отпадъци;
- Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението;
- През 2017 г. са образувани 1 139 кг/ж/година, а през 2020 г. – 900 кг/ж/година, което е значително над средната стойност за страната (407 кг/жител/година);
- В сравнителен план община Приморско е много над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население между 3 000-25 000 - жители – 346 кг/жител/година;
- Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата;
- Количествата отпадъци се увеличават през летния сезон;
- Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци. През 2020 г. 97% от битовите отпадъци се депонират;
- Делът на населението, обхванато от системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци за територията на община Приморско, е 100%.

Производствени отпадъци

- В периода 2014-2019 г. няма ясно изразена тенденция при количествата образувани производствени отпадъци;
- За целия разглеждан период 2014-2019 г. най-голям дял за територията на общината са отпадъците, образувани от съоръжения за обработване на отпадъци, пречиствателни станции за отпадъчни води извън мястото им на образуване и от водното стопанство за подготовка на вода за питейни нужди и за промишлена употреба;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- През 2019 г. най-голям дял са генерирани отпадъци от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури, горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването на хранителни продукти – 93,1%;
- По отношение на показателя образувани производствени отпадъци на жител, стойностите на показателя и тенденциите са по-благоприятни от средноевропейските показатели.

Строителни отпадъци

- В местност „Узунджата“ функционират депо за строителни отпадъци;
- Количеството строителни отпадъци за периода 2015-2020 г. няма ясно изразена тенденция;
- През 2018 г. количествата генерирани строителни отпадъци са най-малки (52,3 т.);
- През 2016 г. е генерирано най-голямото количество отпадъци (9 002 т.) за разглеждания период;
- Към 2020 г. площадката за строителни отпадъци отговаря на нуждите на общината.

Опасни отпадъци

- За периода 2014-2019 г. при количествата образувани опасни отпадъци се наблюдава плавно увеличаване;
- През 2019 г. количествата опасни отпадъци са с 15,1% повече спрямо 2014 г.;
- Генерираните опасни отпадъци на територията на общината са: отпадъци от масла и отпадъци от течни горива; отпадъци, неупоменати на друго място в списъка, отпадъци от хуманното или ветеринарното здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност;
- От образуваните опасни отпадъци за 2019 г. с най-голям дял (50,1%) са образуваните отпадъци от масла и отпадъци от течни горива.

Утайки от ПСОВ

- На територията на общината има изградени две пречиствателни станции от механично-биологичен тип за отпадъчни води;
- ПСОВ - Китен обхваща: Приморско – ММЦ – Китен;
- ПСОВ – Веселие обхваща част от с. Веселие.

Изводи от Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините

- Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците, е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.;
- Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци;

- Има действаща Наредба за управление на отпадъците на територията на община Приморско, приета с Решение № 217/24.01.2017 г.;
- Действащите нормативни актове на територията на община Приморско са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ;
- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

Изводи от Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

- Има действаща Наредба за управление на отпадъците на територията на община Приморско, приета с Решение №217/24.01.2017 г.;
- Действащите нормативни актове на територията на община Приморско са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ;
- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

Изводи от Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците

- За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО-Созопол;
- В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2017-2020 г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци;
- Община Приморско е активен участник в дейността на РСУО.

Изводи от Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

- Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т.ч. изготвяне на план-сметки за такса битови отпадъци; процеси за проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;
- За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци, са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци*, за която общините нямат практически опит;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Кметът на Община Приморско и изпълнява в пълен обхват правомощията и отговорностите в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове;
- Служителите към отдел „Опазване на обществения ред и околната среда“ (ООРОС) имат делегирани с длъжностни характеристики функции в областта на отпадъците. Задълженията, вменени чрез длъжностните характеристики на служителите от отдела кореспондират с отговорностите/задълженията на кмета на общината по прилагане на законовите разпоредби;
- Квалификацията на всички служители на отдел „Опазване на обществения ред и околната среда“ (ООРОС) отговаря на заеманата от тях длъжност;
- Техническият капацитет на Община Приморско при изпълнението на нейните функции е на много добро ниво. Служителите на Община Приморско са обезпечени с необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.ч. контролните им функции;
- Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.ч. в областта на управлението на отпадъците;
- Необходимо е да бъдат проведени обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство;
- Да се подобри материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

Изводи от Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

- На територията на община Приморско има закрито едно общинско депо за неопасни отпадъци, което се намира в землището на гр. Китен;
- Общината изпълнява задълженията си, свързани със следексплоатационни грижи на закритото общинско депо.

Изводи от Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“

- В България, в т.ч. и на територията на община Приморско, се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство, в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;
- Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО);

- Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса за битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса битови отпадъци е приета 01.01.2022 г.

Изводи от Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

- Функционира депо за неопасни отпадъци към „Регионална система за управление на отпадъците в регион Созопол“;
- Изградена е инсталация за предварително третиране – сепарираща инсталация за смесен битов отпадък;
- Регион Созопол разполага със съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по депониране на биоотпадъци;
- Община Приморско е добре обезпечена със съдове за смесени битови отпадъци.

Изводи от Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

- Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът ѝ да се разшири. Особено силен ефект би имало, ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата;
- Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно, както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители;
- Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци;
- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходяща да се насърчава;
- Предоставяне на компостери за домашно ползване на домакинствата в общината.

Изводи от Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

- Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.
- Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.
- Таксата за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса-битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса-битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Изводи от Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

- Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства) и изпреварват всички останали сектори на околната среда;
- Основните разходи, които се правят за управление на отпадъците, са сметосъбиране и сметоизвозване;
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци;
- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);
- ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

III. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

- **Силни страни.** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.
- **Слаби страни.** Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.
- **Възможности.** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.
- **Заплахи.** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Настоящият SWOT – анализ е изготвен след преглед на:

- Законови изисквания на национално ниво в областта на управлението на отпадъците, в т.ч. действащи програми, планове, стратегии, методики и др.;
- Стратегически и планови документи, действащи на местно ниво, в т.ч. отчитане на изпълнението им;
- Съществуващо състояние на изграденост на инфраструктурата на отпадъците;
- Договори за обществени поръчки в областта на управлението на отпадъците, по които Община Приморско е страна;
- Решения на Общото събрание за управление на отпадъците за регион Созопол от момента на неговото създаване до момента на изготвяне на Програмата, и тяхното изпълнение;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Наличие на замърсени с отпадъци площи, в т.ч. nereкултивирани депа/сметища за отпадъци на територията на общината;
- Документи във връзка с приемането и отчитането на план-сметката за такса битови отпадъци, в т.ч. одитни доклади на Сметна палата и др.;
- Структура на Общинска администрация Приморско, длъжностни характеристики, вътрешни правила и др.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
• Общинската нормативна уредба, регламентираща управлението на отпадъците на местно ниво, е разработена в съответствие с изискванията на ЗУО; • Всички населени места на територията на община Приморско са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци; • Населението е обезпечено с достатъчен брой съдове за съхраняване на смесени битови отпадъци, които при необходимост (амортизация, повреда) се подменят; • Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците; • Използване на регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания; • Изградена е инсталация за предварително третиране – сепарираща инсталация за смесен битов отпадък; • Закрито е общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Китен; • Функциониращо депо за строителни отпадъци в местност „Узунджата“; • Наличие на сепарираща инсталация за смесен битов отпадък.	• Необходимост от подобряване на материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в това число изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.; • Недостатъчен брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадъците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците; • Община Приморско е с по-лоши стойности от средните за страната по показателя „норма на натрупване на битови отпадъци на жител“; • Културата на населението по отношение на разделното събиране не е на достатъчно високо ниво; • За част от потоците масово разпространени отпадъци не са сключени договори с организации по оползотворяване; • Не се прилагат целенасочени стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране на отпадъците; • Липса на цялостна система за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци и домашно компостиране; • Липсва мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността от услугите по управление на отпадъците;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

	• Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето има на неразрешени места; • На територията на община Приморско има Б-Б кубове с пестициди с изтекъл срок на годност; •
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
• Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.; • Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия; • Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса за битови отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота; • Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образуваните отпадъци и тяхното ефективно управление; • Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци; • Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците; • Успешно коопериране с общините в рамките на РСУО Созопол за изграждане на по-ефективни регионални съоръжения за третиране на отпадъци; • Развитие и разширения на системите за разделно събиране на МРО; • Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опоаковки; • Прилагане на добри практики за намаляване на отпадъците; • Постигане на целите за повторна употреба и рециклиране и намаляване на биоразградимите отпадъци, постъпващи	• Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението – необходимост от популяризирането ѝ сред широката общественост, на достъпен език; • Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места; • Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци; • Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците; • Непостигнати цели за разделно събиране и рециклиране за съответните референтни години, заложиени в ЗУО.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

за депониране и респ. незаплащане на отчисления по чл. 64 ЗУО; • Повишен административен капацитет по отношение на дейностите, свързани с управление на отпадъците; • Увеличаване на броя на образователни кампании, организирани от общинка администрация с цел повишаване количеството на разделно събраните отпадъци и доверието на гражданите в организираната система.	
---	--

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Изготвеният SWOT анализ е основа за формулирането на стратегическите цели при управлението на отпадъците на територията на община Приморско.

Генералната стратегическа цел в сферата на управление на отпадъците е:

Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

ЦЕЛ	ПРОГРАМА
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Общинска програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

В рамките на ОПУО 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА

V.1.ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчат принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива (ЕС)2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО).
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск.

С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. В изпълнение на целенасочената държавна политика в областта, община Приморско разработи и прие първата си Програма за управление на отпадъците на община Приморско през 2016 г. Програмата е с период на действие до 2020 г.

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма. В отговор на държавната политика общинската администрация изготвя настоящата втора програма на общинско ниво.

Предвид високия приоритет на предотвратяването на хранителните отпадъци на глобално ниво и изискванията на Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, към настоящата програма се разработи отделна подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителните отпадъци, която следва стъпките на разработване и философията на националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците. Ето защо специфичните предизвикателства и мерки, отнасящи се до предотвратяване на хранителните отпадъци не се разглеждат в настоящата програма.

II. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И МЯСТО В ЙЕРАРХИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕТО НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин.

Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в чл. 3, т. 12 от РДО, респективно в §1, т. 28 от ДР на ЗУО, като: „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите“.

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението за предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, мотото на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е:

„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „повторна употреба“ на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието „подготовка за повторна употреба“, за което определението е следното „проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка“.

Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претapiцира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистват и претapiцират с цел да се продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъци, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред държавите членки, като право да отчитат тези количества за рециклиране има държавата, от която са събрани съответните отпадъци, а не държавата, в която са преминали операцията „подготовка за повторна употреба“.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

III. ОСНОВНИ УЧАСТНИЦИ В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Основните участници в тези процеси са:

- **Държава**

Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си, съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци, да предвиди програми за финансово подпомагане прилагането на мерки за предотвратяване на отпадъците на всички нива, да въведе административно-регулаторни мерки, с които да се облекчи даряването на продукти, които биха се превърнали в отпадъци и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата трябва да прилага мерки за планиране като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, което е регламентирано в ЗУО, чрез които мерки могат да се предписват мерки по предотвратяване на отпадъците, когато е приложимо.

- **Общини**

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“, под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. За някои общини е наложително да се повиши човешкият ресурс в дългосрочен план.

Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равностоен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.

- **Икономически и научни организации**

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и с ниски нива на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлагащите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

• **Неправителствени организации**

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до ПОО.

• **Домакинства**

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

IV. ЕВРОПЕЙСКИ ДОКУМЕНТИ, АДРЕСИРАЩИ ВЪПРОСИТЕ ЗА ПОО

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси.

Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве. Редица са политическите и законодателни актове, които адресират въпросите с ПОО и водят до намаляване количествата образувани отпадъци, например:

• **Намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване**

Политиката на ЕС в тази област се въвежда чрез Директива (ЕС) 2015/720 от 29 април 2015 г. по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване.

• **Намаляване на потреблението на пластмасови продукти за еднократна употреба**

Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019 г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, насърчава подходите на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

кръговата икономика, даващи приоритет на устойчивите и нетоксични продукти като се цели преди всичко да се намали количеството на образуваните пластмасови отпадъци.

- Специфични ключови мерки, препоръчани на държавите членки, съгласно Директива(ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците:

- да насърчават проектирането, производството и използването на продукти, които позволяват ефективно използване на ресурсите и които са трайни и могат да бъдат ремонтирани, повторно употребявани и актуализирани;
- да набележат продукти, съдържащи суровини с критично значение за ЕС, така че да се предотврати колкото е възможно превръщането на продукти, които съдържат такива суровини в отпадъци или да се рециклират.

V. ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИ/ПРИЛОЖЕНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ И ОЦЕНКА НА ПОЛЗИТЕ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ПОО

Анализът на изпълнението на Общинската програмата за предотвратяването на образуването на отпадъците 2016-2020 г. показва, че към последната година, за която има налични отчетни данни, редица мерки от плана за действие към програмата са изпълнени, като по-важните от тях са:

- Изпълнени са указанията за разработване на подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци на територията на община Приморско, която е приета от общинския съвет;
- Ограничена е продажбата на пластмасови торбички за пазаруване на територията на общината в резултат на прилагане на новата Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за пластмасови торбички за пазаруване, която транспонира Директива (ЕС) 2015/720 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. за изменение на Директива 94/62/ЕО по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване;
- Съществена мярка, водеща до прилагането на политиката за намаляване образуването на отпадъците, е непрекъснато увеличаващата се в отчетния период такса за депониране на битовите отпадъци, която представлява икономически стимул за мерки в разглежданата област;
- В община Приморско е изградена двукомпонентна система за разделно събиране на отпадъци (PCO), която обхваща домакинствата, търговските, производствени и административни обекти на територията на общината. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки включва и система за разделно събиране на битови отпадъци със 120 бр. цветни контейнери с общ обем на разположените съдове от 143 000 л.

Общото количество на образуваните смесени битови отпадъци на територията на община Приморско няма ясно изразена тенденция. Най-много отпадъци са генерирани през 2017 г. – 7 008,43 т., а най-малко през 2020 г. – 5 665,66 т. генерирани отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Количествата генерирани отпадъци през 2020 г. са с 17,8% по-малко спрямо 2014 г.

Количествата депонирани отпадъци на територията на община Приморско намаляват плавно. През 2020 г. са депонирани 5 498,36 т., което е с 17% по-малко спрямо 2014 г.

Таблица 1. Годишни количества битови отпадъци за периода 2014-2020 г.

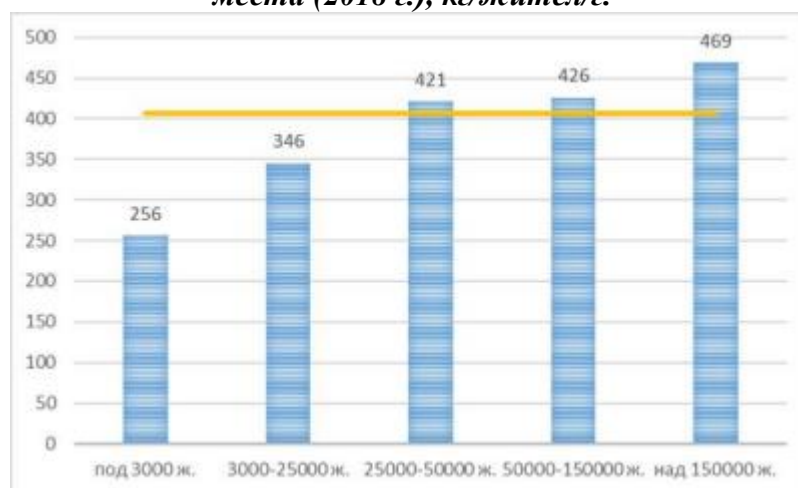
Година	Смесен битов отпадък (тон)	Депониран битов отпадък (тон)
2014	6 892,14	6 628,18
2015	6 462,09	6 108,21
2016	6 660,59	6 331,91
2017	7 008,43	6 800,13
2018	6 536,60	6 590,12
2019	6 837,24	6 587,66
2020	5 665,66	5 498,36

Източник: Община Приморско

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образувани битови отпадъци за година на човек от населението. Нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2018 г. в България е 407 кг/жител/година. През 2018 г. нормата на натрупване на битовите отпадъци за територията на община Приморско е 1 067 кг/жител/година, което е значително над средната за страната.

Община Приморско надминава количеството образувани битови отпадъци на жител година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население между 3 000-25 000 жители – 346 кг/жител/година.

Фигура 2. Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.

Източник: НПУО 2021-2028

VI. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Настоящата Програмата за ПОО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците.

По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на утвърденият бюджет на общината съобразен с възможностите на община Приморско за съответната година.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 2. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел: Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда							
1	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление“	0,3	„Програма за техническа помощ 2021-2027“	12/2028	Мерките за „електронно управление“ са реализирани в пълен обхват	Изпълнен проект за електронно управление	Община Приморско
2	Изготвяне на план за предотвратяване образуването на отпадъците в ежедневието на общинската администрация	0,5	Общински бюджет	12/2022	Създадени предпоставки за прилагане на мерките за ПОО на всички нива на администрацията	Изготвен план за предотвратяване образуването на отпадъците	Община Приморско
3	Изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	8	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ПОС	01/2022-12/2028	Предотвратени битови отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	През 2028 г. в стойността на показателя „образувани битови отпадъци на жител от община Приморско“ е по-малка от стойността на същия показател през 2020 г	Община Приморско, външни изпълнители
4	Изготвяне и прилагане на планове от община Приморско за ПОО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	1	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12/2022-12/2027	Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общината	Брой разработени планове	Община Приморско

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
5	Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПОО	2	ПОС, Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2022– 12/2028	Гражданите са запознати с ползите от ПОО и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПОО в ежедневието	Брой реализирани кампании на общинско ниво	Община Приморско, НПО, медии, външни организации
6	Включване в информационните кампании на организациите за МРО по схемата за разширена отговорност на производителя на въпросите за ПОО	1	В рамките на ежегодните бюджети за информационни и кампании на организациите	Ежегодно до 2028 г	Проведени информационни кампании с включена тематика за ПОО	Брой реализирани информационни кампании с включени темите за ПОО от всяка от организациите за МРО	Община Приморско, Организации за МРО
7	Разширяване на участието на гражданите и бизнес организациите в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	2	Общински бюджет, ПУДООС	Ежегодно до 2028	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПОО	Брой организации, участвали в ежегодно в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	Община Приморско, бизнес организации
8	Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението	2	ПОС	01/2022- 12/2028	Населението и бизнеса имат необходимите знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците	Брой проекти за територията на общината	Община Приморско, юридически лица с нестопанска цел

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

V.1.1. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Проучване на ЕК на данни от държавите членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 млн. тона. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 кг. хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г. Независимо че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

За да помогне на държавите членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели;
- създаде платформа с участието на държавите членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък;
- предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна;
- проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

През 2017 г., Комисията подготви Насоки на ЕС за улесняване даряването на храни. В тези насоки са определени ролите и задълженията на участниците при преразпределянето на храни; дейности на организациите за преразпределяне и благотворителност; сортиране на хранителни излишъци за преразпределяне; възможност за проследяване; определяне на основната и юридическата отговорност при възникване на проблеми с безопасността на храните; последици за преразпределянето на хранителни излишъци, изисквания за информация за предварително опаковани храни и пр.

Създадената Платформа на ЕС относно загубите и разхищението на храни разработи и в края на 2019 г. издаде „Препоръки за действие за предотвратяване на разхищението на храни“. Препоръките са ориентирани към бъдещето и включват набор от хоризонтални или „междусекторни“ препоръки, които са общи за различните етапи на веригата на стойността на храните, често включват множество участници и са необходими за постигане на глобалните цели по отношение на загубите и разхищението на храни. Някои от тях са насочени към специфични горещи точки, като разхищение на храни на равнище потребители, което изисква допълнително разглеждане, проучване и целенасочени действия от страна на всички заинтересовани страни. Препоръките са отправени както към публични, така и към частни организации, като предлагат подходящи действия за конкретни участници и, което е важно, призовават за сътрудничество между различните заинтересовани участници. Въпреки че препоръките не са изчерпателен списък на всичко, което може и трябва да се направи, за да се предотвратят загубите и разхищението на храни, те предоставят важна насока за всички участници, включително самите граждани на ЕС.

ЕК създаде и мрежа на Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (FEAD) за обмен на опит и добри практики между заинтересованите страни по линия на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

FEAD. Това е форум, в който партньорските организации могат да споделят своя опит с дарените храни: <http://ec.europa.eu/feadnetwork>.

С цел измерване на напредъка по намаляване на хранителните отпадъци и улесняване обмена на добри практики в рамките на Съюза (както между държавите членки, така и между стопанските субекти в областта на храните), ЕК установи обща методика за такова измерване (делегирано Решение (ЕС) 2019/1597 на Комисията от 2019 г. за установяване на обща методика и минимални изисквания за качество за еднаквото измерване на количествата хранителни отпадъци), както и формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството (Решение за изпълнение (ЕС) 2019/2000 на Комисията от 2019 г. за установяване на формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството в съответствие с Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета). Въз основа на тази методика докладването на данните за равнищата на хранителните отпадъци трябва да се осъществява от всяка държава членка на годишна основа.

ЕК има задача до края на 2023 г. да проучва данните за разхищаването на храни, предоставяни от държавите членки в съответствие с приетата единна методика, с цел да прецени дали е удачно да се определи цел за намаляване на хранителните отпадъци, която да бъде постигната до 2030 г. и се очаква ЕК да предостави на Европейския парламент и на Съвета доклад, придружен, ако е целесъобразно, от законодателно предложение.

II. СИТУАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. , който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци);
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране;
- Закон за храните. Глава четвърта „Хранително банкиране“ от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в чл. 2 от Регламент (ЕО) №178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в чл. 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

- фуражи;
- живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека;
- растения преди прибиране на реколтата;
- медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета;
- козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23);
- тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24);
- наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.;
- остатъчни вещества и замърсители.“

В България (както и в останалите държави членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба №2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци на територията на България, съответно и в община Приморско.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Следва да се отбележи, че в количествата на последните не са включени потенциалните количества на хранителни отпадъци, които може да се предположи се съдържат в „ситна фракция<4см“ (която се отчита в Националната методология за морфологичен анализ на битовите отпадъци).

Според анализа на морфологичния състав на генерираните битови отпадъци, общото количество на хранителните отпадъци за територията на община Приморско за 2019 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

възлиза на 357 т/год. Намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

III. ЕВРОПЕЙСКИ РАЗПОРЕДБИ В ПОДКРЕПА НА ДАРЯВАНЕТО НА ХРАНИ

- Разпоредби относно данък добавена стойност (ДДС)

На 7 декември 2012 г. Комитетът по ДДС на ЕС постигна съгласие относно насоки за гарантиране на еднаквото прилагане на Директивата за ДДС в държавите членки на ЕС. Насоките дават конкретни указания относно прилагането на чл. 16 и 74 по отношение на даряването на храни:

„Комитетът по ДДС единодушно приема, че даряването на храни на нуждаещите се, извършено безвъзмездно от данъчнозадължено лице, се счита за възмездна доставка на стоки в съответствие с чл. 16, първа алинея от Директивата за ДДС освен в случаите, когато дарението отговаря на определените от държавата членка условия, за да се счита за подарък с малка стойност по смисъла на чл. 16, втора алинея от Директивата за ДДС.

Комитетът по ДДС единодушно приема, че в случаите когато такова дарение трябва да се третира като възмездна доставка на стоки, данъчната основа е покупната цена на дарените стоки (или сходните стоки, или при липса на покупна цена – себестойността), коригирана в съответствие със състоянието на тези стоки към момента на даряването, както е предвидено в чл. 74 от Директивата за ДДС.“

- Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и дарения на храни (FEAD)

Храната, която се разпределя от партньорските организации, може да бъде закупена със средства на FEAD, но може също така да бъде дарена. Оперативна програма на FEAD може да предвижда финансиране за дарения на храни, при които храната се дарява на партньорска организация и се разпределя безвъзмездно на най-нуждаещите се лица. Разходите на партньорските организации за събирането на дарената от дарителя храна и за нейното транспортиране, съхраняване и разпределяне на най-нуждаещите се лица може да бъдат покрити със средства от FEAD. По този начин FEAD може да допринесе за намаляване на хранителните отпадъци. FEAD може да подкрепя и дейности за повишаване на осведомеността, които партньорските организации извършват сред потенциалните дарители.

- Обща организация на пазарите на селскостопански продукти

Мерките за предотвратяване и управление на кризи в рамките на общата организация на пазарите на селскостопански продукти (ООП) предлагат на организациите на производителите възможността да изтеглят от пазара определени количества плодове и зеленчуци. Предвид факта, че производството на плодове и зеленчуци е подложено на значителни колебания и че продуктите са сезонни и много бързо развалящи се, режимите за изтегляне от пазара улесняват управлението на пазарния излишък, който може да възникне. Финансова подкрепа, изцяло за сметка на бюджета на ЕС, се предоставя, ако изтеглените от пазара плодове и зеленчуци биват предназначени за безвъзмездно

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

разпределяне на продукти посредством благотворителни организации (в рамките на 5 % от обема на търгуваната продукция за всяка ОП).

- Срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“)

Определянето на датите за срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“) е отговорност на производителите на храни. С изключение на яйцата за консумация, законодателството на ЕС не определя начините, по които се определя отбелязването на датите (т.е. избора на срока на годност („използвай преди“) и на минимална трайност („най-добър до“) или срока на съхранение на продукта). Докато консумацията на храни след изтичането на срока на годност може да породи опасения, свързани с безопасността, след изтичането на срока на минимална трайност („най-добър до“) храните все още са безопасни за консумация, при условие че са спазени инструкциите за съхранение и опаковката не е повредена. По отношение на срока на минимална трайност („най-добър до“) производителите гарантират качеството на храните (например хрупкавост, цвят, вкус...) и съответствието с обявеното върху етикета (например хранителни претенции относно нивото на витамин С в дадена храна) до изтичането на срока на минимална трайност.

IV. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021-2028 г. и адресира принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на хранителните отпадъци. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 3. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел: Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда							
1	Изпълнение на мерките за ПО на хранителните отпадъци от общината	2	Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци	Община Приморско, партньори
2	Изготвяне и прилагане на планове за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	0,3	Общински бюджет	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци	Община Приморско, партньори
3	Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	6	InvestEU	01/2022-12/2026	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Брой проекти за територията на общината	Община Приморско, юридически лица със стопанска цел

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Цел 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Постигането на Цел 2 ще се осъществи чрез три програми:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

V.2. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло.

Целите се изпълняват от община Приморско чрез РСУО-Созопол, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на „Регионална система за управление на отпадъците в регион Созопол“.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;
- вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС на някои от тях.

„Регионална система за управление на отпадъците в регион Созопол“ включва:

- Клетка 1 с капацитет – 90 105 т;
- Клетка 2 с капацитет – 44 550 т;
- Клетка 3 с капацитет – 233 420 т.

Изградена е инсталация за предварително третиране – сепарираща инсталация за смесен битов отпадък.

„Предварително третиране“ са всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците с цел да се намали обемът им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им. Предварителното третиране има за цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на отпадъците преди окончателното им депониране или подготовка за оползотворяването им.

Сепарирането е друга мярка за третирането на отпадъците, преди тяхното депониране. Той е известен и работещ метод, който е по-лесно осъществим, като при него отпадъците се разделят ръчно или механично по компоненти и от общият поток битов отпадък се извличат оползотворимите и рециклируеми отпадъци. Останалите след сепарирането отпадъци, които не могат да бъдат използвани се депонират на депо за неопасни отпадъци и/или в съоръжения за термично третиране. Чрез сепарирането обемът на отпадъците за депониране се намалява значително, с което се удължава експлоатационния срок на депата.

Сепарирането е дейност, която допринася за постигане на целите за рециклиране, както и извличане на максимално количество оползотворими и рециклируеми отпадъци от общия поток и предотвратяване постъпването им на депото за депониране.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

РСУО-Созопол реализира проект „Изграждане на енергиен обект за производство на електрическа енергия от ВЕИ чрез автоматизирана сепарираща инсталация. Първа и втора част са монтирани (сепарация и оползотворяване).

Към регионалното депо е доставен и монтиран шредер за раздробяване на едро габаритни отпадъци от домакинствата – големи СКШ, дрехи и др., което ще позволява тяхното оползотворяване. Ще доведе до нулево депониране на отпадъците.

Таблица 4. Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Приморско

Вид на опаковката/Година	2017	2019
150101 Хартия и картон (тон)	0,042	0,005
150102 Пластмаса (тон)	0,03	0,003
150104 Метал (тон)	0,007	0,005

Източник: Община Приморско

Данните за разделно събрания отпадъци от опаковки на територията на община Приморско са не пълни и не могат да се направят коректни изводи.

В община Приморско е изградена двукомпонентна система за разделно събиране на отпадъци (РСО), която обхваща домакинствата, търговските, производствени и административни обекти на територията на общината. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки включва и система за разделно събиране на битови отпадъци със 120 бр. цветни контейнери с общ обем на разположените съдове от 143 000 л., което е в съответствие в разпоредбите и изискванията в чл. 24. и чл. 25 от НООО.

РСУО-Созопол е включено в индикативния списък по Приложение № 8 към НПУО 2021-2028 за:

- Изграждане на инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителни отпадъци.

Съгласно тези индикативни списъци на територията на община Приморско не са предвидени нови съоръжения.

Приемането и прилагането на Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., изигра съществена роля за прилагане на нов подход към биоразградимите отпадъци, увеличаване на количествата на рециклираните биоразградими отпадъци чрез създаване и постепенно разширяване на системите за разделно събиране и изграждане на инфраструктура за рециклиране на зелени, а в последните години - и за рециклиране на хранителни отпадъци, които до приемането на Плана почти изцяло се депонираха. Планът анализира и адресира и мерки за намаляване на депонирането на други потоци биоразградими отпадъци (основно хартия и картон), като количествата депонирани отпадъци от този вид също се намалиха чрез развитие на системите за разделно събиране и инфраструктурата за рециклиране и особено на отпадъците от опаковки от хартия и картон.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 5. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
1	Създаване на център за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	50	ПОС	01/2022-12/2025	Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка	Приключил проект	Община Приморско, партньори
2	Изграждане на инсталации за третиране на биоразградими отпадъци	8 000	ПОС	2026	Изградена инсталация за третиране на биоразградими отпадъци	Приключил проект	РСУО Созопол
3	Разработване на модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от община Приморско	20	ПОС	01/2022-12/2025	Разработен и тестван модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци	Намаляване на дела на битовите отпадъци в РД	Община Приморско, партньори
4	Широко информироване на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	1	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2022-12/2026	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Публикувана информация	Община Приморско
5	Провеждане на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като	5	Общински бюджет, ПОС	01/2022-12/2028	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и	Брой проведени кампании	Община Приморско, партньори

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
	ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците				оползотворяване на битовите отпадъци		
6	Ежегодно провеждане на две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (в края и в началото на учебната година)	5	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	Ежегодно до 2028	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Брой проведени кампании	Община Приморско, партньори
7	Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинска администрация, с което служителите, отговарящи за отпадъците, да извършват проверки	1	Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Община Приморско
8	Изготвяне на морфологичен анализ на отпадъците в община Приморско	10	ПУДООС	2023	Актуален анализ на отпадъците	Изготвен морфологичен анализ на отпадъците	Община Приморско

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

V.3. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали от 2017 г.

В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане.

Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

На територията на община Приморско от 2003 г. съществува депо за строителни отпадъци изградено върху стара кариера за инертни материали в м. „Узунджата“ с площ от 47,2 дка.

Капацитетната мощност за приемане на строителни отпадъци е 558 527 м³. Има изграден контролно-пропускателен пункт и е назначено лице, което приема отпадъците, проверява съпровождащата ги документация, води отчет на книга и следи за недопускане на замърсяване на терени около депото. На обекта има булдозер, който пробутва отпадъците.

През разглеждания период 2015-2020 г. количествата приети за обезвреждане строителни отпадъци нямат ясно изразена тенденция.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на приетия общински бюджет за съответната година.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 6. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
1	Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	20	InvestEU; Общински бюджет	01/2023- 12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Приключил проект	Община Приморско, партньори
2	Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	5	Общински бюджет	Постоянен	Проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки	Спазване на нормативните изисквания	Община Приморско
3	Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 2%; 2024-2028 - 2,5%	2028-2,5%	Община Приморско, изпълнители на обществени поръчки
4	Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 8%; 2024-2028 -10%	2028 -10%	Община Приморско, изпълнители на обществени поръчки
5	Включване в тръжните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на	0	-	Постоянен	2021-2023 - 2%; 2024-2028 -3%	2028 -3%	Община Приморско, изпълнители на

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
	изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали						обществени поръчки
6	Включване в тръжните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 5%; 2024-2028 -8%	2028 -8%	Община Приморско, изпълнители на обществени поръчки
7	Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	0	-	Постоянен	2021-2022 - 8% 2023-2024 - 9% 2025 - 10% 2026-2028 - 11%	2028 - 11%	Община Приморско, изпълнители на обществени поръчки

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

**V.4. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И
ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО**

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложи на общеевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролята на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Таблица 7. Заложени цели за МРО по години

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	До 2025 г.: 65% от теглото на образуванияте отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч.: ○ Пластмаси: 50% ○ Дърво: 25% ○ Черни метали: 70% ○ Алюминий: 50% ○ Стъкло: 70% ○ Хартия и картон: 75% До 2030 г.: 70% от теглото на образуванияте отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.: ○ Пластмаси: 55% ○ Дърво: 30% ○ Черни метали: 80% ○ Алюминий: 60% ○ Стъкло: 75% ○ Хартия и картон: 85%
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Група МРО	Цели
ИУЕЕО	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Източник: Подзаконовни актове към Закона за управление на отпадъците

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 8. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел:							
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
1	Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ООп на МРО от одобрените им програми	0	-	Постоянен	ООп изпълняват одобрените им програми, вкл. в частта за информиране на обществеността	Брой проведени кампании	Община Приморско, ООп
2	Въвеждане на системата за разделно събиране на отпадъците	0		2023 г.	Въведена и функционираща система за разделно събиране на отпадъците	Брой въведени системи за разделно събиране на отпадъците	Община Приморско

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

V.4.1. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО произтича от следните основни причини:

- Нормативно изискване – съгласно чл. 52, ал. 4 във връзка с чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО, Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки за предотвратяване и повторна употреба.
- За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки.

В община Приморско е изградена двукомпонентна система за разделно събиране на отпадъци (PCO), която обхваща домакинствата, търговските, производствени и административни обекти на територията на общината. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки включва и система за разделно събиране на битови отпадъци със 120 бр. цветни контейнери с общ обем на разположените съдове от 143 000 л., което е в съответствие в разпоредбите и изискванията в чл. 24. и чл. 25 от НООО.

Системите за PCOO и PCBO са изградени от железни контейнери тип „Бобър“, с общ обем на разположените контейнерив една точка от 2 200 л. Единият компонент от системата е в синьо-жълт, предназначен за хартия и хартиени опаковки, пластмаса, пластмасови опаковки, и метал и метални опаковки, а вторият в зелен цвят е предназначен за стъкло и стъклени опаковки.

По график се извозват до претоватна станция Китен, където е инсталирана мобилна сепарираща инсталация. След механично третиране на отпадъците се извозват до регионалното депо за неопасни отпадъци – Созопол с код 191212 (други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 191211).

Настоящата подпрограма си поставя задачата да идентифицира ключовите тенденции по отношение на количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки, от потреблението на опакованите стоки и нивото на рециклиране, и да набележи основни мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели пред страната за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влагане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. В

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 9. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
1	Поемане на доброволни ангажименти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	0	-	Постоянен	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Община Приморско, Бизнес организации (търговски обекти и др.)

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Цел 3:

Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци и други

V.5. ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПониРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ

Програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други включва мерки за достигане на Цел 3:

Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други от ОПУО 2020-2028 г.

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и „меки“ мерки.

„Меките“ мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците;
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 10. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел:							
Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други							
1	Изграждане на допълнителни модули за стабилизиране на биоразградимата фракцията към инсталациите за сепариране	100	Бюджет на МОСВ	01/2022-12/2028	Изградени модули за стабилизиране на биоразградимата фракция	Изградени модули за стабилизиране на биоразградимата фракция	РСУО - Созопол

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася за проследяване съвместимостта на целите в отделните програмни документи, както и за недопускане на противоречия между тях. В съответствие със ЗМСМА общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват националните и европейски политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната.

Програмата за управление на отпадъците на Община Приморско трябва да бъде в синхрон с предвижданията на националните програмни документи като:

- Национален план за управление на отпадъците за периода 2021–2028 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р България;
- Трети национален план за изменение на климата.

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни и регионални стратегически планове и програми:

- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион от ниво 2;
- План за интегрирано развитие на община Приморско за периода 2021–2027 г.;
- Програмата за опазване на околната среда на община Приморско за 2021-2028 г.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА/РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл. 49, ал. 4, т. 20 от Закона за управление на отпадъците, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно т. 21 – система за оценка на резултатите и за актуализация на плана. Тъй като Закона за управление на отпадъците изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО,

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската програма за управление на отпадъците. В допълнение, чл. 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците на Община Приморско е Общински съвет – Приморско. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се представя в срок до 31 март и се публикува на интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Бургас.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъка при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и е целесъобразно да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на Община Приморско да се изготвя в следния формат:

- Въведение;
- Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
- Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението;
- Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
- Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им;
- Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година;
- Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата;
- Заключение;
- Приложения.

Наблюдението на общинската програма за управление на отпадъците на Община Приморско може да се определи като процес на системно събиране и анализ на информацията относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. В приетата програма за управление на отпадъците за всяка мярка или група от мерки в отделните

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Кметът на община Приморско организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звено в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на специализираната общинска администрация, която отговаря за управление на дейностите с отпадъците. Ясно трябва да са определени и отговорностите на другите вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които ще предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността, с която това ще се извършва. Това става чрез вътрешни правила за дейностите по събиране и съхраняване на информация, свързана с подготовката и изпълнението на програмата. Като административен подход е възможно кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишния отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ПУО Приморско

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците,

в т.ч.:

- Анализ на състоянието относно отпадъците;
- Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините;
- Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво;
- Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците;
- Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове;
- Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване;
- Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“;
- Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците;
- Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им;
- Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 – Прогнози

ПРИЛОЖЕНИЯ

КЪМ

Програма за управление на отпадъците на община Приморско за периода 2021-2028 г.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на таблици	3
Списък на фигури.....	3
Приложение № 1 Отпадъци, които са извън обхвата на ОПУО Приморско	4
Приложение № 2 Анализи на състоянието на управлението на отпадъците	5
1.1. Анализ на състоянието относно отпадъците	5
1.2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините.....	18
1.3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво.....	20
1.4. Анализ на дейността на регионалното сдружение за управление на отпадъците	21
1.5. Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове ...	23
1.6. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.....	26
1.7. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“	26
1.8. Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците.....	29
1.9. Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците	36
1.10. Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им	38
1.11. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците	39
приложение № 3 Прогнози.....	41

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИ

Таблица 1.	Генерирани годишни количества смесени битови отпадъци в община Приморско за периода 2014-2020 г.	6
Таблица 2.	Депонирани годишни количества битови отпадъци в община Приморско за периода 2014-2020 г.	7
Таблица 3.	Морфологичен състав на генерираните битови отпадъци – смесени и разделно събрани – средно за общината за 2019 г.	10
Таблица 4.	Генерирани производствени отпадъци на територията на община Приморско за периода 215-2019 г. (съгласно данни, подадени към ИАОС)	12
Таблица 5.	Генерирани строителни отпадъци на територията на община Свищов за периода 2014-2019 г. (съгласно данни, подадени към НСИ)	14
Таблица 6.	Количества строителни отпадъци, приети за третиране/обезвреждане за периода 2015-2020 г.	15
Таблица 7.	Генерирани опасни отпадъци на територията на община Приморско за периода 2014-2019 г. (съгласно данни, подадени към ИАОС)	16
Таблица 8.	Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Приморско.....	17
Таблица 9.	Производствен капацитет на инсталацията	31
Таблица 10.	Транспортни средства за събиране на битовите отпадъци.....	32
Таблица 11.	Налични съдове за събиране на битови отпадъци.....	33
Таблица 12.	Приходи от такса – битови отпадъци по групи потребители за периода 2014-2020 г.	39
Таблица 13.	Разходи за управление на отпадъци за периода 2017-2020 г.	39
Таблица 14.	Прогнози на НСИ за област Бургас (при хипотеза за конвергентност)	41
Таблица 15.	Демографска прогноза за населението в община Приморско (при хипотеза за конвергентност).....	41
Таблица 16.	Прогноза за нормата на натрупване на община Приморско за периода 2022-2028 г., кг/ж/година	43
Таблица 17.	Прогнозно количество битови отпадъци за община Приморско.....	43
Таблица 18.	Прогноза за количествата на образувани отпадъци съгласно морфологичния им състав за община Приморско в тона	44

СПИСЪК НА ФИГУРИ

Фигура 1.	Количествата на общо образуваните смесени битови отпадъци и депонирани битови отпадъци за периода 2014-2020 г.....	7
Фигура 2.	Средногодишно население в община Приморско с прогноза до 2030 г. ..	42

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 ОТПАДЪЦИ, КОИТО СА ИЗВЪН ОБХВАТА НА ОПУО ПРИМОРСКО

1. Радиоактивни отпадъци;
2. Отпадъчни газове, изпускани в атмосферния въздух;
3. Земя (in situ), включително неизкопана замърсена почва и трайно свързани със земята сгради;
4. Незамърсена почва и други материали в естествено състояние, изкопани по време на строителни дейности, когато е сигурно, че материалът ще бъде използван за целите на строителството в естественото си състояние на площадката, от която е изкопан;
5. Излезли от употреба експлозиви;
6. Фекална материя, различна от класифицираната в т. 8, слама и други естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, използвани в земеделието и лесовъдството, или за производството на енергия от такава биомаса чрез процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве;
7. Отпадъчни води;
8. Странични животински продукти, включително преработени продукти, по Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г., за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент за страничните животински продукти) (ОВ, L 300/1 от 14 ноември 2009 г.), наричан по-нататък Регламент (ЕО) № 1069/2009, с изключение на предназначения за изгаряне, депониране или използване в съоръжение за биогаз или компост;
9. Трупове на умрели, но не заклани животни, включително такива, които са убити, за да се прекрати разпространението на епизоотични болести, и които се обезвреждат в съответствие с Регламент (ЕО) № 1069/2009;
10. Отпадъци, получени от проучването, добива, преработването и съхраняването на минерални суровини и при експлоатация на кариери по Закона за подземните богатства и класифицирани като „минни отпадъци“;
11. Седименти, преместени в повърхностни води с цел управление на водите и водните обекти или предотвратяване на наводнения, или намаляване на последствията от наводнения и засушаване, или рекултивация на земи, ако е доказано, че това не противоречи на други закони и седиментите нямат опасни свойства.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА
ОТПАДЪЦИТЕ**

1.1. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящият раздел съдържа анализ на потоците отпадъци, образувани на територията на община Приморско. В анализа са включени следните видове отпадъци:

- Битови отпадъци. В рамките на битовите отпадъци особено внимание е отделено на биоразградими битови отпадъци и отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло;
- Производствени неопасни отпадъци;
- Строителни отпадъци;
- Опасни отпадъци;
- Специфични потоци отпадъци, които включват:
 - Масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми);
 - Утайки от ПСОВ;
 - Медицински и биологични отпадъци.

За всеки от посочените видове отпадъци са формулирани въпроси, на които анализът се стреми да отговори, представени в съответната част на раздела.

Битови отпадъци

Анализът на състоянието и прогнозата за количествата и източниците на битовите отпадъци, образувани на територията на община Приморско, включва следните нива на управление на отпадъците – община Приморско и РСУО-Созопол. Разгледани са количествата на битовите отпадъци – образувани, събрани, повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени.

На базата на тези анализи се дават отговори на следните въпроси:

- Какви са количествата на образуваните битови отпадъци в община Приморско за разглеждания период?
- Каква е тенденцията спрямо предходните години относно общия поток отпадъци? Увеличава ли се или намалява делът на битовите отпадъци в количеството на общо образуваните в България отпадъци и в потока отпадъци, към които принадлежи?
- Какви са количества на повторно използваните, рециклираните, оползотворените и обезвредените битови отпадъци? В каква степен основно прилаганият в регион Перник метод за обезвреждане на битови отпадъци съответства на йерархията за управление на отпадъците?
- Какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци?

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

- Какви количества битови отпадъци са образувани от домакинствата?
- Къде е община Приморско в сравнение с другите общини в България по отношение на образуване и третиране на битовите отпадъци?
- Какъв е съставът на образуваните/събраните/депонирани битови отпадъци в страната и какви са тенденциите през годините?

Определение за битови отпадъци

Съгласно Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците битови отпадъци са:

- „а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели;
- б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства; Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.“

Генерирани количества, третиране и основни източници

Основни тенденции в образуването на битови отпадъци

Количеството на генерираните отпадъци може да се разглежда като показател за това, колко ефективно е обществото, специално по отношение на използването на природните ресурси, и за избора на най-подходящи методи за третиране на отпадъците.

За периода 2008-2018 г. общото количество на образуваните битови отпадъци на територията на страната намалява с около 36%, а количеството на директно депонираните отпадъци – с около 75%.

Общото количество на образуваните смесени битови отпадъци на територията на община Приморско няма ясно изразена тенденция. Най-много отпадъци са генерирани през 2017 г. – 7 008,43 т., а най-малко през 2020 г. – 5 665,66 т. генерирани отпадъци.

Количествата генерирани отпадъци през 2020 г. са с 17,8% по-малко спрямо 2014 г.

Таблица 1. Генерирани годишни количества смесени битови отпадъци в община Приморско за периода 2014-2020 г.

Година	Смесен битов отпадък (тон)
2014	6 892,14
2015	6 462,09

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Година	Смесен битов отпадък (тон)
2016	6 660,59
2017	7 008,43
2018	6 536,60
2019	6 837,24
2020	5 665,66

Източник: Община Приморско

Количествата депонирани отпадъци на територията на община Приморско намаляват плавно. През 2020 г. са депонирани 5 498,36 т., което е с 17% по-малко спрямо 2014 г.

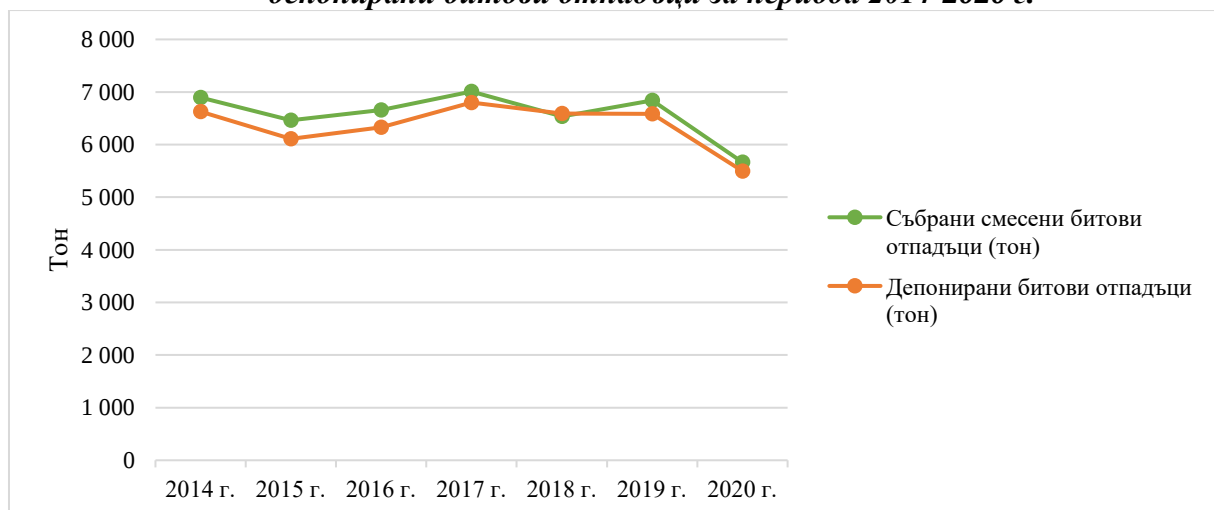
Таблица 2. Депонирани годишни количества битови отпадъци в община Приморско за периода 2014-2020 г.

Година	Депониран битов отпадък (тон)
2014	6 628,18
2015	6 108,21
2016	6 331,91
2017	6 800,13
2018	6 590,12
2019	6 587,66
2020	5 498,36

Източник: Община Приморско

Данните за количествата на общо образуваните и депонирани битови отпадъци за периода 2014-2020 г. по данни на община Приморско са представени на следващата фигура.

Фигура 1. Количествата на общо образуваните смесени битови отпадъци и депонирани битови отпадъци за периода 2014-2020 г.

Източник: Община Приморско

В периода на анализ образуваните в България количества битови отпадъци следват обща тенденция на намаление, която е прекъсната през 2014 и 2017 г. За територията на община Приморско няма ясно изразена тенденция за количествата на смесени битови

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

отпадъци. През 2020 г. смесените битови отпадъци са най-малко като количество (5 665,66 т.), което е с 17,1% по-малко спрямо 2019 г.

Относителният дял на битовите отпадъци в общото количество образувани неопасни (вкл. минерални) отпадъци от икономически дейности в страната остава около 2-4% за периода на анализ.

Население и населени места с организирано събиране на битовите отпадъци

На територията на община Приморско има въведено организирано сметосъбиране, сметоизвозване на битовите отпадъци и депонирането им на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Созопол, Приморско и Царево в землището на с. Равадиново.

Системата за организирано сметосъбиране на територията на община Приморско обхваща всички шест населени места и се извършва на основание издадено Решение № 02-ДО-463-00 от 15.05.2014 г. от РИОСВ-Бургас, на основание чл.71, ал.1 във връзка с чл.35, ал.1, т.1 от ЗУО.

Сметосъбирането и сметоизвозването на битови отпадъци, както и всички дейности свързани с поддържане чистотата на общината, вкл. метене, озеленяване, измиване на териториите за обществено ползване, се извършва от общинско предприятие „Чистота и озеленяване“ – при Община Приморско.

За период от 20 години (1999-2018 г.) делът на населението, обхванато от системите за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци, нараства от 77,6% през 1999 г. до 99,8% през 2018 г. Това нарастване се обяснява основно с факта, че са създадени и са започнали да функционират нови системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване в по-малките, изцяло селски общини, както и обхващане с услугата на нови населени места в голяма част от общините, които в началото на разглеждания период не са имали пълно покритие на населените места и населението. Данните на НСИ показват увеличаване на броя на обслужваните населени места от 1 139 през 1999 г. на 4 698 през 2018 г., като най-силно нарастване е отчетено в периода 2004-2010 г.

На територията на община Приморско функционира система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци, което обхваща 100% от населението.

Норма на натрупване на отпадъците

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. През десетгодишния период 2008-2018 г. по данни на НСИ образуваните битови отпадъци на човек от населението в България намаляват значително от 590 до 407 кг/жител/година.

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

За територията на община Приморско няма ясно изразена тенденция към на образувани битови отпадъци на човек от населението. През 2020 г. количествата са 900 кг/жител/година. Най-високи стойности са отчетени през 2017 г., когато са достигнали 1 139 кг/жител/година. През 2018 г. достига 1 067 кг/жител/година, което е значително над средното за страната (407 кг/жител/година). В сравнителен план община Приморско надминава средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население между 3 000 – 25 000 ж. – 346 кг/жител/година.

Повторно използване, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на битовите отпадъци

Въпреки че в България е констатирана положителна тенденция относно образуваните битови отпадъци на жител, страната ни все още е с много високи нива на депонираните битови отпадъци спрямо останалите страни-членки на ЕС.

В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС в периода 2008-2018 г., но в нашата страна се депонират почти два пъти повече битови отпадъци на жител от средноевропейското ниво.

Положителна е тенденцията обаче, че количеството на директно депонираните битови отпадъци за периода 1999-2018 г. намалява с близо 74%. Най-ниското ниво на показателя е достигнато през 2018 г., а най-високото – през 2009 г. Общото количество на депонираните битови отпадъци също намалява, като за периода 2009-2018 г. намалението е почти 50%.

Намаленията на количествата на общо депонираните и на директно депонираните битови отпадъци могат да се обяснят най-вече с въвеждането в експлоатация на нови инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и сепариращи инсталации за смесени битови отпадъци.

През 2011 г. е учредено Регионално сдружение за управление на отпадъците – Созопол, включени в него са общините: Созопол, Приморско и Царево. Регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Созопол, Приморско и Царево в землището на с. Равадиново в м. „Чоплака“. Съгласно Комплексно разрешително № 204-Н1/2015 г. с общ капацитет 368 075 т.

Функционира инсталация за предварително третиране – сепарираща инсталация за смесен битов отпадък.

Източници на образуваните битови отпадъци

Основен източник на битовите отпадъци на територията на община Приморско са домакинствата.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Таблица 3. Морфологичен състав на генерираните битови отпадъци – смесени и разделно събрани – средно за общината за 2019 г.

Вид отпадъци	Морфологичен състав	Смесени битови отпадъци		Разделно събрани фракции	Общо	
		среден %	т/год		т/год	%
Органични (биоразградими)	Хранителни	5,1%	356,99	0	356,99	4,7%
	Хартия и картон	6,4%	450,61	0	719,61	9,4%
	Пластмаса	10,5%	738,97	0,9	739,87	9,7%
	Текстил	6,0%	423,85	0	423,85	5,6%
	Гума	0,2%	15,82	0	15,82	0,2%
	Кожа	0,6%	45,52	0	45,52	0,6%
	Градински	7,3%	512,52	600	1 112,52	14,6%
	Дървесни	2,3%	158,8	0	158,8	2,1%
Неорганични	Стъкло	4,3%	299,29	0	299,29	3,9%
	Метали	2,4%	166,3	6,9	173,2	2,3%
	Инертни - едри	2,0%	141,7	0	141,7	1,9%
Опасни	Опасни	0,8%	59,05	0,28	59,33	0,8%
Други	Други - неопределими	3,7%	261,08	0	261,08	3,4%
Ситна фракция	Ситна фракция < 4 см	48,3%	3 392,19	0	3 392,19	44,5%
Общо:		100,0%	7 022,71	608,08	7 630,79	100,0%

Източник: Обобщен финален доклад по проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, Изпълнител: „ЕКО-Морфология България“ ДЗЗД, Възложител: ПУДООС, 2019 г.

Преобладаващият отпадък в битовите отпадъци на община Приморско е ситната фракция <4 – 44,5%. Следват рециклируемите отпадъчни материали, като най-значими са градинските – 14,6%. Третата група отпадъци са пластмаса – 9,7%.

Основни изводи:

- Общото количеството на образуваните битови отпадъци няма ясно изразена тенденция;
- Най-много отпадъци са генерирани през 2017 г. – 7 008,43 т., а най-малко през 2020 г. – 5 665,66 т. генериани отпадъци;
- Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението;
- През 2017 г. са образувани 1 139 кг/ж/година, а през 2020 г. – 900 кг/ж/година, което е значително над средната стойност за страната (407 кг/жител/година);
- В сравнителен план община Приморско е много над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население между 3 000-25 000 - жители – 346 кг/жител/година;
- Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата;
- Количествата отпадъци се увеличават през летния сезон;
- Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци. През 2020 г. 97% от битовите отпадъци се депонират;

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

- Делът на населението, обхванато от системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци за територията на община Приморско, е 100%.

Производствени отпадъци

Анализът се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата на образуваните производствени отпадъци на територията на община Приморско?
- Кои са основните източници на производствени отпадъци на територията на община Приморско?
- Какви са количествата на третираните по различни методи производствени отпадъци в страната за разглеждания период?
- Каква е ситуацията на територията на община Приморско относно показателя производствени отпадъци на единица БВП?

Определение за производствени отпадъци

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

На база наличната информация е извършен анализ на съществуващото състояние на производствените отпадъци на територията на община Приморско в следната последователност:

- Образувани производствени отпадъци: от дейността по икономически групи; по групи от Списъка на отпадъците.
- Производствени отпадъци на единица БВП: производствени отпадъци на единица БВП; сравнение между България и други страни от ЕС.

Националният статистически институт и ИАОС са основните източници на информацията, свързана с управление на производствените отпадъци.

Образувани производствени отпадъци

През разглеждания период 2014-2019 г. най-голям дял производствени отпадъци имат отпадъците от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури, горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването на хранителни продукти и по-конкретно отпадъците с код 020501 (материали, негодни за консумация или преработка). Тяхното количество през 2019 г. е 1 022,355 т., което е 93,1% от цялото количество генерирани производствени отпадъци (1 097,700 т.).

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Таблица 4. Генерирани производствени отпадъци на територията на община Приморско за периода 2015-2019 г. (съгласно данни, подадени към ИАОС)

Вид производствен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Отпадъци от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури, горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването на хранителни продукти						
20501	259,050	318,925	304,001	947,253	-	1 022,355
Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба (ПФДУ) на покрития (бои, лакове, стъкловидни емайли), лепила/ адхезиви, уплътняващи материали и печатарски мастила						
80318	-	0,030	0,007	0,015	0,009	0,009
Отпадъци от опаковки; абсорбенти, кърпи за изтриване, филтърни материали и предпазни облекла, неупоменати другаде в списъка						
150103	-	0,205	-	-	-	-
150105	3,713	0,045	-	-	-	-
Отпадъци, неупоменати на друго място в списъка						
160103	2,750	0,499	1,596	0,670	-	-
160117	0,540	0,361	0,015	0,083	0,013	0,035
160214	4,020	1,687	4,148	2,505	3,650	8,145
160604	0,004	0,006	0,005	0,265	0,006	0,004
Отпадъци от съоръжения за обработване на отпадъци, пречиствателни станции за отпадъчни води извън мястото им на образуване и от водното стопанство за подготовка на вода за питейни нужди и за промишлена употреба						
190801	6,500	12,200	9,500	0,840	4,000	1,140
190802	44,800	72,080	60,800	0,540	8,500	-
190805	100,100	115,460	133,660	-	-	66,007
191201	9,748	11,368	-	-	-	-
191204	136,445	80,495	-	-	-	-
191212	6 742,74	11 228,776	0,358	3,623	1,625	-

Източник: ИАОС

Отпадъци на единица БВП

През 2016 г. в България се отчита втората най-голяма стойност на количеството генерирани отпадъци на единица БВП (след Естония), която е повече от шест пъти по-голяма от средното за ЕС-27. В периода 2004-2016 г. се наблюдава положителна тенденция и нивата на изследвания индикатор намаляват.

Тенденциите по отношение на производствените отпадъци средно за България показват, че до средата на разглеждания период стойностите на показателите намаляват както средно за ЕС, така и в България, като в България стойностите на показателя намаляват с по-бързи темпове.

Основни изводи:

- В периода 2014-2019 г. няма ясно изразена тенденция при количествата образувани производствени отпадъци;

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

- За целия разглеждан период 2014-2019 г. най-голям дял за територията на общината са отпадъците, образувани от съоръжения за обработване на отпадъци, пречиствателни станции за отпадъчни води извън мястото им на образуване и от водното стопанство за подготовка на вода за питейни нужди и за промишлена употреба;
- През 2019 г. най-голям дял са генерирани отпадъци от селското стопанство, градинското растениевъдство, отглеждането на аквакултури, горското, ловното и рибното стопанство, производството и преработването на хранителни продукти – 93,1%;
- По отношение на показателя образувани производствени отпадъци на жител, стойностите на показателя и техденциите са по-благоприятни от средноевропейските показатели.

Строителни отпадъци

Анализът се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата на образуваните и оползотворени строителни отпадъци на територията на община Приморско?
- Кои са основните източници на строителни отпадъци на територията на община Приморско?
- Каква е ситуацията в община Приморско относно показателя строителни отпадъци на глава от населението в сравнение със страната.

Определение

Съгласно ЗУО „строителни отпадъци“ са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква „а“ от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

Национален стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване на територията на Р България за периода 2011-2020 г.

Основната стратегическа цел, която е поставена в Национален стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване на територията на Р България за периода 2011-2020 г., е до 2020 г. в България да бъде изградена развита система за управление на отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР), която да осигури не по-малко от 70% икономически целесъобразно рециклиране на отпадъците, образувани в резултат на строителните дейности. По този начин България ще отговори на изискванията, съгласно Рамковата Директива за отпадъците.

Други важни стратегически цели са предотвратяването и намаляването на количеството на образуваните ОСР, като по този начин се намалява необходимостта от изграждането

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

на нови депа и други съоръжения за строителни отпадъци. Предвижда се въвеждане на практики за селективно разрушаване, както и събиране и съхраняване на ОСР на строителната площадка по начин, осигуряващ в максимална степен тяхното последващо икономически и технически целесъобразно рециклиране и оползотворяване. Подчертава се необходимостта от създаване на условия за разширяване на пазара на рециклираните строителни материали, увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципа „замърсителят плаща“ при интегрирано управление на отпадъците.

В Националния стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване са определени конкретни цели за оползотворяване и рециклиране на строителните отпадъци по години. Процентите са изчислени на база на наличните данни и направени в плана прогнози за образуваните строителни отпадъци.

Разработеното и прието национално законодателство по управление на строителните отпадъци осигури солидна основа и се основа изцяло на Националния стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване до 2020 г.

Национални цели за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци

Съгласно ЗУО, който определя поетапно по години целите, за да се достигне крайната цел през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, в сила от ноември 2012 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО, в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение, които са представени в Приложението към анализа.

Образувани и оползотворени строителни отпадъци

Таблица 5. Генерирани строителни отпадъци на територията на община Свищов за периода 2014-2019 г. (съгласно данни, подадени към НСИ)

Вид строителен отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
170405 (тон)	-	-	0,086	0,319	-	0,493
170411 (тон)	1,146	2,000	2,673	3,733	2,592	3,556
170604 (тон)	-	-	-	-	-	1,558

Източник: ИАОС

През 2019 г. на територията на общината са генерирани 5,607 т. строителни отпадъци, от които 63,4% са с код 170411 - кабели, различни от упоменатите в 170410.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Таблица 6. Количества строителни отпадъци, приети за третиране/обезвреждане за периода 2015-2020 г.

Година	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Строителни отпадъци (тон)	1 382,0	9 002,0	144,9	52,3	247,4	901,9

Източник: Община Приморско

На територията на община Приморско от 2003 г. съществува депо за строителни отпадъци изградено върху стара кариера за инертни материали в м. „Узунджата“ с площ от 47,2 дка.

Капацитетната мощност за приемане на строителни отпадъци е 558 527 м³. Има изграден контролно-пропускателен пункт и е назначено лице, което приема отпадъците, проверява съпровождащата ги документация, води отчет на книга и следи за недопускане на замърсяване на терени около депото. На обекта има булдозер, който пробутва отпадъците.

Начина на депониране се извършва съгласно мероприятията свързани с техническата рекултивация на депото.

През разглеждания период 2015-2020 г. количествата приети за обезвреждане строителни отпадъци нямат ясно изразена тенденция.

Опасни отпадъци

Анализът се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата на образуваните опасни отпадъци на територията на община Приморско?
- Какви са количествата на образуваните опасни отпадъци на територията на община Приморско по отпадъци от дейността по икономически групи?
- Кои са основните източници на опасни отпадъци на територията на община Приморско?
- Каква е ситуацията на територията на община Приморско относно показателя опасни отпадъци на единица БВП?

На база наличната информация анализът за съществуващото състояние на опасните отпадъци в страната е осъществен в следната последователност:

- Образувани опасни отпадъци: от дейността по икономически групи, по групи от Списъка на отпадъците.
- Опасни отпадъци на единица БВП.

Определение

„Опасни отпадъци“ са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 на ЗУО (§ 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Образувани опасни отпадъци

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Намаляването на количеството образувани опасни отпадъци следва да бъде насърчавано с оглед опазване на природните ресурси и минимизиране на отрицателните последици от образуването и управлението на опасните отпадъци върху човешкото здраве и околната среда.

За периода 2014-2019 г. количествата генерирани опасни отпадъци се запазват относително постоянни. През 2019 г. са генерирани 1,646 т. опасни отпадъци, с най-голям дял (50,1%) са с код 130208* - други моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки.

Таблица 7. Генерирани опасни отпадъци на територията на община Приморско за периода 2014-2019 г. (съгласно данни, подадени към ИАОС)

Вид отпадък/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Отпадъци от масла и отпадъци от течни горива						
130205*	0,235	-	-	-	-	-
130208*	0,545	0,520	0,480	0,540	1,150	0,825
130502*	0,010	-	0,010	-	0,180	-
Отпадъци, неупоменати на друго място в списъка						
160107*	0,040	0,009	0,006	0,004	0,004	-
160601*	0,565	0,508	0,810	0,572	0,196	0,790
160708*	-	0,150	-	0,271	-	-
Отпадъци от хуманното или ветеринарното здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност						
180103*	0,035	0,048	0,047	0,045	0,042	0,030
Битови отпадъци (домакински отпадъци и сходни с тях отпадъци от търговски, промишлени и административни дейности), включително разделно събирани фракции						
200121*	-	-	-	-	0,001	0,001

Източник: ИАОС

Опасни отпадъци на единица БВП

Предотвратяването на опасните отпадъци е един от основните приоритети в политиката на ЕС в областта на управление на отпадъците. Целта е да се разграничи образуването на отпадъците от икономическия растеж в рамките на ЕС, тъй като нарастващото потребление на материали и ресурси продължава да образува големи количества отпадъци. Показателят опасни отпадъци на единица реален брутен вътрешен продукт, макар и с известни условности, характеризира зависимостта между образуваните отпадъци и икономическата активност през даден период.

През периода 2013-2018 г. показателят за опасни отпадъци на единица БВП в България намалява с близо 21%. В периода след 2013 г. се наблюдава известен ръст на БВП и намаляване на количеството на опасните отпадъци, като положителна тенденция е по-бързият спад на опасните отпадъци.

Към 31.12.2020 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Бургас, има една площадка с контейнери тип „Б-Б кубове“, в които се съхраняват негодни за употреба препарати за

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

растителна защита. Площадката се намира в землището на с. Ясна поляна, броят на Б-Б кубовете е 8 бр. и в тях се съхраняват 32 000 кг пестициди.

През 2020 г. е извършена планова проверка на площадката за съхранение на излезли от употреба препарати за растителна защита. При проведения контрол за състоянието на Б-Б кубовете не са установени нарушения.

Основни изводи:

- За периода 2014-2019 г. при количествата образувани опасни отпадъци се наблюдава плавно увеличаване;
- През 2019 г. количествата опасни отпадъци са с 15,1% повече спрямо 2014 г.;
- Генерираните опасни отпадъци на територията на общината са: отпадъци от масла и отпадъци от течни горива; отпадъци, неупоменати на друго място в списъка, отпадъци от хуманното или ветеринарното здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност;
- От образуваните опасни отпадъци за 2019 г. с най-голям дял (50,1%) са образуваните отпадъци от масла и отпадъци от течни горива.

Специфични потоци отпадъци

Таблица 8. Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Приморско

Вид на опаковката/Година	2017	2019
150101 Хартия и картон	0,042	0,005
150102 Пластмаса	0,03	0,003
150104 Метал	0,007	0,005

Източник: Община Приморско

Данните за разделно събраният отпадъци от опаковки на територията на община Приморско са не пълни и не могат да се направят коректни изводи.

В община Приморско е изградена двукомпонентна система за разделно събиране на отпадъци (PCO), която обхваща домакинствата, търговските, производствени и административни обекти на територията на общината. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки включва и система за разделно събиране на битови отпадъци със 120 бр. цветни контейнери с общ обем на разположените съдове от 143 000 л., което е в съответствие в разпоредбите и изискванията в чл. 24. И чл. 25 от НООО.

Системите за PCOO и PCBO са изградени от железни контейнери тип „Бобър“, с общ обем на разположените контейнерив една точка от 2 200 л. Единият компонент от системата е в синьо-жълт, предназначен за хартия и хартиени опаковки, пластмаса, пластмасови опаковки, и метал и метални опаковки, а вторият в зелен цвят е предназначен за стъкло и стъклени опаковки.

По график се извозват до претоватна станция Китен, където е инсталирана мобилна сепарираща инсталация. След механично третиране на отпадъците се извозват до регионалното депо за неопасни отпадъци – Созопол с код 191212 (други отпадъци

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

(включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 191211).

Утайки от ПСОВ

В общината има изграден две пречиствателни станции от механично-биологичен тип за отпадъчни води.

Изградена и действаща е ПСОВ-Китен, която обхваща Приморско – ММЦ – Китен. През 2019 г. ПСОВ е модернизирана и въведена в експлоатация през 2019 г.

Втората ПСОВ-Веселие обхваща част от с. Веселие.

В останалите населени места на община Приморско няма изградени пречиствателни станции за отпадъчни води и съответно няма пречистване на формираните битово-фекални отпадъчни води.

1.2. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНТЕ

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво в съответствие с чл. 22 от ЗУО, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците и съдържа ли тя минималните изисквания на ЗУО?
- Има ли планирани/извършени промени в Наредбата по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси, отразяващи изискванията за използването на основите за всяка от услугите по чл. 62 от Закона за местните данъци и такси и отчитайки разпоредбата, че количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци (чл. 67, ал. 4, ЗМДТ);
- Кои други местни наредби имат отношение към управление на отпадъците?

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са проучени местните нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците.

Анализ на общинската нормативна рамка

Правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците са регулирани в следните общински наредби:

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Приморско, приета с Решение № 217/24.01.2017 г.

Урежда екологосъобразното управление на отпадъцитена територията на община Приморско, с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда.

Други наредби, имащи пряко отношение към проблемите на околната среда, са:

- Наредба за опазване на околната среда на територията на община Приморско, приета с Решение №394/26.09.2013г. от Протокол №29 от 26.09.2013г. на Общински съвет – гр. Приморско;
- Наредба за управление и стопанисване на зелената система на територията на община Приморско, приета с Решение № 806/27.03.2008 г.;
- Наредба за сигуряване на обществения ред, спокойствието и сигурността на гражданите, за опазване на общинската собственост и околната среда, за безопасността на движение на територията на общината, приета с Решение № 087/27.03.2012 г. на Общински съвет Приморско от Протокол № 007/ 27.03.2012 г. и изм. и доп. с Решение № 62/30.04.2020 г.;
- Наредба за определяне и администриране местните такси и цени на услуги на територията на община Приморско, приета с с Протокол № 49/17.03.2004 г.на Общински съвет – Приморско и изм. и доп. с Решение № 86/29.05.2020 г.

Основни изводи:

- Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците, е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.;
- Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци;
- Има действаща Наредба за управление на отпадъците на територията на община Приморско, приета с Решение № 217/24.01.2017 г.;
- Действащите нормативни актове на територията на община Приморско са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ;
- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

1.3. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Анализът на приетото национално законодателство по управление на отпадъците в НПУО 2021-2018 г. показва, че са въведени всички европейски норми, приети на ниво ЕС до 2018 г. В законодателството са регламентирани специфични национални инструменти, които да подпомогнат процеса на прилагане на ключовите изисквания на европейското законодателство:

- За съобразяване с йерархията на управление на отпадъците;
- За третиране на отпадъците в съоръжения и инсталации, отговарящи на европейските технически изисквания за опазване на околната среда;
- За постигане на целите за рециклиране, подготовка за повторна употреба и оползотворяване на определени потоци отпадъци;
- За намаляване на вредното въздействие на отпадъците, особено опасните отпадъци, върху околната среда.

По-конкретно, националните инструменти с най-ефективно въздействие за постигане на ключовите количествени цели и изисквания за екологосъобразно управление на отпадъците на местно ниво, регламентирани в ЗУО и подзаконовите нормативни актове, са:

- Отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци, които се заплащат за всеки тон депонирани отпадъци и натрупаните суми, от които общините могат да ползват за развитие на модерни системи за управление на общинските отпадъци;
- Отчисленията за закриване на депата за отпадъци, въведени с цел собствениците на съоръжения за депониране на отпадъци да акумулират средства за тяхното екологосъобразно третиране след запълването им, в т.ч. за битови отпадъци;
- Схемите за „разширена отговорност на производителя“, прилагани за шест специфични потока масово разпространени отпадъци, включително разрешителните издавани на организациите за оползотворяване на тези потоци отпадъци, програмите, които трябва да разработват и одитите за изпълнението им, както и разрешителните, които се издават за дейността им от МОСВ и контрола за спазване на условията в тях;
- Подпомагане финансирането на проекти на общините за съоръжения, инсталации и дейности за подобряване управлението на отпадъците от: държавния бюджет; националния екологичен фонд ПУДООС; националните (оперативни) програми, съфинансирани от ЕСИФ и държавния бюджет; Националния доверителен екофонд;
- Плановите и извънредните инспекции от общинските органи за спазване на изискванията на ЗУО и наредбите към него, съответно - на общинските наредби за отпадъците и глобите и санкциите, налагани от контролните органи при неспазване на законодателството.

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

В резултат на приетото законодателство в сектор „Отпадъци“ и на прилагането на национални инструменти ефективно въздействие за постигане на ключовите количествени цели и изисквания за екологосъобразно управление на отпадъците за десетгодишния период 2008-2019 г., се постигнаха добри резултати и значими успехи в разглежданата област и на местно ниво.

През 2009 г. е изградено и въведено в експлоатация Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Созопол, Приморско и Царево, което включва:

- Клетка 1 с капацитет – 90 105 т;
- Клетка 2 с капацитет – 44 550 т;
- Клетка 3 с капацитет – 233 420 т.

Изградена е инсталация за предварително третиране – сепарираща инсталация за смесен битов отпадък.

В разглеждания период се наблюдават следните тенденции:

- Количествата на директно депонираните битови отпадъци за периода намаляват;
- Депонираните битови отпадъци на жител намаляват.

Необходимо е усилията в периода 2021-2028 г. да се насочат към:

- Подобряване ефективността на системите за събиране на смесените битови отпадъци и въвеждането на системи за заплащане на такса за битови отпадъци на принципа на количеството изхвърлени отпадъци;
- Разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците.

1.4. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНОТО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предмет на анализа е участието на общината в РСУО-Созопол. Анализът отговаря на следните въпроси:

- Участва ли активно общината в работата на РСУО;
- Взети ли са важни за общината решения за управление на отпадъците от РСУО;
- Необходими ли са подобрения в работата и решенията на РСУО в интерес на общината.

Информационно осигуряване на анализа

За извършване на конкретния анализ са използвани следните информационни източници, в т.ч.:

- Данните от анализите от НПУО 2021-2028 г.;
- Решения, одобрени от РСУО-Созопол.

Анализ на дейността на РСУО-Созопол

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

Община Приморско е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в Созопол, в което се включват **общините Созопол, Приморско и Царево.**

За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО-Созопол.

През периода 2014-2020 г. са извършени следните по важни дейности:

- Сметоизвозване и сметопочистване на обществените територии;
- Почистване на установени нерегламентирани сметища;
- Закриване, рекултивация и мониторинг на общинско депо за неопасни отпадъци гр. Китен;
- Обновен е автопарка на ОП „Чистота и озеленяване“;
- Закупена е вакуумна машина за улично и тротоарно почистване.

За периода 2014-2020 г. са закупени:

- 4 бр. нови специализирани сметопочистващи автомобили;
- 1 бр. рециклиран сметопочистващ автомобил;
- 2 бр. рециклирани леки автомобили;
- Нови съдове за смет – пластмасови кофи, контейнери, кошчета – 1 050 бр.;
- Кошчета за кучешки отпадъци;
- Електрическа вакуумна почистваща машина от ново поколение;
- Косачки и храсторези;
- Малогабаритна техника – моторни триони и моторни коси;
- Машина за отстраняване на трескот;
- Преса за сепарация.

РСУО-Созопол реализира проект „Изграждане на енергиен обект за производство на електрическа енергия от ВЕИ чрез автоматизирана сепарираща инсталация. Първа и втора част са монтирани (сепарация и оползотворяване).

Към регионалното депо е доставен и монтиран шредер за раздробяване на едро габаритни отпадъци от домакинствата – големи СКШ, дрехи и др., което ще позволява тяхното оползотворяване. Ще доведе до нулево депониране а отпадъците.

Основни изводи:

- За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО-Созопол;
- В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020 г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци;
- Община Приморско е активен участник в дейността на РСУО.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

1.5. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Анализът дава отговор на следните основни въпроси:

- Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове; кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината; ясно ли са разграничени функциите между отделните звена?
- Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост?
- Кои са основните препоръки за оптимизиране на функциите и организационното структуриране на администрацията с цел подобряване на капацитета?

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- проучване на ведомствени и национални нормативни документи, регламентиращи правомощията и функциите за управлението на отпадъците;
- проучване на отчетни документи и статистически данни за дейностите по отпадъци и за персонала, ангажиран с функции за управление на отпадъците.

Общински съвет

Законодателният орган на местното самоуправление, който определя политиката на община Приморско за развитието ѝ, в т.ч. и по проблемите на околната среда, е общинският съвет.

В *Правилника за организацията и дейността на Общински съвет са определени* основните дейности, функциите, правата, задълженията и отговорностите, органите за управление, организацията за тяхната работа и взаимодействието им с общинската администрация.

Съгласно чл. 51 от този правилник Общинският съвет създава постоянни и временни комисии. По въпроси, свързани с околната среда, е създадена и Постоянна комисия **„Постоянна комисия по общинска собственост, горско стопанство, околна среда, лов и риболов“**, която се състои от пет члена.

Общинският съвет приема общинската програма за околна среда, както и всички други програми, свързани с компонентите и факторите на околната среда и контролира изпълнението им (чл. 79, ал. 4 от ЗООС).

Общинска администрация

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Общинската администрация е изпълнителен орган на местното самоуправление и се представлява от кмета на общината. Функциите на кмета на общината по отношение на околната среда са подробно разписани в чл. 15 от ЗООС.

Кметът на общината е компетентният орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането на програмата по опазване на околната среда, като ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране (чл. 79, ал. 5 от ЗООС).

Отчетът се представя за информация и в РИОСВ – Бургас. До настоящия момент община Приморско стриктно спазва тези свои законови задължения.

Кметът на общината е компетентният орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането и на други „подпрограми“, влизащи в обхвата на Програмата по околна среда. Тези програми са разработени и са неразделна част от нея, а именно:

- Лечебни растения;
- Програма за управление на отпадъците на община Приморско 2021-2028 г..

От съществено значение за постоянното подобряване на социално-икономическата среда и устойчивото развитие в общината е ефикасното и ефективно управление на процесите и ресурсите, в т.ч. по околна среда.

Община Приморско разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на своите отговорности. Структурата на Общината отговаря на функционалните направления, по които осъществява своята дейност. Дели се на пет дирекции, като всяка една от тях съдържа съответните отдели.

Околна среда е структурирана в „Дирекция устройство на територия, архитектура, строителството, обществен ред и околна среда“ в отдел „Опазване на обществения ред и околната среда“ (ООРОС).

Функциите на отдела са по изготвяне на програми, стратегии и планове за устойчиво развитие, разработва, провежда и контролира мероприятията, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика, осигурява финансовата обезпеченост на екологичните и туристически общински мероприятия и обекти, координира дейността на общинската администрация в областта на екологията с РИОСВ, РЗИ, ДВСК, РДНСК, РДВР, изготвя задания и проекти, въвежда и ръководи ефективна система за управление на отпадъците, изготвя годишни отчети за дейността, сбира, систематизира и осведомява всички звена по актуални въпроси.

С проблемите на околната среда е натоварени: 1 бр. главен специалист „Екология“, 1 бр. младши експерт ООРОС и 2 бр. инспектори.

Същият отдел има и контролни функции по отношение на чистота на територията на населените места и на местата за отдих. Експертите притежават висше образование в

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

областта на обществения ред и околната среда и професионален опит. Инспекторите в отдела са със средно образование.

Функционира общинско предприятие (ОП) „Чистота и озеленяване“, което се занимава с сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъци, както и поддържането на озеленените площи, пътни настилки и тротоари.

Служителите в ОП са 229 души, като има 1 директор, 5 бр. служители – администрация, 1 бр. ландшафтен архитект, 2 бр. отговорници за озеленяване и 3 бр. отговорници за чистотата.

За придобиване на административен, технически и финансов опит на общинската администрация голям принос има и реализацията на редица проекти за периода 2014-2020 г., насочени към повишаване на квалификацията на общинска администрация.

Постоянното повишаване на капацитета на администрацията е гаранция не само за добро управление на проблемите, свързани с околната среда и човешкото здраве, но и за увеличаване на проектите, финансирани със средства на ЕС.

Основни изводи:

- Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т.ч. изготвяне на план-сметки за такса битови отпадъци; процеси за проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;
- За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци, са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци*, за която общините нямат практически опит;
- Кметът на Община Приморско и изпълнява в пълен обхват правомощията и отговорностите в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове;
- Служителите към отдел „Опазване на обществения ред и околната среда“ (ООРОС) имат делегирани с длъжностни характеристики функции в областта на отпадъците. Задълженията, вменени чрез длъжностните характеристики на служителите от отдела кореспондират с отговорностите/задълженията на кмета на общината по прилагане на законовите разпоредби;
- Квалификацията на всички служители на отдел „Опазване на обществения ред и околната среда“ (ООРОС) отговаря на заеманата от тях длъжност;
- Техническият капацитет на Община Приморско при изпълнението на нейните функции е на много добро ниво. Служителите на Община Приморско са обезпечени с

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.ч. контролните им функции;

- Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.ч. в областта на управлението на отпадъците;
- Необходимо е да бъдат проведени обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство;
- Да се подобри материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

1.6. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

На територията на община Приморско има закрито едно общинско депо за неопасни отпадъци, което се намира в землището на гр. Китен.

Общината изпълнява задълженията си, свързани със следексплоатационни грижи на закритото общинско депо в землището на гр. Китен. Това са дейностите по осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период.

1.7. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Прилага ли се принципа „Замърсителят плаща“, който е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191) и за кои отпадъчни потоци?
- Прилага ли се принципа „Разширена отговорност на производителя“?

Източници на информационно обезпечаване на анализа:

- Правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет и заповеди на кмета на общината;
- Интернет страница на общината;
- Договори за оползотворяване на МРО, с които общината има сключени договори за сътрудничество (опакровки, НУБА, ИУГ).

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Същност на принципите „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“.

Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви) (изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща“, така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя“, които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща“ е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително финансирането, за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, са технически издръжливи, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклиране на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- (1) изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- (2) осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Схеми за управление на отпадъците

Община Приморско участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците регион Созопол.

Регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Созопол, Приморскои Царевец се намира в землището на с. Равадиново, м. „Чоплака“.

Изградена е инсталация за предварително третиране – сепарираща инсталация за смесен битов отпадък.

„Предварително третиране“ са всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците с цел да се намали обемът им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им. Предварителното третиране има за цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на отпадъците преди окончателното им депониране или подготовка за оползотворяването им.

Сепарирането е друга мярка за третирането на отпадъците, преди тяхното депониране. Той е известен и работещ метод, който е по-лесно осъществим, като при него отпадъците се разделят ръчно или механично по компоненти и от общият поток битов отпадък се извличат оползотворимите и рециклируеми отпадъци. Останалите след сепарирането отпадъци, които не могат да бъдат използвани се депонират на депо за неопасни отпадъци и/или в съоръжения за термично третиране. Чрез сепарирането обемът на отпадъците за депониране се намалява значително, с което се удължава експлоатационния срок на депата.

Сепарирането е дейност, която допринася за постигане на целите за рециклиране, както и извличане на максимално количество оползотворими и рециклируеми отпадъци от общия поток и предотвратяване постъпването им на депото за депониране.

Основни изводи:

- В България, в т.ч. и на територията на община Приморско се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;

- Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО);
- Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса за битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса битови отпадъци е приета 01.01.2022 г.

1.8. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ТЕХНИЧЕСКИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците е ключов анализ. Той се стреми да отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти?
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти?
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци?
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия?

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

ИНСТАЛАЦИИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

През 2009 г. е изградено и въведено в експлоатация Регионално депо за неопасни отпадъци, което включва:

- Клетка 1 с капацитет – 90 105 т;
- Клетка 2 с капацитет – 44 550 т;
- Клетка 3 с капацитет – 233 420 т;
- Сепарираща инсталация.

Всички отпадъци, на входа на депото, подлежат на контрол и регистрация. Количествата депонирани отпадъци се установяват чрез претегляне на електронна везна. Количествата приети за депониране отпадъци се отразяват в отчетна книга.

Капацитета на инсталацията за сепариране е 90 000 т/г отпадък, а капацитета на инсталацията за оползотворяване е 95 т/24 ч. или 30 000 т/г. Сепариращата инсталация е с производителност 15-20 т. на час. При работа на три работни смени в рамките на 20 часа количеството сепариран отпадък възлиза на 360 т. на ден. Инсталацията е високотехнологична, с добра производителност.

Постъпилите твърди битови отпадъци в обекта за сепариране, временно се съхраняват на специално изградена приемна площадка. Доставените отпадъци в приемната площадка се подлагат на първична сепарация, преди да се подадат към сепариращата инсталация, като предварително се отстраняват едрогабаритни отпадъци и се отделят на специално отредено за тях място. Останалият отпадък, посредством челен товарач, се поставя във входна стоманобетонова камера. От приемната камера, чрез събирателен лентов транспортър отпадъците се придвижват за последваща сепарация.

Сепарацията се осъществява по следната схема: в първото работно звено се осъществява разкъсване на пакети, торбички, отстраняват се едри каменни късове, за да се предотвратят проблеми, които биха затруднили следващите сепарационни етапи, а следващите две са предназначени за сепарация на картон, стреч-фолио, стъкло, и цветни метали.

Останалият отпадък се транспортира от конвейрната лента до вход вибрационен сепаратор. В този сепаратор отпадъкът се разделя по зърнометрия. По-ситните фракции биват пресяти и отделени от по-едрогабаритния състав. Те се подават на последваща транспортна лента, която ги отвежда до контейнер за съхранение и последваща употреба в строителството.

Следва линия за сортиране на отпадъчни фракции: смесена хартия, PET - опаковки, PET - бутилки, LDPE, HDPE, черни метали. Зоната е с капацитет от 10 работни места - по 5 оператора от двете страни на линията за сортиране в отделни кабинки (общо 5 на брой).

Сепарацията на черни метали се осъществява чрез монтиран магнит над транспортната лента. Минавайки през него, черните метали се отделят от общия поток маса,

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

придържайки се към магнитна лента. Лентата магнит отвежда задържалите се по нея фракции в контейнери за събиране на черни метали и самостоятелно се почиства.

Отделенията по вид отпадъци минават по линията и през люкове в пода на платформата, се складира в специални камери, където се натрупват. След натрупване на някое от отделенията за складиране на хартия и различни по вид пластмаси, с мотокар посредством прибутване, отпадъците се преместват до конвейерна лента на машина за балиране (балопреса) на отпадъци. Готовите бали се складира в специално пригодени зони по вид на пресования отпадък (хартия или пластмаса).

През 2020 г. на депото за сепариране са приети битови, строителни и производствени отпадъци.

Таблица 9. Производствен капацитет на инсталацията

Инсталация	Капацитет, t/24h	Общ капацитет, t
Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Созопол, Приморско и Царево в землището на с. Равадиново	250	368 075
- Клетка 1;	90 105	
- Клетка 2;	44 550	
- Клетка 3	233 420	

Източник: Годишен доклад за изпълнение на дейностите, за които е предоставено Комплексно разрешително № 204-Н1/ 2015 г.

Съгласно ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/851 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците

Чл. 11, параграф 2

- в) до 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци следва да се увеличат най-малко до 55% от теглото;
- г) до 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци следва да се увеличат най-малко до 60% от теглото;
- д) до 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци следва да се увеличат най-малко до 65% от теглото.

Съгласно ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/850 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци, Чл. 5 се изменя, както следва (добавят се следните параграфи):

5. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят до 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Съгласно НАРЕДБА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА БИООТПАДЪЦИ И ТРЕТИРАНЕ НА БИОРАЗГРАДИМИТЕ ОТПАДЪЦИ

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Чл. 13 (4) за 2020 г. разрешените за депониране биоразградими отпадъци в съответния регион са 201 кг/жител, като е задължително разделно събиране на биоотпадъци от 2023 г., а именно - биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Анализът на възможностите за стабилизиране на подситовата фракция в регионалните системи, в които не се прилага стабилизиране, показва, че, в случай че бъдат изградени подобни системи, годишно ще бъде предотвратено депонирането на около 100 000 тона отпадък. Това, освен преките ползи по заложените в ЗУО цели, ще има и косвени ползи като:

1. Удължаване на „експлоатационния“ живот на съоръженията за обезвреждане на отпадъци;
2. Намаляване на опасните за околната среда свойства на отпадъците;
3. Намаляване на емисиите от парникообразуващи газове;
4. Определяне на по-ниски такси за населението за третиране на битовите отпадъци;
5. Намаляване на образуването на инфилтрат в депата и респективно намаляване на експлоатационните разходи и минимизиране на рисковете за околната среда.

КОНТЙНЕРИ И ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА ЗА СЪБИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

Територията на община Приморско се обслужва от 15 бр. транспортни средства за събиране на отпадъци, които са собственост на Общината, чрез ОП „Чистота и озеленяване“. Два от автомобилите се вземат под наем за летния сезон.

Таблица 10. Транспортни средства за събиране на битовите отпадъци

Марка	Година на регистрация	Модел	Брой	Собственост
Мерцедес	2006	Сметосъбирач	1	Общинска
Ивеко	2006	Сметосъбирач	2	Общинска
Ивеко	2007	Сметосъбирач	2	Общинска
Ивеко	2010	Контейнорвоз	2	Общинска
Форд	2005	Самосвал	1	Общинска
Рено	2005	Самосвал	1	Общинска
Даф	2019	LF 290 FA	1	Общинска
Даф	2019	LF 320 FA	1	Общинска
Даф	2020	LF 260 FA	2	Общинска
Ивеко	2019	70 C15	2	Общинска
Ивеко	2006	35 C 14	1	Под наем
Форд	2006	Транзит	1	Под наем

Източник: Община Приморско

В следващата таблица са представени наличните съдове за събиране на битови отпадъци на територията на община Приморско.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Таблица 11. Налични съдове за събиране на битови отпадъци

Вид на контейнерите	Материал	Собственост	Обем (л)	Брой	Честота на обслужване на контейнерите ¹ ,
„Бобър“	метал	общинска	1 100	1 200	
Кофа за смет	пластмаса	общинска	240	750	
Кошчета за минувачи	-	общинска	-	1 600	

Източник: Община Приморско

ПЛОЩАДКИ ЗА СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ, ТРЕТИРАНЕ, СЪХРАНЕНИЕ

Събраните от ОП „Чистота и озеленяване“ битови отпадъци с неопасен характер, генерирани на територията на община Приморско се извозват на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) Китен, след което се депонират на Регионалното депо, което се намира в м. „Чоплака“, землище с. Равадиново.

ПСО-Китен е част от регионално депо регион Созопол, където се депонират отпадъците от общините – Приморско, Созопол и Царево.

Претоварната станция е оборудвана с електронна автоматична везна, обслужваща община Приморско и община Царево. Претеглянето на битовите отпадъци се извършва на кантар, след което се пресоват и извозват до Регионалното депо.

По данни от Публичния регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци, на територията на община Приморско има две регистрирани лица:

На площадката в гр. Китен се извършват следните видове дейности с отпадъци:

150101	Хартиени и картонени опаковки
R12	Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11
R13	Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
150102	Пластмасови опаковки
R12	Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11
R13	Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
150103	Опаковки от дървесни материали
R12	Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11
R13	Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
150104	Метални опаковки
R12	Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11
R13	Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
150105	Композитни/многослойни опаковки
R12	Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11

¹ Данните за честотата на събиране на отпадъците се попълват на седмична база.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	
150106	Смесени опаковки
R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11	
R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	
150107	Стъклени опаковки
R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11	
R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	
150109	Текстилни опаковки
R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	
191201	Хартия и картон
R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11	
191204	Пластмаса и каучук
R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11	
191212	Други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 19 12 11
D13 Смесване преди предаване за обезвреждането им по някоя от операциите D1 - D12	
D15 Съхраняване до извършване на която и да е от операциите по обезвреждане D1 - D14, освен временното съхраняване до събирането на отпадъците от мястото на образуването им	
200101	Хартия и картон
R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11	
R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	
200102	Стъкло
R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11	
R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	
200111	Текстилни материали
R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	
200139	Пластмаси
R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11	
R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	
200140	Метали
R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11	
R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	
200301	Смесени битови отпадъци
D13 Смесване преди предаване за обезвреждането им по някоя от операциите D1 - D12	
D15 Съхраняване до извършване на която и да е от операциите по обезвреждане D1 - D14, освен временното съхраняване до събирането на отпадъците от мястото на образуването им	
R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11	
R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване	

Източник: Публичен регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци <https://nwms.eea.government.bg/app/registers/waste-activities>

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

ДЕПА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

С цел осигуряване на основната инфраструктура за третиране на отпадъците, страната е разделена на региони за управление на отпадъците.

Община Приморско е включена в регион Созопол. Общината е член на РСУО-Созопол, като оператор на Регионалното депо е община Созопол съгласно издадено комплексно разрешително № 204-Н1/2015 г.

Комплексното разрешително е издадено на основание чл. 120 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 11, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни (ПМС № 238/02.10.2009 г.)

Регионалното депо се намира в селището на с. Равадиново, м. „Чоплака“. Общата площ на имота е 124,129 дка. Събраните ТБО от общината се транспортират до регионалното депо.

ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ

На територията на община Приморско от 2003 г. съществува депо за строителни отпадъци изградено върху стара кариера за инертни материали в м. „Узунджата“ с площ 47,2 дка.

Капацитетната мощност за приемане на строителни отпадъци по проекта са 558 527 м³. Има изграден контролно-пропускателен пункт и е назначено лице, което приема отпадъците, проверява съпровождащата го документация, води отчет на книга и следи за недопускане на замърсяване на терени около депото. На обекта има булдозер, който пробутва отпадъците.

Начина на депониране се извършва съгласно мероприятията свързани с техническата рекултивация на депото.

На този етап на територията на община Приморско не съществува реален проблем по приемане и депониране на строителни отпадъци, имайки предвид, огромното строителство разрастващо се с цел туризъм.

ИНСТАЛАЦИИ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА УТАЙКИТЕ ОТ ГПСОВ

В общината има изграден две пречиствателни станции от механично-биологичен тип за отпадъчни води.

Изградена и действаща е ПСОВ-Китен , която обхваща Приморско – ММЦ – Китен. През 2019 г. ПСОВ е модернизирена и въведена в експлоатация през 2019 г.

Втората ПСОВ-Веселие обхваща част от . Веселие.

В останалите населени места на община Приморско няма изградени пречиствателни станции за отпадъчни води и съответно няма пречистване на формираните битово-фекални отпадъчни води.

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

Основни изводи:

- Функционира депо за неопасни отпадъци към „Регионална система за управление на отпадъците в регион Созопол“;
- Изградена е инсталация за предварително третиране – сепарираща инсталация за смесен битов отпадък;
- Регион Созопол разполага със съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по депониране на биоотпадъци;
- Функционира депо за строителни отпадъци, което отговаря на нуждите на общината;
- Община Приморско е добре обезпечена със съдове за смесени битови отпадъци.

1.9. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предмет на анализа са приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците на територията на община Приморско.

Извършването на анализа отговаря на следните въпроси:

- Има ли установени практики по предотвратяване на отпадъците в общината?
- Има ли планирани и приложени административни мерки, които са стимул за физическите и юридическите лица да прилагат предотвратяване на отпадъците?

Информационно обезпечаване на анализа

- информация за проекти на местно ниво, насочени към предотвратяване на отпадъците;
- преглед на нормативните актове на местно ниво, с цел установяване на наличието на подходящи условия, стимулиращи прилагане на предотвратяването на отпадъците.

Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

Мерки и проекти по предотвратяване на отпадъците са сравнително нови за общините. Съгласно предходния програмен документ – ОПУО 2014-2020 г. са набелязани следните мерки за изпълнение:

- „За намаляване на генерираното количество производствени отпадъци - създаването на информационна база - регистър на действащите и планираните на територията на общината производствени и търговски дейности и въвеждането на задължение за годишно отчитане на генерираните от тях отпадъци. За общинската администрация остава анализа на количествената тенденция и съвместна работа с предприятията за намаляване на генерацията им.“

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

- „За отпадъците от населението, разумната алтернатива е създаването съвместно със социалните организации на програми за създаване на мрежи за разпределяне на дрехи и пособия за повторна употреба от социално слабите жители на общината. Приемането им би могло да се организира на общинска площадка за разделно приемане на отпадъци от населението с център за подготовката им за повторна употреба.“

Набелязаните мерки не са изпълнени поради следните причини:

- Липса на нормативни основания за изискване на информация от страна на общината относно количествата генерирани отпадъци на нейна територията. Съгласно ЗУО и подзаконовите нормативни актове не са вменени подобни правомощия на кмета, в т.ч. и на общинска администрация, което възпрепятства регулирането на тези правомощия и на местно ниво;
- Не е проявено желание от страна на социалните организации за създаване на мрежи за разпределяне на дрехи и пособия за повторна употреба.

Добра практика от България по предотвратяване образуването на отпадъците, вкл. на хранителни отпадъци, е следната: Администрацията на община Бургас разработва „План за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба“. Целта е да се направят обстойно обследване за използваните в общинската администрация, общинския съвет, общинските предприятия и общинските търговски дружества пластмасови продукти за еднократна употреба, да се направят технически и финансово-икономически анализи за ограничаване и премахване използването на пластмасови продукти за еднократна употреба и да се изготви план с мерки, които да се приложат в организации под контрола на община Бургас за предотвратяване образуването на пластмасови отпадъци. Решението на Общинския съвет е взето по предложение на общински съветници от Общински съвет Бургас през месец ноември 2018 г. и е със следното съдържание: „Възлага на администрацията на Община Бургас да изготви план за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба в сградите и помещенията, в които се извършват дейности на Общински съвет – Бургас и Общинска администрация – Бургас, общинските предприятия и търговски дружества с общинско участие.“

Практиката е приложима и за територията на община Приморско.

Добра практика за предотвратяване образуването на отпадъците е чрез създаване на интернет страници или разпространението на такива, чрез които да се представя интересна, полезна и достъпна за гражданите и други заинтересовани страни информация за управлението на отпадъците, спазвайки йерархията за управлението им. Примерите са многобройни. Сред тях на европейско ниво може да се посочи интернет-страницата на Европейската комисия „Готови ли сте за промяна? Изкусителната сила на пластмасовите продукти за еднократна употреба“: <https://www.bereadytochange.eu/bg/>,

ПРИЛОЖЕНИЯ към ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г. ОБЩИНА ПРИМОРСКО

или Европейска комисия - Околна среда – отпадъци – предотвратяване - https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/waste-framework-directive_en.

На ниво национални институции може да се посочи интернет-страницата на Министерство на околната среда и водите, където на ниво отпадъци има полезна информация за специфичните потоци отпадъци: <https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/>.

Основни изводи:

- Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът ѝ да се разшири. Особено силен ефект би имало, ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата;
- Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно, както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители;
- Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци;
- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация;
- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава.

1.10. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

Таксата за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението, т.е. такса битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.

Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.

1.11. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Приходите, които постъпват към общината от такса битови отпадъци са от домакинствата и юридическите лица. Паричните потоци са описани в следващата таблица.

Таблица 12. Приходи от такса – битови отпадъци по групи потребители за периода 2014-2020 г.

Година	2017	2018	2019	2020
Общо приходи (хил. лв.):	2 263	2 453	2 478	2 939
Домакинства	575	603	555	742
Юридически лица	1 688	1 850	1 923	2 197

Източник: Община Приморско

Всички дейности по третиране на отпадъците в общината се извършват от общинската администрация по предварително направени разчети.

Средствата за управление на дейностите по събиране, транспортиране, депониране и обезвреждане на отпадъците, както и отчисленията, които общината прави съгласно ЗУО, се набират от такса „Битови отпадъци“. До настоящия момент таксата се определя на база утвърден промил върху стойността на данъчната оценка за жилищните имоти и върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка за нежилищните имоти.

Разходите, за управление на дейностите с отпадъци, които се правят от общината за периода 2017-2020 г. са описани в следващата таблица.

Таблица 13. Разходи за управление на отпадъци за периода 2017-2020 г.

	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (хил. лв.):	2 660	2 498	3 607	3 005
Закупуване на съдове за битови отпадъци	106	10		6
Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци	479	259	1 134	712

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

	2017	2018	2019	2020
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци	142	150	254	416
Социални разходи (заплати, осигуровки и др.)	1 712	1 827	1 983	1 681
Зимно и лятно почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	221	252	236	203

Източник: Община Приморско

Основни изводи:

- Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства);
- Основните разходи, които се правят за управление на отпадъците, са сметосъбиране и сметоизвозване;
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци;
- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване;
- Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);
- ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 ПРОГНОЗИ

Основа за изготвяне на прогнозните са изготвените анализи за съществуващото положение на дейностите по отпадъци в община Приморско и получените базови данни.

Прогноза за населението

В страната, както и в областта, се наблюдава тенденция на намаляване на броя на населението.

Националният статистически институт е публикувал на сайта си прогнози за броя на населението в област Бургас. Очаква се населението в областта да намалее с 4,1% до 2030 г. (8,7% до 2040 г.).

Таблица 14. Прогнози на НСИ за област Бургас (при хипотеза за конвергентност)

Прогноза население област Бургас	2020	2025	2030	2035	2040
Общо население	408 054	400 314	391 217	381 878	372 370
Мъже	197 658	193 563	189 023	184 569	180 183
Жени	210 396	206 751	202 194	197 309	192 187

Източник: НСИ

Населението в община Приморско към 2020 г. е 1,5% от цялото население на областта. Общината не следва прогнозните темпове за спад на населението както на областно, така и на национално ниво. Очертава се положителна тенденция по отношение на броя на населението.

Таблица 15. Демографска прогноза за населението в община Приморско (при хипотеза за конвергентност)

2020 ²	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
6 295	6 527	6 636	6 741	6 841	6 935	7 023	7 106	7 182	7 252

Източник: Собствени изчисления

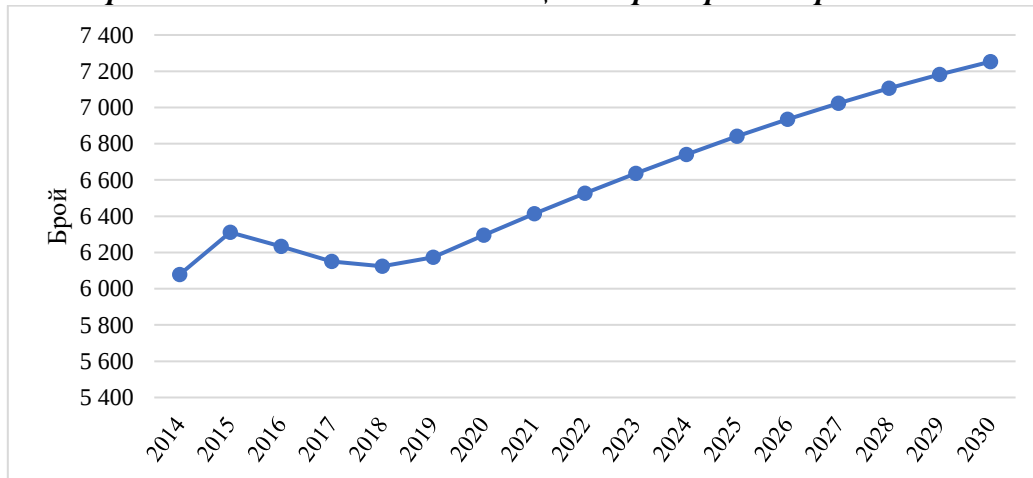
Положителната тенденция при населението се очаква, тъй като статистиката в последните пет години показва устойчиво увеличаване на населението. Населението в общината ще се увеличи с 546 д. (8,7%) до 2025 г. и с 957 д. (15,2%) до 2030 г.

² По данни на НСИ

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Фигура 2. Средногодишно население в община Приморско с прогноза до 2030 г.

Източник: НСИ до 2020 г. и собствени изчисления от 2021 г.

Норма на натрупване (НН)

Важен показател за управлението на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението.

Нормата на натрупване на населените места от община Приморско за последните шест години (2014-2020 г. включително) няма ясно изразена тенденция. Най-висока е била през 2014 г. – 1 134 кг/жител/година, а през 2020 г. намалява до 900 кг/жител/година.

Видно от горните данни е, че нормата на натрупване за населените места от община Приморско към 2020 г. е много по-висока в сравнение с населени места с аналогично население – 346 кг/ж/година.

Средното натрупване на битови отпадъци на глава от населението, като функция на икономическото развитие, ще се развива към средно количество на образуваните отпадъци, което се наблюдава днес в Европа. Тяхното нарастване не е линейно, а е по-ускорено в началото и по-забавено в края. Благодарение на техническия напредък и съзнателността на обществото, се очаква средната норма на натрупване да спре да нараства в даден бъдещ момент. Извършените проучвания в България показват, че ръстът на образуването на отпадъци е по-бавен от този на брутния вътрешен продукт (БВП) и доходите. Предполага се, че ръстът на образуването на отпадъците ще намалява слабо, но постоянно спрямо годишното нарастване на доходите (ръстът на образуването на отпадъци намалява приблизително от 30% на 10% от ръста на доходите за прогнозния период). С увеличаването на количеството отпадъци се приема, че в определен момент нормата на натрупване ще остане относително постоянна, но това се очаква да бъде за годините след 2030 г.

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

Таблица 16. Прогноза за нормата на натрупване на община Приморско за периода 2022-2028 г., кг/ж/година

Година	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население	6 527	6 636	6 741	6 841	6 935	7 023	7 106
Норма на натрупване кг/жител	1 042	1 031	1 021	1 011	1 001	991	981

Източник: Собствени изчисления

Прогнозата за нормата на натрупване е с тенденция за увеличаване до 2026 г. спрямо базовата 2020 г. но с тенденция за намаляване на количествата с оглед очакванията за увеличаване на благосъстоянието на населението и потреблението на територията на община Приморско.

Определяне на количествата образувани отпадъци на територията на община Приморско и прогнозиране при отчитане на морфологичния състав

След като е изчислена нормата на натрупване и е налична прогноза за населението, която отговаря на съвременните тенденции в демографско отношение, е прогнозирано и количеството на генерираните битови отпадъци за периода до 2028 г.

На база направените прогнози за:

- Броя на населението на територията на община Приморско,
- Нормата на натрупване за програмния период,

изчисляваме очакваното количество битови отпадъци от територията на общината.

Таблица 17. Прогнозно количество битови отпадъци за община Приморско

Година	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население	6 527	6 636	6 741	6 841	6 935	7 023	7 106
Норма на натрупване кг/жител/г	1 042	1 031	1 021	1 011	1 001	991	981
Количество битови отпадъци, т/г	6 749	6 800	6 845	6 883	6 915	6 940	6 958

Източник: Собствени изчисления

Прогнозираното количество на генерираните битови отпадъци за периода до 2028 г. се увеличава, както се увеличава и населението.

намалява в съответствие с прогнозата за намаление на нормата за натрупване, както и намаляващото население, и вследствие от предприетите мерки на общината за предотвратяване на образуването на битовите отпадъци и допускането, че нормата на натрупване в общината ще е по-малка от нарастването на БВП в страната.

Морфологичен състав на битовите отпадъци

Прогнозата за количествата на образувани отпадъци е изготвена съгласно собствените изчисления, изготвени на база утвърдената актуализирана Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъците и посочената по-горе прогноза за

**ПРИЛОЖЕНИЯ към
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 г.
ОБЩИНА ПРИМОРСКО**

количеството образувани отпадъци при хипотеза, че морфологичният състав остава постоянен, количествата от всеки вид отпадък се променят с промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

Таблица 18. Прогноза за количествата на образувани отпадъци съгласно морфологичния им състав за община Приморско в тона

Година	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Генерирани отпадъци	6 800	6 845	6 883	6 915	6 940	6 958	6 970
Хранителни	318	320	322	323	325	326	326
Хартия и картон	641	645	649	652	654	656	657
Пластмаса	659	664	667	670	673	675	676
Текстил	378	380	382	384	385	386	387
Гума	14	14	14	14	14	14	14
Кожа	41	41	41	41	41	42	42
Градински	991	998	1 004	1 008	1 012	1 014	1 016
Дървесни	142	142	143	144	144	145	145
Стъкло	267	268	270	271	272	273	273
Метали	154	155	156	157	158	158	158
Инертни>4 см	126	127	128	128	129	129	129
Опасни	53	53	54	54	54	54	54
Други	233	234	235	237	237	238	238
Ситна Фракция<4см	3 023	3 043	3 060	3 074	3 085	3 093	3 098

Източник: Собствени изчисления

Целевата прогноза до 2028 г. показва, че и след приключване на този програмен период като най-голям % от общите отпадъци, насочени към регионалната инсталация, остава ситната фракция.